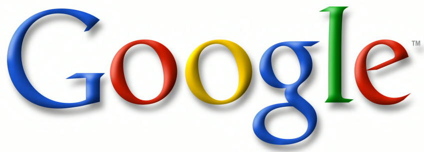
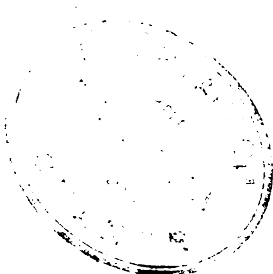

TAYLOR INSTITUTION
DOMI NUS ILLU
MINA TIO MEA

303258355Y

Slavko Kolman
170b

STARI
PISCI HRVATSKI.

NA SVIJET IZDAJE

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

KNJIGA XIV.

U ZAGREBU 1884.

U KNJIŽARNICI JUG. AKADEMIJE L. HARTMANA (KUGLI I DEUTSCH).

DJELA

GJONA GJORA PALMOTIĆA.

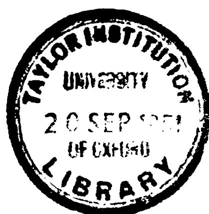
NA SVIJET IZDALA

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

DIO III.

U ZAGREBU 1884.

TISAK DIONIČKE TISKARE.

TAYLOR INSTITUTION
UNIVERSITY
OF OXFORD
LIBRARY

Junije, ili, kako se sam zvaše, Đono Palmotić rodi se u Dubrovniku g. 1606. I otac mu Đorđe i mati Ursula Gradićeva bijahu vlasteoskoga roda. Oca izgubi još kao nejako dijete, i tako prva briga oko naučnoga uzgoja Junijeva pade na ujaka Mihajla Gradića, muža vrlo učena i u državi poštovana. U krugu Gradićeve djece mali je Junije učio i rado i lako. Osobito mu se mililo pjesništvo; o ńem je i noću mislio: u snu mu se često priviđalo, da vile oko ńega igraju i sviraju. Učiteļi mu bijahu ježuvite Kamilo Gori i Igńatije Tudisi, koji mu padaše i rođak. U školi se izvješti latinskomu pjesništvu, tako da je i sam latinski propjevao. Ali videći, da je teško takmiti se s tolikim slavnim i starim i savremenim latinskim pjesnicima, a uznesen slavom, koje se dostao Ivan Franov Gundulić (i taj mu padaše rođak), skladajući hrvatske drame i spjevavši junaštvo Vladislava poļačkoga Kraļevića u ratu s Turcima, dao se na hrvatsko pjesništvo.

Mladići dubrovački skupļahu se u družine, organisovane tačno određenim uredbama, u kojima sloški nastojahu oko literarnih zabava. Osobita im bijaše zadaća, da u pokladno doba priređe kazališna prikazańa. Družine se natjecahu, koja će više novih drama sastaviti i prikazati. Naš se Junije međ svima najviše odlikovao; tako je bio hitar u izrađivańu svak čas novih drama. Po što je osnovu zrelo razmislio, često bi i na pamet svakomu predstavļaču u pero kazivao, šta će govoriti. U smišļańu osnova iskaše savjeta u iskusnih i učenih muževa, najviše u pomenuta jur ujaka Gradića i u Ivana Bunića Sarina.

Pjevao je i ijetke satire, ali vrlo rijetko, i tek kada bi ga ko napao, držeći da mu je preči posao sugrađane badriti da budu kreposni, nego li odvraćati ih od pogrješaka istavļańem istih.

A

Pjesne kakove narod hrvatski pjeva u svatovima i u drugim prilikama u kolu spjevao je vrlo mnoge. Te su mu tako lako išle od ruke, da ga pisar često nije mogao stizati, kada bi ih kazivao u pero, a gdje kada došao bi i sa svijem nepripravan u kolo, pa dok je kolo prvu strofu za ńim odpjevalo, već je smislio novu. Po što ih je ovako na brzu ruku sklopio, poslije ih je pomno ispravļao i mijeńao što god bi našao ili bi ga drugi opomenuo da ne vaļa. A vrlo je znamenito, da kod obiļa šale, kojima su takove pjesne često zasoļene, pjesnik nigda nije nikoga uvrijedio, da bi mu mogao zamjeriti.

I ako se toliko zabavļao ovakom zabavom, ipak nigda nije zaboravļao na zahvalnost, što je duguje nebu: svega svoga vijeka pjevao je mnoge pjesme u slavu božiju i bogorodičinu. Ali još ni tijem se nije zadovoļio, nego se podhvatio velikoga djela, da bude potomstvu spomen ńegove pobožnosti. Misleći dugo i svjetujući se s prijateļima, koji prijedmet da odabere, odluči se, da će pjevati, kako je Isus spasao svijet. Da mu djelo bude što podpunije i boļe, prezreo je slavu vlastite invencije, i uzeo je po latinskoj kńiževnosti prebirati, kojega bi se uglednika pjesnika pridržao. Imao je na umu pjevańa Jakova Sanazara o bogorodici, ali još boļa mu se vidjela Kristijada Jeronima Vide, biskupa albanskoga. Ovoga se pridržao, i brzo je posao u prvi mah svršio, ali poslije gotovo da nije prestao dotjerujući ga, da bude što savršeniji. I divne je bio pameti, tako da je znao na izust ne samo cijelu pjesan, kako je bješe u prvi mah sklopio, nego i redom sve ispravke što ih je poslije umetao i dodavao. A najveću je pomńu svraćao čistoti jezika, pa znajući da je dubrovački hrvatski govor pun italijanske primjese, mnogom je savjesnošću izučao govor bosanski, koji je izmeđ svih dijalekata za kńiževni jezik najpriličniji, kao što ono govor fiorentinski izmeđ svih italijanskih.

Trudeći se tako, smrt ga pokosi g. 1657. Svega svoga vijeka živio je miran i zadovoļan; nikada ga bijeda nije tištala, do što mu rano umrije mlađi brat Ivan pa tako i dvije sestre, koje se već bjehu srećno udale. Rastom bijaše onizak, lica ńežna i slabušan, kao da je narav svu snagu svoju istrošila, da mu duh bude što jači. Bolest ga nije nigda morila teška, samo što bijaše slaba želuca, od čega je i umro tako rano. Čini se kao da ga je bog pomilovao te ga pozvao k sebi, da mu ne puca srce, gledajući užas i jade, kojih mu otaǵbina dopade stravom onoga groznoga potresa.

Toliko nam o pjesnikovu životu pripovijeda ńegov rođak, vrlo učeni Stjepan Gradić pred rimskim izdańem Kristijade od g. 1670. Biografi poslije Gradića ne znaju ništa dodati; svi su očito svoje vijesti crpali iz naracije Gradićeve, koja je u originalu preštampana u Radu 68 na str. 70—77.

Od *latinskih pjesama* Junijevih, za koje Gradić kaže: „quibus nihil sublimius fuit, nihil elegantius, quodque ad veterum poetarum copiam et maiestatem propius accederet" Sevastijan Dolci pomińe, da je „Panegyris una cum ode in laudem Jo. B. Bargiocchi Soc. I." štampana u Jakinu g. 1633, u kojoj patriota Palmotić pjevaše:

sciat itala tellus
haud ragusinis vicinam serpere terris
barbariem, ingenuas sed libera stare per artes
moenia"

Danas već ne znamo, gdje bismo mogli naći eksemplar toga panegirika, a drugoj kakovoj latinskoj komposiciji pjesnikovoj ne znamo više ni naslova.

Za *Gomnajidu* se misli, da je ostatak Palmotićeva satirskoga pjesništva. Na rukopisu akademijskom br. 402. ima bilješka: „Đono Đora Palmotić, budući knez u Konavlima godišta 1646, i nahodeći se s razlicijem prijateljima u gaju gosposkomu, rekoše mu, da ńekakva pjesan bijaše suproć ńemu učińena, na što on jakom ražali se, ter tu tako stojeći i šetajući se po gaju, a ńegov pisaoc pišuć što mu on govoraše, u nerazbornom rasržbi sklopi ovu pjesan". Po što se u Gomnajidi pomińe *ona trešńa* (vidi Rad 68 str. 92), a to je valja da onaj golemi potres g. 1667, po tomu Gomnajida nije djelo Palmotićevo. I jezik Gomnajide, mješavina hrvatskih i italijanskih riječi, govori u prilog ovakomu mišleńu, jer pjesnik je inače — tako svjedoči Gradić, a još više sama djela pjesnikova — vrlo mnogo pazio, da mu jezik bude pravilan i čist. Pa doista slava i čast pjesnikova ni malo ne gube, ako Gomnajida nije plod ńegova pera, jer invektive, kojima se tu obasipa doktur Merdaš, ne daju se kvalificirati pristojnom riječju.

Vrlo žalimo što nam se izgubiše mnoge Palmotićeve na *narodnu pjevane pjesme u kolu i u svatovima*. U Dubrovniku je početkom sedamnaestoga vijeka znamenita partaja pristajala uz nastojańe nekih italijanskih vlasti, da bi se u ńem stvorilo uporište, kako bi se slavenske zemle turske oslobodile turskoga ropstva. Za to i jesu dubrovački pjesnici, odgajani u školama ježuvitskima — a ježuvite imahu najveći upliv na dvorovima onih italijanskih vlasti — tako

radosno pozdravļali svakoga, od koga se mogahu nadati izvršeńu onoga velikoga podhvata, n. pr. Gundulić u pjesmi Ferdinanda II. i u Osmanu, Vladislav Menčetić u Trubļi slovinskoj; za to su i učili priļežno hrvatski jezik (Kašić spisa g 1604 institucije ilirskoga jezika, prvu hrvatsku gramatiku); i za to su mnogim interesom pazili na hrvatske narodne običaje i uredbe: Palmotić je igrao kolo i pjevao pjesme od kola, i pjevao je Kristijadu, za što je vidio — tako kaže ńegov brat Đorđe — da narod naš svoj jezik toliko ļubi, da ga i u crkvi voli nego li tuđu latinštinu. Dubrovački pjesnici 17. vijeka bijahu žarki panslaviste. Ta vremena lijepih snova i slatkih nada minuše bez uspjeha, a razočarano potomstvo nije već imalo smisla za Palmotićeve „pjesni od kola". Od Palmotićevih pjesama religiosnoga sadržaja sačuvale su nam se u jednom rukopisu: 1. Sveta Katarina od Sijene moli boga, da joj srce ponovi, i što prosi vidjenijem načinom prima. 2. Pjesan vrhu porodjenja gospodinova. 3. Pjesni od maloga oficija st. Benedikta u jedno skupļene. K ovima dodajemo još: 4. Pjesan u hvalu ga. Điva Bunića. Što još ima ovakovih pjesama, štampanih M. Banom u Dubrovniku za g. 1859 (Zagreb 1851), one nijesu osobite Palmotićeve pjesne, nego su izvaci iz ńegove Kristijade (vidi Rad 68 str. 90).

S onim što Gradić pripovijeda o velikoj Palmotićevoj produktivnosti dramatskoj, u neku se ruku podudara te iz rȕkopîsâ samih drama pjesnikovih znamo, da se ńihovim prikazivańem zanimahu tri dubrovačke družine: *isprazniјeh, orlova,* i *smeteniјeh.* Držeći na umu, da se u Dubrovniku — tako se bar čini po rukopisnim noticama — samo u pokladno doba drame prikazivahu, biće da po vijestima starih biografa i rukopisa znamo za sav koliki pjesnikov rad te vrste. Tri se drame izgubiše: *Atalanta, Svevija* (prijevod latinske Svevije Aleksandra Donata) i *Edip tiranin* (prijevod Sofoklova Edipa); sačuvaše se dva dramatski prikazana tabloa: *Kolombo* i *Glas,* i 12 drama, od kojih po rukopisima znamo da biše prikazane g. 1632 *Pavlimir*[1], 1637 *Akile,* 1639 *Natjecańje Ajača i Ulisa za oružje Akilovo,* 1640 *Elena ugrabjena,* 1644 *Danica,* 1647 *Alčina,* 1648 *Lavinija,* 1652 *Captislava,* a nema ovakove vijesti u rukopisima za *Došastje Enee k Ankizu, Armidu, Ipsipilu, Bisernicu.* Od ovoga dramatskoga rada pjesnikova, štampana bi

[1] U dvanaestoj svesci starih pisaca hrvatskih na dnu strane 1 štamparskom je griješkom zabiļežena g. 1623.

Elena ugrabljena u Dubrovniku 1839, *Glas* u almanaku „Dubrovnik" u Zagrebu 1851, i *Natjecanje Ajača i Ulisa* u almanaku „Biser" u Zagrebu 1863; sve skupa štampano je prvi put u 12 i 13 svesci starih pisaca hrvatskih, što ih izdaje jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. U Radu jugoslavenske akademije svesci 68 i 69 ima moja obširna studija o životu i djelima pjesnikovim. U ńoj sam se trudio da utvrdim autorstvo svake drame, da iznađem svakoj vrela, iz kojih je pjesnik crpao povjest, i da pokažem, koliko je uz mnoge nedostatke u ovom radu pjesnik ipak dramatsku pojeziju Dubrovčana znamenito nastavio. Ovdje ću iz te moje studije sasma u kratko izvaditi tek ove resultate. a) U jednim dramama pjesnik dramatiše episode iz α) latinskih klasika. Tako u *Natjecanju Ajača i Ulisa* episodu iz Ovidijevih metamorfosa XIII. 1—395, u *Došastju Enee k Ankizu* šesto pjevańe iz Vergilijeve Enejide, u *Laviniji* veliki dio Vergilijeva pripovijedańa u pjevańima 7—12, u *Eleni ugrabjenoj* Ovidijevu 15 i 16 herojidu. β) Iz italijanskih klasika uzeo je episode: u *Armidi* šesnaesto pjevańe iz Tasova oslobođena Jerusalima, u *Alčini* Ariostovo pripovijedańe koliko ga po pjevańima 3, 4, 6, 7, 8 i 10 radi o Ruđeru i Bradamanti. b) Vaļa da komentari k Ovidijevim metamorfosama i herojidama služiše pjesniku izvorom u *Akilu* i *Ipsipili*. c) U *Danici* dramatisao je Palmotić episodu iz svršetka četvrtoga, iz cijeloga petoga i početka šestoga pjevańa Ariostova Orlanda. Po tome ta drama ide u jednu vrstu s Armidom i Alčinom, ja sam je ipak od ovijeh odvojio, jer se tu pjesnik prenesavši scenu iz Skotske u Bosnu mnogo trudi, da bi proslavio svoj mili, slavni Dubrovnik, iz kojega su rodom protagoniste drame: mladi Matijaš i ńegov brat Janko. Takove eminentno patriotske drame još su *Captislava*, koje se radńa nastavļa u *Bisernici* (čini se da je pjesnik radńu ovih drama sasma izmislio), i osobito *Pavlimir*, (tu su pjesniku služile iz dukļanske kronike glave 22—27 i legenda o svetom Ilaru), u kojem se slavi postanak Dubrovnika.

Kruna svega Palmotićeva rada na svaki je način Kristijada. Pjesnik je doista Vidinu latinsku Kristijadu hrvatski „stumačio", ne mijeńajući u komposiciji upravo ništa: svako od šest Vidinih pjevańa Palmotić je perifrasovao u četiri pjevańa. Ama već i ovakav posao, kada uzmemo na um, kako lijepo pjesnik hrvatski pjeva, kako mu glatko teku stihovi, svake je hvale dostojan, samo treba da se pri tome sjetiš, da je Dubrovnik u početku sedamnaestoga vijeka gotovo jedina kńiževna oaza u pustoj otağbini Hrvata a još

pustijoj Srba. Palmotić je prevodeći latinski originah, ja bih rekao, očito išao za tijem, da mu pjesna *narodu* bude što razumļivija, i za to se nije žacao umjetne Vidine periode razvezivati u lake hrvatske rečenice. Pa i ako nema što se tiče komposicije u Palmotića odstupańa od Vide, ali se iz vrlo mnogo mjesta u hrvatskoj pjesni vidi, da su pjesniku izvori Vidini, a to je sveto pismo i komentatori istoga, bili u najtańe znani U mojoj studiji u Radu 69 pobiļežena su mjesta, a tijeh doista da ima vrlo mnogo, u kojima naš pjesnik ili je mjesto riječi Vidinih volio prevoditi riječi svetoga pisma, ili je iz svetoga pisma dodao po gdje šta koje je Vida izostavļao, ili je riječi svetoga pisma drugačije tumačio.

Kristijadu izdao je još g. 1670 pjesnikov brat Đorđe u Rimu. Ovo je izdańe Igńatije Berlić g. 1835 izdao u Budimu: Kerstovka iliti život i dyla gospodina našega Isukersta itd. Izdavalac je Palmotićeve osmerce raširio u deseterce a i drugojako je Palmotićeve i riję̧či i oblike „popravļao“. Matica ilirska preštampala je g. 1852 (Kristijada to jest život i djela Isukrstova. Zagreb) rimsko izdańe. Redaktor ovoga izdańa, pekojni A. T. Brlić, neke je riječi u matici krivo čitao; vokalićni *r* štampao je bez ikakova dodatka, ali za *ě* ima kao i rimsko izdańe samo *ie,* a u genetivu pl. substantiva prišio je svak puta *h,* pa tako se trudio da i za svaki *tj,* koji je u originalu, štampa *ć*.

Ja sam se u ovoj svesci trudio, da rimsko izdańe preštampam vjerno, a slovima i po načelima, o kojima govorim u predgovoru k prvom dijelu Palmotićevih pjesama u dvanaestoj svesci starih pisaca hrvatskih. Ako sam gdje odstupio od rimskoga izdańa ili mi se za koju riječ tamo činilo neizvjesno, kako da je preštampam, svak puta sam u dnu zabilježio, kako je ta riječ štampana u matici. Poredeći Palmotića s originalom latinskim ispravio sam neka imena mjesta i ļudi, koja su sa svijem očito pogrješno štampana u izdańu rimskom, a iz ovoga tako preštampana u izdańu matice ilirske.

Štamparskih pogrješaka u ovom izdańu mislim da nema više nego ove: u pjevańu II. stihu 198. drag: i drag; IV. 338. gńivna: gńiva; na strani 38 u dnu polatala: palatala; V. 329. planim: plamim; u pjevańu VI. poslije stiha 108. ispadoše stihovi:

u diļini da vremena
hvala i dika lijepe strane
ko bez puka, bez imena
u zabitju ne ostane;

VII. 188. gevor: govor; VIII. 264. pemńivi: pomńivi; X. 273. uzdignnh: uzdignuh; XI. 563. ue: ne; 640. zora: cora; XII. 342. joster: jošter; 357. taž: tač; XIV. 228. težka: teška; 282. nživanje: uživanje; 468. vrijcdi: vrijedi; 616. trudni: trudne; XV. 202. zlohni: zlobni; 354. rnku: ruku; 551. Siker: Sikar; str. 147 u dnu: držimda: držim da; j: je; XVII. 207. izļazi: izlazi; 639. sve sve: sve; XVIII. 498. dignt: dignut; 601. deba: doba; XX. 19. zadovijedi: zapovijedi; 534. zgled: izgled; XXI. 375. harahu *tako u oba izdańa, ali biće griješka mjesto:* hajahu; 668. slijcde: slijede; XXII. 2. strana: stranah; 14. tu: i tu; 242 ješ: još. 642. pukn: puku; XXIII. 176. hip: i hip.

I u rimskom izdańu štampano je n. pr. *svia,* za koje ne može biti sumńe, da treba čitati: *svija.* Tako mislim da i imperfekte glagola prve vrste: grediaše, biahu boj treba čitati: gredijahu, bijahu. Ja sam tako mjesto *ia* štampao *ija* i u imperfektima glagola treće i četvrte vrste: dohodijahu, vidijahu, velijahu, velijah, činijah, treptijahu, častijahu, vodijaše, nadhodijaše, letijahu, čudijahu se, prosijahu, vodijahomo, gospodijahu, žalijahu, nahodijaše, činijahmo, besjedijaše, hranijaše, cvijelijahu, bijelijaše. Ali po što u istom izdańu ima imperfekata: veļaše, sjeđaše, nošahu, strašahu, dvoraše, moļah se, vožaše, govorahu, plaćahu, oraše, tvorahu, podnošaše — biće priličnije istini, da se ovi imperfekti u pjesnikovo doba govorahu: veļaše i veljaše, sjeđaše i sjedjaše, moļaše i moljaše, plaćahu i platjahu, nošahu i nosjahu (jednoć ima i: nosaše 20. 584). Ovo mišļeńe podkrepļuje se i tijem, što je jednoć štampano upravo s *ja:* prijetjaše 3. 450. Ovako dvojaki govor izlazi po ortografiji rimskoga izdańa i za oblike: ne smiļen i ne smiljen, rasrđen i rasrdjen. Samo kod glagola, koji pred osnovnim nastavkom imaju suglas *r, j* je postojavo ispao: govorahu, tvorahu itd.

Ja sam i mjesto *tia* svak puta štampao *tija,* jer znam da se ta riječ još i danas tako govori. Oblike glagola sìjati ili sjàti, koji su u rimskom izdańu svak put štampani s *ia* štampao sam i sijati i sjati, želeći tijem pokazati, da može biti i jedno i drugo.

Participija: dobieni, pridobieni, ubiena preštampao sam: dobijeni, ubijena; samo u slikovima n. pr. rasrdiena - izbiena uzeo sam: izbjena.

Zagreb mjeseca veļače 1884.

Armin Pavić.

Sadržaj.

CHRISTIADE

to jest

ŽIVOT I DJELA ISUKRSTOVA

spjevana po

ĐONU PALMOTIĆU
vlastelinu dubrovačkomu.

PJEVANJE PRVO.

Višńi duše, kijem sva izhode,
ki čudesim vječnijem sivaš,
koji nebo, zemļu i vode
tvom kriposti napuńivaš;
tva dobrota ne izrečena
daj dostojno pjevat meni
slavna kraļa dvaš rodjena,
prid kijem pade zmaj pakļeni.
Ko s vječnoga ćaćka strane
kroz neizmerno tvoje dilo
ne tegnute djeve izbrane
on u plodno side krilo;
kako se od ńe čovjek rodi,
da svom smrti trudne umrle
teška od ŕobstva oslobodi,
i od vječne smrti vrle,
i da rajske na svjetlosti
svetijeh otac duše odvede,
sred mrzeće kijeh tamnosti
grijeh staroga ćaćka svede.
Ńega mrijeti zemļa plačna
za krivine naše vidje,
i sunčana svijeća zračna
ļute od boli strašno ublidje.
Tim prosvijetli, duše bože,
mene tvoja svjetlos mila,
da umrli moj glas može
neumrla pjevat dila;
vječnoga oca daj mi izriti
vječne svjete i uzroke,
sve kolike svijetu odkriti
teške smrti i žestoke.
Svrha umrlijeh dana i truda,
kako odluči višńe vijeće,
blizu i smrtna muka huda
Isukrstu bješe veće.
Tim da voļu ćaćka svoga
ispuniti bude prije,
vraćaše se put sionskoga
grada iz plodne Fenicije.
Svake od vrste mnoštvo ļudi
šńim gredijaše sjedińeno,
božanstvenom ńega ćudi
i dobrotom zaneseno.
Od družbe se vijek ńegove
ovo društvo ne dijeļaše,
ili skupne u gradove,
ili u puste gore idjaše,
i stojahu svi pripravni
vojevode glasovita
slijedom slijedit stupaj slavni,
još da ih vodi na kraj svita.
K ńemu srcem veselime
dohodijahu stari i mladi,
vidijahu se vazda šńime
družbe nove od čeļadi.

42. gredijaše] grediaše, *koje bi se moglo čitati i:* gredjaše. 48. idjaše] idiaše, *koje bi se moglo čitati i:* idijaše. 54. dohodijahu] dohodiahu, *koje bi se moglo či-tati i:* dohodjahu. *Ja sam i u prve dvije sveske i u ovoj u imperktima za* ia *pisao* ija *kod kojega god mi se glagola činilo, da se tako budi u kojem kraju govori.*

Jak prvoga blizu vira
hrli Dunaj, kraļ od rijeka,
široko se ne prostira,
i ne čini brza tijeka;
nu kada se daļe pruži
priko poļa i dubrava
i šńime se za jedno združi
glasovita Drava i Sava,
za ńima se tad razlike
iz okola šńim sastaju
podnižene vode i rike,
i harače ńemu daju,
a on u način mora siona
po slovinskijeh strana teče,
i slobode i romona
pun u crno more utječe:
tač po malo sin dostojni
velikoga kraļa od nebi
skup čeļadi neizbrojni
sadružio bješe k sebi.
Tim iz mnoštva uze ovega
dvanaes drage sve družine,
ki ļubjeni bjehu od ńega
i gledani nad sve ine.
Ovu on srećnu družbu obra
za najdraže svoje od prije,
da ńegova djela dobra
po svem svijetu pak spovije.
Skrovno u jedan gaj zeleni
ukloni se za jedno šńima,
gdi čińaše mile sjeni
gusto dubje putnicima,
ter naslońen tu stojeći
kod visoka kitna čedra,
ki rastijaše od svijeh veći
put višńega dvora vedra,
česte uzdahe podirati
iz duboka srca sjede,
i žalosne izricati
miloj družbi sej besjede:
Evo mi se jur približa,
draga družbo, trudno vrime,
vrh teškoga da se križa
smrtne od mene muke prime.
Dni umrli dospijevaju,
ke bi drago ćaćku momu
da se od mene s trudom traju
na umrlom svijetu ovomu.
Starijeh otac sveti dusi
s mnogom żeļom mene žude,
da ih pakļenoj otmem gusi,
da ih slobodim noći hude.
S drage voļe za to sada,
smrt i pako da porazim,
put sionskoga vrla grada
na žestoku smrt uzlazim.
Tu se na me nabunio
zbor crkovnijeh kletijeh glava,
da me neprav i nemio
umoriti bude prava.
Vam sam ovo do na znańe
veće krati, moji ļubjeni;
gorko ustav'te uzdisańe,
potrebno je umriet meni.
Poć ću mojom smrti, poć ću
svijet sahranit teška od vaja,
izvaditi staru zloću,
pakļenoga svezat zmaja.
Ti mi davaš ove muke,
roditeļu ļudski prvi:
sladke izjede ti jabuke,
ja ih plaćam mojom krvi.
Nu s izhodom treće zore
slavan ću opet uskrsnuti,
rajske otvorit ļudem dvore,
a zatvorit pako ļuti.

121. poć ću] poću.

I vami su, družbo moja,
ki za mojijem stijegom grete,
spravni trudi, kijem nije broja,
i pogube smrtne i štete.
Smjejte i srca ne gubite,
i ovi život vremeniti
za jedno sa mnom pogrdite,
za steć život vjekoviti.
Nije vami kuće i stana
sred umrle zemļe ove,
vas čestita rajska strana
na neumrli pokoj zove.
Tu sred zbora od pravednijeh
u neizmjernom dobru imate
cijeća vašijeh truda vrijednijeh
uživati vječne plate.
Ovo je mjesto vami rodno,
tijesnijem drumom svaki odi
i veselo i slobodno
za stupajim mojijem hodi.
Reče, a družba mila i verna
zamisli se i zapazi,
ter žestoka, ter čemerna
žalos srca svijeh porazi.
Najstariji Petar tada
grozne iz oči roneć suze,
ne bez teške smeće i jada
Isukrsta molit uze:
Ka vlas, ka moć, ke potrebe,
gospodine, koja sila,
podlagaju boga tebe
za ičija umrijet dila?
Kada možeš, ah, privrni
tej požude, tej odluke,
ter samohoć, jaoh, ne srni
na nemile biče i muke.
S tvojijem zdravjem, ne s tvom smrti,
ti, koji si porod pravi
kraļa, koji nebom vrti,
od sužanstva svijet izbavi.
Samomu se tebi smili,
ni nas pusti da izginemo,
koji s tobom, kraļu mili,
dobrovoļni svuda gremo.
Još ne dobro ove riječi
bolni Petar izgovara,
a Isukrs na ń se priječi,
s oštrijem licem ter ga kara:
Pòđ', napasti, tija od mene,
govori mu, i ne smeta
stavne odluke božanstvene
s neprilićnijeh tvojijeh svjeta.
Od nebesa na daleče
tvoja pamet po tle stupa;
noć svjetovna, ka ju obtječe,
rajsku svjetlos ńoj zastupa
Vrzi żeļe tej isprazne,
tašte ostavi misli od svita,
ke čovjeka vode i blazne
na skončańa vjekovita.
Ne s raskošam, nego s trudim
ja sam sišao s gar s visina
raj otvorit tužnijem ļudim,
zemļu izliječit od krivina.
Ovo vrijeme meni ckniti
i nevoļa ļudska ne da;
potrebno je ispuniti,
što mi ćaćko zapovijeda.
Vi, ki stupaj moj slijedite,
podnosite smeće vrle,
i u nescijeni sva držite
dobra izvańa, sreće umrle.
Ko god žudi bit uza me,
od sebe se sama odreci,
i svoj vazmi križ na rame,
ter pospješan za mnom teci.
Znoj se i stini, ko me ļubi,
i u trudijeh dni provodi;

za me život tko izgubi,
drugi ljepši pak nahodi.

Što pomaga umrlomu,
da svijem svijetom gospoduje,
po gospodstvu kada tomu
u vijeke mu duh boluje.

Sve što ikada jes naštena
pod nebesim srebra, zlata,
dobra duši nije zamjena,
ni podobna u tom plata.

U zabitje za to stav'te
ļucku narav i telesa,
ter dignite, ter uprav'te
vašu pamet put nebesa;

i kad na vas psovke prike
padu od ļudi bez razbora,
karajuć vas za grešnike
pune zloće i prikora:

vi hrabreni i pokojni
pogrdjujte svi veselo
svaki govor nedostojni
i protivno svako djelo.

Držite se cijeća toga
veomi srećni i blaženi,
er su od ćaćka spravni moga
vami uresi ne izrečeni.

Kada dospje sej govore,
s ļutijem jadom, ki ga ustrijeli,
u visoke strme gore
s družinom se svojom dijeli.

Oni ńega slijedom slijede,
spravni šńim sve podnijet smeće,
i u žalosti sahnu i blijede
cijeć ńegove teške sreće.

U grad svijetli od Jerika
on uljeze za jedno šńimi,
gdi Zakeo, grada dika,
na gozbu ih i stan primi

Ovi ńegda svom požudom
pomńu stavi i nastoja
obogatit s tuđijem trudom
i pjeneza steć bez broja,

ter s nesličnom trgovinom.
čim veliko blago stječe,
ne htje gledat s kijem načinom,
samo da se bogat reče;

nu kad primi na sve stane
božijega sina gosta,
trg nepravi vrže strane,
i od grijeha skrušen osta.

Zlo stečeno blago vrati,
s koga na grijeh zli popuze,
a ostalijem pomagati
svu potrebnu čeļad uze

Jedva se ovdi s družbom svojom
božanstveni porod stani,
kad mu s gorkijem nepokojom
glas žalostan uši rani.

Ne daleče mjesta ovoga
Betaniju grad vladaše
Lazar, roda kraļevskoga,
i ki mnoštvo blaga imaše.

Ńegov otac u oblasti
sred Sirije jur stolova,
i podloži s bojnom vlasti
vele mjesta i gradova.

Ovi vazda s mnogom dikom
goste na stan prima i dvori,
ńegovi se svijem putnikom
otvorahu vazda dvori.

Isti Isukrs većkrat odi
u prijateļa dođe svoga,
i ńemu se u slobodi
za pravoga odkri boga.

Da se on teško pobolio
s mnogom mukom tad doleti

222. ļucku] ļudcku. 258. božijega] boscijega.

glas nesrećan i nemio,
i da staše za umrijeti.
Zaplaka se od dreseļa
Jezus, i ove riječi izusti:
hod'mo draga prijateļa
smrti ugrabit, družbo, iz usti.
Hod'mo ga otet, ako vruće
višńi usliši molbe moje,
i ko mnokrat sve moguće
ovdi ukaže moći svoje.
Reče, i stupaj svoj obrati
u betanske zgrade bijele,
mnoštvo ļudi gdi ga prati,
ki toj čudo vidjet žele.
U toliko kraļ ogńeni,
jadna neman i nesramna,
koji vlada mjesta i sjeni
pakļenoga svijeta tamna,
znajuć da je došlo vríme,
kad moć sione svoje vlasti
pod vitezom nebeskime
ima strena sasma pasti,
i da duše srećne i svete
iz nemile crne noći
veće imaju bit otete
i na rajsku svjetlos poći:
smućen, skončan veomi opako,
svjetovaše sam se u sebi,
je da od svoje krune ikako
svrne tešku silu od nebi.
Hudi zlobnik i nepravi
nemilosnom ļutom smrti
boga ļuckoj u naravi
hoće sharat i satrti.
Misli se ove dobra zgoda
neprijateļu božijem vidi,
i dokle joj svrhu poda,
vene, čezne, kopni, blidi,
smamjen koji ne poznava,
ki mu s toga jadi slijede,
i da rajskijeh kraļ država
dobrovoļno umrijet grede,
neka srećnom smrti spleše,
neka oplače čistom krvi
pako i zloću, kojom smješe
svijet rastrovat oci prvi.
Tim pun misli, ke ga more,
sve nečiste bratje ureda
u kraļevske doći dvore
kletom vijeću zapovijeda.
Silna trubja u glas vrli
strahovito trubit poče,
da pakļeni dusi hrli
na zbor neprav teku i skoče.
Na zvek strašna pun žamora
vas pripaden pako zamni,
i goruštijeh od ponora
zagrmješe jazi tamni.
Ista zemļa pjenja plaha
začu urnebes treskoviti,
i ustrese se sva od straha,
ko da će se oboriti.
Slaba je trešńa, ka svijet hara,
pri trubjeńu silnu toli,
i, najvrlije kada udara,
tiho grmi trijes oholi.
Na zapovijed zla silnika
brzijem tijekom vrvi i srne
zlijeh nemani vojska prika,
puk prokleti noći crne.
Ko su otrovne, ko razlike
i nemile sej nakazni!
neslične su ńih prilike,
a obrazi bezobrazni.
Ļudski obraz, kužne od srde
one ostalu sliku imaju,

319. ļuckoj] ļudckoj. 322. božijem] bosciem, *koje bi moglo biti i:* božem i božjem, *ali vidi stih* 258. 331. kojom] koiem.

a za ńim se kude grde
ko zmaj ogńen izvijaju.
Sto Gorgona jedovitijeh
strašna stvora i nemila,
sto Kimera ogńenitijeh,
Sfingi, Arpija, Idra, Scila,
crni dusi bogu odmetni
u svom licu kažu i hine,
hudi, oholi, gńivni, štetni,
puni varke i vrline.
Tu Čentaure, tuj Pitone
vidio bi u zlu oblasne,
Polifeme, Gerione,
vrlovite, gorostasne,
i tisuću zlijeh obraza
u načine neizrečne,
s kijem se u vijeću zlom prikaza
grdi narod noći vječne.
Nu nemili kraļ prokleti
pridobiva svijeh uzrastom,
rađa otrovi, štete prijeti,
zlijem pogledom, slikom tmastom.
On sto ruka, sto čeļusti,
i sto grla jaznijeh ima,
odkle izlazi ogań gusti,
i grd oblak crna dima.
Mješte prama sviiem se izvija
vitoroge oko glave
razdraženijeh kolo zmija,
ke se u ijedu koļu i dave.
Iz očiju, iz nozdara
svi rigaju plame gnusne,
svijem se otrovna vidi para
kroz krvave dimit usne.
Svi u rukah sione glavńe
i trozubje oštro drže,
kijem sred vječne peći davńe
zlobne duše muče i prže.
Šńim hudobni dusi srte,
množ na svako zlo pospješna,
ki se u slikah kužnijeh vrte
priko svijeta slaba i grešna.
Posred kopna, posred mora
sve što je vražijeh grdobština,
pustolovic, uzma, mora,
vukodlaka, upirina,
ki navode jadne umrle,
u zločinstvu da se smrznu,
grijeh i poraz ter zagrle,
a da im dobra djela omrznu,
i oni, kojijeh sila opaka
zlijem godinam zemļu pali,
ki su crnijeh sred oblaka
oboreni s neba pali,
snagom, srcem, riječim, stvorom
skupiše se svi spravjeni,
razlikom se rogoborom
vas razlijega jaz pakļeni.
Kad oholi kraļ, gorušta
kom trozubja ruku prijeći,
iz čemernijeh usti pušta
jedovite ove rieči;
riječi, koje slične nijesu
ļudskijem riječim razbornima,
nego vrlom urnebesu,
nego strašnijem gromovima.
Na vikańe treskovito
prista lajat pas troglavi,
a Flegetont i Kočito
svoje ogńene vale ostavi.
Veļaše: O ma družbo jaka,
dostojniji da sjedite
sunčanoga vrhu zraka,
odkle rodom izhodite;
odkle silni kraļ od nebi,
čim nikoga u svom stańu

386. jaznijeh] *moglo bi se čitati i* jasnijeh, *vidi Pavlimir stih* 112, 738. 392. u ijedu] uyedu.

on jednaka ne će sebi
i boji se svom vladańu,
kroz ogńene sve treskove
potisnu nas i obori
u ponorne jame ove,
gdi vjekovit ogań gori!
Svak se dobro spomeniva,
i trijeba se spomenuti,
koji obilni srčbe i gńiva
gori bismo śńim boj ļuti.
Što mu drago dobitnika
ńega učini u tom bjeńu,
osta nami vječna dika
po hrabrenom slavnom smjeńu.
On s mogućstvom sad velicim
sam je od višńijeh kraļ država;
nam, ko zlobnijem odmetnicim
vječne i gorke muke dava,
čim za rajske lijepe dvore,
gdi sja svjetlos neumrla,
poda tmaste nam ponore
strahovita mjesta vrla,
neka u vijeke predńe slave
izgubjenu čas cvijelimo,
i zle duše i neprave
sveđ mučeni mi mučimo.
Na nebesku rados veće
uzljesti nam nije ufańa,
ni uhititi prve sreće
od rajskoga uživańa.
S ne izrečenom našom boli
svijeh dobara na daleče
tvrda zemļa u okoli
priklapa nas i obtječe,
a raskoše rajske mile,
na koje smo mi rodjeni,
od nečiste stvoren gńile
prija čovjek potišteni.
I nije mu to zadosti;
boj nam gorki spravļa opeta,
da izagna pun silosti
nas iz tamna jošter svijeta.
Radi uzroka on je ovoga
mladca iz višńijeh poslo strana,
ili sina, ili koga
od letuštijeh svojijeh dvorana.
Vidim, gdi ovi s bojnom rukom
nad pakļene jame slazi,
da nas s ļutom našom mukom
sasma satre i porazi,
i da duše, dopuštene
s mnogom srećom ńih i česti
mojoj kruni, ugrabjene
na nebesa bude odvesti.
Jošter će i nas može biti,
tvrdo ako se ne opremo,
u verige postaviti,
da svezani prid ńim gremo,
čas ńegova i dobitje
neka u vječnoj slove slavi,
a da je u vik naše bitje
rug nebeskoj svoj državi.
Umrloga za sve tila
ovi nosi ļudsku odjeću,
ne može mu moja sila
nijedan donijet jad ni smeću.
Ja sam mnokrat s smjenstvom mnozim
na ń bez straha nastupio,
s himbenima mojijem razlozim
da bih ńega prihinio.
Stvar obična meni ovo je,
i nije nova, druzi izbrani.
Koje obraze, slike koje
promenivah, nu zamani!

447. koji] koje, *ako je tako dobro, onda bi u slijedećem stihu* boi ļuti *trebalo uzeti kao acc. pl.* 450. bjeńu] biegniu, *koje bi moglo biti i* bijeńu.

er on s krepkijem svojijem znanjem
zada meni dosta tuga,
i mojijem se vuhovanjem
i zasjedam svijem naruga.
Starijeh prorok pismom samim,
bez nikakve druge moći,
često učini, da se smamim,
i umje mi vrhu doći.
Tim stvar, ku sam u pameti
namislio, neka znate,
ja ću vami povidjeti,
nu me pomno vi slušate.
Put solimskijeh mira sada
on pospješa stupaj brzi,
za sve prvijeh glava od grada
zbor mogući zlo na ń mrzi.
Oni u strahu čim se jade,
da ne izgube staru vjeru,
smrtni poraz ńemu grade,
i česte mu varke steru,
a to er misleć misli smione,
nove nauke stavļa i sije,
a razmeće sve zakone,
kijem se vlado puk od prije.
Tim ako igda, moji mili,
vi skočili za nas jeste,
suprotivnoj hudoj sili
ako ikada odoljeste:
sad je vrijeme, sad potreba
vašu kripos da kažete,
proć oholom kraļu od neba
me kraļevstvo da bļudete.
Silna mladca teškoj zlobi
oprite se sa svom vlasti,
ki gre pako da porobi,
i da spleše naše časti.
Poglavice sve crkovne
nabunite, neka budu
svoje izrigat ijede skrovne,
davńu ispunit svu požudu.
Huđe učin'te ńih omraze,
i rasrčbu jaču i višu,
da ga smrti zlom poraze,
pače da ga satarišu.
Svakom himbom i vrlinom
služite se suproć ńemu,
ili s lažom, ili istinom
život uzet činite mu.
Dvanaes druga on još ima,
mnogu ļubav ki mu drže;
ako ki god među ńima
na varke se vaše odvrže,
stvar je veće učińena,
i naš ovdi strah se vrši,
ki nas, družbo ma hrabrena,
svijeh jadovno smeta i krši.
Pođ'te, pođ'te, moji bojnici,
sad kažite vlas podpunu,
sad jedini svi kolici
obranite moju krunu.
Jedva riječi ove izreče,
i pako se vas nabuni,
i sta spravan svak najpreče
da zla kraļa voļu ispuni.
Kroz sto vrata silna stana
crna vojska gusta izlazi,
s buke strašne sa svijeh strana
pakļeni se tresu jazi.
Opasana zmijam ļutim
grda krila steru i kreću,
ter leteći tmastijem putim
pod sunčanu hrle svijeću.
Ne toliko ńegda guste
rodna iz dvora pčele izhode,
kad studeni vjetri puste
i omekšaju mrazne vode,

551. ijede] yede. 586. pčele] piele.

ter ļubjenijeh cijeć kraļeva,
kijeh braniti čas nastoje,
zatočnoga pune gńeva
nemilosne čine boje;
ne toliko plaše zadme
vrlijeh vihar plate silne,
kijem se gńivno more nadme
harat plavi blaga obilne,
ter ili se poļem sunu,
ili strmijem planinami,
kažu oholas svud podpnu,
ore i nose lijes i kami.
Jaoh državam, gdi napade
vojska otrovna bratje klete;
ke će rodit smeće i jade,
ke bolesti, koje štete!

PJEVANJE DRUGO.

Jur pričiste sin Marije
s blagom misli i s odlukom
u grad bijele Betanije
bješe uljezo s mnozijem pukom.
Tu, gdi gorko plače i suzi,
pomnu djevu Martu vidi,
u jednakoj koju tuzi
Mandaljena sestra slidi;
Mandaljena, koj prezime
ovo Magdal grad darova,
gdi s gospostvom vlaštitime
ńe djed svijetli gospodova,
od koga i ona pak gospoja
bogata se vidje od više
s mnozijem blagom, ke bez broja
ńe joj stari ostaviše.
Ova od prije zla bludnica,
paček isti grijeh i zloba,
od najdražijeh nasljednica
božijeh bješe u toj doba,
a to er bivši ubah mala
s hude sreće i namjere
bez dragoga ćaćka ostala
i bez mile sve matere.
U početak sve mļadosti
nad ostalijem svijem drugama
pomńu drža tvrdu dosti
vrh djevičke časti i srama;
nu po malo bivši mlada
s godištim se poplašila,
vrže sramnu čas na zada
na nesramna hrleć dila.
Nepoštene stijeg ļubavi
raspuštena slijedit poče,
a tvu ļubav zaboravi,
od ńe bitja sladki uzroče.
I da lašńe, koje želi,
tjera pute ne hvaļene,
od svoga se brata odijeli
i od sestre sve poštene.
Osobita posred stana
stanovati sama uze,
gdi sva u lasti zakopana
na život se zao popuze.
Srde jaza pakļenoga
posjedoše sred ńe prsi,
čim sred bluda nečistoga
zaplete se i zamrsi.
Ah, nevoļne nesrećnice,
kako pravi put izgubi,
kako svijetle od danice
ime splesa i pogubi!

593. zadme] sadme, *koje bi se moglo čitati i* sadme.

Ni glas, ni čas, ni ljepota,
ni vedroga zrak plemena
ne mogu ju od života
ustaviti nepoštena.
Jak ohmica bijesna i plaha
bježi iz doma, tere grede
i bez srama i bez straha
na igre, gozbe, i posjede;
na posjede, gdi hoditi
djevojčici časno nije,
ka se od oči zlijeh braniti
kako od ļute ima zmije.
Ali ona dobrijeh svjeta
sve spomene pogrđuje,
vlada ńome plahos kleta,
plaha nesvijes gospoduje.
Kako plavim, bez brodara
koja u gńivnom moru ostane,
silna vojska zlijeh vjetara
vije i vrti po sve strane,
ter združene uporeda
s plasijem vjetrim morske vode
i bez puta i bez reda
ńom vaļaju i gospode:
jur bogastvom ponosita,
hitrijem smijehom i pozorom
lijepijeh mladac ļubav hita,
ki se vrte prid ńe dvorom.
Za sve drage izabira,
najmilije ki su slike,
jednijeh prima, druzijeh tira,
nevjera i laž ńe su dike.
Ah, ki mladi s plahe svijesti,
ah, ki stari za ńom gore,
i ļuvenoj u nesvijesti
trate blago, snagu more.
Nije noći, posred koje
pod prozorim ńe polače
ljepota se ńe ne poje,
a ļuvezan ńih ne plače.
Jedni unutra šńom razbludno
i veselo vrijeme traju;
druzi s dvora gorko i trudno
cvijele, uzdišu i hukaju.
Ovijeh riječim, onijeh dilom
ona drži zarobjene,
pri lijeposti ńe nemilom
svak zaslijepjen smrtno vene.
Sve što hitra dikla čini,
drago i milo sve je ńima;
sve što tlapi, sve što hini,
sve se u dobro od ńih prima.
Kud srnete, tužni, i na što
nesvijesna vas vodi żeļa?
Što slijedite, sve je tašto;
u bludnici nije temeļa.
Ženska lijepos smrtno ubija;
svaki se od vas poć poteži,
gdi skrovena ļuta zmija
u mekahnoj travi leži.
Sladosti su nekorisne
i lažive, ke svijet plodi;
vele obhita, malo stisne,
tko za ńima stupa i hodi.
Tač mjesečne slike okolo,
scijeneć mjesec da je istini,
drobne ribe noćno kolo
vode morskoj po tišini;
put lovnoga tako plama
privarene iste hode,
ki je ńihova smrtna mama,
gdi pogubu svu nahode;
tač vesele oko svijeće
i ljepir se smamjen vrti,
tere se ostat od ńe ne će,
dokoli ga ne usmrti.

U to doba s mnozijeh čuda,
koja božiji sin djelova,
glas letijaše ńegov svuda
priko evrijenskijeh svijeh gradova.
On ko izvrstan u sva djela
izvan mjere bješe i hvale,
tako izvrsne slike i tijela
bješe nad sve ļudi ostale.
Ńegovo ime cijeća tega
u dostojnoj scijeni i slavi
hvaļaše se puka od svega,
svak glasijaše, da je bog pravi.
Ko toj začu vil razbludna,
užeže se od požude,
da obraza toli čudna
uživati lijepos bude.
U svijesti je namislila,
sve što može najhitrije
ńega zanijet, ko zanila
mnoštvo mladac bješe od prije.
Tu Šimuna čim vrijednoga
na gozbi se on nahodi,
od nečiste gube koga
ńegda ozdravi i slobodi,
smiona dikla, ko toj čuje,
ne mneć prije da ga vidi,
k ńemu poći odlučuje,
ni se od svoga smjenstva stidi.
U raskošne tim haļine
oblači se i napravļa,
da ńe lijepos draža sine,
kim ulovit boga spravļa.
Svijetla sukńa ńu odijeva,
gdi vezeno svud okolo
s bisernijema cvijetim sijeva
čisto zlato i oholo.
Zlatnijem pucim uzdržana
više odjeće tej zlaćene
niz rame joj srebrom tkana
visi svila bez procjene.
Hitre uši, vrat snježani,
bijele ruke, prsi od lijera,
rese čudno nanizani
obli redi od bisera.
Vrh čela joj sja drag kami,
suncu odsivat ki se veli,
oko koga zlatni prami
razbludnu su mrežu spleli;
mrežu, kojom ļudi tužne
posred mora od ļubavi
hita i čini svoje sužne,
mami, uveda, lovi, travi.
S tijem ļuvena zrak pogleda
združen i drag posmijeh drži,
i svakoga, tko ju gleda,
jednijem strijeļa, druzijem prži.
Nepoštena ļubav stanom
u ńe bludnom licu stoji,
ter umrle smrtnom ranom
izranjene prima i svoji.
Zemļa ovako, narešena
u proljetnu svoju slavu,
zračna krila i zelena
kaže lijepos i napravu.
Nesramna se razbludnica
u raskoši toj uputi,
za razgledat božija lica,
za medene riječi čuti.

129. to] tao. 130. božiji] božij, *vidi pjev.* I. 258 i 322. 133. ko] kao, *vidi pjev.* I. 357 i 455, *gdje je* ko. *ja sam ovako pisao, jer tako imaju svak puta gotovo svi rukopisi, a rimsko izdańe nekoliko puta ima sa svijem pogrješno* ao *mjesto* o; *vidi malo natrag stih* 129 *i naprijed* 175. *prema tome neka se popravi, što je rečeno u Laviniji na str.* 84 *u dnu* 141. ko] kao. 147. ko] kao. 153. ko] kao. 175. oko] okao.

Nu kad obraz rajski upazi
drag pogled i sunčani,
prava ļubav odkle izlazi,
koja ozdravļa, kada rańa:

naježi se i promijeni,
plame ugasi zlijeh požuda,
a svet ogań božanstveni
obujmi ju oda svuda.

Tada u sliku plama grda
s crnijem dimom bi vidjeti
jedovitijeh sedam srda
iz ńe usta izletjeti.

Tač na glavńi, ka dogori,
pobjegući ogań plane,
i otide vas uzgori,
a crn za ńim dim ostane.

Reče Isukrs: sej nemile
zle nakazni u zlom grijehu
dušu i pamet zamrsile
nesrećnice tužne bjehu.

Tad Marija (ona imenom
zvaše se ovijem) sva skrušena,
i u tijelu čndnom zmijenom,
i u duši promijenjena,

ne ona, koja sva kolika
čistijem srebrom do sad sjaše,
ku plijen sužnijeh ļubovnika,
zlatno runo, odijevaše,

s ruka, s prsi, s vrata, s prama,
zlato i biser bijeli metnu,
i poštena puna srama
svlači svilu duši štetnu.

Od svijeh zloća jur se kaje,
vruće uzdahe jur podire,
jur niz oči počela je
groznijeh suza ronit vire.

Jur bolesna na tle srne,
i božijem se moli sinu,
da blag pogled na ńu svrne,
da joj prosti svu krivinu.

Jur s ufanjem pristupiva,
s goruštome vjerom tere
noge stvorcu svom celiva,
i tekućijem suzam pere.

Pere suzam, tre kosami,
kijem joj bijeli vrat se krije,
i svilenijem haļinami
mješte meka platna grije.

Od radosti tako mnoge
blag i vjeran kučić teče,
ter gosparu svomu noge
ļubko veže i obtječe.

Još stupaje božanstvene,
veću ļubav da ukaže,
od milosti ne izrečene
mirisima čudnijem maže.

U mramornu sudu zlatu,
dokle u bludnoj živje lasti,
za dragu ona bješe platu
sej kupila drage masti.

Srećna trga i velika,
uzmnožite prem dobiti,
kad rajskoga ļubovnika
mogla je na ńih zamijeniti.

Toj čineći česte uzdahe
ne pristaje opojavļat,
i od suza rijeke plahe
svak čas ronit i ponavļat.

Riječ ustima ne zameće,
er govorit plač joj ne da,
u kom molbe ńe mučeće
kao u zrcalu višńi gleda.

Mukle suze i uzdasi
i velikos ńe skončanja
očiti su sasma glasi
i biljezi od kajanja.

204. obiumiju od asuda. 208. izletjeti] izlietieti. 219. zmijenom] *moglo bi se čitati i* smijenom.

Nepristavno toj cvijeljenje
ļubežļivo boga sili,
da blag primi ńe moljenje,
verno srce da pomili.
Tim besjedi pokornici:
shranjena si svojom virom,
grijesi ti su svi kolici
odpušteni, pođi s mirom.
Toga od doba dikla uresna,
puna božije sva milosti,
vrže djela huda i bijesna
i razbludne sve plahosti,
i što hua i opačija
bi prvina ńe života,
toliko se izvrsnija
pak objavi ńe dobrota;
pače ogńenoj vjeri i ļubi
ne mogaše nać se slike,
kom božijega sina obļubi
nad sve predńe jubovnike.
Tim blažena rajskijem darom,
tom se dignu s puta kriva,
s Martom sestrom i s Lazarom
dođe iz nova da pribiva,
ter mnokrati za jedno šńimi,
žeļna božije čut govore,
Isukrsta ļubko primi
u čestite svoje dvore;
koga čašteć i ļubeći
sa svom dušom i s pameti,
po teškoj se zgodi sreći,
da joj bratac bude umrijeti.
Tim kad dođe sin višńega
na poruke ļubežļive,
da od nemile smrti ńega
oslobodi i ožive,
vrijedne sestre i kriposne
prem na ńegov grob idjahu,
gdi ucviljene i žalosne
napokońi dar nošahu.
I bog tihe sve stupaje
put ukopne stijene upravi,
a Marta ga pogledaje,
i družbu i grob plačni ostavi,
ter snižena s mnogom scijenom,
za sve da ju boles smeta,
s ļubežļivom Mandaljenom
velikoga gosta sreta.
Obje pune plača i cvijela
od žalosti od velike
niz poštena lica bijela
proljevahu suza rike.
Ko smo tebe, božiji sinu,
segaj jutra dočekale,
bivši našu čas istinu,
draga bratca, ukopale,
kako s čestom on besjedom
srce u vjeri držeć slavno
na očiju s smrti blijedom
zvaše tvoje imé slavno:
ah, da od prije s česti blagom
ti si na naš dvor prispio,
on bi sada s pravom snagom
u veseļu zdrav živio.
Nu još krepko nam je ufanje,
da tvoj ćaćko, kraļ od nebi,
na svakoje tvoje pitanje
pogodit će lasno tebi.
Moļahu se one ovako,
i plakaše svak okoli;
a tko ne bi tad proplako
na ńihove ļute boli?
Božanstveni porod tada,
i on roneć grozne suze,
tužne sestre pune jada
razgovarat ļubko uze.

325. Ko] kao; božiji] božij.

On se ńima obećava,
čim ńihovu tugu krati,
da će opeta živa i zdrava
draga brata uživati,
za sve da mu one vele,
ko zlo veće dahne i smrdi,
ko četr dni jesu cijele,
da je zaklopjen u grob tvrdi.
U čas jedan srećni ovi se
glas po malu gradu stere,
svemu puku ki čini se
lijep i čudan priko mjere.
Za to iz bližńijeh mjesta i strana
ne izbrojena čeļad ide,
da mladića ukopana
uskrsnuta na svijet vide.
Jur ko bješe svačija žeļa,
ne bez mnoge družbe i skupa,
na grob draga prijateļa
ļuto ucvijeljen bog pristupa.
Tu put dvora nebeskoga
oči uprije, ruke uprosti,
ter sta molit ćaćka svoga
muče, a teškoj u žalosti.
Pak začudjen oda svuda
gleda i pazi s pomnom svijesti,
koja učinit tu će čuda,
na što će ova stvar izljesti.
Dvaš priliku božanstvenu
on promijeni, čim moļaše;
dvaš poštenom glavom krenu;
plačnijem glasom dvaš uzdaše.
Tad nenadnom trešńom plahom
ustrese se grob studeni,
a ostaše lednijem strahom
svi okolo zapańeni,
iz medenijeh kada usti,
iz kijeh rajska rados grede,
put nebesa Jezus pusti
višńem ocu sej besjede:
Hvala tebi, ćaćko, budi,
koji mene s gar s nebesi
prid svijem zborom ovijeh ļudi
uslišio ļubko jesi!
Znam vlas tvoja ne izrečena,
sve stvorenje ku poštuje,
tvoga sinka obļubjena
svako u doba molbe čuje;
ali očito sad moļu te,
da puk pozna, ki me slijedi,
ko ja kažem tvoje pute,
ko tve ispuńam zapovijedi;
pače da svak snižno i verno,
videć djela tvoje ļubavi,
svemogućstvo tvoje neizmerno
u činenju mom proslavi.
Verni sluge podignite
tešku ploču s groba ureda,
i sprav'te se da odriješite
smrtne veze s tijela blijeda.
Jedva ovo dogovori,
a od junačkijeh taj čas ruka
ukopni se kami otvori
na očiju svega puka.
Svi kolici pristupaju,
svijem se od straha srce stresa,
mrtvo tijelo gdi gledaju
bez prvoga svoga uresa;
pače izhode van pameti,
i puni su čuda i smeće,
misleć, ko će oživjeti
jur sve grdo i smrdeće:
kad svijem glasom triš zaupi
sin veliki stvorca od svijeta:
o Łazare na dvor stupi,
i na zemļi živi opeta.

354. i 355. ko] kao. četr] četer. 365. ko] kao. 375. koja] tkoja.

Na prijateļski vapaj mili
u čas jedan on se oziva,
i ustaje, i dan bili
veseo i zdrav jošte uživa.
Tad zapanjen vas puk osta,
svijeh zamjerno čudo smuti,
i nije im jednom dosta
oživjena mladca čuti;
ne mogu se nasititi
od ńegovijeh od besjeda,
svak mu želi blizu biti,
strašne stvari gdi spovijeda:
Koju tugu, koju muku
on oćutje u čas oni,
kad krvavu silnu ruku
smrt nemila na ń prisloni.
Ka se boles ima i kuša,
ki čovjeka jad ustrijeli,
istiskana kad se duša
s bolnijem tijelom rve i dijeli.
Koje mreći vidje obraze
ogńenitijeh zlijeh duhova,
koje štete, ke poraze
prijeti zlobna množ ńihova,
da od anđela straža tvrda
s osobitom svom pomoći
smionom skupu kletijeh srda
jedva može vrha doći.
Ah, kijem strahom svega puka
žalostivo srce utrnu,
kad paklenijeh mnoštvo muka
pripovijedat on se obrnu;
muka, koje do vik vika
nepravedne duše trpe,
kijeh sred plama silna i prika
strahovite srde drpe.
Kaže i vječna još veseļa,
neka smiren puk ostane,
kijem će od blaga stvoriteļa
bit plaćene duše izbrane.
U to k milom Isukrstu
sve države bližńe i gradi
posilahu svaku vrstu
nelagodne od čeļadi.
K ńemu na svak čas gredijahu,
da ih ozdravi i pokrijepi,
ki zlijem ranam tugovahu,
kljasti, hromi, nijemi, slijepi.
Mnozi s putim svom zgrčenom
jedva tijela sva vukući,
mnozi mraznom, mnozi ogńenom
teškom zledi bolujući,
mnozi uzeti sile od djavļe
bjehu prida ń dovedeni,
kijem i pamet za jedno i zdravļe
gospodijaše duh pakļeni.
Ńih od rajske kraļ države,
sladki jezer svijeh milosti,
sve kolike moćne i zdrave
odpravļaše u radosti.
Tač kroz mnoga čudna djela
čineći se bog poznati,
put Solime grada bijela
s družbom počet put obrati.
Glas je, da ovi grad Sem gradi,
sin dobroga Noa, koji
kitnu lozu prvi usadi,
i prvi se ńom opoji.
On sazida lijepe zgrade,
kijeh Solimom zvat obļubi,
kad zli potop prista i pade,
grešne umrle ki pogubi.
Nasta paka narod ini,
slično imenim ki svojime
svijetlom gradu imat čini
Jerusalem novo ime.

459. prika] prieka.

Za tezijem ga osvojiše
vedri kraļi, krv poglavna,
ki se od Jude narodiše,
Israelova sina slavna.

Oni s družbom božije ruke,
koja vojeva s ńima u boju,
sve okolo bližńe puke
podložiše pod moć svoju.

Tu Salamun kraļ čestiti
na čas kraļa od nebesa
čini crkvu sagraditi,
krunu ļudskijeh svijeh čudesa;

crkvu, kojoj ne bi slike,
čim ohola za jedno i sveta
bi dostojna sve kolike
nadvisiti crkve od svijeta.

On, ne bivši templa inoga
sred evrijenske sve države,
ktje da boga jedinoga
u ńoj jednoj puci slave.

Svete trpeze i otare
tu prvoga templa doni,
i sve obilne sude i dare,
koje stari puk pokloni.

Tu svijetńake stavi zlate,
lijepe čaše i kadila,
slavne odjeće i bogate,
svijetle pehare i mjerila.

Tu sud oni, zazvan more,
s čudesima druzijem stoja,
kijem se mjera nać ne more,
kijem izrijeti nije broja.

Tu zakona izabranijeh
arka sveta bi hranjena,
božije od ruke udjeļanijeh
vrhu ravna dva kamena.

Tu s čistijema redovnicim
svijetli kraļi uzvišeni
i s narodom svijem kolicim
klanjahu se podniženi.

Krv živina krotcijeh čestu
s vernijem srcem proljevahu;
od krvi se u inom mjestu
svetilišta ne činjahu.

Svako ljeto tu tri krati
vas Israel po načinu
dohodijaše ponavļati
običajnu svetkovinu.

Isti božiji sin ļubjeni
često u templo sve gredijaše,
gdi svoj zakon božanstveni
ļubežļivo svijeh učaše.

On stupio bješe veće
s mnozijem ļudstvom, koje ga dvori,
odkle od grada više i veće
vidijahu se tvrđe i dvori.

Tad s radostim neizmjernome
brat uzeše svi kolici
od maslina grane i pome,
ke će držat u desnici.

Prid ńim grede skup pješnika,
a za ńime i oko ńega
jezdi mirnijeh zbor końika,
ki svi časte i dvore ga.

On po sriedi svega skupa,
pogrđujuć tašte slave,
na osliću tihom stupa
bez uresa i naprave.

Zlatnijem ruhom narešena
ne će końa plemenita,
starijeh prorok da ispunjena
pisma budu zlamenita,

i nasljednom neka mnoštvu
srećne i lijepe poda izglede,
po sniženom kako uboštvu
put rajskijeh se dvora grede.

Nagu nosi glavu svetu,
priprosta ga sukńa odijeva,
ku mu izatka još djetetu
draga majka, slavna djeva.

Ona uzraste za jedno šńime,
ter se vijeku ne ustara,
ni ju prosu dugo vrime,
ni nošenje mnogo shara.

Čiste noge i snježane
obuća mu snižna obuva,
ku sapetu po sve strane
trak tanahan veže i čuva.

Na ovi način vas pun mira
i dobrostiv vas u sebi
put sionskijeh lijepijeh mira
približa se kraļ od nebi.

Prid gradom ga slavnijem sreta
lijepa nad sve družbe ine
djevojčica mladijeh četa
i djetića bez krivine.

Pome u rukah, a na glavi
svijem od cvijetja vijenci stoje,
svak božijega sina slavi,
pjesni u hvalu svak mu poje.

Žeļno vidjet svak uživa
božanstveno svijetlo lice,
rajska lijepos u kom siva,
prid kijem sunce grede nice.

Tako u slavi i u veseļu
u kraļevski grad stupaju,
gdi se svomu spasiteļu
i svom kraļu svi klańaju

Prid noge mu svi prostiru
pome i grane od maslina,
veleć: blažen, koji u miru
dođe u ime gospodina.

Zdrav, o kraļu nam čekani,
Davidova krvi prava;
mir u rajskoj budi strani,
a višńemu dika i slava.

Gre put neba slavna vika,
ke glas po svem gradu leti;
nu poglavnijih redovnika
gorko smeta zbor prokleti.

Uzlaziti gusta praha
u visine oblak vide,
ter od sumńe i od straha
svi žestoko kopne i blide.

Uzrok ištu, odkle izhodi
od radosti glas tolike;
tko je, ko slijedi; tko je, ko vodi
toli uzmnožne nasljednike?

Nu ki bitje i kriposti
znaju slavna vojevode,
mirni s mnogom čestitosti
veselo ga sresti hode.

Posipļu mu cvijetjem pute,
svione sage poda ń meću,
i svi rados kažu i ćute
sve što mogu dražu i veću.

PJEVANJE TREĆE.

Kako u ovoj dici i scijeni
kraļevskoga posred grada
bješe uljezao sin ļubjeni
kraļa, koji nebom vlada,

na raskrstju puta upazi
množ čeļadi prem veliku,
i, ka iz gusta skupa izlazi,
rogobornu začu viku.

On se u srcu čudi svomu,
ter stupaje svoje ustavļa,
paka k mnoštvu žamornomu
s mnogom družbom put upravļa.

583. vrime] vrieme. 592. približa se] *oba izdańa:* približaše.

Bješe prodol u tom mjesti,
kojoj zelen vijenac mili
puni kitja brijezi česti
bjehu okolo učinili.
Sred ńe i ljeti staše i zimi
srećna voda i čestita,
virim od svud tekućimi
i daždima vjekovita.
Ne vjerene djevojčice
na tuj vodu dohadijahu,
i nemoćne ńom ovčice
stari pastijeri ozdravijahu.
S pet širocijeh lijepijeh luka
od mramora stavna i bila
bješe nad ńom vješta ruka
tvrdu strehu sagradila.
Vidijaše se tu skupjeno
rad žudjena lijeka ugodna
mnoštvo ležat ne izbrojeno
tužna ļudstva nelagodna,
a to er u dni odredjene
bistra bi se lokva smela,
i na vale i na pjene
iznenadi uzavrela.
Puk ne znaše, tko ju smeta,
nu dječica mirna i tiha,
ki pravedna traju ljeta,
u kijeh nije zloće i griha,
spovijedahu, ko gledaju,
gdi lijep mladac s neba leti,
komu krila zlatom sjaju,
a prilika suncem svijeti,
koga rukom tad tegnuta
sva bi mutna voda ostala,
i ńegova srećna puta
očit biljeg ukazala.
Tako kobna zvijezda, koju
za zlamenje višńi objavi,
ili spravnoj vojsci u boju,
ili u moru punoj plavi,
s jasnijem plamim i tracima
strelovita s neba srne,
a nevoļnijem umrlima
srce od straha čezne i trne.
Tim u mnogoj tad požudi
kraj jezera mirna staše
množ velika bolnijeh ļudi,
koja zlamenje toj čekaše.
Svaki od ńih svoju zgodu
izgledaše s naglom svijesti,
u smućenu je da vodu
prvi bi od svijeh mogo uljesti,
er koji bi tad najbrži
u ńu skočit srećan bio,
od zla, u tuzi ke ga drži,
oni čas bi ozdravio.
Tač na lijepoj kad ravnini
stoji spravne skup mladosti,
da ukaže u brzini
moć sve snage i jakosti,
željnijem srcem svaki čeka,
kad će trubļa zapjevati,
od hrloga ter se tijeka
ufa prvi čas imati.
Sred čeļadi sej nezdrave
u najvećem staše cvijelu
od stupaja do vrh glave
jedan zgrčen po svem tijelu.
Ovi nakon smrti očine
mlad uživa s česti blagom
mnoga blaga i baštine
i obilno zdravļe s blagom;
nu za izvidat zlo skončanje
od neznane zledi prijeke,
sve koliko svoje imanje
u zaludnje strati lijeke.

41. ko] kao.

Na uboštvo jadan dođe,
čim ozdravit naglo radi,
a nemoć mu zla ne prođe,
neg se u kosti sasma usadi.
I jur četres ljeta blizu
prošlo bješe tako da ga
teške boli more i grizu
plačna, uboga, gladna i naga.
Kad ga u bitju vidje ovemu
bog, utjeha slatka naša,
lice obrati vedro k ńemu,
s blagom riječim ter ga upraša:
Ka nesreća, koja zgoda,
koja lijenos tva zamani
polak ovijeh tebe voda
u žestokom jadu hrani?
Ti boluješ sam pun truda,
svak se ostali zdrav dijeleći;
reci, je li tva požuda
izgubjeno zdravje steći?
Na ovi govor ļubežļivi
on besjedit tužan uze,
i niz obraz žalostivi
za jedno ronit grozne suze:
Ne imam bolan ja čovjeka,
da me od svijeh prije i brže
ucviljena nemoćnika
u smetenu vodu vrže;
er kada se ona krene,
za moj vječni jad i smeću
drugi budu brži od mene,
a ja plačem mu nesreću.
Čim svoje tuge on spovijeda
s vedrijem licem i pozorom,
milosni ga Jezus gleda
s ovijem blazijem razgovorom:
Nije potreba, da u vodi
trudiš iskat zdravļa tvoga;
uzmi odar tvoj, i hodi,
ter veseo hvali boga.
Kripos mile ove riječi
u čas jedan s čudnom moći
nevoļnika plačna izliječi
i čini mu sva zla proći.
U nenadnom tim veseļu,
svi kolici da ga vide,
usta, i diže svu posteļu,
i zdrav na dom svoj otide.
Tako uz plamen kad gorući
svu ledenu i smrznutu
budu prinijet ne znaući
među granjem zmiju ļutu:
jedva kripos ogńenitu
ona oćuti, a sva prika
diže glavu jedovitu,
plazi otrovna tri jezika.
S druge strane oda svudi
bez božijega straha i scijene
velik žamor staše ļudi
posred crkve pesvećene.
Prodavahu oni cića
svetilišta mirne ovčice
i mlađahnijeh množ junčića
i snježane golubice.
Za uzrok ovi tiskaše se
za kupovat čeļad mnoga,
što tko držan čujaše se,
i na odgovor bitja svoga.
Sred božijega slavna doma
radi mnoštva tač velika
činijaše se gruba veoma
po sve kraje treska i vika.
Kako porod božanstveni
taj neslična djela vidje,
u obraz se vas promijeni
i od mnoge srčbe ublidje.
Tim konopac uzoviti
u priliku biča savi,
tere ńime izgoniti
poče iz templa skup nepravi.

Vrže na tle sve trpeze
od pohlepne trgovine,
i prokrenu sve pjeneze
i rastjera sve živine.
Na isti način sjever vrli,
pun rasrčbe kad porazne
ļuto zadme i zaprli
iz žeļezne strane mrazne,
vojske crnijeh od oblaka
bježe prid ńim zatjerane,
a bez tmine i bez mraka
zrak sunčani čis ostane.
Crkva je, reče, ma zgradjena,
da se u ńoj molbe čine,
a od vas je učinjena
spila od tamne lupeštine.
Zadosti se od starina,
za ispuniti zakon prvi,
proli mirnijeh od živina
prid otarim krotke krvi;
kraļ nebeski zapovijeda,
i ovaku ima voļu,
da se ńemu u naprijeda
ovce i ptice već ne koļu.
Običaji za to stare
svak povrzi, svak ostavi,
ter se od sada ine dare
prikazivat višńim spravi.
Bog pravedne od pameti
posvećenje samo ište;
to je nebu na sem svijeti
od svijeh draže svetilište.
Blag i snižen na koljena,
ko se ovako ńimi osjeknu,
ćaćka molit obļubjena
prid otare svete kleknu.
Toj videći glave bijesni
crkovnoga vijeća huda,
gńivni stahu i bolesni
i čemerna puni truda.
Ova zloba ńih nemila
i rasrčba nova nije;
cić ńegovijeh slavnijeh dila
na ń zlobijahu vele od prije.
Stare omraze i bolesti,
ke ih ļuto koļu i more,
u dubinah zlobne svijesti
rastijahu svak čas gore.
Mišļahu ga svi porazit,
nu rad družbe česta puka
ne mogaše svrhe upazit
jedovita ńih odluka.
Tim pokoli huda zloba
i prijetńe su sve zamańi,
dijeliše se u toj doba
svi smeteni i skončani.
Tač grabeći silni vuci,
kad krvavi glad oćute,
noćno prikoj u odluci
u mirno se stado upute;
ali kada ńih zateče
straža pomnijeh od pastijera,
ka s dozvanijem psim daleče
odagne ih i otjera:
za sve da ih zli glad mori,
bježe gorom prid protivom,
i po pustoj strmoj gori
zavijevaju s taštijem gńivom.
U to, čim sin kraļa od nebi
posvećena kod otara
podnižen se vas u sebi
s dragijem ćaćkom razgovara,
na ponosne bijele mire
visokoga templa svudi
ńegova se družba obzira
i oholom se građom čudi.

237. to] tao.

Svijetla od bronca i mramora
uzmnožite stupe pazi,
od kijeh svaki kako gora
put zlatnoga poda uzlazi;
zlatna poda ponosita,
koji uzdrže po sve strane
grede od čedra vjekovita
u lijep način udjeļane.
Paze otare suha od zlata,
i trpeze jasne i lijepe,
i okovana srebrom vrata,
gdi na zlatnijeh vezih škripe.
Drobnijem pločam mramornima
tle gledaju pokriveno,
pače u sliku zvijezda ńima
s čudnijem redom narešeno.
Čim ljepote drage toli
naglijem okom svaki kupi,
ćaćka božiji sin domoli
i ne nadan k ńima stupi.
Reče: Vidim, gdi crkva ova,
ke slavite građu oholu,
od osvetnijeh vitezova
strena pada na tle dolu.
Jak visoka jela vita,
ku skorijepi i pohara
poplavica strahovita
ali plasijeh monž vihara,
ńe će lijepos uzvišena
u ništa se sva skončati,
i vrh stijene cijela stijena
za spomenu ne će ostati.
O solimski grade hudi,
ki proroke svete ubijaš,
i poslane s neba ļudi
stijenam goniš i pobijaš!
i tebi se zgara prijete
zle pogube i porazi
od pravedne božije osvete,
koja vrh zlobnijeh glava slazi.
Kolikrat sam ja požudu
veliku imao i hotjenje,
sjediniti, a zaludu,
raspršano tve rodjenje!
Ja ktjeh skupit tvoje sinove,
kako ptica, ka ļubjene
pod sva krila ptiće zove,
a ti ne ktje slušat mene.
Cijeća tvoje oholasti,
jer si bogu tvom neharan,
ne do dugo imaš pasti
krvav, spržen, satren, sharan.
Ne vidiš li, gdi od sada
slava prve tvoje sreće
prem očito gre na zada?
nisi uslišen s neba veće.
Bog u druge svijeta strane
svetilišta sva prinosi,
druge obira on gradjane,
čas zavjetnu od kijeh prosi.
On će uvjete sklopit šńimi,
ki se razvrć vijeku ne će,
a vlas tvoja, ku s gar primi,
na zahodu svom je veće.
Kako svrši sej besjede,
izdjeļane u kamenu
čudne slike kazat sjede,
lijepu ruke sve spomenu.
Bjehu od prvijeh to šes dana
slavna djela i čestita,
kad uzraste sazidana
neizmjerna građa od svita.
Gledaše se jošter odi,
ne bez mjere i bez reda,
što se u staro vrijeme zgodi,
i sve bitje prvijeh djeda;

284. koja] koa.

nu se obličje i prilika,
ko zabrani zakon stari,
ne vidijaše ni od čovika
ni od živuće druge stvari.

Pisma otajna i visoka
sve kazahu, ka nitkore
ni od znanac, ni od proroka
do toj doba znat ne more.

Ali porod božanstveni,
vječno znanje s kijem pribiva,
kao u zrcalu bez zasjeni
dragoj družbi sve odkriva.

Gledaše se, gdi kraļ vječni
pun neizmjerna svijetla uresa
stvara u način neizrečni
zemļu, vode i nebesa.

Voda od neba nerazdiona,
zemļa od vode prazna staše,
a vrh ponora usiona
kruta tamnos kraļevaše;

kad vlas božije veličine
stvori svjetlos i dan bijeli,
s kijem on čas crne tmine
u mučeću noć razdijeli.

Gledaše se sa svijeh strana
stvoriteļa svoga okolo
od letuštijeh od dvorana
ne izbrojeno letjet kolo;

kolo, prve stvor svjetlosti,
s ne izrečenom gdi ļubavi
u veseļu i u radosti
svoga stvorca hvali i slavi.

Čim anđeli s dvorbom slide,
on stavļaše po načinu
u svoj ures rajske zide
i nebesku svu krepčinu.

Vidijaše se po tom toga,
gdi od voda bješe dio
sred prostora nebeskoga
nad krepčinu postavio,

a gdi druzijem zapovijeda,
kijeh zaziva siňe more,
bez krzmaňa da ureda
obkruženu zemļu otvore.

Bješe vidjet vlažne vale,
suhu građu gdi su obstrli,
ter na krajne teku žale,
ovdi mirni, ovdi hrli.

Još ne bjehu valovite
tad poznali plahe pjene
kitni bori, jele vite,
u pučinu prinesene.

Morska poļa i širine
blazi vjetri gospodijahu;
bez poraza, bez vrline
milostivo ki pršahu.

Jedva more zemļu povi,
a kamenjem opasane
silne gore i brjegovi
izrastješe po sve strane.

Ostajahu pod ňim tijesne
i nizoke svud prodoli,
i ravnine još neuresne,
i široci luzi goli;

kad se zemļa s mnogom slavom
plodna ukaza i zelena,
zračna cvijetjem, kitna travom,
gustijem dubjem narešena.

Svaka voćka svomu bitju
sličan i lijep plod otvora,
u gizdavom primalitju
veseli se poļe i gora.

Puno dike i lijeposti
videć višňi svako veće,
božanstvenom svom kriposti
stvori žarke dvije svijeće;

322. ko] kao.

dvije žarke svijeće, koje
redom skladnijem i jednacim
nebo rese, zemļu goje
goruštijema svojijem zracim.

Sunce, svijeća poglavita,
bijela dana kraļ izbrani,
vrteći se oko svita
u zlatnijeh se kolijeh bani;

sad vitorog, obo sada,
jasni mjesec sunce mijeni,
noćno vrijeme koji vlada
i veseli mukle sjeni.

Ńega okolo pune gizde,
lijepijem redom a bez broja,
sjaju oda svud sitne zvizde,
ruse od višńijeh perivoja.

Vidijahu se ribe nijeme,
gdi po poļu morskom pliju,
i gdi kudam izvitijeme
valovite pjene biju;

nebeskome gdi širinom
ptice krila svoja prostiru,
i nad zemļom i pučinom
strelovite svud udiru.

Ne daleče mirna stada
gledau se s čudnom slasti
sred ravnine i livada
meku travu skupno pasti.

Vidio bi zvijeri vrle,
i one, koje se po tle viju,
kao da brzijem tijekom hrle,
u planinu da se skriju.

Iz oblaka svijetla i bijela
rajski gospod, kad ih stvori,
čińaše se vedra čela
da ove riječi ńim govori:

O stvorenje drago moje,
u veseļu svi rastite;
vrstu i plemen svaki svoje
vrhu zemļe uzmnožite.

Najposlije crna od kala
čovjek stvoren sta na svijeti,
nad stvorenja sva ostala
čestit blagom od pameti.

Rajskijem suncem vas obkružen
vidijaše se kraļ od nebi,
kripostima svijem sadružen
duh mu davat sličan sebi;

i s neumrlijem gdi živjenjem
puštava mu, da gospodi
zemļu s inijem svijem stvorenjem,
pod nebom se ki nahodi.

Zabranjeno samo u voće
prijetjaše mu da ne tiče,
ako gorku smrt ne hoće
i žestoke ļute biče.

Raj zemaļski blizu stoji,
gdi neumrlo primalitje
s vjekovitijem dubjem goji
vjekovitu travu i cvitje.

Širocijeh se vrhu grana
zlatne duńe tuj gledaju,
voćka pomno isprežana
pakļenomu hudom zmaju.

Po srijedi mu bistre vode
nedospjetni vir izvire,
četr rijeke odkle izhode,
po svoj zemļi koje se šire.

Tu se vidi s luda svjeta
tužan mladac u nesvijesti
na privaru zmaja kleta
zaprijećenu voćku jesti.

Jedva stavļa ńu na usti,
a kajanje gorko ćuti,
ter od listja vijenac gusti
oko nage stere puti.

403. svita] svijeta. 418. svoja] svoa. 450. prijetjaše] prietjasce.

Vidijaše se višńi od zgara
u goruštu sjat oblaku,
gdi ga s gńivom gleda i kara,
neharnika zloću opaku;

pak gdi s licem srditijeme
na trude ga smrtne sudi,
ke će on podnijet i za ńime
svi nesrećni redom ļudi.

U to Eva, koja prva
suproć vjeri i razlogu
branjena se hiti drva,
i sakrivi svomu bogu,

poznaući jur svoje vaje,
u žestokom jadu i trudu
u puste se tužna gaje
sakrivaše, a za ludu.

A nemili zmaj prihudi,
bivši svrhu odlučenu
podo kletoj svoj požudi,
čim privari slabu ženu,

ponosi se i oholi
rad neprave zle dobiti,
i vas kolik u okoli
u ļušturah zračnijeh sviti.

A hrek voćke ockvrnjene,
ku diļinom triš dobiva,
pun zahvale tašte i scijene
vitijem kruzim obkruživa.

Djevičkijeme tu s obrazom
umrlijem se tužnijem ruga,
i raduje ńih porazom,
i veseli rad ńih tuga.

S toga od Limba zle dubine
gledahu se ne daleče,
gdi kraļuju krute tmine,
gdi vik sunce ne istječe.

Čistijeh duša tu zbor sveti
kroz jednoga zloću priku
staše żeļan za vidjeti
zabranjenu božiju sliku.

Posred noći tej duboke
bješe vidjet duzijem redom
sijede starce i proroke
s plačnijem licem i s pogledom.

Čudna uzrasta, lica uresna
nad svijem ćaćko Abram staše,
ter s prostrtom s lijeva i desna
svijeh haļinom pokrivaše.

Rek bi, da svi u glas mili
mole kraļa nebeskoga,
da se smiri veće i smili
vrhu bitja ńih plačnoga;

kroz jednoga da krivinu,
ka jadovno svijet oprli,
ne dopusti da poginu
tač svršeno svi umrli.

Teško uzdahnu Jezus tada,
veleć družbi: s višńe odluke
sve na mene ovo pada
i na moje smrtne muke.

Da se ne ckni s moje strane,
da se od grijeha ļudi odkupe,
da na svjetlos duše izbrane
iz tamnoga jaza stupe.

Tijem u kratko sad pazite,
neka se ovdi već ne krti,
one slike zlamenite,
koje su biljeg moje od smrti.

Od potopa ne smiļena
vidijaše se teškom zgodom
tužna zemļa podušena
s umrlijeme svijem narodom:

sred zaklopne tvrde plavi,
ne bivši se našli u grijehu,
mali ļudske od naravi
sahranjeni samo bjehu.

481. to] tao. 505. S toga] stogà.

Gledaše se plivat ona
po valovijeh svud bez straha,
zlu vremenu nepriklona
i vrlini dažda plaha,
a jur bješe voda utopna
vrhe od gora sve pristigla,
i vrh svega zemļe kopna
uzmnožnom se mjerom digla.
Više oholijeh svijeh brjegova,
prije neg bjehu potopjeni,
silu ogńenijeh od treskova
bog metaše rasrdjeni.
S druge strane s gar s visina
isti od neba gospod ište,
da mu Abram svoga od sina
bude učinit svetilište.
On, da ispuni božije ktjenje,
na tugu se svu ne obzire,
na ļubjeno neg rodjenje
ruku s mačem hro prostire;
kad nebeski kraļ, videći
starca u vjeri temeļita,
i da posluh bio veći
od početka nije od svita:
šļe anđela s neba, koji
za mač ńemu hita i ne da,
da ga u krvi sina opoji,
ni s ubojstvom gre naprijeda.
Krotak ovnić, bjeļi snijega,
ne daleče ńih planduje,
koga na čas od višńega
mješte Isaka posvećuje.
Kaže, gdi rad sna srećnoga
u nemilom hudom vaju
svoga brata rođenoga
zlobna bratja prodavaju,
roditeļu svomu paka,
da je proždrla ńega, lažu,
nemilosna zvijer opaka,
i krvi mu biļeg kažu.
On krvavu drži u ruci
draga sinka sukńu, tere
u priteškoj ļutoj muci
suzami ju groznijem pere.
Kaže, gdi puk izabrani
iz Egipta silna izhodi,
k obećanoj ter ga strani
drag višńemu prorok vodi.
I u koliko duzijem putim
gore izvija i planine,
s neba izoštren trudim ļutim
da ni malo ne počine,
od ogńenijeh zmija streno
radi grijeha male od vire
po sve strane ne izbrojeno
mnoštvo pada i umire.
Znan vojevoda s toga uzroka
svijetla od bronca zmiju gradi,
posred poļa ku široka
na visoko drvo sadi.
Zapovijeda pak svakomu,
koga otrovni zmaj ujeda,
da pomńivo u zlu tomu
na zgradjenu zmiju gleda.
Tim ki teškom zledim bole,
zdravi, snažni, i veseli
bez bolesti gredu od tole,
kao da nijesu vijek boljeli.
Kaže pticu, ka raspira
oštrijem kļunom svoje prsi,
i svom krvim bez obzira
drage ptiće pita i mrsi.
U veseļu i u radosti
šńe boljezni ovi stoje,
i razdiru bez milosti
unutrńa majke svoje.

572. svita] svijeta. 599. izoštren] i s oštren.

PJEVANJE ČETVRTO.

Bivši odkrio bog prilike,
koje ponosno templo rese,
misleć misli prem velike
van izaći spravļaše se.
Vrhu praga bješe veće,
kud se iz crkve na dvor slazi,
kada puno vike i smeće
Farisea mnoštvo upazi.
Vodijaše ovi skup Suzanu,
teškijem grijehom obadjenu,
blijedu, plačnu, raskosanu,
i od straha svu ledenu,
koju u cvijet sve mladosti,
svijetla lica, lijepa stasa,
ćaćko s mnogom ńe žalosti
uda sijeda za Manasa.
Ona u bitju živeć tomu
s nepoštena bješe dila
obećanu drugu svomu
čas i vjeru ockvrnila.
Za to vas puk ńoj protivan
na tač hudo sagriješenje
popo u ruke bješe gńivan
za pobit ju tvrdo stijenje;
nu redovnik poglaviti,
koga ostali časte i slijede,
brani tužnu pogubiti,
i naprijeda od svijeh grede.
On, ko svetom prid crkvome
Isukrsta vidje stati,
s grešnicom se svezanome
i svijem pukom k ńemu obrati.
S vuhovitijem tu govorom
sve što u licu može slađe
zli razumnik prid svijem zborom
kako iznenad ńega snađe:
Nesrećna je ova žena
s ļute zgode i namjere
u krivini zloj naštena
ockvrnjene vojnu vjere,
a naš zakon narediva,
što naredba sasma oštra je,
tezijem grijehom kad je kriva,
da kamenjem pobijena je.
Tim svi skupno znat želimo,
što tva mudros od ńe sudi,
er te u pismijeh nahodimo
vješta i znana vrh svijeh ļudi.
Riječi je ove on dospio,
i taštijem se pase ufanjem,
da je Jezusa pridobio
i zavezo svojim znanjem.
Nepravedni zlobnik scijeni,
čim se u sebi gizda i diči,
da će porod božanstveni
izgubit se svojom riči,
er ako im zapovije,
da griješnica toli smiona
podložena umrijet nije
s bludna grijeha bezakona:
sve će mnoštvo radi tega
od zakona za obranu
svoj izrigat gńiv na ńega,
što bi krivu na Suzanu;
to li svjeta dat im bude,
da ju smrti zlom poraze,
upastiće s oštre osude
u žestoke svijeh omraze.

29. ko] kao.

S ovom misli zlotvor kleti
bješe sebe jur velika
u himbenoj svoj pameti
učinio dobitnika.
Ubog težak tač kad godi,
ki o svagdańem žive trudu,
speći snijeva, da nahodi
na dno rala zlatnu rudu.
U velikoj tim radosti
cić naštena blaga stoje,
misli s mnogom obilnosti
provoditi danke svoje;
nu kada ga spanje ostavi,
videć da je sve taština,
sred uboštva san nepravi
i laživu čes proklina.
Kroz sve tvoje vuhovanje,
o isprazna ļudska svijesti,
temeļito božije znanje
nijesi jaka vijeku smesti.
Jak sunčanoj pri svjetlosti
slabe se oči gube i bliješte,
umrle su tač mudrosti
vječni uz razum sve nevješte.
Dobrostivi Jezus mili
nađe način lijep najbrže,
tužnoj dikli da se smili,
a zakona ne razvrže.
Kako glava zlijeh židova
za jedno šńime govoraše,
zlamenita s prstom slova
on po zemļi zametaše.
Tim za tada pisat pusti,
i dignuvši sve pozore
farisejskom skupu izusti
mudre i znane sej govore:
Nije sumńe, toj grešnici
smrt dostojna da se ne da;
toj svi stari razumnici
i naš zakon zapovijeda.
Tim ko je od vas bez krivine,
i pravedne dni boravi,
uzmi u ruku tvrde stine,
i put ńe ih prvi upravi.
Iz obilna tako broja
tko da se ovdi sad odkrije,
u kom nije zloća koja,
i da prvi ńu pobije?
Za pravednom tom besjedom
opeta se k zemļi obrati,
strahovitijem ter pogledom
uze u krivo ńih gledati.
Svijeh onezijeh taj čas ime
na tle upisat spravan bješe,
ki bi s djelom ubojnime
ukazali da ne griješe.
Staše u srijedi dikla mlada
u žestokoj ļutoj smeći,
od smrtnoga straha i jada
kao prid vihrom prut trepteći,
i sva tužna, izmučena
i u tijelu i u pameti,
zgibaše se na koljena,
za nemilu smrt podnijeti.
Isprežana tač košuta
u zelenu gustu gaju,
čim ju sa svijeh straná i puta
lovni u mrežu psi tjeraju,
ne mogući jur nikuda
bjegućega svrnut tijeka,
trepti od straha, čezne od truda,
ter udorac smrtni čeka;
nu na riječi gospodina
u jedan se čas utaži
svijeh nemilos i vrlina,
ka ih smete i razdraži.
Svi se paze među sobom,
mjere skrovna svi činjenja,
krivuju li kojom zlobom,
kakvo je bitje ńih živjenja.

U veliku skupu toli
ne umije se nać nitkore,
da krivinom kom ne boli,
da pravedan rijet se more.
Svak se grešnik poznajući,
iz ruka mu stijenje ispade,
i potajno i krijući
iz templa se svak ukrade.
Ko bog vidje crkvu praznu,
plačnoj dikli ruke odriješi,
i od bojazni teške mraznu
sladkom riječim blag utješi:
Svak ostali kad se odijeli,
i nitko te sudit ne će,
ne sudim te ni ja, veli,
pođ', i ne moj griješit veće!
Ko grešnicu oslobodi
i ote smrtnijem ńu stijenami,
dragu družbu svoju nahodi
s ovezijema besjedami:
Nerazložne vrste od ļudi,
hude, opake, tvrde glave!
i dobijeni zlobne ćudi
ne će u zabit da postave.
Od dobrote taštom maglom
i blagoćom ogrnuti,
štetu i poraz svijestim naglom
i nemilu smrt snuju ti.
Ime i svita razumnička
od hvale im druge nije,
neg usiona i velička
što se pod ńom zloba krije.
Zdrži u sebi smrtne otrovi
ńih medeni glas i lice,
u srcu su zli vukovi,
a na obrazu mirne ovčice.
S nakitjenom oholasti,
cvijetjem riječi mile i lijepe,
u svijeh zborijeh prve časti
i pozdrave prve klepe.
Slični uglijenu pokrivenom,
ki pogubne taji plame,
od molitve pod koprenom
tužne udove jedu i mame.
Bremena vam postavļaju,
ka nije narav podnijet jaka,
u koja se ustručaju
oni prstom tegnut paka.
Bitje i život ńih laživi
prilika je lijepa groba,
ki je unutra smrad strašivi
i nečista sve gnusoba.
Čuvajte se sej čeļadi
treskovite jak od muńe,
oni prle iznenadi,
nije se zdravo uzdat u ńe.
Ne čujete, ne pazite,
s kijem himbenstvom na me gredu,
u besjedi da me uhite,
u krivinu da me uvedu?
Od privara sve prigode
drže smiono vuhoviti,
sve hitrine iznahode,
da mi budu nauditi.
Sad se tuže zlobnom riječim,
da razmećem dni svečane,
čim nemoćne tada liječim
i ozdravļam smrtne rane;
sad neprave da grešnike
k meni vodim i dozivam,
i od zlobe hude i prike
pokajane odrješivam;
sad da rukam ne umivenijem
vi moja družba blagujete,
i jestojskam zabranjenijem
razbijate poste svete;

s nepravednom sada odlukom
žarovito motre i rade,
je da mene s rimskijem pukom
kako godi smetu i svade,
čim me izvode na privaru,
da me putom tijem potlače,
je li prava stvar česaru
običajne dat harače:
sad i na vas i na mene
sve što mogu i ne mogu
iz pameti sve himbene
izmišļuju proć razlogu.
Nijesu jaka moja dila
ńih ispravit pamet prijeku,
koja se nijesu učinila
od naravi ļudske vijeku.
Odtvrdnuti, zaslijepjeni,
ne će nebu da vjeruju,
ni, ke ćaćko moj po meni
ńim podava, svjete čuju.
Stari zakon ja ne hodim
kroz došastje razbit moje;
nu ga ispunjam i dovodim
na izvršenje pravo svoje.
Pismo i nauk prvijeh djeda
drugo, neg je vidjet s dvori,
pod oblakom od besjeda
zlamenitijeh vam govori.
Nu- da otajstva pustim ina;
ne bojte se, drazi moji,
blagovati već živina,
kojijeh želudom zemļa goji.
Ova i ona ne će pića
smesti svijetle zrak pameti,
ni se može toga cića
čisto srce gnusno rijeti.
Nerazložne misli grube,
koje leže u čoviku,
vječnu dušu more i gubc,
i ńe ckvrne čas i diku;
nu jer žirna zvijer boravi
posred kala i gnusosti,
i prignute jes naravi
na nesvijesne grijeh bludnosti:
pod slikom se sej živine
blud nečisti zlamenuje,
nad sve ostale ki krivine
ļudsko srce smeta i truje.
Jošter višńi kraļ jedini
u početak prvi od svita,
ļudska narav kad se učini
vrhu zemļe uzmnožita,
da po malo slabe umrle
pod zapovijed svu podloži,
ki god zakon da zagrle,
i da znadu što je strah boži:
zapovidje s gara ńima,
prave ubijat jagańčiće,
i prid svetijem otarima
odredjene klat junčiće.
Sve koliko toj činjenje
uputjenja na svijet moga
bješe biljeg i zlamenje
od zakona dohodnoga.
Reče, i bivši u zapadu
jur dospjelo sunce sjati,
u nevjernom hudom gradu
ne ktje nočno pribivati.
Tim se s družbom na dvor dili,
ter znajući dobro, da je
ne daleko dan nemili,
da ima podnijet smrtne vaje:
poče željet s mnogom żeļom,
prije nego bude umriti,
s dragijem svojijem roditeļom
riječi otajne besjediti.

226. žarovito] sciarovito. 262. čoviku] čovjeku. 280. boži] božij.

Za to s bratom starijime
ļubjenoga uze Ivana,
i ktje, da je Petar šńime,
nad sve ostale četa izbrana,
s kijem, krijući družbe ine,
u dolini kijeh ostavi,
svoje stupaje put visine
od Tabora gore upravi.
Kad se šńima na vrh stani,
gdi raskošna puni uresa
kitni čedri i prostrani
tiču čelom u nebesa;
za jedno s rukam svi sklopjenijem
oči u višńe dvore upriješe,
i molbami podniženijem
boga molit skrovno uzeše.
U moljenju snižnom tomu
on s ļubavim mnogom sjede
sve mogućem ćaćku svomu
govoriti sej besjede:
Evo, ćaćko, tvoj sin sada
idem silnoj smrti u ruke,
ni se srce moje pripada
toli uzmnožne podnijet muke.
Kad je tako tve hotjenje,
i s dragosti tolikome
shranit ļudsko hoć' stvorenje:
dobrovoļno grem, evo me!
Nu ove druge moje ļubjene,
kijem moja družba toli omili,
da su rodni stan za mene
sa svijem rodom ostavili,
kao tvoj porod oni ļuׅbe,
i ti ļubi ńih, moļu te,
i smrtne ih od pogube
i od namjere brani ļute.
Ne straši me ļudska sila,
ni ļudskoga nesvijes gńivna,
koja se je pripravila
ńim naripit suprotiva.
Da svi pomru, žo mi nije,
ili, ako ćeš, ti ńihove
skrati umrle dni najprije
kroz ogńene tve treskove.
Ti minuće ńih živote
satariši s tvojom vlasti,
ako je take od tegote
ļudski narod, ćaćko, spasti;
samo ih čuvaj i ukloni
od zasjeda i privara,
kijem se spravļa pako smioni,
da ńihove duše shara.
Ne daj, da ih smesti budu
iz nenadi srde klete,
moje ļubavi da zabudu,
a da otrovne slijede svjete.
Jur zlijeh duha vojska ogńena
iz pakļenijeh srne jama,
skrovnijem ijedom napunjena,
oružana zlijem varkama.
Svetit boles još nastoje,
s kojom rad svoje oholasti
u gorušte nepokoje
činismo im s neba pasti.
Koje promijenit ne će obraze,
koje držat zle načine,
da rastruju, da poraze
srca prave moje družine!
Ti, moj ćaćko, drag, ļubjeni,
ńih himbene smeti sprave,
neka sasma pridobjeni
s mirom drage moje ostave,
da se u svijetu bude nakon
moje smrti nać ko godi,

310. raskošna] raskosna.

od koga će rajski zakon
učit ļudski svi narodi.
Ovo, ćaćko, pogodi mi
rad ļubavi tvoga roda.
Bog moljenje sinka primi,
i odgovor mu ovi poda:
Sinko, prava moja priliko,
slična ćaćku tvom svjetlosti,
moja riječi vječna i diko,
i jednaka svijem kriposti!
ļubjenijema druzim tvojijem,
ne imaj kroz toj straha i smeće,
sa svijem zlobnijem varkam svojijem
kraļ pakljeni naudit ne će.
Neka reži i muči se
iskat uzrok ńih poraza;
da u sto slika pritvori se,
da promijeni sto obraza:
nenavidne zmije stare
ja ću snižit silne moći,
smesti skrovne ńe privare,
a srčano nih pomoći.
Jedan će se samo naći,
ki s opakom prem nevjerom
iz družbe će tvoje izaći
tegnut smrtnijem zlijem čemerom.
On u srcu svom nemilu
i sad misli smionom zlobom
o izdavnom kletom dilu,
i kaje se, da je s tobom.
Žali izdavnik, da je pustio
svijeta ļubav i pokoje,
i da se je podložio
pod zakone trudne tvoje.
Sve ovo, dragi moj porode,
ti znaš sa mnom od vik vika,
prije neg nebo, zemļu i vode
stvori naša vlas velika.
Među družbu dobrijeh ńega
nedostojna sadružismo,
da se ispuni s djela ovoga
starijeh prorok sveto pismo;
nu zlom smrti, koju sam ima
sebi zadat krvnik vrli,
izdavnikom svijem našima
izgled će ostat neumrli.
Družba ostala ńega vani
svak će ukazat srce jako
proć zasjedam, koje zamani
na ńih spravļa hudi pako.
Teške će oni trude grlit
rad velike tve ļubavi,
i na smrtne muke hrlit
u veseļu i u slavi.
Svi okolo ponositi
u pogrdi smrti silne
zakonu će tvom roditi
nasljednika družbe obilne;
po tom toga, naplatjene
vjekovitom rajskom česti,
u moje dvore ispraznjene
veseo ću ńih privesti.
Koje sinove, srca koja,
koje nebeske krune i časti
ima uživat crkva tvoja
pod neumrlom svojom vlasti!
Ti počete samo trude
dobrovoļno, sinko, izvrši,
i pakljene smrti hude
s tvojom smrti silu skrši.
Gledaj ovu tvu družinu,
ka te sada jedva slijedi,
ni zna, kako po načinu
razloži se i besjedi;
našijem duhom nadahnuti,
svi će poznat bez krzmanja,
ko su izvrsni božiji puti,
zrak rajskoga što je znanja;

ter s koristim ne izrečenom
spovijedatće po svem svijeti
riječim stavnom i medenom
prave vjere zakon sveti.

Za ńima se mijenitiće
vječni unuci lijepijem redom,
ki čas tvoju glasitiće
i činjenjem i besjedom.

Igdi očean prostranime
svojijem vodam zemḷu obstira,
bitće slavno tvoje ime
i primjena tvoja vira.

Vedri kraḷi i česari
s drage voḷe častitćete,
i zidati s mnogom hari
na čas tvoju crkve svete.

Tu sniženi i prikloni
od oblasti sve biljege
po tle će ti sterat oni:
bojna oružja, krune i stijege.

Isti silni Rim oholi,
ki od istoka do zapada
svega svita u okoli
ne izbrojene zemḷe vlada,

dobrovoḷno i veselo
pod zakone tvoje uzmnožne
visoko će snižit čelo
i države sve podložne.

Tu će imati vjera prava,
sveđ častjena, sveđ gledana,
ponositijeh sto crkava,
sto otara, sto dvorana;

tu će tvoji namjesnici
sred gospodstva vjekovita
u neizmjernoj vladat dici
svijet i krune svega svijeta;

i ako se kad god zgodi,
čim svijet s ljetim gre naprijeda,
ki god narod da se izrodi
od dobrote prvijeh djeda:

kroz uzmnožne smećc ḷute
ja ću izoštrit puk ḷubjeni,
da ne ostavi naše pute,
i da život svoj promijeni.

Iza tuga i nevoḷa,
pokarana, ne satrena,
izhodit će čeḷad boḷa,
kako zlato iz plamena.

Kroz ove će, sinko, uzroke
grad rečeni Rima verna
štete podnijet prem žestoke,
i zla trpjet neizmerna.

Na ń će mnozi bojni puci
silom srnut da naripe,
nemilosnoj u odluci,
da ga satru i skoripe;

nu što crńijeh sred oblaka
i u goroj se vidi smeći,
toliko će sinut paka
iza teškijeh truda veći,

ter će svak čas boḷi u sebi
strene mire ponavḷati,
ne će dospjet, dokli tebi
svijet vas kolik ne obrati.

Ovako je meni od voḷe
rad koristi od svijeh ḷudi;
našoj vjeri već pristoḷe
u rimskomu gradu budi.

Za ovezijeme govorome
višńi gospod neumrli
svu desnicu stere i ńome
ḷubjenoga sinka grli.

A u taj čas iz visine
žarke muńe plam zasvijeti,
ter dvor rajski bez vrline
veselo se ču grmjeti;

461. igdi] i gdi.

a to er otac sve mogući
sit učini s višńijeh strana
zračan oblak i gorući
lijepa stvora i sunčana.
U zlaćenom tomu oblaku
božiji porod vas ostaje,
ter mirise rajske i zraku
strijeļa iz lica po sve kraje.
Haļina mu snijeg se učini,
iz obraza sunce sinu,
i u čas jedan bog istini
objavi se po svem činu;
svijem čestita, svim blažena
prava slika ćaćka svoga,
nerazdiona, ne izrečena
svjetlos sunca neumrloga.
Tač minuće kad svjetlosti
zlatni jezer sunce izhodi,
svega stvora ter s radosti
s neba žudjen dan dovodi,
upre obličje tako svoje
bistra mora u zrcalo,
kako sunce da drugo je
iz morskoga krila ustalo.
Na izhod ńegov svijet rastvora
sve ljepote, ke u njem sjaju,
a svi vrsi dubja i gora
svijetlijem zrakom zlatni ostaju.
Lice ovako, i još draže
puno dike božanstvene
priobražen Jezus kaže
na oči družbe začudjene.
Stojahu mu s desna i s lijeva
mudri Mojses, Ilija ogńeni,
strasi vrlijeh jur kraļeva,
po svoj zemļi proslavjeni.
Oni o mukah smrtnijeh tada
među sobom govorahu,
solimskoga posred grada
Isukrsta ke čekahu;
mukah, ke su rajske lijeke
i mir vječni nam donile,
i od pakjene smrti prijeke
svijet vas kolik odkupile.
Vrijedni Petar i družina,
taj čudesa koji paze,
rad vidjenijeh veličina
kako vani sebe izlaze.
Petar uze besjediti:
Lijepa ti je ova strana,
dobro je u ńoj nami biti,
učin'mo ovdi do tri stana:
jedan tebi, kraļu mili,
a za izbranijeh dva proroka,
u kojijeh bi sveđ slavili
veličanstva tva visoka.
Ove riječi Petar reče,
a s uresom rajskijem eto
ńega i družbu svud obtječe
suncu sličan oblak svijeto,
od radosti er velike
sve se nebo tad rastvori,
i raskošne svoje dike
prikazaše rajski dvori;
a u oblaku goruštomu
slavni od neba kraļ sjedeći,
poda celov sinku svomu
i ove riječi ču se reći:
Ovo je porod moj ļubjeni,
ki mi ugodi vrhu svega,
o umrli podniženi,
svi slušajte skladno ńega.
Od anđela kori uresni
za ovom riječim svi jedini
zapjevaše slatke pjesni
i slava se mnoga učini.

552. ustalo] ostalo.

Toj vidjenje čudno prođe,
a božiji se porod vrati
u sve predńe lice, i dođe
zapańenu družbu zvati.

Upaženijeh radi čuda
u žestokoj smeći i strahu
od velika kako truda
oboreni oni spahu.

Od bitja ih dignu toga,
i u ļudskoj slici obraza
sam na gori bez nikoga
na običajnu ńim se ukaza,

ter im reče, da ne budu
čuda ovoga glas prosuti,
dokli on ne stre smrt prihudu
i ne bude uskrsnuti.

PJEVANJE PETO.

A vladaoci od Siona
i svetoga templa glave,
kijeh zavidos usiona
i strah leden smrtno dave,

one noći prem strašive
provedoše vrijeme bdeći,
s misli opake i sumńive
nepokojni svi stojeći.

U tom bitju ńim se čini,
da Isukrsta jošter vide,
kako u mnogoj veličini
u solimski grad uzide.

Koje mnoštvo djece prave
za ńim stupi, čeļad koja,
i ńegove dike i slave
s veselijema pjesnim poja!

Jednim glasom čuju od svuda,
paček istom tiču rukom,
ne izbrojena hvalit čuda,
koja učini prid svijem pukom;

gdi jur svijetlo ńega ime
i dobrota rajska leti
pored s glasom neumrlime
pripijevana po svem svijeti.

Što će učinit? prem očita
za svoj poraz djela paze,
proročanstva zlamenita
gdi na svrhu svoju izlaze:

od božijega roda ńima
kraļ da će se poroditi,
po došastju koga ima
vlas gosposka ńih svršiti;

da sionski grad scijenjeni
i ponosna crkva slavna
bitće tada u nescijeni
s tlem poreda strena i ravna;

običaji da će stare
obratjene bit u ništa,
ni će častit zbijene otare
veće od krvi svetilišta.

Izgubjeni za to veoma
u zloj sumńi i u strahu
posred svoga svaki doma
bolni, blijedi, skrovni stahu.

Na isti način drobne pčele,
sred ranoga ke proljetja
teku mirne i vesele
za kupiti med iz cvijetja;

kad naripi zima mrazna,
ter se oblacim nebo skrije,
silna dažda i porazna
plahe rijeke da prolije:

smetene se i zabjene
po ulištih kriju i taje,
i za sve su zaklopjene,
gńivno nebo strah im daje.

Bješe vrijeme, u snu milom
trudni umrli kad barave,
i dohodnom danu bilom
posle i djela sva ostave;
a nečistijeh jur nemani
ogńenita vojska noćna
bješe izašla pakla vani,
zlijem varkami jaka i moćna.
Kud godijer se ona obrati,
po svijeh putijeh ktje da saspe
zlobu, nehar, smeće, rati,
bune, omraze, štete, raspe.
Kužne obraze, grde slike
vazeli su dusi vrli,
i na čete strašne i prike
Jerusalem vas obstrle.
Na tvrde se dio građe
u strahoći mnogoj pruži,
vrhu templa dio uzađe,
silnijem kolom koje obkruži.
Na visine kuća sjede
množ velika bratje ļute,
dio postupi i obsjede
sve kolike grada pute.
Sred prolitnijeh tako dana
hrlijeh ptica jata česta,
iz poludnijeh kad no strana
u hladnija bježi mjesta,
vrhu morske čim širine
one teku strelovite,
odlučene da krajine
brzijem tijekom prije uhite,
na kraj, ki se ńim pomoli
prvi, padu i navale,
crnijem krilom ter okoli
sve prikriju puste žale.
Skrovnijem ijedom s prva truju
huda pakla srde zlobne,
i po malo gospoduju
svijesti himbam ńih podobne,
ter požudne svijeh porazu,
bez pristanka o kom rade,
tvrdoglavstvo, sumńu, omrazu,
slaba u srca siju i sade.
Snom svezanijem mnozi ļudim
u strašiv se način kažu,
i vidjenjem tašto hudim
nepriličnе zgode lažu.
Mnozi uzimļu čina hitra
čovječanska lica na se,
i prosipļu brži od vitra
po svem gradu gorke glase.
Sad ovega, sad onega
od mogućijeh lete u dvore,
i na pravi rod višńega
ne izrečena zla govore.
Kažu crno mješte bijela,
i koliko huđe znaju
sva ńegova dobra djela
u grijeh težak obraćaju.
Gńivne, tihe, pomne, lotre,
bez razluke bunit trče,
tlape, hine, snuju, motre,
zlobe, jede, mraze, srče.
Da gre Isukrs prik i srdit,
glase blijedeć i trepteći,
novu vjeru za potvrdit,
stare otare s templom ždeći;
da ima u ruci gvozdje oholo,
sve zaklope da razori,
da sva crkva jur okolo
strahovitijem plamom gori.
Od crkovnijeh još dvornika
hine obraze i odjeću,
i na vrata svijeh viećnika
srnu noseć jad i smeću.

70. dusi] dusci. 102. način] načim.

Jakijem glasom ńih u vijeće
u visoko templo zovu,
ako rodnijeh mira ne će
štetu vidjet svi gotovu.

Isti glava vojske crne
nepravedna radi zbora
crkve u vrata silom srne,
snažnijem mahom kijeh rastvora.

Od udorca teška i prijeka
zlatni vezi škripe i zveče,
i glas jaki silna zveka
razlijega se tija daleče.

Tim se oda svud nepravedni
skup starosta zborit spravļa,
ni noć tmasta, ni mrak ledni
ńih stupaje ne ustavļa.

Kako da su s varkom prikom
neprijateļi ki nemili
noćno s hudijem izdavnikom
iznenadke grad primili,

ter da sve su tvrde obrane
sa svijem vratim osvojene,
i da vojske oružane
sijeku, žegu, robe, plijene:

puti od grada svi su puni,
ńegdje ulaze, ńegdje izhode,
jedva u strašnoj zna se buni,
odkle, kamo, za što hode.

Dusi žeļni svačije štete,
priobraženi putom grede,
svijem davaju zlobne svjete,
sipļu otrovne svud besjede.

Oni s glavńam ogńenijema,
srčba i smeća gdi se plodi,
svijete i kažu pute svjema,
da slobodno svaki hodi.

Jošte iz glave ijeda pune
u ne izmišļen način meću
plam čemerni od nabune,
za uzmnožit smrtnu svijeću.

Ne stavļaju pamet na ta
ńih činjenja ļudi tužni,
svaki u gńivu slijepom vrata,
svijem nerazbor vlada kužni.

U toj hitrijeh dvanaes sluga
jama ogńenijeh kraļ nepravi
na dvanaes božijeh druga
hrlo uputi i odpravi,

da kušaju sa svom snagom
kroz razlike svjete štetne,
je da se od ńih ki god dragom
vojevodi svomu odmetne.

Oni, jer im ove boje
bog sve skazo bješe od prije,
proć čemeru spravni stoje
od pakljene ļute zmije.

Ne otvorene varkam svijesti
kažu i srce toli snažno,
da nije jako ńih zamesti
sve hudobńe mnoštvo lažno.

Zaman strijeļa ńim protiva
sva himbestva zlobnik stari,
i sve slike promjeniva,
da ih odvrže i privari,

er sve odmeću zle zasjede
vitezovi bogoļubni,
s kijem ih rve, s kojijem grede
na ńih rasap zmaj pogubni.

Sam iz vrijedne družbe ružan
Iskariot Juda ispada,
i paklu se čini sužan,
na svoju voļu ki ńim vlada;

Juda zbora slavna i sveta
kuga i prikor vjekoviti;
Juda izdajstva tamna i kleta
štrašan izgled svemu sviti.

162. priobraženi] priobrazeni *ima još nekoliko puta mjesto polatala ovako krivo sibilinat.* 194. himbestva] *zagr.:* himbenstva.

Ovi ńegda krepke vire
Jezusove rad ļubavi
blago i rodne svoje mire
i rodjake drage ostavi;
nebeskoga vojevode
učini se drug ļubjeni,
spravan slijedit u sve zgode
ńegov stupaj božanstveni;
paček žeļan pri potrebi,
na ńegovu čas i slavu
ustručo se tada ne bi
istu izgubit svoju glavu.
Nu početka lijepa ovako
po malo se kajat uze,
i, za svršit naopako,
na misli se zle popuze.
Pun željenja prem nesvijesna
misli u dne, misli u noći,
svrć zakona trudna i tijesna
teški jaram ko će moći.
S toga uzroka krasti uljeze
u lakomom tamnom grijehu
blago uboško i pjeneze,
koji pridani ńemu bjehu.
Nu videći, da množ taka
u ruke mu ne ulazi,
pohitnoga srca opaka
zlu pohlepu da zajazi,
predńi život živjet žudi,
srčeči se, da za ludu
toli dugo vrijeme trudi,
ni bi plate svomu trudu.
Drago ubоštvo ńemu nije,
trudna ljeta vodit ne će,
tim pobjegnut ne mni prije
ne bez teška zla ni smeće.
Na ove misli popuznuta,
i od prije slaba u svijesti,
crni glava skupa ļuta
u svoje varke grede uvesti.
Ne s veseļem mańijem, nego
kad lav vrli i strašivi,
glad srditi koga je stego
da čeļusti prazne krivi,
plaha u pašu teć jeljena
pod visokom gorom vidi,
i s naštena veseo plijena
s hrlinom ga mnogom slidi.
Galilea Iora sliku
hitra neman s prva hini,
ki neharnom izdavniku
bješe u krvi i rodbini;
i ne moguć zlotvor vrli
oka zažet s misli klete,
s ovom riječim k ńemu hrli,
da ga sasma skonča i smete:
Ti se u gluhe noći doba
po pustošnoj skitaš gori,
od studeni noćne zloba
prije vremena da te umori;
i mož' trpjet zla tolika,
i tako se dopustuješ,
da tva ljeta sva kolika
služiš, tužiš i boluješ?
Ka nepamet, nesvijes koja
siluje te i navodi,
da robuješ bez pokoja,
gdi si rodjen u slobodi?
Ko podložan, kako taman
da se tučeš sveđ dvoreći,
od koga je ufat zaman
sličnu trudim platu steći?

217. paček] pačeh. 228. ko] kao. 236. zajazi] zalazi. 329. dugo] drugo. 257 Iore] *oba izdańa:* Sotre. u originalu: ac prius in faciem Galilaei versus Iörae. 277. ko] koð.

Ti jednoga slijedom slidiš,
ki na templo ruku stere,
i stavļa se, ko sam vidiš,
na smaknutje stare vjere;
koga izmet sve čeļadi,
od nikakve ruke i scijene
mnoštvo ļudi, dvorit radi,
i nekrepke slijede žene,
a najprvi glave od grada,
svi zakoni kako prose,
nerazdružna puni sklada
na ń omrazu smrtnu nose.
Jur se kupi zbor pravedni,
za neprava da se dila
i za život taj neredni
ńemu poda smrt nemila;
jur će obilnu platu dati
za motrenja sva himbena,
videć, ko se slabo uzdati
u vlas mnoštva potištena.
Malo mu će dat pomoći
neprilična hvasta i slava
od velike sile i moći,
ku razumjet ļudem dava.
Skrit ga ne će gusti oblaci,
da ne primi smrtnu muku,
ni načini druzi opaci,
kijem dobiva glas u puku.
Ne ckni, ne stoj, ne izgubi se,
silne od smrti bjež' na vrime;
ako ureda ne ukloni se,
izginutćeš za jedno šńime.
S ovijem zlobnijem besjedami
svijeh privara tvorac čini,
da se krvnik zli pomami
u omrazi, u vrlini;
i videć ga pridobita,
s glavńom lupa ńega ogńenom
ter mu taj čas s oči odlita,
i s noćnom se mieša sjenom;
s oči odlita, nu daleče
ne gre napas ne smiļena,
vele veću nego stječe
snagu i kripos ne vidjena.
I tako se stere i vije
oko ńega i nastoji,
da u ń ulazi najposlije,
dušu i život ter mu svoji.
Tim, razdežen kužnijem planim,
i nakazni rob čemerne.
poče mislit sobom samim
misli opake i nevjerne.
Na pamet mu duh nečisti
stavļa život neugodni,
i pogube bez koristi,
koje pod trudnijem stijegom podni.
Zapovijedi, koje obilne
od božijega primi sina,
čine mu se oštre i silne
priko mjere i načina.
Toga od bitja on se odriče,
i čim misli zle probira,
kletva hoće, sud protiče,
da izdavnik ne ima mira.
Tač dobroga naučiteļa
svu pod noge ļubav stavļa,
ter ga oholijeh neprijateļa
krvne u ruke izdat spravļa.
Ah, nesrećni, ah, smamjeni
nad smamjene sve na svijetu,
u zloj misli zaslijepjeni,
da ne poznaš tvoju štetu!
Ah, razgledaj dobro, koga
toli opako hoć' izdati;
ne odricaj se stvorca tvoga,
vrat' se k tvomu bogu, vrati.

281. slidiš] sliediš. 283. ko] kao. 299. ko] kao.

Razaberi, promisli se,
ku čas dosle steko jesi,
drug ļubjeni brojeći se
slavna kraļa od nebesi.

Koli krat si tvojijem ušima
božanstvene slušao riči,
i razgledo lice očima,
ļudska narav kijem se diči

Ku množ, čijem se bog odkrio,
slavnijeh čuda vidio si,
od kijeh i ti ki god dio
ńega voļom djelovo si.

Ne vidjenijem grijehom vijeku
sada crniš sve tve dike,
najhuđega da tc reku
nad sve ostale izdavnike.

Koja nesvijes vlada tobom,
ka pohlepa prem nemila
s jedovitom toli zlobom
svijes je tvoju obujmila?

Na što te su bijesne žeļe
i lakome tve potakle,
nad sve božije neprijateļe
zli krvniče, kleti pakle?

Što je život tvoj omrzo?
u ke teško zlo se uprti?
što tva duša plaho i brzo
na poraze vječne srti?

Što se u bijesu krvnom opi?
Ko ne treptiš s tve nevjere
da te nebo ne priklopi,
da te zemļa ne proždere,

da potopna voda prika,
da plam ogńeń ne shara te,
da zvjerenja sva kolika
ne naripe gńivna na te?

Pazi, u koje srneš smeće,
koje stječeš sad nečasti,
kako gubiš hvale i sreće,
s koga vrha radiš pasti.

Čes, u ludoj koja odluci
iz ruka ti sad izlijeta,
žudjetiće mnozi unuci,
dokli bude svrha od svijeta;

i rad toga svu tvoju žeļu
i tva ufańa tašta, koja
u ispraznom sad veseļu
zače ohola pamet tvoja,

raspršatće vihar plahi,
i kad uzmniš bit najveći,
najgoroj ćeš na zamahi
i u najhuđoj bit nesreći.

Ah, dokoli mož', otira
nepravednu misao iz prsi,
i zlu napas, ka te obstira,
da te vječnijem zlom zamrsi.

U to zlobni redovnici
s hudijem glavam od gradjana
bjehu došli svi kolici
sred skrovita crkve stana.

Vrhu zbora nabunjena
Kajfa prvi vlas držaše,
komu mitra posvećena
sijede prame pokrivaše.

On vrh zlatna stola sjedi
od svijeh inijeh najvišega,
a ostalo se vijeće izredi
s obje strane oko ńega.

Među ńim se ne vidjene
vrte od pakla bijesne srde,
i drže ih razgojene,
i u omrazi plahoj tvrde.

Svaka svoga obrala je,
i u ńegovo srce ulazi,
ter ga nukat ne pristaje,
pravdu i razlog da ne pazi.

357. promisli se] promieslise. 386. ko] kao.

Vrhu stvari mnozijeh oni
među sobom razložahu,
na rogobor usioni
miri od crkve svi bučahu.
Jedni sude i govore,
s gńivnom riječim i nemilom,
Isukrsta da umore
ili s varkom, ili silom;
jedni opaka daju svjeta
proć načinu i proć putu,
da se život skrati opeta
i Lazaru uskrsnutu,
a to jere ńega radi,
toj zamjerno pazeć dilo,
dohodijaše množ čeļadi
pod božijega sina krilo.
S druge strane veći dio
strah i tešku sumńu kaže,
da nabunjen puk nemio
suproć sebi ne razdraže,
za što bješe vitez slavni
zanio ļudstvo, kom nije broja,
kroz božanstven govor stavni
i kroz djela rajska svoja.
Tu Nikodem bješe umjetni,
od najprvijeh grada glava,
komu samom pako štetni
krepko srce ne skončava.
Pribivaše s vjerom mnogom
blaga u svijesti misao ńemu,
nu se oprijeti sam s razlogom
ne sudijaše vijeću svemu.
On se ukaza u neznani
neprijateļ bogu s prva,
koga mnokrat, a zamani,
zasjedami taštijem rva;
nu kad dobro pozna, da je
kraļa od nebi porod pravi,
poslan smirit naše vaje
čovječanskoj u naravi:
kako jedan slijepac, komu
ista tmina bio dan sine,
pokloni se stvorcu svomu,
hodeć putom od istine.
Potajno ga uze slijedit,
za ne steći s ńega omraze,
i zle ļudi ne razjedit
na gotove svoje poraze;
nu kad vidje zlo pristupno,
ke se očito ńemu prijeti,
bez obzira da svi skupno
pravu život hoće oteti:
već ne hotje tajati se,
nego smiono prid svijem zborom
sta na noge i odkri se
s ovijem mudrijem prem govorom:
Stvar je, o kojoj besjedimo,
o sionski glave izbrani,
kako dobro svi vidimo,
svjetļa nego zrak sunčani,
ni ću istine veće kriti,
gdi je koris rodna grada,
da znam glavu izgubiti
vaše od ruke ovdi sada.
U ovomu svi čoviku,
ako pamet pravu imate,
božiju narav, rajsku diku
i pazite i poznate.
On bog, on je sin višńega
kraļa, komu svijet se klańa,
starijeh prorok kažu ńega
zlamenita pripijevańa;
starijeh prorok, kijem učini
skladno pjevat s gar duh sveti,
da će božiji sin jedini
na se ļudsku put uzeti,

444. Lazaru] Lazara. 503. prorok] *oba izdańa:* proroh.

neka ćaćku svom vječnomu
priporuči ļudi tužne,
kijeh u grijehu obćenomu
zmaj pakljeni drži sužne.
Ispunja se sve na ńemu,
sveto pismo što proroči;
nije razložit od onemu,
što svačije paze oči.
Nemoćni su ozdravjeni,
glusi čuju, slijepi vide,
gubavci su očistjeni,
nijemi govori, zgrčen ide,
iz telesa ļudskijeh bježe
izagnane zle napasti,
svud su obilne obilježe
od ńegove rajske vlasti.
Nije nemoći na svijet, koju,
gdi je krepko srce i vjera,
kroz desnicu i riječ svoju
sve moguću ne istjera.
Nije zledi, ku ne utaži,
nije bolesti, ku ne ustavļa,
i, da je ljepši dar i draži,
dušu od grijeha jošte ozdravļa.
Trema, ko je stvar svijem poznana,
mili život mrtvijem vrati,
od kijeh Lazar četr dana
ukopan se vidje stati.
S djela ovega tač zamjerna
puk začudjen ńega slidi;
sama je vaša svijes nevjerna,
samijema se vam ne vidi.
Prid svijem, ki su prava suda,
stvari su ovo izvan mire,
do visocijeh ovijeh čuda
ļudska kripos ne dopire.
Moć velika božanstvena,
smrt i narav ka siluje,
za jedno šńime sjedinjena,
sve ovo čini, sve djeluje.
Koli krat se ńemu oprijesmo,
sad s besjedom, sad s varkami,
koli krat ga sharat ktjesmo,
sad s oružjem, sad stijenami;
nu se brzo na tle upazi
svaka isprazna naša odluka,
er nije mjesta ļudskoj snazi,
gdi vojuje božija ruka.
Od srdite naše obijesti
on se gustijem pokri oblakom,
i svoj život čini oplesti
rajskijeh dvoran vojskom jakom;
i još kripos toli mnogu
zaslijepjeni ne poznamo,
joštera se našem bogu
s vernijem srcem ne klanjamo?
Što činimo u ovemu vijeću?
Što nam naprijed veće ostaje?
Zagrlimo rajsku sreću,
ka nam s neba sletjela je!
Spasiteļ nam s gar sišo je,
da ńegova milos tiha
smiri ļudske nepokoje,
da slobodi svijet od griha.
Tim sniženi i veseli
hod'mo u ńega veličine,
da nam rajski mir udijeli,
da nam prosti sve krivine.
Čim ovako on govori,
podbunjenijeh poglavica,
srce u ijedu gńivnom gori,
kažuć biljeg posred lica.
Pogledom ga krivijem paze,
a od velike srčbe i gńiva

572. griha] grijeha.

iskre iz oči svijem izlaze,
obraz slike promjeniva.

Svak čas gori, svak čas veći
zli bijes ńihov razgara se,
u nepravoj ter ih smeći
nesvijesnijema mislim pase.

Sila jaza pakljenoga,
nabunļiva i otrovna,
koja u prsijeh ńih svakoga
s bijesnijem ijedom stoji skrovna,

svijem zastupa pravu istinu,
i pamet je svijem otela,
s tvrdoglavstvom da poginu,
da na opaka srnu djela.

Ne ktje u dugo stat skrovena
srčba, ku im srce vari,
neg ohola neg ogńena
van izide i udari.

Opak, srdit, nerazborit
zbor vas kolik skače i vika,
kako taj čas da se oborit
crkva imaše sva kolika.

Jak sred gvozdja treskovita,
čim se pase prahom ļutim
skrovna sila ogńenita,
za izit jaka tijesnijem putim,

sve što većoj u tjeskoći
namjera se i nahodi,
toliko se s većom moći
na prostrano tiska i hodi;

nu ne čini silna maha,
s kijem ohola na dvor srne,
podložnoga dokle praha
svu množ u plam ne obrne;

s usionime dimom tada
obo i strašan trijes udara,
da razori tvrde zgrade,
cijele vojske razdre i shara;

zapanjena na daleko
sva se okolo zemļa stresa
s buke strašne, s ke bi reko
da se ore sva nebesa;

raspršane i smetene
tad sve vidiš protivnike,
ńih obrane razvaljene,
štetna oružja i bojnike:

ne inako silno vijeće,
prem pospješuo na sve štete,
sve pod noge stavļa i meće
mudra znanca dobre svjete.

Zloj čeļadi toj nije dosti;
puni srčbe nepriklone
jedovitoj u plahosti
iz crkve ga jošte izgone.

Kad nesvijesna rogobora,
nerazložne prista buke,
uze Kajfa, glava od zbora,
izgovarat svoje odluke:

O gospodo plemenita,
nijedan se od vas ne pripada
što se odvrže i odskita
od nas ovi ludjak sada.

Ko se izgubi, ko se smami,
kako zlotvor naš himbeni
s običajnijem privarami
srce i pamet ńemu obsjeni!

Naše vjere scijenu i slavu
on toliko dosle ļubi,
da ktje mnokrat svoju glavu
za ńe ļubav da izgubi;

protivnika pače istoga,
pod stijeg koga sad pobjegnu,
s temeļitijeh sto razloga
veće krati snađe, stegnu.

Sad ga slijedi nam protiva,
i to mu je čas i dika;

645. ko] kao.

taka u riječi moć pribiva
vuhvenoga vilenika.

Pun pakljene hitre zloće,
u ńemu se ka nahodi,
on zatravļa koga hoće
i u družbu svu privodi.

Vjerovati nesličnо je,
da je sišao s neba s gara
smirit ļudske nepokoje,
koji ovako ļudi vara;

ki svijeh satrt nas ne gleda,
da mogućstvo svoje uzmnoži,
i pripijeva i spovijeda,
da je izbrani porod boži;

svrć zakone Mojsesove
na oči naše ki se sudi,
i običaji stavļa nove,
da ih priprosti slijede ļudi;

prid svijem pukom ki govori
i hvali se prem očito,
da je došao, da razori
ovo templo glasovito;

templo, koje jur zgradjeno
bi po božijoj zapovijedi,
u koje blago ne izbrojeno
potratiše naši djedi.

Još da toga grijeha nije,
na koji se ne postavi:
zlobe opake praštat smije
i s grešnici dni boravi.

U najhuđijeh ļudi stane
nasrtati ne ima srama,
i razmetat dni svečane,
i grad bunit suproć nama.

Koja ovdi jes dobrota?
koja je ovo nova vira?
koji način od života?
na što se ova stvar prostira?

Još će s varkam, s kijem se uputi
za uzmnožiti svoje moći,
grad vas kolik podignuti,
da nam bude vrha doći.

Česa vas grad? S vlasti prikom,
i s pomoći pakla huda,
od svetińe pod prilikom
on tolika tvori čuda,

da, držeći način ovi,
ima učinit, da se sklone
israelski svi gradovi
pod neprave svoje zakone,

tako da će vjera izbrana,
koja od nas nad sve ostale
mnogo vijeka bi držana,
ne bez vječne naše hvale,

bit u naprijed ne scijenjena
i pogrdjen zakon stari,
sveta crkva porušena,
poharani slavni otari.

Tim svi danas jedne odluke
bez straha mu odredimo,
koje dostoji teške muke,
svi ga na smrt osudimo,

Dokle imamo moć i vrijeme,
pogasimo plamen, koji
s velicijem se zlom našijeme
svak čas veći stvara i goji,

er kad bude snagu steći,
za dat nami vječne smeće,
dvorove će sve požeći
i polače sve najveće.

Dobri ako smo mi trpjeti
ova djela nedostojna,
ne će toga vik podnijeti
car veliki Rima bojna;

on će poslat svoje bojnike,
da nam s mnogom našom mukom

669. satrt] *moglo bi se čitati i:* zatrt. 672. boži] božij. 682. božijoj] boscioj.

vlas iz zemļe sve kolike
oružanom otmu rukom,
po svem svijetu da prognani
vjekoviti vaj kušamo,
i u nijednom mjestu i strani
mirna stana ne imamo.
Sud je svijestan i pravedan
i koristan nad sve ine,
da za ostalijeh umre jedan,
da vas narod ne pogine.
Ovi govor moj dobar je;
tko zabavit da može mu?
Ove hvale, ovo uzdarje
za božanstvo vrat'mo ńemu.
Ove riječi Kajfa dava,
čim nepravi zbor svjetuje,
i na svrsi kao svijeh glava
u neznani prorokuje;
er za ino s neba s gori
nije došao sin višńega,
neg da smrtim svom umori
smrtne zlobe svijeta svega.
Tim svi puni bijesti hude
i čemera pakļenoga
nemilosnu na smrt sude
u ļudskomu tijelu boga;
svi jednaku misao imaju,
i u zlu su svi jedini,
nu načina nać ne znaju,
da se taj stvar skrovna učini.
Kako jedan zlotvor, koji
za sva djela prika i huda
životu se svomu boji
od oštroga prava suda,
čim napunjen straha i tuge
bježi od pravde, ka ga tira,
i probija poļa i luge,
svak čas za se ter se obzira,
naglijem okom iz daleče
gustu dubjem goru vidi,
i, da u ńu prije uteče,
hrlijem tijekom svoj put slidi,
ali kad k ńoj stupi bliže,
nenadna ga srete rijeka,
ka mu žudjen put pristiže
s plasijem valim silna i prijeka,
tim zapanjen mislit stane,
od svud teško zlo pazeći,
u prav druge ko će strane
bez korabļe moć uteći:
tako, scijeneć bit slobodni
sionski glave prem nemili,
bivši na zlu smrt ugodni
božiji porod osudili,
da ta osuda huda i zlobna
izvrši se ne mne prije,
svrha i puta nu podobna
ńih srditom sudu nije.
Od različijeh misli vali
sumńu čine svijem veliku,
da u zlo koje ne bi upali,
iz koga izit ne će viku;
kad izdavni kleti Juda,
ki se od družbe noćno ukrade,
ne bez svega vijeća čuda
k ńim pristupa iznenade.
Trepteći ga svi primaju,
blijeda i tamna s misli prike,
i mjesto mu za čas daju
među prve redovnike,
puni sumńe ter žestoke
od došastja od ńegova
klepe znati prave uzroke,
ka zgodila stvar se nova?
Tim, za čut ga, muče stoje;
a on oholo svrće i priječi

783. ko] kao. 806. došastja] došatja.

svud ogńene oči svoje,
pak govori ove riječi:
Znam, čestita o gospodo,
da opaki Galileo
vele vam je straha podo,
i žestoko svijeh je smeo.
On zakone stare ugodne
smeta i diže svom oblasti,
s mnogom štetom zemļe rodne,
a s vašome malom časti;
tim vas vidim sjedinjene
tvrdo mislit i zboriti,
za grijeh vlasti uvrijedjene
ko ćete se osvetiti.
Bez nikakve vaše muke,
dar ako mi sličan date,
ja vam ga ću dat u ruke,
da već straha ne imate.
Reče, a vijeće sve veselo
obeća se i zaveza,
za izdavno ńemu djelo
dat srebrnijeh trijes pjeneza;
trijes pjeneza, nepravednu
platu krvi, koje ne bi
zaplatio kapļu jednu,
sve što vas sviet zdrži u sebi.
Ko se šńime zgovoriše,
jak slobodni od svijeh zala,
do vrata ga dopratiše,
dajući mu mnoštvo hvala.
On se opeta k svoj družini
u visoke vrati gore,
na uzdanu da učini
od svijeh zala zlo najgore.

PJEVANJE ŠESTO.

Vazam, slavna svetkovina,
po sreći se približaše,
ku sva evrijenska kraļevina
s mnogom častim svetkovaše;
sedam dana kada cijelijeh,
ko zakoni stari prave,
o svakdańih kućnijeh djelijeh
ne misleći boga slave.
Tad mlađahnijem jagańcima
pospješno se goste i štuju,
i s loćikam divjačnima
nekisio kruh blaguju.
Veseļe ovo uzmnožito
sionski puci svi kolici
ponavļati svako lito
u velikoj obće dici,
er dan ovi s lijepijem plijenom,
a po višńoj zapovijedi,
kraļu egipskom ne smiljenom
jur se oteše ńih pradjedi.
U obećana mjesta obilna
slobodjeni hodeć oni,
a za ńima vojska silna,
ka ih tjera i progoni,
neprijateļske isprid sabļe
s božijom rukom, s dobrom česti,
smioni bješe bez korabļe
u crljeno more uljesti;
more, koje do tad plaho,
razdvojeno s čudnom moći
kroz skut miran i prisaho
slobodno im čini proći.

824. ko] kao. 837. ko] kao. 6. ko] kao.

Put sionskoga za to grada,
israelskijeh ki država
i u staro doba i tada
glasovita bješe glava,
ne izbrojena ļudstva i puci
sa svijeh strana vrvijahu,
i veseloj u odluci
mirni na blag dan hodijahu.
I za sve ova ļudi sila
sveto u templo stupaj stere,
ne bješe se uputila
bez načina, ni bez mjere.
Svaka kuća i koljeno
vidijaše se it po na se,
lijepijem redom izredjeno
s vojevodom svojijem uza se.
Er za sve su jedne krvi,
ka se uzmnožna svud rasplodi,
i početak ńihov prvi
od Abrama ćaćka izhodi;
od zakona za sve obćena
jednu običaj obslužuju:
u dvanaes u plemena
naredno se razdjeļuju.
Tako po svoj Palestini
svaki u svomu mjestu i stanu
uživaše jur jedini
zemļu od zgar ukazanu.
Puk slobodan stara u lita,
i ponosni tvrđijem gradi,
puni blaga uzmnožita,
i kreposne stan čeļadi;
ali u drugoj onda strani
van rodjene zemļe mile
robovahu, istiskani
od oružne prijeke sile.
Kon Kavkasa stahu gore
sve malo mańi deset dila,
gdi hvalinsko leži more
sred zaklopna svoga krila.
Samo cijela i moguća
držaše se sred starine
slavni Juda, tvoja kuća,
i tva, snažni Benjamine;
obje tada kuće ove
u ne malu dobru i sreći
mnoga sela i gradove
uživajuć i držeći.
Samo kako postavio
po junaškom bješe boju
segaj svijeta veći dio
Rim čestiti pod moć svoju,
jur podloži i ove puke,
i da smjeńe ńih oslabi,
oružje im diže iz ruke
i gosposku vlas ugrabi.
Nu er blage bi naravi,
pod sve krilo kad ih primi,
svetilišta prva ostavi
i zakone stare ńimi.
Sad pod teškijem jarmom trudi
sva satrena zemļa ova,
gdi prije vrijednijeh izbor ļudi
bješe i slavnijeh cvijet gradova,
od kijeh ńeki razvaļeni
od vremena duga leže,
ńekijeh shara boj ogńeni
i žestoki plam požeže.
Taka srčba i vrlina
kraļa od nebi na ńih sleti,
ki ne hotje svoga sina
ne osvećenu smrt podnijeti.
Ali ne će bez spomene,
ku s razlogom svakijem pita,
propuštena bit od mene
stara zemļa, čas od svita;

82 junaškom] junaskom. 94. satrena] *moglo bi se čitati i:* zatrena.

dokle višńi milostivi
živa uzdrži ma pjevanja,
i ńe ime svijetlo živi
za razgovor svijeh skončanja.

Pomozi joj što rodio
sin božiji se u ńe krilu,
i nam vječni mir donio
u ļudskomu slabom tilu;

najprije ondi što zaplaka,
i mlađahno lazi dijete,
i svom smrti splesa paka
silu vječne smrti klete!

O dvorani od nebesa,
ki svjetlostim rajskom sjate,
i nebeska sva čudesa
i zemaļska djela znate,

vi poslani s gara često
strelovitijem zlatnijem krili
jur sletjeste u ono mjesto
prijateļski gosti mili;

tim vas molim, sad put pravi
ukažite moj pameti,
po solimskoj čim državi
smionom mislim hrla leti.

Kon dohodnijeh vele vika
ugodno vam sa mnom budi,
slovinskoga sred jezika
da ńe slava slovi svudi.

Razorenijeh starijeh grada
zemļe ńegda glasovite
u pjevanju momu sada
stara imena ponovite.

S vašome ću pak pomoći,
ka je i do sad sa mnom bila,
snižne zemļe s pjenjem oći,
i visoka pjevat dila.

Tad mi ćete rajske pute
na otajstva na velika
kazat, dosle ne tegnute
umrloga od pjesnika,

da slobodno i veselo
gori, gdi su vječne dike,
budem obrat na moje čelo
vik ne ubrane lovorike;

sva bo je moja misao i žeļa
(ne bud' sveti duh me ostavit),
život moga spasiteļa
slovinskijema pjesnim slavit.

Ovu moju sad besjedu
u toliko upravite,
i, ki u sveto templo gredu,
puke sa mnom pribrojite.

Ne vidje se nigda prije
ni u broju ni u požudi
veće uljesti ni punije
u grad slavni mnoštvo ļudi.

Ne toliko na dan sveti
u veseļu oni hode,
koli teku za vidjeti
tebe u obraz, božiji rode.

Tim vrijednoga Jude pleme
nad sve ine prvo ulazi,
svijetlo krunam kraļevskijeme,
u svom rodu koje pazi.

Ko lav bojńi svom jakosti
sve nahodi zvijeri ostale,
kijem kraļuje smiono dosti
ponosite pun zahvale:

tako segaj od koljena
u kriposti, broju i sreći,
vrh ostalijeh svijeh plemena
vidijahu se puci veći.

Isred Gaze, krajna grada,
ne izbrojeni puk izhodi,
i kijeh Sabe, i Engada,
i kraļevski Ebron rodi.

141. ću] će. 142. ka] kao. 143. oći] *oba izdańa:* doći; *u originalu:* carmine mortales oras visusque relimquam. 173. ko] kao. 183. Sabe] *oba izdańa:* Sale.

Sve kolike svoje mještane
podnižena šļe Rafea,
s kojom druži sve gradjane
plodna lozjem Adulea.
S mnozijem selim pitna Seli
dan čestiti častit ide,
i šńome se za jedno dijeli
Hipa, Sokon, Jamne i Lide.
Gredu ļudstva, koja stoje
u Azotu, u Akaronu,
koja za grad rodni broje
jaku mirim Askalonu.
Ove s mnogijem gradovima,
lijepa Iope, tvoj puk slidi,
gdi su morskijem valovima
često rvane strme hridi.
U ovijeh mjestijeh jur prihudi
sta Golijat strašna stasa,
viši pasom od svijeh ļudi
i nemile slike i glasa.
Oblačaše ovi oklopje
od neizmjerne veličine,
a nošaše slično kopje
vitoj jeli od planine.
Filistea vojska bijesna
uzdajuć se u ń sa više,
bješe došla, da uresna
mjesta evrijenska satariše.
Bojne čete bogu verne
israelskijeh vitezova
kroz besjede on čemerne
četres dana cijelijeh psova.
Obje vojske da ga vide,
u glas vrli svijeh poziva,
da na bojno poļe izide
ko god ńemu suprotiva,
tako da se vas pun smeće
puk izbrani, nebu mio,
s ne izrečenijem strahom veće
bješe prid ńim zapańio;
kad sta David mlado dijete,
jak primjeno gori bješe,
za nesvijesne psovke klete
glavu oholu da popleše.
On, čas svijetla svijeh kraļeva,
u desnici svoj nošaše
glasovitu praću, a lijeva
pastirski mu štap držaše.
Od Jordana bistre rijeke
pet kamena izabro je,
za prosvijetlit po sve vijeke
mlada u ljeta ime svoje.
Istom prvi kamen vrže
s krepkijem srcem, s vjerom pravom,
a strašivi trup najbrže
na tle obori s mnogom slavom,
pak se k ńemu hro zateče,
i na očiju protivnika
strahovitu glavu osiječe
istijem mačem zla krvnika,
ter ukaza djelom tezijem,
da velika moć i snaga
nejaka je prid onezijem,
koga jači bog pomaga.
S druge strane neizbrojnega
mnoštvo puka grede u slavi,
od Damaška ki staroga
plemenite mire ostavi.
Tu, kako se pripovijeda,
neka je veća mjestu hvala,
na svijetu se prvi ugleda
stvoren čovjek srećna od kala.
Betlem, mjesto mnoge od slave,
nad sve grade grad čestiti,

186. Rafea] *oba izdańa:* Kafea. 192. Hipa] *oba izdańa:* Espa.

er se od rajske kraļ države
hotje u ńemu poroditi,
na blag dan se uputio,
i šńim Nepse ponosita,
s kom se Antedon sadružio,
bližńi susjed plodna Egipta.
Emaus, Besur i Galgala,
mjesta obilna nad sve ine,
bez puka su svoga ostala
rad vesele svetkovine.
Ravna poļa i široka
izgledaju svoje zemļake,
gdi Mareton, gdi visoka
Erme tiče u oblake;
gdi grad Sigor jur upazi
ļubi tvoju, Lote izbrani,
kad se tužna priobrazi
teškom zgodom u stup slani;
a ona pogled svoj ne bješe
na branjene plame strijeti,
ki s nebesa doletješe,
za pedepsat grijeh prokleti.
Gdi Aspalata blato leži
u Sodome strene krilu
s ļutijem valim, koje biļeži
priļutoga ogńa silu;
Aspalata blato, koje
put nebeskijeh meće dvora
smrad prikorne vode svoje
i usiona voń sumpora.
Zemļa, u ńeko vrijeme ugodna
i s gradovim i s rusagom,
vodam, cvijetjem, žitom plodna,
i obilna svakijem blagom;
sad neplodna i nezdrava
vrijeđa i pogled i stupaje,
čim nemila drača i trava
svuda po ńoj prorasla je.
Sve je uzrok tva krivina,
neprilična o ļubavi,
i grijeh teški bez načina,
ne podnesen u naravi;
er tu opaki narod stoja,
ki pun zloće gnusne i hude
s rajskijem gostim zle nastoja
izigrati svoje blude.
Na zrak slike ńih blažene
bješe pogan bijes potako
ļudi u grijesijeh usmrdjene,
ki mišļahu sve na opako.
Jur se vršit počela bi
od zlijeh ļudi bijesna djela,
da im se od oči vid ne ugrabi
rasrdjenijeh od anđela.
Ne ktje podnijet zloće take,
ki trjeskovim vas svijet stresa,
neg ogńene spusti oblake
i gorušti daž s nebesa.
Zlobne puke i neprave
on pravednijem plamom strati,
a ńih grade i države
u sumporan jaz obrati.
Još pepelom porušena
sva se okolo poļa blide,
i svjedoci plama ogńena,
stijene ugasle, svud se vide.
S toga zemļa taj bez ploda
plače i cvijeli svoj vaj ļuti,
i smetena od zahoda
sliku imaju svi ńe puti.
Putnici uzu koji grede
iz daleka tud prohode,
prstom kažu, i poglede
zapańeni na ńu svode.
Tu dub raste, na kom vele
da cti cvijetje toli milo,

329. uzu] vsu. U originalu nema što je sadržano tu u stihovima 329—332.

da svi uresit mladci žele
i mladice ńim svoje krilo.
Za kijem, vihar kad ga otrese,
nesmotrne duńe izrastu,
ke nemile toli rese
kažu i okom oštru i utmastu,
da neslična radi lica
i grdoće ńih mrzeće
svaki mladac i mladica
od ńih pogled svoj odmeće.
Voćku bi ovu svak scijenio,
s dvora pazeć, da je cijela;
nu je unutra sve prah gńio
i smrdeća množ pepela.
Netom rukom jes tegnuta,
u čas jedan iz nenade
sva smrvjena i prosuta
rasčini se i raspade.
Tu joštera klasje žitno
ne dobro se počne bijelit,
kažuć lice zračno i kitno
za poglede svijeh veselit;
kad pravednom božijom kletvom
nezdravi ga vihri spržе,
prid samome tere žetvom
sve se crna snijet provrže.
Skup mladića neizbrojni
za Judinijem rodom vrvi,
i Simiun ńima bojni
roditeļ se broji prvi;
Simiun, koga srčbu osvetnu,
kom sitkemski puk opali,
kako sasma hudu i štetnu
ni ćaćko mu ne pohvali.
To bi, kad mu sestru Dinu
mlad kraļević Sikem ote,
prije vremena ter poginu
s uzdisane ńe ljepote;
a to er plahe sve požude
ispunio bivši silom,
da i naprijeda trajat bude
dni vesele s ļubi milom,
tažeći joj ćaćka i bratju,
kijem dao bješe gorku tugu,
za sveđ uzet i vjenčat ju
ktje za pravu svoju drugu.
Za drugu je uze pravu,
i čim poraz svoj uzmnoži,
sebe i svoju svu državu
pod ńe zakon još podloži.
Za jedno s ćaćkom slijepo dijete,
i s gradjanim svijem svojimi,
uvrijednijeh slijedeć svjete,
obrezanje oštro primi.
Trećega se istom dana
iz istoka sunce uputi,
cijeća ļutijeh kad no rana
najveća se muka ćuti;
a Simiun s bojnijem Levi,
kijeh moraše srčba kleta,
od onega časa i dnevi
kad im sestra bi oteta,
videć teškom da bolesti
ļuto bole svi gradjani,
u grad ńihov smješe uljesti
s bridkijem mačim oružani,
najmańega ter od roba
do vladaoca od države
posjekoše kratko u doba
sve kolike muške glave;
na obilnu paka plijenu
naripiše s bratjom inom,

Stihovi 337—344 u originalu: At simulatque graui perflante euanuit austro, succedunt poma hirsutis asperrima barbis, quae nulli iuuenes, nullae cupiere puellae.

i svoju sestru ockvrnjenu
osvetiše zlijem načinom.
Tač plah mladac, čim u goju
scijeni živjet s dragom ļubi,
sa svijem pukom glavu svoju
cijeć bludnoga djela izgubi,
dajuć izgled svemu svijetu,
da tko druzijeh čast uvrijedi,
i sam sebi gradi štetu,
i onemu, tko ga slijedi.
Tim svi puci segaj roda
gredu na svet dan ugodni,
kijem su Sare i Moloda
i Siceleg gradi rodni;
mjesta, koja zemļe žitne
i obilna poļa rese,
gdi veselijem plodom kitne
sveđ masline zelene se.
S ńim grad Asem sve gradjane
i Sipabot šļe hrabreni,
i grad tvrdi od Asane,
vrh dva brijega sagradjeni
Ńih jur svijetli dikam mnozijem
Remon, Ain i Atar druže,
kijeh bregovi čestijem lozjem
urešeni milo kruže.
Idumea, plodna mati
mirisnoga od tamjana,
sto gradova svojijeh ne krati
isprazniti s blaga dana.
Sastaju se s ńom rusazi,
kijeh lijeposti slike nije,
ravne zemļe, koja pazi
put čestite Arabije.
Simiunovo pleme vrlo
u grad sveti uputjeno
u veseļu slijedi hrlo,
i, Isakare, tve koljeno.
Vrsta ļudi porodjena
u kamenoj tijesnoj strani,
trudit vas vijek naučena,
i o maloj živjet hrani.
Ovijeh dio velik stoji
kon Ermona gore plodne,
rojne pčele koja goji
i vitezom końe ugodne.
I gdi Tabor i Karmelo,
lijepi vrsi na svu mjeru,
nakitjeno dubjem čelo
put nebesa vise i steru.
Ove zemļe još čude se,
er u kolijeh svijetla plama
iz ńih u raj zaletje se
Ilija slavni, drag zvijezdama;
sletje na oči puka mnoga
vedra iz neba ogań sioni,
i proroka prisvetoga
u prostore višńe poni.
Enad, Afra i Sensene
šļu mladosti snažne silu,
s mnozijem trudom odhranjene
u svojemu žednom krilu.
Ove grade glasovite
ne toliko tvrd mir brani,
koli hridi kamenite,
vrhu kijeh su sazidani.
Lijepa Sene, sve tvoje zemļe
teku, da blag dan počaste,
rujno vino gdi se jemļe,
gdi od sto vrsta voće raste.
Dični slavom ne mańome
korisnoga plodna ljeta

419. **Moloda]** *rimsko izdańe:* **Molada**; *zagrebačko:* **Maloda.** 420. **Siceleg]** *oba izdańa:* **Siveleg**; qui Saroën, Molodamque Sicelechidaque colunt. 423. **plodom] plodnom.** 430. **Remon, Ain]** *oba izdańa:* **Remnon, Ait.** 465. **Enad]** *oba izdańa:* **Ernad, original: Hennada.**

lijepi Rebot gre s tobome
i srećnoga grad Remeta.

Ovi s vikom svi veselom
prid otare svete gredu,
svi se paze s vedrijem čelom,
svijem je rados u pogledu.

A unuci, Dane, tvoji,
s nijemijem mukom svi stupaju,
svijem u licu žalos stoji,
u tle od srama svi gledaju.

Jak na izhodu od jeseni,
kad naripi zima prva,
i prolitne čas zeleni
dubju počne mrijet toprva,

u mrtvilo ļuto zmija
isprid mraza čim se vuče,
svižd ustavļa, krug ne svija,
neg šalosna lazi muče,

dreseli su s tęška uzroka,
za što s mnozijeh strana čuju,
da im pisma od proroka
vječni prikor prorokuju:

od ńihove trage prave
krvni Antikrs da će iziti,
ki će od svijeta sve države
silnom rukom osvojiti.

Isukrsta pod prilikom
hudi silnik hoće hinit,
da je došo s mnogom dikom
napokońi sud učinit.

To će biti u ono doba,
ne trpjeni kada grijesi
i najveći bijes i zloba
uskraļuju pod nebesi;

kad se s neba ogań vrli
po naredbi božijoj spravi,
da pohara, da poprli,
da rasčini svijet nepravi.

Ali osvetnik božanstveni,
privišńega sin jedini,
od vijek vijeka odredjeni,
da je sudac svijetu istini,

s neizbrojnom vojskom doć će
od nebeskijeh svojijeh bojnika,
da neprava puna zloće
satariše zla krvnika.

Ogńenijem će ńega trijeskom
dno pakļene vrć propasti,
da zna, moći prid nebeskom
ko padaju ļudske vlasti.

Za ńim grede u radosti,
i pospješno svoj drum tjera
izabrane skup mladosti,
ka se rodi od Asera.

Ńih nad inijem svijem zemļama
odhraniše mjesta lipa:
Betag, Orman, Afeg i Ama,
i grad tvrdi od Artipa.

Sńim Aziba i ponosna
Robea se na put stavi,
i Lebane, ku kriposna
nad sve grade mlados slavi.

Žitna od klasja i vesela,
kim su zemļe ńih čestite,
svi kolici povrh čela
vijence nose čudno svite.

Zgrade ostavļa svoje stare
rod vrijednoga Zabulona,
i prid svete grede otare
ne bez dara i poklona.

Podloženo grabšam more
rodne kraje ńih umiva,
gdi primorsku trišļu gore,
dokle prođe noć sumńiva.

Iz Jedabe grada obilna
od ovijeh se mnozi dile,

480. Remeta] *oba izdańa:* Rameta. 528. ko] kao. 535. Betag] *oba izdańa:* Betug. 549. grabšam] *oba izdańa:* grabsam.

jednijeh šalje Sembro silna,
jednijeh tvrda Jeftafile.
Srećna Kana jednijeh rodi,
Galilee grad scijenjene,
prvo čudo gdi se zgodi
vode u vino obratjene.
I Nazaret svemu svijetu
vječne od slave i od uresa,
gdi pozdravi djevu svetu
slavni glasnik od nebesa.
Jedni gredu iz Naina,
u kom majka ļubežļiva
jedinoga vidje sina
u čas isti mrtva i živa.
Dote, pićom mjesta ohola,
broja uzmnožnom puku nije,
i ki ravna šļe Nalola,
i grad lijepe Katetije.
Tko bi mogo tve, Naftali,
pribrojiti pleme i kade,
i, kijeme se tvoj rod hvali,
plemenite tvrde zgrade?
Koje Čedar, koje, vječnima
čedrim, Liban, gora slavna,
dižu k višńijem dvorovima
vrh ramena svoga stavna!
Koje Neftal grad uresni
ļudstvo na blag dan odpravļa;
koju mlados, ki puk svijesni
svijetli Nason šńim sastavļa!
Čeļad, prava kijeh besjeda
ima svudi mjesto i viru,
a iz usti rijeke od meda,
kad govore, ńima izviru.
Oni vodam od Jordana,
iz dva vira koje ustaju,
u osvanutje bjelodana
sveđ veseli pozdrav daju.
Galilea sva kolika,
Samarija sva se uputi;
požuda je ńih velika
vidjet božiji rod i čuti.
Mnokrat Jezus u mjesta ova
dođe, s mnogom ter ļubavi
u ńih obći i stanova
i božanstvo svoje objavi.
Mnoga djela neizmjerna
i čudesa, koja ugleda,
spomeniva još Kaperna
i Sebaste i Aseda.
Betsaida, podignuta
jakom tvrđom do uprav zvizda,
ne ustruča se sveta od puta,
pače oholi tijem se i gizda.
Gre s mladostim svojom vrijednom
Betulija glasovita,
ka se dobit gradu nijednom
ne da u djela plemenita.
Tu se rodi slavna dikla,
kroz hrabrenos ka zamjernu
strahovito grlo prikla
oholomu Olofernu.
Za uzrok isti mjesto rodno
ostavļaju svi mještani,
kijeh Genesar blato plodno
ribnom vodom pere i brani.
A tve, Levi, pleme izbrano,
ke bog na svu službu odredi,
po svijeh inijeh izmiješano,
svijeh jednakijem dijelom slijedi.
Plemeniti vojevoda,
svetu zemļu ki naseli,
stan osobit ńim ne poda,
ni vlaštita mjesta odijeli.

619—620. et quos piscosis Gennesara proluit undis.

Razdijeljeni biše od ńega
po svijeh mjestijeh mnoge u grade,
da na službi od višńega
o crkovnoj časti rade,
mješte obilne da ljetine
i zabave svoje i dila,
od živina krotcijeh čine
svetilišta bogu mila.
Kud ohodim slavne unuke
Efraima i Manasa,
puk ponosit nad sve puke
veličinom lijepa stasa?
Ovijeh rodi Jozef čisti,
čas svoje bratje vjekovita,
kad s velikom svom koristi
srećni Egipat jur napita.
Krv ńihova svud pjevana
palestinskoj po državi
s obje strane od Jordana
u mnogoj se prostrije slavi.
Gdi grad Bersa i Nefeka
paze od svuda pod svom vlasti
gustom travom poļa meka
ne izbrojena stada pasti;
gdi visoka lijepa Dora,
tom slavici dan zapoju,
lovit plahe zvijeri od gora
šļe hrabrenu mlados svoju;
Ibla i Tenak gdi se slave,
čim gledaju s desna i s lijeva
guste gaje i dubrave,
kijem se rusag ńih odijeva;
gdi Mačeda, grad pun dike
i svakoje obilnosti,
bližńe grade sve kolike
pridobiva svom svjetlosti;
gdi Tafua vir studeni
gojeć dubje, travu i cvijetje,
čini obilne svud zeleni,
stvara vječno primaljetje:
ove grade svud poznane
prid sobome Jordan gleda,
a koje s druge pazi strane,
jedva im se broj spovijeda.
S dijelom krvi Manasove
tu kraļuju dva plemena,
trage izlazi vir ńihove
bojna od Gada i Rubena;
od Rubena hrabrenoga,
koga Jakob, drag višńemu,
od sve bratje najprvoga
rodi umrlom svijetu ovemu.
Ovi gredu svi smiješani,
ko se i ńegda izmiješaše,
kad stan obćen u istoj strani
za Jordanom izabraše.
Galad, Argob i Basana
države su rodne ńima,
zemļa od prije kraļevana
gorostasnijem gigantima;
i šezdeset tvrdijeh grada,
ke kraļ Ogij vrla uzrasta
s mnogom silom s prva vlada,
puk izbrani pak mu nasta.
Galaski ovijeh gradi prate:
Jabi, Balme i Sebama,
polustrena Kariate,
Edre, Nabe i Selkama.
Gola i Ramos ńim su druzi,
mjesta onada zvana ovako;
narodi su dali druzi
ime sada svijem inako.
Iznosite mnozi Arimne
oštru stranu ostavļaju,
i u dnevi ljetne i zimne
plodni čedri gdi rađaju;

649. Nefeka] *oba izdańa:* Kefeka. 661. Mačeda] *original:* Magedos. 682. ko] kao. 697. Gola, Ramos] *oba izdańa:* Bola, Ramas.

tim svi od čedra vijencim lipim
nose glavu narešenu;
a s gvozdenijem oštrijem šipim
lovne hrbe na ramenu.
Mnozijeh Rabat i Gaulide
i Bosori stolna dava,
mnozijeh žitna Batalide
svoga iz krila ispuštava.
Mnozijeh zemļa, ku topeći
Arno potok brži od strile
kud godijer se prostre teći
ńive ostavļa sve pritile.
Ni vas ne ću proći mukom,
srećnu Abilu ki sijete,
i od ńe paka s malom mukom
samostati plod požńete.
Kijem Elea žitorodna,
kijem zelena Asirote
rađa iz krila svoga plodna
sve koristi, sve ljepote.
Kojijeh pomam plemenitijem
odjevena služi Kade,
i ti stijenam klisuritijem
od Eseba tvrdi grade.
Ermo i Fasga gdi se oholo
paze visit nad oblacim,
s desna i s lijeva svud okolo
obastrti tvrđam jacim;
gdi visoka sjedi Abari,
s koje vrha ponosnoga
upaziše ńegda stari
ńe pastiri čuda mnoga,
kad, Jordane, tvoja rijeka,
na zad s vodam svijem uspregnu,
i brzinu plaha tijeka
snižno uzdrža i ustegnu,
a to neka bez zabave
s božijom samom s gar pomoći
obećane u države
puk izbrani bude proći.
Najposlije iz bližńega
mjesta česte družbe ulaze,
koje od svijeh najmlađega
Benjamina rodom slaze.
Najmilija nad sve ine
zemļa u sreću ńih dopade,
koja pitne svijem ravnine
i od svijeh ima ljepše grade.
Tu kraļevske svoje mire
grad prisveti, nebu slični,
viši, šira i prostire,
Jerusalem gospodični.
Tvrdijem građam urešena
Jerafile tu se bani,
i grad Betel, ki dva imena
za svoj ures veći hrani;
i, ki s čudom malo prije
vidje nakon dan četvrti,
grad čestiti Betanije,
mladca oteta blijedoj smrti.
Tu Tarela, tu Samare
s punijem dubja Gabaotom
kažu mire svoje stare
i diče se svom ljepotom;
čeļad, zaman ka ne stoje,
i junačke slike i čina,
obiknuta sve dni svoje
zvijeri tjerat od planina.
Odjeća su tim ńihova,
za napravu koju oblače,
oštre kože od vukova
kijeh u lovu često tlače.

708. lovne] *oba izdańa:* lavne; *original:* omnes terga veruti. 710. Bosori] *oba izdańa:* Bosiri. 758. Jerafile] *oba izdańa:* Jetafile. 765. Samare] *oba izdańa:* Tamare.

Netom bijeli dan osvane,
s lovnijem mrežam i s hrtima
probijaju luge i strane
i zvjerenje straše šńima;
s toga u jutro svi jedini
po dubravah svud goste se,
a pak večer kad se učini,
lijepijem plijenom razdijele se.
Ovdi gredu svi mještani,
Masfa i Emen kijem se resi,
brijezi stijenam oružani,
uzrastjeli do nebesi;
tvrde Amose i Bevita
ki čuvaju mire bijele,
kijeh Elefon plodni pita,
kijeh obična hrani Sele;
kojijeh Rečem, blagom svijeto,
Avin lijepi kijeh uživa,
i od Sila mjesto sveto,
gdi arka božija jur pribiva.
Ne izbrojenu množ posila
Rame obilne žitna strana;
cijeć Rakele lijepa cvila
glasovita i spjevana.
Iz Gabee, iz Jerika
ne izrečeno mnoštvo izlazi,
gdi se čuda jur velika
israelski puk napazi;
od Jerika mir oholi
iskorijepjen gdi se vaļa
na pjevanje silno toli
zlamenitijeh od trubaļa;
gdi proć putu od naravi
samo s jedne riječi umrle
strelovito sunce ustavi
nasred neba końe hrle,
a to da dan diļi bude,
dokle verni vojevoda
spleše i satre kraļe hude
pridobjenijeh zlijeh naroda.
S ovijem četam junačkijeme
gizdav mladić prihodijaše,
ki hrabreno ime i pleme
od Saula kraļa imaše.
Svi proroci glasom jednijem
čujahu se skladno pjeti,
riječma i djelim da će on vrijednijem
svijeto i visok bit na svijeti.
Ah, kakovoj će u omrazi
ovi srnut slijep s prvice,
našu vjeru da porazi
i pogubi božije ovčice;
nu razgorjen duhom svetim,
ki će smesti tuj vrlinu,
sa svom dušom i s pametim
zagrlitće pravu istinu;
ter kada se bogu obrati,
izvrsnijem ćė tad načinim
rajski zakon spovijedati
i poznancim i tuđinim,
da će kušat slados milu
od ńegovijeh pisma i svjeta
i u riječi i u dilu
svi narodi segaj svijeta,
i od izbranja sud čestiti
bez straha će najposlije
svojom krvi potvrditi
vjeru, koju pripovije.

PJEVANJE SEDMO.

Israelski puci slavni
lijepijem redom i bez smeće
svi uljezli u poglavni
Jerusalem bjehu veće.

Isti Isukrs danu blagom,
ki sva zemļa toli časti,
spravjaše se s družbom dragom
običajne podat časti.

Tim za vazam blagovati
prem ko zakon stari odredi,
vedro lice k ńima obrati,
ove riječi ter besjedi:

Evo, družbo, slavan dosti
svečani se dan objavļa,
vas puk mnogoj u radosti
zlamenite gozbe spravļa;

tim dvojica od vas sada
pospješno se uputite
sionskoga uprav grada,
i nam gozbu da spravite;

prije smrti neka moje,
ko je običaj, blagujemo,
i, u radosti gdi svi stoje,
da se i mi radujemo.

Sresticete putom hode,
netom u grad uljezete,
gdi studene pun sud vode
s vira nosi mlado dijete.

Hod'te za ńim, ter u koji
stan vidite ńega uljesti,
i vi, mili druzi moji,
uljezite s dobrom česti.

Gospodara dvora toga
mol'te sladcijem besjedami,
za čitanja da blagoga
stan podoban poda nami.

Odkrijte mu moje ime,
mjesto vam će dat žudjeno,
svijetlo i svilam uresnime
svud okoli odjeveno.

Sve što je trijeba po načinu
tuj pripravit pomńu imajte,
tere mene i družbu inu
u veseļu pričekajte.

Reče, a Ivan se s Petrom dijeli
obslužiti tuj besjedu,
i žalosni u veseli
Jerusalem oba gredu.

Tu sterahu nagle vide
s goruštome svud požudom;
proć ńim mladac kad izide
hladne vode s punijem sudom.

Tim svrnuše za ńim svoje
i stupaje i pozore,
za vidjeti pomno, u koje
hoće uljesti srećne dvore;

ter u vrata stana istoga,
u ki ulazit ńega paze,
bez krzmanja bez nijednoga
i oni za ńim oba ulaze.

Čestitoga toj Šimuna,
nebeskomu kraļu draga,
bješe kuća hvale puna
i svakoje sreće i blaga.

On pravedan, blag i stavan,
i gospodskijem svijeto rodom
imenovan bješe i slavan
i prid pukom i gospodom;

10. ko] kao. 37. odkrijte] odkrite.

nu najveća čas ńegova
brojaše se vrh svijeh ļudi,
sedam vrijednijeh rad sinova,
mile krvi, blage ćudi.

Šńima u dvore ove ugodne
dohodijaše on mnokrati
isred sela, gdi slobodne
dni ļubijaše sve trajati.

Na daleče zlobna grada
i sumńivijeh gradskijeh časti
obro živjet bješe iz mlada
bez nikakve oholasti.

Kitnijeh dubrav sjeni mile
i studene vode žive
bjehu ńemu omilile,
ravna poļa, plodne ńive;

plodne ńive i prostrane,
sto plugova kijeh orahu,
koje uredno posijane
samostati plod vraćahu.

S godištima već naprijeda
uz jezere tihe i hladne
često obćaše slađe od meda
s lirom pjevat pjesni skladne.

Vrhu toga pun bistrine
sve kolike znaše rede,
i sve pute i načine,
kijem okoli nebo grede.

Božijem duhom razgorjena
većkrat bi ga čuo pjeti,
što sunčana svijeća ogńena,
što razliki mjesec prijeti;

što pogledi zlameniti
drobnijeh zvijezda pripravļaju;
kad vremena gladna biti,
kad obilna doć imaju;

kakve od plahe, kakve od tihe
godine su obilježe,
kad se suše prem zalihe,
štetni daždi kad poteže.

Nu tad bješe s perivoja
u grad došo kńižnik znani,
s drazijem rodom sred pokoja
da svetkuje dan svečani;

i dvornici čim ńegovi
s druge strane s pomńom rade,
da se srećni pir zgotovi:
dokli žarko sunce pade,

uz drag romon lire uredne,
koju sladko udiraše,
on vesele pjesni medne
skladnijem glasom pripijevaše.

Klikovaše djede stare,
kijem se Israel ńegda klanja,
i čestite pametare
ńih vrijednoga djelovanja;

i za što su postavjene
bogoļubne od starine
ove nebu tač primjene
izabrane svetkovine.

Čim medeno toli pjeva,
Petar s družbom mladca sveta
iz nenadi tu prispijeva,
i sladke mu pjesni smeta.

Velijahu mu riječi ove:
Kraļa imamo dobra i prava,
Isukrstom koga zove
israelska sva država.

Svjetliji djelim, ćudi blaže
drugi od ńega, da znaš, nije,
igdi mjesec svoj zrak kaže,
igdi sunce zemļu grije.

On pošiļe molit tebe,
da tva milos poda nama
stan, ki nam je od potrebe
za blagoga za vazama.

86. orahu] oraku. 87. uredno] vredno. 137. Svjetliji] svietli.

Na čestito spomenutje
slavna imena Jezusova
Šimun slados rajsku očutje,
i veomi se obradova.
Tim, da služen bog ostane,
dvorne sluge zove ureda,
kijem rastvorit po sve strane
dvor vas kolik zapovijeda;
i svud čini za čas višu,
da se ogńa množ razgori,
svijem mirisim da mirušu,
koje arabska zemļa gori;
pak velike goste uvodi
ponosita posred stana,
ki od svud čista svila obhodi
u lijep način izatkana.
Pod visoki zlatom drazim
vas nakitjen čudno siva,
a oholijema lijepijem sazim
sve prostrto tle počiva.
Srebrn svijetńak bez procjene
visi s poda zlatna i lijepa,
ki razgoni guste sjene,
ke noć sipļe tmasta i slijepa;
a od laštiva crna ebana
s tle trpeze gladke ustaju,
tanka platna i snježana
kijeh raskošno pokrivaju.
Čaše od zlata i oholi
sudi od srebra tuj vide se,
i pobijeni zlatom stoli,
ki sve od stana kraje rese.
I u što dvore svoje uresne
kaže ńima s vedrijem čelom,
ove riječi medne i svijesne
s ļubežļivijem druži djelom:
Nije novo ime slavno
od vašega kraļa meni;
ńegovijeh sam djela davno
ja začuo glas hvaljeni.
Nijesam bio srećan jošte
ńegov rajski hip vidjeti,
ni čut, ki svi dobri pošte,
slađi od meda gevor sveti;
nu kada se on dostoji
doći u mene ne vidjena,
spravni mu su dvori moji
i sva vrata rastvorena.
Sa mnom ovdi vi čekate,
ja ću poslat me dvorane,
da sadruže i doprate
u srećne ga ove stane.
Koji uresi, ka čes mnoga,
ko blaženstvo me bilo bi,
posred doma kad on moga
vas svoj život stanovo bi!
Naši unuci svijem putnicim
da u dohodna kažu lita,
ko se s drazijem učenicim
gos nebeski ovdi čita.
U toliko, dokle u more
sunčana se skrije svijeća,
i priklopi poļa i gore
crnijem platnom noć mučeća,
slavnijeh pjesni, ke s vašega
došastja sam propustio,
za čas veću dana ovega
ponovimo ki god dio.
Reče, ter pun duha i vire,
i veselo kažuć lice,
glasovite svoje lire
poče udarat zlatne žice.
Iz medenijeh paka usti,
a po putu i načinu,
tako izvrstan romon pusti,
da bi omekšao tvrdu stinu.

157. pak] pah.

Ńegovo bi pjenje znano
u prilike ponosite
rekao gledat izatkano
vrh raskošne lijepe svite,
ali da sve hitrijem perom
vrhu platna čista i bila
s priličnome čudnom mjerom
vješta ruka pomastila.
On u pjesnijeh kaže, kako
na nebesku riječ udiļe
puk evrijenski bježi opako
kleta Egipta samosiļe;
ko svud prid ńim višńi stupa,
i brani ga svojom moći
u prilici svijetla stupa,
oblak u dne, plam u noći;
ko su od slavna vojevode
jednijem mahom silna pruta
prosječene plahe vode
crļenoga mora ļuta;
vode, u dva dijela koje
jak dva mira podignute,
kroz ponore strašne svoje
otvoriše mirne pute;
ter pučina valovita
s oćutjenjem od posluha
ukaza se stanovita
i učini tiha i suha.
Vas Israel ko bez plavi
među prijeke side vale,
i slobodan put upravi
na žudjene kraje i žale;
kako s vojskom bojnijeh kola
zli Faraun, silnik vrli,
i sva egipska vojska ohola
po istom drumu za ńim hrli.
Zaboravļa zlotvor kleti
predńe biče neizmerne,
i kako mu bog oteti
može iz ruka svoje verne.
Pjeva, ko jur hitaju se
izabrani kraja tvrda,
krajne u gaje da skriju se
bijesna od kraļa i zlosrda;
kad hrabreni vojevoda
svu desnicu k moru obrati,
razdvojena da se voda
u naravno bitje vrati,
koja do čim tiha i plaha
s obje strane naprijed srne,
protivnikom svijem od straha
izčeznuto srce trne.
Obziru se, da bi utekli
od osvetne božije ruke,
smrtni vali nu prisjekli
jur su ńih put i sve odluke;
vali mora ńemilosna,
ke srdito izvan mjere
bojna kola i ponosna
smeta, izvraća, duši, ždere.
Čuješ, kako stižu i tope
bez ozira vode prike,
mače, kopja, stijege, oklope,
pješce, końe i końike,
ter gdi pliju bez uresa
po prostoru morskom svudi
tužni ostatci i telesa
ne izbrojenijeh mrtvijeh ļudi.
Još klikuje, kako vojska
verna u gole gre pustińe,
gdi glad ćuti, gdi jestojska
ne dostavat ńoj počińe.
Ali mili kraļ od nebi
blag na drage svoje pogleda,
i pri teškoj toj potrebi
šļe im pomoć slađu od meda:

237. ko] kao.

svako jutro ńim za hranu,
zadovoļnu svoj obćini,
kruh nebeski, sladku manu,
blagodarno daždjet čini.

Slušaš pojat medna usta,
pače gledat mniš, gdi vrve
u prilici snijega gusta
s gar leteći drobne mrve;

ter gdi su se u veseļu
svi dar božiji kupit tisli,
hvalu dajuć stvoriteļu,
ńih potrebam ki se misli.

Za tijem pjeva, kako među
susijem brdim tej pustoši
vas puk ćuti smrtnu žeđu
i rasrdjen zlo mrmoši;

kad na očiju svijeh se zgađa,
od šibike gdi moguće
tvrdi kamen udren rađa
bistre vode i tekuće:

tim se kupi svak u goju
oko vira hladna i živa,
ter na voļu pije svoju,
i hladi se i umiva.

Nada sve se on prostire
vjeru hvalit kraļa stavna,
ki sazida bijele mire
solimskoga grada slavna.

Prvi on zgradi i uresi
lijepa od kitja nove otare,
i vladaocu od nebesi
tuj prikaza čiste dare:

tad naštena čašu vina
pokloni mu i kruh bili,
koje djelo nad sva ina
svetilišta nebu omili.

Čin slušaju s pomnijem uhom
mnoga čeļad s desna i s lijeva,
što napunjen svetijem duhom
plemeniti znanac pjeva:

vječnoga oca rod veliki,
ki tej znaše razgovore,
opeta se u grad priki
iz visoke vřati gore;

i jur hrleć u dno mora
da zapade zrak sunčani,
prijateļskoga posred dvora
s izbranom se družbom stani,

gdi s gospodskom veličinom
svijeh domaćin veseo primi,
i s ļubavim i s načinom
sve dohrani spravno ńimi.

Svi blagovat mirni uzeše;
sam se Juda smeten ćuti,
odkle boga prodao bješe
zlijem židovom krvnik ļuti.

Kaže izdavnik lice dvorno,
a u sebi se jadno krši,
da pakljeno i prikorno
svoje izdajstvo prije izvrši.

U to bio kruh nekiseli
Jezus u svoje ruke uzima,
ki posvećen slama i dijeli
svojijem druzim pridrazima:

Ovo je tijelo moje, pravi,
blagujte ga s pravom svijesti
za drag biljeg me ļubavi
i velike vaše česti.

Zlatnu čašu pak za tijeme,
ka ljepotom suncu odsiva,
s malo vode smiješanime
sladkijem vinom napuniva,

ke također posvećeno
dava popit svijem jednako,
ter podnižno i medeno
blag besjedi ńimi ovako:

311. žeđu] želu. 357. to] tao; nekiseli] nekisieli.

Ovo je, družbo moja mila,
ma krv, ku sam prolit obro
iz mojega skoro tila,
a za obćeno vaše dobro;

prikazana ćaćku ostija,
ńom ću oplakat grijehe klete,
ke pakljeni zmaj usija
kroz otrovne svoje svjete.

Svetilište, ke vidite
prisvećeno sad po meni,
u naprijeda vi činite
na isti način, moji ļubjeni.

Vrh umrlijeh dokle uzvrti
sunčana se svjetlos hrla,
to vam budi moje od smrti
uspomena neumrla.

Tako reče s riječim blagijem
roditeļa sin rajskoga,
tako poda svojijem drazijem
za jestojsku sebe istoga.

Svetilišta ova od tada
slavnom stvorcu svega svijeta
mješte krvi krotcijeh stada
prikazuje crkva sveta,

koje izbrani redovnici
na otaru posvećenu
u svakdańoj obće dici
slavit gozbu božanstvenu.

Na moguće ńih besjede
ne vidjena pun uresa
u malahnu piću grede
kraļ veliki od nebesa;

i tu tako božije u tijelo,
nebo i zemļa čim čudi se,
obraća se brašno bijelo,
vino u čistu krv stvori se.

Posvećenju velikomu
svi se verni poklańaju,
i zakonu čas novomu
svi zakoni stari daju.

Ko večero bog s veselijem
učenicim bješe veće,
ubrusom se zastre bijelijem,
nu prije svuče gorńe odjeće;

i da staro pismo ispuni,
bistrom vodom i mlakome
jedan zlatan sud napuni
za umit družbi noge ńome.

Najprije k Petru najstarijemu
dođe, i ļubko i veselo
na tle kleknu, da na ńemu
podniženo počne djelo.

Od ļubavi božije mnoge
on začudjen pravi: Ti li
sluzi tvomu pereš noge,
gospodine moj primili?

Da se sniži, ki svoj slavi
ne ima vrha, slično nije,
i ki od ništa sve sastavi,
da stvorenju stupaj mije?

Reče Isukrs Petru tada:
Noge mi umit tvoje ne krati;
što ja činim ne znaš sada,
do mala ćeš paka znati.

Petar se opet suprotivi,
veleć: Ne ćeš do vik vika
oprat, bože milostivi,
noge tvoga podložnika!

Bog se Petru čini čuti:
Ne razloži bez potrebe,
er ako se ne ć' prignuti,
da ja umiti budem tebe:

sred krkraļevstva nebeskoga,
u kom častim moje ļubjene,
ne ć' imati dijela tvoga,
ni steć slave vik blažene.

413. ko] kao.

On, čujući tuj besjedu,
ne samo umit noge pusti,
nego, s rukam glavu sijedu
da mu opere, još izusti.
Tač dobitnik u snižnomu
zatjecanju bog ostaje,
i čestitom drugu svomu
poče nage prat stupaje;
koje s pomńom umivene
mekijem platnom otiraše,
s ļutom mukom ter združene
ove riječi govoraše:
Tko je od vas, moji izbrani,
čista srca, krepke vjere,
nije potreba noga vani,
ino tijelo da opere.
I vi u srcu svi ste čisti,
razmi samo jedan, koji
rad priproste prem koristi
na neizmerno zlo nastoji.
On završe govor ovi,
znajuć djela kleta i huda,
i zlo izdanje, ke gotovi
suproć ńemu krvni Juda.
Sa žalosnom tom besjedom,
ne bez mnoga podniženja,
na svoj družbi svrši redom
djelo sveta umivenja;
koje bivši veće pušto,
stavi odjeću svoju na se,
uzdišući ter goruśto
veļaše opet ove u glase:
Evo, ko sam vam zareko
veće krati, moji drazi,
moje od muke vrijeme prijeko
odredjeno s neba ulazi!
Evo gredem, da dospijem
ćaćka ispunit moga ktjenje,
smrtnu čašu da popijem
svega svijeta za griješenje.
Tko bi mogo vjerovati,
da iz među vas jedan radi
ove noći mene dati
krvne u ruke zle čeļadi;
da tko są mnom kruh blaguje,
mom životu suprotiva
nemilosne sprave snuje,
pod prijateļstvom da ijed skriva?
Kako misli bijesno i rotno
sred lakome svoje pameti,
da me opako i sramotno
izda veće drug prokleti.
Moje trudjenje, ļubav moja
milostiva, blagodarna,
ovu platu steć dostoja
huda od srca i neharna?
Nu ko godi misli zlobne
u sebi je tej začeo,
s prijeke izdaje i hudobne
ne će u dugo bit veseo.
Teško i lele zlom krvniku
i za duše i za tila;
boļe bi mu, da ga viku
ļudska majka nije rodila.
Vi se ostali, družbo draga,
ne oskvrnjeni uzdržite,
i poslušna srca i blaga
među vami sveđ budite.
Umiljenstva sveta štitom
rvite se sa svom vlasti
suproć svijetu ponositom,
suproć ļudskoj oholasti.
Lijepi od mene vam izgledi
od sniženja ohode se,
svaki verni da ih slijedi,
ki steć želi rajske urese.
Grede vojska silna pakla,
u ovoj smeći s bunom plahom
da bi na grijeh vas potakla,
i ledenijem smela strahom.

Vi vrh sebe pomńu imajte;
ako ištete čas i slavu,
pridobit se ne puštajte
pakljenomu strašnom lavu.

Kaž'te, ako igda, srça jaka,
kako u mnogoj često hvali
u potrebna djela ovaka
meni ste se obećali,

i ove samo jedne noći
vas nijednoga svijest ne zaspi;
pače se opri djavĮoj moći,
od ke se ištu vaši raspi.

Na žalosne sej besjede,
u boljezni, u nemiru
svi smućeni tamne i blijede,
plačne uzdahe svi podiru,

ter žestoko svi sumńivi
žude opaka znat čovika,
koga božiji porod krivi
za krvnoga izdavnika.

Vrh ine je sve družine
Petar ńemu s molbom kliko:
O moj dragi gospodine,
o nebeska svijetla diko!

tko je svijesti tako tvrde,
vrh zlijeh Įudi svijeh najgori,
od otrovne vrle srde
u pustošnoj dojen gori,

da promislit može u glavi
bez priĮute svoje pogube,
a neg djelom da se stavi
na izdaje toli grube?

Odkrij nami sad očito
nevjernika tač nemila,
da mu srce vuhovito
raskinemo u sto dila.

S godištima mnozijem nije
jošte u meni krv umrla,
ni, koju sam imao prije,
sva se snaga ma satrla;

još što godi smije i može
desnica ova moja, spravna
u ogań skočit za te, o bože,
a da satre druga izdavna.

Reče, i s bedre go mač trže,
ter se bješe pripravio,
zla krvnika da privrže,
kad bi odkriven ńemu bio.

Za besjedam smionijem tezim
učenika boĮeživa
bog očitijem prem biljezim
izdavnika huda odkriva:

„Okvašeno komu brašno“,
reče, „odam, taj se usudi
djelo smotrit zlobno i strašno“;
i kruh poda kletom Judi.

Što imaš činit, brzo čini,
neharniku još prikriči;
nu se nijedan u družini
ne domišĮa tej od riči.

Da mu pravi, scijene u sebi:
pođi ubozijem blago dijeli,
ili spravi, što je trijebi
za svečani dan veseli;

tač da bi svijem zabranjeno
od istine doć na znanje,
dokli djelom izvršeno
ne vidje se krvno izdanje.

Za tijem kliče: Vas će svaki
nevjeran se meni objavit,
sa mnome će strah opaki
noćas s bijegom svijeh rastavit.

Kako pomna kad pastira
ne nadana zla zategnu,
pune smeće i nemira
puste ovčice sve pobjegnu:

546. čovika] čovjeka. 561. odkrij] odkri. 568. satrla] zatrla?

i ti, Petre, koji se odi
jaki činiš nad sve ostale,
gdi se uzroka ne nahodi,
da izvršiš tvoje zahvale;
zlijeh silnika prid pristoļe
dovedena kad me ugledaš,
vidim doba u najboļe
gdi ledenijem strahom predąš,
laživijeme ter jezikom,
kijem u nebo sad dotičeš,
s neharnostim prem velikom
imena se moga odričeš;
er prije neg se noći ove
pomni kokot pjevat čuje,
bijelu zoru ter zazove,
da šńe istokom svijet posluje,
triš zatajit imaš mene,
i sve izgubit predńe smjenstvo,
najprije na riječ slabe žene,
ka će smesti tve hrabrenstvo.
Reče, a Petar vele veći
tad se junak obećava,
da se vijeku ne će odreći,
još da mu ima pasti glava.
Neka druzi bijegom shrane
mili život, on govori;
kad strah vidiš s moje strane,
za strašiva tad me tvori.
Ja ću slijedit tve stupaje,
ne razdružen s tobom vijeku
na sve trude, muke i vaje,
na poraze, na smrt prijeku.
Ove i druge razgovore
vršeć svete vrh trpeze,
bog s družinom srećne dvore
ođe, i grada van izljeze,
uzmnožila ter bivši se
po svoj zemļi noćna tmina,
pođe šńima, i stani se
na brijeg slavni od maslina;
na brijeg slavni, s koga paka,
svi ļubjeni da ga vide,
on u kolijeh svijetla oblaka
na visine rajske uzide.
U vrt poznan tu se ukloni,
i s blagome zapvijedi,
čim se ćaćku svom pokloni,
učenikom bdjet naredi.
Ali od veće oni trudni,
za sve da se spat čuvaju,
s oči otjerat san uļudni
snage i srca ne imaju.
Duh se spravan bdjet oteže,
nu mu to je sve za ludu,
er ih slaba put priteže,
snu pridati da se budu.
Na studenu za to zemļu
izmoreni i prostrti
svi legoše, tere drijemļu
i spe u bitju sličnu smrti.
Kraļa od raja porod u to
na molitvi snižnoj stoje
nahodi se smeten ļuto,
smrtne ćuti nepokoje.
Kako da je postavio
božiju narav u zabitje,
i, s kojijem se porodio
prije svijeh vijeka, vječno bitje,
u svom srcu žaļostivu
pun bolesti, pun nemira,
spravnu sebi smrt strašivu
s mnozijem strahom razabira.
Ko čovjek se straši, er taku
ļudske od majke narav primi,
da je podložan na stvar svaku,
ka strah dava umrlimi.
Ali kripos stavna i jaka,
s kojom s neba uputi se,
među valim straha opaka
nepomična uzdrži se.

Tri krat svomu roditeļu
umiljen se sta moliti,
tri krat gorkom u dreseļu
ove riječi besjediti:

S ovakom li, ćaćko, boli
hoć' bez nijedne svoje krivine
za grijeh ļudski žestok toli
da tvoj mili sin pogine?

Ako je drago tvojoj moći,
tvoje promijeni oštre odluke,
da ova čaša bude proći,
da ove minu ļute muke;

ako li se proć ne more,
da bez mojijeh smrtnijeh truda
nebesa se svijetu otvore
zatvorena s grijeha huda:

što je tva voļa, sve se izvrši,
ne ko ja tvoj porod hoću;
ma smrt grijehu glavu skrši,
ma krv umi staru zloću.

Sej besjede on govori,
i rad teške misli, koja
svaki čas ga huđa mori,
tuge trpi, kijem nije broja.

Od mnoge mu muke vrvi
niz pričisto sveto tilo
znoj, ki sličan rusoj krvi
travnoj zemļi pada u krilo.

Ah jaoh, ku će krv ranama
prolit naše rad ļubavi,
ako isteže misao sama
bez rane mu pot krvavi?

Ali ako još uvrijedjeno
ļutijem ranam tijelo nije;
srce mu je sve ranjeno,
množ ga našijeh grijeha bije.

A ti, srce moje opako,
suzit, plakat još lijeno si,
bolovanje toli jako
gdi spasiteļ tvoj ponosi;

gdi sniživa svoje božanstvo
sin višńega kraļa za te,
da se staro tvoje sužanstvo,
da se tuge tvoje skrate!

Ljevaj, ljevaj suza rijeke,
pače se u plač sve rastopi,
gdi za tvoje zlobe prijeke
boga ovaki jad priklopi.

U to ćaćko vječni u scijeni
šļe mu anđela svijetla s gara,
ki kroz govor svoj medeni
srčano ga razgovara.

Vaj čemerni, ki ga jadi,
on iz srca ńemu tira,
i dreseļe gorko sladi,
i s lica mu znoj utira.

PJEVANJE OSMO.

Razgovoren vas u sebi
prista Jezus s molbom blagom,
a pogodit ćaćku od nebi
spravļaše se sa svom snagom.

S odlučenjem tijem viteškijem
k izabranoj družbi hodi,
ter ih na tle snom priteškijem
oborene svijeh nahodi.

Vi bez nijedne tuge spite,
(tihom riječim ńim govori)
a o meni ne mislite,
koga rad vas misao umori.

Dignite se, čas pristupa,
da bog čovjek s višńe odluke
nepravedna grešna skupa
u srdite pade ruke.

Neprijateļ je blizu veće,
protiva mu svi hodimo,
i bez straha i bez smeće
junački ga susretimo.

Ove riječi jedva izusti,
a u način silna kola
na ń se oda svud tište i pusti
vrlijeh ļudi vojska ohola.

Zlijeh krvnika provodič je
Iskariot krvni Juda,
koji ļudsko nosi obličje,
a u srcu je napas huda.

Poznan biljeg on im bješe
podo s brijega iznosita,
da se ureda doć pospješe
na činjenja jedovita.

Na po puta još ih srete
zli prokletac, tamni gusa,
i nauke im poda i svjete,
ko će uhitit moć Jezusa.

Puni gńeva tim nesvijesna
bez krzmanja oni slijede
izdavnika zlobna i bijesna,
ki ne oružan prid ńim grede.

Od oružja vele gori
nosi celov, ter se gizda,
svoga kraļa, ki ga stvori,
na uzdanu da ńim izda.

Nu nemilijeh množ bojnika,
kojijeh vodi zlotvor vrli,
oružana sva kolika
kako na boj teče i hrli.

Slobodjene iz nožnice
jedni nose bridke mače,
jedni teške drenovice,
jedni teže ńih kopjače.

Među oružjem obnesene
tankijem platnom svijeće sjaju,
ke strašive noćne sjene
u dan bijeli obraćaju.

Od gvozdene skripńe i vike,
ka se čuje na daleče,
bližńe gore sve kolike
odgovorom silnijem zveče.

Rajski vitez na tuj silu
ne straši se i ne smeta,
neg zlu čeļad i nemilu
s besjedome krepkom sreta:

Ustav'te se, kud srnete
napunjeni gńevna ijeda?
Ja sam oni, koga ištete,
ne stupajte već naprijeda.

Jak lupeža tamne od krvi
u najgluše noći vrijeme
s kopjačami, s mačim, s drvi,
uhititi došli ste me;

a u templo, gdi sto krati
hodili me slušat jeste
riječ nebesku spovijedati,
na me ruku ne prostrijeste.

Nu pokli me sada prava
jeste silom spravni odvesti,
i velika moja slava
vas toliko može smesti:

pustite ove druge moje,
ki vas ničijem nisu smeli,
van što moju riječ nastoje
obsluživat s dobrijem djeli.

Ja sam spravan za svijeh jedan
zlobni smirit vaš gńiv, koji
sasma naglo vidim žedan,
mojom krvim da se opoji.

Opacijema tač zlotvorom,
svu vrlinu kijeh providje,
dvaš ovakijem on govorom
ime svoje opovidje;

nu stvar čudna! oni tada
svijesti ubijene, blijeda lica,
ustupiše svi nazada,
svi padoše zemļi nica:

zabliješti se vid svakomu,
gvozdje izljetje svijem iz ruka,
ter u strahu obćenomu
vrli urnebes posta i buka.
Tako kada trijes žestoki,
kijem bog ļudske grijehe kara,
strmē gore vrh visoki
ali uzvišen dub udara,
svi pastiri, ki su okoli,
u čemernom strahu i jadu
od udorca silna toli
zapanjeni na tle padu.
Najposlije se skup nemili,
krvno djelo za početi,
podignuti sa tle usili
s ne osvijestjenom još pameti.
Stahu ļuto svi zabjeni,
kako trudnijem snom stegnuti,
dokle ih Juda ne smiljeni
ne razabra i ne uputi.
Kleti odmetnik, ki noći one
ni čas jedan ne počinu
s hude izdaje usione,
ku proć božijem smotri sinu,
zagrļajom i celovom,
smrti punijem i poraza,
bijesnim lavim i vukovom
tad jagańca prava ukaza.
Usti otrovne i nečiste!
od ke srde i nakazni
smrtno izdavat naučiste
pod biljegom od prijazni?
Ah, gdi naći smrt gotovu
ne možemo trudni umrli,
kad smrt sjedi u celovu,
za izdati kad se grli?
Celovom li mene izdavaš,
(neharniku Jezus pravi)
ah, i ovu platu davaš
neizrečnoj moj ļubavi;
ter tve srce s takom zlobom
ijednomu se dobru nada?
Pogođaji ove s tobom
ne učinih ja ńekada!
Istom ovo reče, kade
mlados, koja Judu druži,
jak plah vihar na ń napade,
po sve strane ter ga obkruži.
Kako brza kad jeljena
sjedinjenijeh množ pastijera,
ali strašna vepra ogńena
u zapete mreže utjera,
ko god plahu tuj zvijer iska,
svaki se rve, svaki jači,
svaki s oštrom hrbom tiska,
da je satre i potlači;
silna oda svud rogobora
tad uzmnožnijeh glasa ustaje,
kojom bližńe poļe i gora
razlijega se po sve kraje:
s takom vikom, tač pospješno,
tač srdito i nemilo
na božijega sina grešno
bješe mnoštvo naripilo.
Jedni u način vrle srde
za čistu ga drže odjeću,
konope mu jedni tvrde
na snježani vrat nameću.
Svi s omrazom, svi s nescijenom,
sve što mogu huđe i gore,
svi s vrloćom ne izrečenom
pravednoga muče i more.
Hud se kaže nad sve ine,
i s tijem hvalu dobit scijeni
Malko, egipse sred krajine
na mao pinez rob kupjeni.

146. pastijera] pastira.

Ovi srca prem strašiva,
s vele riječi, s malo moći,
ni djetetu sam protiva
ne bi oružan smio poći;
nu da Kajfi svom se ukaže
gospodaru vjeran sluga:
oko sebe smione straže
oružanijeh videć druga,
i da smjenju nerazložnu
suprotive nijedne nije,
proć Jezusu ńim podložnu
ijed najveći kazat smije.
Odahnut mu krvnik ne da,
oko ńega čim se obstire,
i mač bridki zlijeh besjeda,
a sve u vjetar, na ń podire;
i čim na zlo svijeh potiče
oholasti pun i bijesa,
čini mu se jur da tiče
taštijem čelom u nebesa.
Riječi otrovne čujuć Petar,
u srcu ogńen, blijed u slici,
zateče se hro kao vjetar
s golijem mačem u desnici;
i da uvuče ludjak u se
jezik, kojijem ļuto pali,
s mnozijem gńivom na ń sunu se,
i oni čas ga na tle obali.
Grubom ranom uho desno
robu oholu on osiječe,
govorenje čim nesvijesno
prista, i krv ga svega obteče.
Toj videći bog se prignu,
i krvavo i odrezano
uho s crne zemļe dignu
s vlažnijem prahom izmrļano,
bez zabave ter nikoje,
ne mareći na zle riječi,
na mjesto ga stavi svoje,
i ranjena mlaca izliječi.
Drago zdravļe blag poda mu,
i pokrijepi tako ńega,
od bolezne rane da mu
ne ostane ni biljega;
paka drugu ļubjenomu,
ki se s krepkom ktijaše odlukom
suproć skupu nemilomu
oružanom branit rukom:
U nožnicu mač posadi,
reče, i vrijeme več ne gubi;
gine od mača, tko mač vadi,
i mre u boju, tko boj ļubi.
I da tako srčbu vrlu
plaha starca ne ustavļaše,
nečasniku na zlo hrlu
života se on hitaše.
Još mu reče: nije potreba,
da me ļudska moć pomože,
gdi moj ćaćko, kraļ od neba,
drugako me pomoć može.
On, da me otet mukam hoće,
i bez smrti svoga sina
da se operu stare zloće
i pakljena stre vrlina,
rajskijeh dvoran s gar sada bi
ne izbrojene poslo čete,
kijeh vlas časom poslala bi
pod mač bridki ļudi klete.
Ali anđelske ne znaš kore
i boj ńihov svud pjevani,
s koga odmetni dusi gore
u jaz pakljen istiskani?
Moje obrane tim sad ne išti,
ni se za me bij, ni koļi,
neg mi podaj, što me utišti:
ćaćkovoj se pridat voļi.

215. bolezne] bolesne?

Ja na muke veseo hodim,
zlu smrt podnijet ni se štedim,
samo u svemu da se ugodim
s privišńega zapovijedim.

Čujuć Petar, što je bog reko,
uzdu stavi plahom smjenju,
jedva uzdržeć srce prijeko
i protiva svom hotjenju.

Na pitomu tač košutu,
cijeneć divja toj zvijer da je,
obćenomu kad na putu
jedan lovni pas zalaje,

čim plah na ńu otresa se,
i na vrat joj skače i srne,
kroz poznane jedva glase
pemńivi ga lovac svrne.

Bez obrane za to nijedne,
svojom hoćom pridobita,
skup čeļadi nepravedne
stvoriteļa svoga hita,

s nedostojnijem ter načinom
konopim ga jacijem veže,
i s plahostim i s vrlinom
trudna vuče i poteže.

I čim prem slab i nejaki
on se putom ukiduje,
bez ozira ńih ga svaki
lupa, udara, tiska, psuje;

ter je taka hitńa i sila,
s kojome ga zli puk smuca,
da je vas modar, da put bila
na sto strana ńemu puca.

I mož' podnijet zloće ovake,
slavni kraļu višńe strane,
ter ne satreš ļudi opake,
da od ńih traga ne ostane?

Što vlas tvoja ne isprazni
zemļu, pako, morske jaze
od svijeh srda i nakazni,
da ih raskinu, da ih poraze?

Kad u naprijed s gara s nebi
da desnica tvoja trjeska,
pri ovakoj kad potrebi
s mirom stoji moć nebeska?

Sunce i mjesec što ne mrče;
što se bijeli dan ne smrkne;
što se zvijezde ne rasrče;
što sve živo ne pocrkne?

Ļudi obujmi vječna tuga,
pokli uhitjen ńih pastir je,
sharaj vas svijet glad i kuga,
bojna smeća i razmirje!

pače nebo sad se obori,
s gar daž ogńen sada sleti,
sad neprava zemļa izgori,
red naravi sad se smeti!

Ļudi umrli ne dostoje
od tolike biti scijene,
ni širine rajske, koje
ńim će ostati napunjene;

ne krstjanski narod, ki će
tvoj glasiti zakon vječni,
svijet obhodit gdi godi će
sunčja svjetlos, zrak mjesečni.

Ļubav i tve blagodarstvo
veliko je vrh nas, bože;
nijedno u vijeke naše harstvo
bit jednako ńim ne može.

Da jedina sinka tvoga
ti za naše šļeš uzroke,
ostavļena od svakoga
na bolesti tač žestoke;

ostavļena, er ļubjeni
utekli su druzi od straha,
zatjerani, poplašeni
od silnoga skupa plaha.

323. zatjerani] satjerani?

Isprid vrle kako zvijeri
s gorkom mukom svi bježahu,
a za ńima u potjeri
neprijateļi zli tecijahu.
Ovi uhitjen za haļinu
ostavļa ju ńima u ruci,
i u pustošnu nag planinu
u žestokoj bježi muci;
u dubravu oni gustu
trči tijekom da se skrije;
oni u spilu tamnu i pustu
sve što može hrli prije.
Sred potjere plahe i bijega
vikanje se čuje oholo,
kijem se rusag vas razlijega
i sve gore buče okolo.
Kud bježite, mili druzi,
plaho toli kud stupate,
i u najvećem trudu i tuzi
draga meštra ostavļate?
Sred bolesti i sred smeće
prijateļ se pozna pravi;
a u družbi dobre sreće
lažive su sve ļubavi!
Dokli očito vidijahote,
da sve množtvo za ńim hodi,
i vi ńega dvorahote
u veseļu i u slobodi;
sad, kada se puk nemio,
ńega slavi zavideći,
protiva mu obratio,
obratiste i vi pleći.
Tako tašta sjen po zraku
ļudsko tijelo slijedom slidi,
a u tamnosti i u mraku
ni biljeg se ńe ne vidi.
Bješe boga skup zlijeh ļudi
jur gdi ktijaše dopotezo,
s mnogom vikom ter u hudi
Jerusalem noćno uljezo.
Zlobne u dvore i neprave
šńim najprvo doći ktješe
Ane, koji Kajfi, glave
crkovnoga, svekar bješe.
On prid sobom videći ga,
gdi svak ondi pomno sluša,
hitrijem riječim izvodi ga,
i vuhveno pita i kuša:
od ńegove što je družine,
i količak ńih broj ima,
koju mjeru, ke načine
od života drži šńima?
Vrhu svega żeļan mnogo
starosta se zlobni muči,
da bi od ńega znati mogo
sve nauke, kijem puk uči,
ištuć sasma tašto i hudo,
je da od znanja vir istini
reče što god bijesno i ludo,
da ga uhiti u krivini.
Jezus pravi: Nije potrebe,
da na mjesti sad ovemu
od onega glavim tebe,
što sam kazo svijetu svemu.
U crkvi sam, božijoj kući,
gdi me vas puk slušo i gledo,
bjelodano, ne krijući,
ja moj zakon pripovijedo;
tim što mene pitat sjede,
pitaj ove, ki su čuti
sto krat išli me besjede,
oni skazat sve mogu ti.
Tada jedan od bojnika,
koji okolo stahu ondijera,
vrle svijesti, srca prika,
pakljenoga pun čemera,

358. slidi] slijedi.

oružanu svu desnicu
put božijega prostrije roda,
ter mu tešku zamlatnicu
sve što može vrļe poda.

I nesvijesnik čim nezdravi
s tom vrlinom ńega udara:
Na ovi li se način, pravi,
poglavicam odgovara?

Na obrazu ļuto udrenu
na sto mjesta krv proteče,
a krvniku ne smiljenu
tihom riječi Jezus reče:

Ako je kriva ma besjeda,
daj svjedožbu od krivine,
ter gńivnoga tvoga ijeda
plahe ispunjaj tad vrline;

to li dobro ja govorim,
ruku na me što prostireš ,
i s udorcom mača gorim
nepravo me prava udireš?

Ah, nesvijesna, ah, prikorna,
nemilosna zla desnice,
koja toli nerazborna
božanstveno rani lice!

Što ne odpade, što ne usahnu,
ah, i ko li osta živa,
kad se prostrije, kad zamahnu
tvomu stvorcu suprotiva?

Skoro u vječnijeh mukah doli
nerazložni grijeh plaćala,
i s neizmernom tvojom boli
bez pristanka sveđ mahala!

Ne htje u dugo držat Ana
Isukrsa u svom dvoru,
tim ga Kajfi šļe svezana,
ki je crkovnom glava zboru.

Tu dotekli svi kolici
s ostalijeme mnozijem pukom
bjehu oholi redovnici
s jedovitom prem odlukom.

Na jagańca svi pravedna
oči svrću prijeke i krive,
żeļa i misao svijeh je jedna,
da se umori, da ne žive.

Sad s nesvijesnijem besjedami
okolo se ńega obstiru,
sad s vikanjem, sad s prijetńami,
da se izreče, na ń napiru;

još nepravijeh sto svjedoka
protiva mu zlobno vode,
nu ni grijeha, ni uzroka
od grijeha u ńem ne nahode.

Hudi Kajfa najposlije,
kako u vlasti od svijeh veći,
tako i svijesti nemilije,
ove riječi hotje izreći:

Lijepo i dobro stvar se uputi
naše od moći segaj dana,
ne učuva se zlotvor ļuti,
ni mu ostaje druga obrana;

sad nastojmo pod svu silu,
sve što nam se boļe vidi,
svrhu ovemu podat dilu;
što ima slidit neka slidi.

Dan je ovo, u ki diku
vjekovitu mi stječemo,
nu je trijeba, da veliku
pomńu i hitros ukažemo.

Hitńa se ovdi mnoga prosi,
ako ćemo činit zbiļa;
cknit s vremenom štetu nosi,
nije koristan, tko prodiļa.

Sa svijem srcem i razborom
svi se sa mnom sadružite,
i s činjenjem i s govorom
svi mu misao pomozite.

470. zbiļa] s' biļa.

Nijesmo moćni mi nikoga
na smrt sudit, drazi moji;
sudca u ruci latinskoga
smrt i život krivijeh stoji.
Razložite za to smrti,
kom hoćemo i mislimo
ovu oholu glavu strti,
prvo uzroke iznađimo;
pak pripravni i jedini
u vladaoca hod'mo, neka
po zakonijeh on učini
pogubiti krivca prijeka.
Dospje, i čini uhitjena
prid pristoļe svoje dovesti,
ter mu se ova riječ himbena
još iz usta sluša izljesti:
Ti li porod božiji jesi,
pjevan svetijeh od proroka,
po kom će umrijet ļuski grijesi
i pakljena moć žestoka?
Božanstvom te ja zaklinam
ćaćka, od koga stvoren svit je,
bez tamnosti nijedne odkrij nam
veće istino tvoje bitje,
da velikoj tvojoj vlasti,
kad ju pravo razaznamo,
božanstvene dike i časti
podniženo svi podamo.
Bog podignu svoje poglede,
za sve izmoren i pun truda,
i odgovori na besjede
poglavice zlobna i huda:
Što me sto krat vuhovito
za stvar istu vi pitate,
i, što vam se kaže očito,
pravu istinu ne poznate?
Sin boži sam, ki do skora
ima vam se dat vidjeti
nebeskoga posred dvora
ćaćku ob desnu svom sidjeti,
ter gdi jasnom u oblaku
s neba opeta svijeto shodi,
i neizbrojnu vojsku jaku
od anđela sobom vodi,
tač da slavnijem prid pogledom
ńega vlasti sve moguće
protrnutće vas svijet ledom,
i ustreptjeti sve živuće.
Od besjede sej na svrsi
zloga vijeća zli vladika
svoju odjeću razdrije s prsi,
vrlijem glasom ter zavika:
Grube psovke! Drugu istinu
nijedan iskat ne trudi se;
on povijeda svu krivinu,
i po sebi sam sudi se.
Pravda i zakon zapovijeda:
tko se smije rijet sin boži,
za grijeh teški da se ureda
pod žestoku smrt podloži.
U rimskoga namjesnika
najbrže ga povedite,
i, da opaka stre grešnika,
u glas jedan svi vapite.
Plačni Petar u toliko,
pun skončanja ne izrečena,
i žalostan veomi priko
rad Jezusa uhitjena,
iz daleka za ńim hode
bješe prid dvor došao uresni,
gdi crkovne zle gospode
pribivaše glava obijesni.
Pod strehome tu visokom
prid vratima sam sjeđaše
s ļutom mukom i žestokom,
ka mu srce iskidaše.

498. svit] svijet.

Čim boljezan taj mori ga,
i čemerna misao prži,
službenica upazi ga,
koja od vrata pomńu drži.
Tim pristupa bliže k ńemu,
riječim ga ovom ter bezoči:
I ti li si drug ovemu,
ki grad smeta, bune uzroči,
ter po noćnoj gluhoj tmini,
scijeneć pokrit tve prikore,
dođe prežat, što se čini,
i uhoditi naše dvore?
Grubo Petar i ledeno
na riječ se ovu trese i ježi,
pri životom ter zabjeno
sve junaštvo predńe bježi.
U zlijeh tugah tim zapleten
obzira se na sve strane,
kud će svrnut stupaj smeten,
ke zlu tešku naći obrane.
Jak mlađahna djevojčica,
u neznani koju ostavi
s mrakom draga porodica,
gdi u pustošnoj spi dubravi;
oči oda sna slobodjene,
oko sebe kad obrati,
i ne bude sve ļubjene
družbe i majke ugledati,
tmaste od noći zategnuta
sva studenijem strahom trne,
ni pravoga pozna puta,
ni zna kudi da se obrne:
tako u gorkom on dreseļu,
skončan izvan običaji,
drug bit svomu spasiteļu
najposlije za strah taji.
Zaboravļa, ko se obeća
na smrt istu šńime poći,
i da nijedna sila i smeća
razdružit ih ne će moći.
Da se boļe još pokrije,
u protivne dvore grede,
i da od ńega sumńe nije,
među dvorne sluge sjede.
Ali ni tu ne ima mira,
er na ń s hudom ńekom zgodom
krivijem okom svak se obzira
i hitrijem ga drži uhodom.
Triš imenom meštra svoga
bi prikoren, i tri krati,
da čovjeka ne zna toga,
tvrdo se uze proklinati.
Kada kućna ptica, koja
bijelu zoru pjesnim budi,
u vas kolik glas zapoja,
da su blizu dańi trudi,
tad pogledom srca blaga
kraļa od nebi sin pogleda
na prijateļa mila i draga,
i u dugo mu ginut ne da.
Tegnut okom milostivijem,
u čas jedan on promijeni,
kako užežen ogńem živijem,
u sram rumen strah ledeni.
Zasrami se, spomenu se,
ke ču od svoga kraļa riči,
na trpezi kada mu se
svom desnicom tač podiči.
Tim čemerno toga radi
u srcu se svomu smuti,
i žalosno prem razjadi
i boljezan smrtnu oćuti;
ter neslični strah koreći,
nerazložno ki ga obide,
vas u plaču, vas u smeći
iz mrzeća dvora izide.

618. riči] riječi.

I vrteć se po svem gradu
uzdisati gorko uze,
iskidati sijedu bradu,
proljevati grozne suze;
tač da bolan svu noć onu
ne počinu i ne zaspa,
zlobu plačuć usionu,
i prikora punu i raspa;
pače na glas zorne ptice,
s životom se dokle dijeli,
vik ne sušeć plačno lice
rijeke od suza ljeva i cvijeli,
i pustošnijeh posred spila
često vapit tužne u glase
od izhoda dana bila
do zahoda ne ustruča se.
Spomena ga prijeka i sramna
gorko mori, ļuto siječe,
ko mu čini raba tamna,
svoga stvorca da se odreče;
ko za život bremeniti,
u čas jedan ki prohodi,
slaga, s bogom ne obćiti,
smrt i život ki gospodi.
Još ne bješe bijela zora
u potjeri noćnijeh sjeni
istočnoga posred mora
oglasila dan žudjeni,
a židovska traga izdavna
boga u silni dvor vodijaše,
gdi namjesnik Rima slavna
s mnogom scijenom stolovaše,
da s česarskom svojom vlasti
po zakonu i po sudu
on mu čini glavom pasti
kroz nemilu smrt prihudu.
Pontijo Pilat u ono vrime
od latinske bojne krvi
u državah od Solimė
u gospostvu bješe prvi.
Tiberio car izbrani
tad rimskoga svijeta svega
bješe sudca onoj strani
na svoje mjesto poslo ńega.
Prid ńegove tim polače
nabunjeno mnoštvo stupi,
tere sve što može viče
nesmotrnijem glasom zaupi:
Propni ovega i pogubi,
uzmi život zlom grešniku,
ki nepravijem djelim grubi
ovu zemļu svu koliku;
koji ļudi zaslijepjene
uči na zla svaka i vara,
da ne časte, da ne scijene
nas, ni tebe, ni česara.
S ovijem riječim bez načina
nesvijesnici prem nemili
mogućega Rimjanina
bjehu na prag naripili.
On u mlaca mila i lipa
s mnogom pomńom zapazi se,
i od rajskoga stasa i hipa
s naglijem okom ne dili se.
Još ne bješe potamnjela
s udaranja nemilosna
draga lijepos i vesela
svijetla obraza i ponosna,
od zamjerne za to dike,
kom je urešen vrh svijeh ļudi,
i od gizdave lijepe slike
izvan mjere on se čudi,
ter začudjen veli u sebi:
Ili rodi mladca ovoga
ki god velik bog od nebi,
ili je roda kraļevskoga.

649. ko] kao 689. lipa] lijepa.

Tim se ļuto žalostivi,
da tač srdit i nemio
od Siona puk sumńivi
na ńega je naripio;

i jur misli blag, je da bi
našo ke god pute i svjete,
iz ńih ruke da ga ugrabi,
a bez svoje smeće i štete.

Tim mu pravi: Za šta ovako
svezana te k meni vode?
Za ke djelo toli opako
teška te ova zla nahode?

Ali je uzrok tva krivina,
sad slobodno spovjeđ meni,
ali je udesna ńih vrlina,
da su ovako nabunjeni?

Od koga si mjesta i stana;
od plemena koga izhodiš;
ka ti je s neba vlas podana;
na kraļevstva koja hodiš?

Jezus veli Rimjaninu:
Ja doveden nijesam odi
za zlo djelo ni krivinu,
ni se u meni grijeh nahodi;

nu višńega ćaćka umiļen
da ispunim stavnu voļu,
od ļubavi mnoge usiļen
grem za umrijeti k tvom pristoļu.

Nisam došao segaj svita
vlasti umrle da gospodim,
za sve od roda plemenita
glasovitijeh kraļa izhodim.

Da je gospodstvo me svjetovno,
bili bi se moji za me,
puk židovski toli otrovno
da u tve ruke ne prida me.

Reče, a Pilat ne nasića
pazeći ga sve pozore,
i zameće toga cića
šńim razlike razgovore.

Sad ovacijem, sad onacijem
riječima ga kušat slijedi,
ištuć znati putom svacijem
sve što u srcu ńemu sjedi.

Ali do čim tač požudan
misao ispunit svu nastoji,
boži mu se porod trudan
odgovarat ne dostoji.

Toj videći šļe ga strane
u stan skroven, je da utôli,
utaži se, i pristane
bijesna puka gńiv oholi.

PJEVANJE DEVETO.

Priko bližńijeh jur gradova
prolijetaše glas nemili,
ko su glave zlijeh židova
boga izdajom uhitili.

Nu toprva razglašena
s noćnijem mrakom ova djela
plačna majka božanstvena
još ne bješe oćutjela,

za sve se ona prikoj zgodi
u svom srcu sveđ bojaše,
i veliko zlo ke godi
tad ńe pamet gonetaše.

Proročanstva sva poglavna
šteći bješe tegla rukom,
da je ńe dragom sinu spravna
smrt žestoka s ļutom mukom,

733. svita] svijeta.

i da krvim svom izbavit
ima iz tmina duše izbrane,
i svijem vernijem drum upravit
u čestite rajske strane.

Nu kad toj ču Jozef sijedi,
koga straži dje[illegible]znana
po nebeskoj zapovijedi
bi ńekada vjerovana,

krijući od ńe starac bolni
grad Nazaret taj čas ođe,
hrlijem hodom ter u stolni
Jerusalem noćno pođe.

Tu, ko uljeze, vidje od prve,
što ga gorko skonča i smete,
ko žamore, ko svud vrve
česta puka noćne čete,

i po svemu gradu gdi se
teška użęgla buna i smeća,
da ne začu ni zgodi se
davno vijeka huđa i veća.

Na prvomu čelu grada
sreta ga Ivan mladac sveti,
od velike muke i jada
blijed, žalostan, van pameti.

Silna od skupa i krvava
sa zlom dušom on je uteko,
ki mu bješe meštra prava
uhitio toli prijeko;

i čim ļuto skončava ga
huda boles, trešńa grozna,
on prijateļa mila i draga
tač bolestan jedva pozna.

Starac gorka pun nemira,
ko ga vidje, ńemu pravi:
Kud se stupaj tvoj prostira,
mladče? Plahi tijek ustavi!

Gdi je sin božiji, naša kruna?
Što si od ńega tač daleče?
Ka je u gradu ovo buna?
Ke mom dobru zlo se steče?

Vajmeh meni, nije za ludu
djeva majka gonetala
zgodu tešku i prihudu,
na ńe sinka ka je napala.

Na zaglavu tijeh besjeda
vrijedni mladac, bogu mio,
žalosna je starca blijeda
gorko ucviljen zagrlio;

i tač plahe suze roni
s toli čestijem uzdasima,
da mu ne da plač usioni
zavrć cijelu riječ ustima.

U kratko se najposlije
ove riječi rijet usili:
Naše ufanje sve umrije,
sve smo dobro izgubili.

Tuge su nas teške stisle,
gotovi smo sasma pasti,
glave od grada zlu smrt misle
Isukrstu, našoj časti.

Uhitjena, vajmeh, silom
k Pilatu su poveli ga,
ištuć bunom prem nemilom
da nepravo pogubi ga.

Verna družba pobjegla je
poplašena ne znam kudi.
Gdi mu majka ļubjena je?
Gorci ti će bit ńe trudi!

Čula je, scijenim, čula veće
zlo, koje se sinku zgodi;
što nije ļute sve nesreće
došla vidjet s tobom odi?

Kad bi Pilat ńe nezgode
i čemerni plač vidio,
pravu bi joj tad porodu
može biti blag prostio.

29. ko] kao. 50. ko ga] kaga.

Hod'mo ter ga mi molimo,
da na milos srce skloni,
zlobne omraze sve mu odkrijmo,
kijem ga opaki puk progoni.
Blijeda lica, bolna sarca,
kako dospje riječi ove,
ucviljena druži starca
silne u stane Pilatove.
Nu hodeći svoju ļutu
žalos kažu i svjedoče
čestijem suzam, ke po putu
oba iz oči virom toče.
Kako ubogu kad težaku
skrovna gusa prem nemila
po noćnomu bude mraku
crne vole zaplijenila,
s najstarijem za jedno sinom,
u potrebah ki ga druži,
svud pustošnom gre planinom,
ter ih ištuć gorko tuži;
i ako vide, da živine
slične svojijem gdje god pasu,
vele huđu tužbu čine,
grozno lica ńih plačna su:
ne inako se bole i plaču
vrijedni druzi i kriposni,
i kraļevsku prid polaču
pristupaju prem žalosni.
Slavni kraļi tuj ńekada
stanovahu s mnogom časti,
kad solimska zemļa vlada
po svojoj se sasma vlasti;
nu namjesnik Rima silna
bješe ih obro za sve stanje,
evrijenskoga mjesta obilna
ki držaše tad vladanje.
Tu nesvijesna treska i vika
kroz razlike vrle glase
užeženijeh redovnika
ńim najprije prikaza se.
Iz dvora ovi gospodskoga
po malo se uklanjahu,
i na sudca latinskoga
riječi otrovne ž[illegible]orahu,
kako da se gńivni prite
sa svijem pukom na ń nabunit,
er ńihove jedovite
ne hotijaše voļe ispunit.
Verna družba toj videći,
sve velike tuge skrati,
i čemernoj svojoj smeći
dobru svrhu poče ufati.
Tim razvedren Ivan veli:
Joštera smo, ćaćko, živi,
utaži se, već ne cvijeli,
ter odreni strah sumńivi.
Velikoga Rimjanina
s groznijem suzam i s molbami
kao za tvoga molit sina
ne štedi se i ne srami.
Da je on boži sin, za sade
ne kaži mu i ne odkriva;
nu ako na tve gorke jade
bude srca milostiva.
Reče, i oba sadruženi
uljezoše svijetle u dvore,
gdi vladalac i skupjeni
glave od grada šńime zbore.
Pri nenadnom ovom zgodom
on u teškoj misli staše,
s dozvanom se ter gospodom
ļubežļivo svjetovaše.
Tu mu Jozef pred svijem zborom
kleknu grlit svijetle noge,

147. cvijeli] cvili.

s ovijem tužnijem pak govorom
odkriva mu sve razloge:

Gospodine, znani i vrijedni
nad ostale sve Rimjane,
koga izabra bog pravedni,
da ove vladaš lijepe strane!

nesrećnijem se smiluj ļudim,
i na blagos ktjej prignuti,
ki s načinom veoma hudim
nepravo su potisnuti.

Redovnici zlobni, ki su
segaj grada poglavice,
moga sina doveli su
ničijem kriva prid tve lice,

ter prokleta huda traga,
ka zlo činit vik nije stidna,
sve što je zala na ń ti slaga,
nabunļiva, nenavidna.

Jak da je rodjen krvne od guse,
jak da u ńemu svi su grijesi,
izmisliti ki mogu se
i sakrivit pod nebesi,

svaki u gńivnom nepokoju,
da pogubiš, vika i pita,
mu čas, velju nadu moju,
sve me dobro segaj svita.

Dobra djela i zamjerne
zrak kriposti, ku svud kaže,
na omraze tač čemerne
ńih pakljena srca draže.

Sasma zlobno, prem bezbožno
vrli, opaci, tvrde glave,
ne podnose sunce istočno
božanstvene ńega slave.

Ne čuješ li, ne vidiš li,
gospodaru, ko na ń reže,
iz pameti ko su izišli
s prijeke srčbe, ka ih žeže?

Ne dopusti, da se ugleda
strena pravda lažne od tlape;
slobodi ga zlijeh zasjeda,
puk neharni ke mu zape.

Ove molbe mogućemu
knezu Jozef izgovara,
a niz obje oči ńemu
plačnijeh suza rijeka udara.

Pontijo s licem ļubežļivijem
blag i ńega prima i druga,
î s besjedam milostivijem
boli se od ńih teškijeh tuga;

pače starca počastjena,
čim jad ńegov gorki ustavļa,
vrhu meka i zlaćena
stola uza se sjesti stavļa,

pak im veli: Vas iznese,
prem ko žudijah, udes mili;
pokajati ne ćete se,
što ste se ovdi zaputili.

Ti mi samo sve s načinom,
što te pîtam, ćaćko, kaži;
ne izvedam te ja s hitrinom,
otri suze, strah utaži.

U ruke se spuštaj meni;
kunem ti se višńijem s nebi,
sin da mi je tvoj ļubjeni
na pameti, ko istom tebi.

Za zdrava ti ńega vratit
ja nastojim sve što mogu,
zlobna puka gńiv prikratit,
odoljeti nerazlogu.

Čin', da očito meni sve je,
nitko te ovdi ne će smesti,
koga stana i koje je
ovi mladac sreće i česti.

Još ńegove majke pleme
i pleme mi odkrij tvoje,

169. znani] znamni; *zagrebačko izdańe:* znami.

er se on rodom visokijeme
slavi, moj sud prav ako je;
paće, pogled što kaže mi,
izvrsnije poznam vele,
neg što s hvalam svagdańijemi
druzi od ńega glase i vele.
Hip gospodski, stas, hod, slika,
i maknutje vedrijeh oči,
umrloga za čovika
ne odkriva ga, ni svjedoči;
a ńegovoj u besjedi,
puna slasti, puna uresa
tak moguća kripos sjedi,
jak da je sišo s gar s nebesa.
Ova izvrsnos u naravi
ne vidje se viku od prije:
ili on višńi bog je pravi,
ili od ļudske krvi nije.
Uglavite vi me od svega,
da sve poprav budem znati,
er ja odgovor jedva od ńega,
kad ga uspitam, mogu imati.
Srca u svemu kraļevskoga,
on ne čini mnoge scijene
ni od života svoga istoga,
ni od poglavic, ni od mene.
Vrijedni starac, čujuć ovo,
s razdijeljenom mislim preda,
hoće li mu Jezusovo
bitje tajat u naprijeda,
ali, ko je prava istina,
ńegove izrijet sve kriposti,
i božijega već za sina
odkriti ga bez tamnosti;
polak ńega kad dohode
pošavta mu Ivan znani:
O kraļevski svijetli rode,
slavne djeve druže izbrani!
dobro gredu posli naši,
tim bez sumńe i hinenja
uprav se odkrit već ne straši
bitje tvoga odhranjenja.
Dospje, a kraļa od anđela
odhraniteļ plemeniti,
mirna srca, vedra čela
kliče ovako govoriti:
Pokli uzaznat imaš ktjenje,
svijetli bane, našu sreću,
ja ću ispunit tve željenje,
i ništa ti tajat ne ću.
Bog te višńi nadahnuo,
što nas primi srca uļudna,
er, ka do sad nijesi čuo,
otajstva ćeš znat pričudna.
I da služim tebe ispravno,
prije neg budeš drugo čuti,
gospodskijema djelim slavno
pleme moje kazatću ti.
Za sve da ja život vodim
drva djeļuć radi uboštva,
od visocijeh kraļa izhodim,
ne od krvi tamna mnoštva.
Moja kuća ponosita,
ka s nebesim jednači se,
svijetla, uzmnožna, glasovita,
svuda časti, svud slavi se.
Scijenim da znaš, tko je bio
Abram, ćaćko naš najprvi,
i ki puk se narodio
od ńegove slavne krvi.
Ovi, svijesti sveđ priklone,
bogu, ki ga naprijed stavi,
svetilišta i zakone,
ke častimo, prve ostavi.
Poslušnoga on Isaka
s ļubi starom star porodi,

251. čovika] čovjeka.

od koga se na svijet paka
bogoļubni Jakob rodi.

Dvanaes sina svijetla imena
od ńega se porodiše,
dvanaes našijeh ki plemena
roditeļi stari biše.

Među vrijednom braćom ovom
Juda vječnu slavu steče,
kriposnima ki sinovom
i dobrotom svijeh priteče.

Imena se od ńegova
Judea zove ova strana,
majka izvrsnijeh vitezova,
po svem svijetu pripijevana.

Od Judine rodjen kuće
nakon vele dođe unuka
David, ki kraļe moguće
od našega rodi puka.

Tim četrnaes vedrijeh kraļa
me se pleme brojem hvali,
vrh evrijenskijeh ki zemaļa
gospodsku su vlas držali.

Ali mladcu pravednomu
drugi je ćaćko, porod ini,
za sve mnoštvu ne znanomu
od mene se rodjen čini.

Otac rajski kraļ ńemu je,
ki svijet s mnozijem stvori uresom,
i vjekovit gospoduje
zemļi, moru i nebesom.

Čudnom zgodom vrh svijeh zgoda
i začeta i rodjena
djevica ga na svijet poda,
vik s čovjekom ne združena.

Plodna rodom nebeskime
ona uzdrža djevstvo svoje,
ko pisano staro u vrime
proročanstvo sveto poje.

Višńi duhom božanstvenijem
ńe napuni čisto krilo,
da spasenje izgubjenijem
djeva začne, čedo milo.

A u neznanju što svojemu
slijepi ļudi sude i prave,
da roditeļ ja sam ńemu,
ńih osude nijesu prave;

er ńegova majka izbrana
od nebeske zgar desnice
meni u stražu jes podana
pod imenom vjerenice,

da ńe samo rajska dika
na svijetu me imat bude
od svijeh misli udionika,
verna druga u sve trude.

Nu ne mala radi uzroka
lijepe djeve zvan bih vojan,
za sve dara tač visoka
i zamjerna nedostojan.

S božijem svjetom ona ista
ovako me zvat obļubi,
da poštenja svoga čišta
glas prid ļudem ne izgubi.

Ova dikla slavna svudi,
da sve redom kažem vami,
svijetla obraza, blage ćudi
nad svijem svijeta djevicami,

u srećnom se Nazaretu
rodi, Marija zvana imenom,
čestit porod na sem svijetu
majci i ćaćku svom ļubjenom.

S djeve toli lijepe i čudne,
koj sva dobra bog zapisa,
o ńoj misleć u noći, u dne,
sto mladaca jur uzdisa,

355. ko] kao.

svaki od ńih rveći se,
po činjenju vrijednu i dičnu
steć podoban da učini se
vjerenicu suncu sličnu.
Nu držeći ona u scijeni
nad sva blaga i kraļevstva
dragi kami, cvijet pošteni
anđeoskoga svoga djevstva,
svoja djela sva kolika
na čas božiju jur posveti,
umrloga vjerenika
ne misleći vik uzeti.
Ali uzmnožna ljetim Ana,
ńe kriposna porodica,
šteći od prorok pisma znana,
i ona božija proročica,
providjela bješe odavna,
da će kćerca ńe čestita
poroditi kraļa slavna,
svijetlijem djelim uzmnožita;
kraļa, komu podniženo
sve klańati zemļe imaju,
ko je na nebu odredjeno,
svi proroci ko pjevaju.
Često noćnom u pokoju
ńoj se nebo znati učini,
obļubjenu kćercu svoju
s vjerenikom da sjedini.
Na godišta jur od vjere
rajska djeva pristupaše,
a od ńe ćaćka i matere
pogodit se nebu ktijaše;
u poludne kad najveće
ču se tih glas gdi besjedi:
sadružite kćercu veće,
božije su ovo zapovijedi.
Od vašega roda istoga
po zakonu zeta uzmite,
voļu kraļa nebeskoga
bez krzmanja ispunite.
U jedan se čas prosipa
po svem gradu glas čestiti,
ko djevica vrijedna i lipa
zaručena ima biti.
Tim svak, tko ju pozna rodom,
u ńe dvore żeļan ide,
dobrosrećnom je da zgodom
ńe zaručni drug izide.
I ja, za sve zrelijeh lita,
dođoh u broj tej družine,
bivši dikla plemenita
meni u rodu strane očine;
ne toliko želeć steći
glasovitu vjerenicu,
biljezi se svi videći
od starosti na mom licu,
koliko s mojijem da vrsnikom,
ńe se ćaćkom, obradujem,
kad s kriposnijem vjerenikom
združenu mu kćercu čujem.
S naglom svijestim i požudom
stahu mladci neizbrojni,
misleć, ki će božijem sudom
zaručnik joj bit dostojni.
Svijetli kućom svi poglavnom,
svi gizdavi, svi mogući,
i svaki se vjerom slavnom
većma uzvisit ufajući;
razdijeljeno čim ufanje
među nami svi nosimo,
u potajno dvora stanje
i najviše uzhodimo.
U stanu se svak dan temu
Joakim, ćaćko djeve vrijedne,
poklanjaše privišńemu
kroz molitve svoje pravedne.

415. ko] kao. 435. lipa] lijepa.

U ńemu bješe otar sveti,
trista ljeta ki naprijeda
kraļu od neba jur posveti
od prvijeh se kuće djeda.
Sveđ s dostojnom scijenom oni
i svi unuci ńih u strahu
prid otarom tijem prikloni
boga častit dohodijahu.
Prida ń se i mi poklanjamo,
i svaki od nas tiho i po se,
sve što s vrućijem molbam znamo,
kraļu od neba molimo se,
da se smiri, da se umoli,
da nam biljeg da s nebesi,
ki će biti blažen toli,
srećnom vjerom da se uresi.
Lijepa djeva, nebu mila,
svega skupa stoji u srijedi,
a na snijegu vrata bila
pram joj zlatni prosut sjedi.
Niz sunčane oči svoje
ona roni suza vire,
a sram rumen obteko je
svijetla obraza čiste lire.
Na isti način izmiješane
u zlaćenu lijepu sudu
drobne ruže i snježane
s rumenijema rusam budu.
Ko kad zvijezda od svijeh veća,
ka veseli dan objavi,
posred kola mańijeh svijeća
uresom se svojijem slavi:
tako djeva svijem kriposna,
nebo i zemļa koju slave,
bješe dična i ponosna
sred mladosti tej gizdave.
Bogom se ona i božima
svjedočaše svijem dvornikom,
da ne želi ni misao ima
bit združena s vjerenikom.
Ćaćko, tažeć ńe nemire,
zapovijed joj božiju odkriva,
iz lica joj suze otire,
i u čelo ńu celiva.
Kad na očiju sve čeļadi
posvećena blizu otara
iz skupa se svega izvadi,
ka tuj bješe, Ana stara.
Ona svoje prame sijede
strašno niz vrat raskosana,
ko izvan sebe gleda i grede
u okolo svega stana;
i stvar čudna priko mjere!
puna duha prisvetoga
jaki vapaj diže i stere
uprav dvora nebeskoga;
ter, što u srcu nigda momu
ne nadah se, mene pita,
i proć meni gre samomu,
za desnicu ter me hita,
veleći mi: Zapovijeda
višńi ćaćko, kraļ od nebi,
da se kćerca moja ne da
nitkom inom razmi tebi.
Eto u ruci tvoj biljega
s očitijema sasma djelim,
ki ti je poslan od višńega,
da je istina, što ja velim.
Dospje, a suha tad šibika,
ku držaše moja desna,
zenu cvijetjem sva kolika,
i čudno se vidje uresna.
Jedva izniknu lijepo cvijetje,
i tu tako isred ńega
na vrh glave me doletje
golubica bjeļa od snijega,
koja tihe sve pozore
bivši okoli obratila,
u čestite rajske dvore
strelovita prostrije krila.

Drugi zlamen već ne kuša,
Ana opeta reče tada,
božije ktjenje neg posluša,
duh, duh sveti tobom vlada.
U prilici on snježane
golubice tebi glasi,
moje kćerce vrijedne i znane
drug dostojan u svem da si.
Vas kolik se zbor začudi,
čim nenadnu zgodu vidje;
ne bi zlobnoj u požudi,
tko mi na čes tuj zavidje.
Ja videći, da su od veće
prošla naprijed ljeta moja,
ne čekane radi sreće
pun se ćutijah nepokoja;
kajući se ter sa više,
što iskat dođoh tuj namjeru,
vrsnici mi pristupiše
čestititi čudnu vjeru.
Kroz besjede medne i stavne
oni nemir moj tažahu,
i nad sve ine srećne i slavne
čestita me nazivahu.
Tač s razlozim temeļitim
čim odgone moju muku,
skloniše me, da uhitim
s vjerenicom lijepom ruku;
ku najposlije ucviljenu,
i ja jošte mučan veoma,
s roditeļim razdijeljenu,
ko je običaj, vodim doma.
Po zemļi se bjehu svuda
noćni mraci jur prosuli,
od svakdańijeh da bi truda
ļudi umrli odahnuli;
tim pokojno bivši doba,
i ja i rajska djeva gremo,
da u priprostom stanu oba
kuće uboge počinemo.
S vedrijeh oči, svom kriposti
sunca svijetlos ke pritječu,
u nemiru, u žalosti
sramne suze ńoj utječu
U prolitno tako vrime,
kad sok narav dubju dijeli,
vinorodna loza oštrime
otrunjena gvozdjem cvijeli;
oštrijem gvozdjem, kijem ne
nepoman ju težak rani, kteći
kad ju reže, da plod veći
u protivah jača odhrani.
Govornjem ja veselim
tažim djeve vaj sumńive,
kažuć drugo da ne želim,
neg da u djevstvu svomu žive.
Ona uzdahe tvoreć vruće
veli mi u ovi način blagi:
Svijetla časti naše kuće,
vjereniče moj pridragi!
bez velika ne zlamenja
čuvati se ja nastojim
čovječkoga od združenja,
i u djevičkom bitju stojim.
Sila i kripos skrovna ńeka
priteže me i primaga,
zemaļskoga da čovjeka
nije mi obćina mila i draga.
Za sve majka moja stara,
nepokojna s toga uzroka,
na ini način izgovara
pisma svetijeh od proroka;
s moje strane i ja imam
proročanstvo, ke mi poje,
k sebi druga da ne primam,
ki će otrunit djevstvo moje.

593. vrime] vrieme.

Prije će Jordan rijeka ohola
sa svijem vodam teć nazada,
a sunčana svijetla kola
istok činit od zapada!
Ove riječi čista djeva
ne bez jada reče meni,
a poštene suze ljeva
niz svoj obraz zasramjeni.
S ne nadanom trešńom tede
strah ledeni na me skoči,
a tmasta me noć popade
i zablliješti moje oči.
Tri krat male odgovore
usilih se ńoj podati,
tri krat jezik moj ne more
srca żeļu poslušati;
kad glas začuh, ki mi veli:
Djevstvo druge tvoje bļudi,
ali se od ńe ne odijeli,
nego vjeran drug joj budi.
Ja se osvijestih, i pazeći
djeve tad hip strahoviti,
u žestokoj počeh smeći
ovako joj govoriti:
Ka me, djevo, vlas i sila
suprotiva momu ktjenju
za jedno s tobom sadružila,
ki ne mišļah o združenju?
U ovake tko prikazni
uvede me bez potrebe,
da sveđ živem u bojazni
i u strahu radi tebe?
Drugako mi jur djetetu
znani ćaćko prorokova,
kad vladati crkvu svetu
red i pomńa bi ńegova.
On pjevaše, ili viku
da ja združen biti ne ću;
ili da ću prem veliku
s toga uživat hvalu i sreću.
Nu pokli je bog hotio,
da ova naša vjera slijedi,
a pak me isti pristrašio
kroz ovake zapovijedi:
moja imenom vjerenica
u pokoju i u slobodi
živi čista sveđ djevica,
i vesele dni provodi;
zlamenita ni ću veza
naše vjere ja rastavit,
kijem se srce me podveza,
tebe vijeku ne ostavit.
Sred istoga živjet stana
srcem ćemo sjedinjeni:
ti ko kćerca moja izbrana,
ja ko ćaćko tvoj ļubjeni.
Toliko u sva dobra i sreće,
kako u svaki trud i tugu,
s temeļitom svijestim veće
za moju te primam drugu.
Za dobrote rajske tvoje,
za godišta zrela moja
ovo bitje podobno je,
ovako se prem pristoja.
Utaži se djeva čista
uz razložne me besjede,
i ńe gorka žalos prista,
i razvedri sve poglede.
Tim na drugu kuće stranu
ja grem trajat noćne časе,
a ona osta u istom stanu
počivati na po na se.
Ah, ka čuda, ke prilike
za nepokoj moje svijesti
noći me one sve kolike
naripiše u snu smesti!

642. bļudi] bludi.

PJEVANJE DESETO.

Jur na pogled bijela jutra
bješe zemļa sva sinula,
a studena noć unutra
u jaz pakļen pobjegnula,
a ja ustajem, i ložnicu
za jedno s trudnijem snom ohodim,
ter mu dragu vjerenicu
s mnogom žeļom vidjet hodim.
Jošter ne bjeh vrata od stana
rastvorio po načinu,
kada svjetlos ne nadana
suprotiva meni sinu;
ne nadana svjetlos, s koje
pod prosvijetljen vas goraše,
odkle zlatne zrake svoje
po svem stanu prosipaše,
posred koga djeva lipa,
zapanjenu slična tilu,
uproštena staše hipa
ne izrečenom u svjetlilu.
Ona u bitju stojeć tomu,
ni me vidi, ni poznava,
i pozdravu sladkom momu
odgovora ne podava;
samo ruke i pozore
drži uprav put nebesa,
od rumene ljepša zore,
i punija svijetla uresa.
Ah, koliko promijenjena
od naravne sve prilike,
kom ljepotom prosvijetļena,
kakve obilna slave i dike!
Jak desnica vješta i znana,
sliku djeļat kad se stavi
koga rajskijeh od dvorana,
koji u vječnoj živu slavi,
da joj bude najposlije
svrhu podat koju žudi,
sve što može umjetnije
pozlatja ju i uļudi,
taku sveta vrh otara
vjerne duše čim gledaju,
ne bez vruće molbe i dara
snižene se ńoj klańaju:
zlatnom stupu tač prilična,
sladko dobro svega svijeta,
prikaza se nepomična
mom pogledu djeva sveta.
Zračan oblak svud okolo
suncu sličan ńu odiva,
na glavi joj zvijezda kolo,
a pod nogom sunce siva.
Ja videći ova čuda,
ka prihode ļudske rede,
s mnogo smeće, s mnogo truda
stah govorit sej besjede:
Što ovo vidim, višńi bože!
Koja otajstva, ka zlamenja?
Ovo djelo bit ne može
bez tvojega dopuštenja.
Ti prosvijetli, ja te moļu,
moju pamet duhom svetim,
da zna pravu tvoju voļu,
da se ugodi s tvojijem svjetim.
Ja rijeh ovo, a rajska se
djeva u svoje bitje vrati,
ter, jak da od sna razbira se,
poče sladko uzdisati.

29. ah] a. 40. pozlatja] pozlatija.

Iz očiju od radosti
biserne joj suze izhode,
biljeg rajske čestitosti
i zamjerne ke god zgode.
Ja pristupam blizu, tere
molim s blagijem ńu molbami
za vez čisti nove vjere,
ka je sklopjena među nami,
i za ļubav vjekovitu
svoga djevstva, bogu mila,
komu se je sva na svitu
iz djetinstva posvetila,
da od svijeh misli druga vjerna
slobodno me bude uzeti,
i na uzdanu tač zmjerna
otajstva mi spovidjeti.
Božanstvena tad djevica
jak rumena rusa, koju
zorna rosa zemļi nica
prigne u lijepom perivoju,
držeć u tle podnižene
oči i lica sramežļiva,
ckni s govorom, pak medene
sej besjede izustiva:
Ja se od tebe pokrit ne ću,
straža uzdana ki meni si;
pravo je, ćaćko, da znaš sreću,
kojom višńi blag me uzvisi.
Nu s koga ću počet čela?
Ko da jezik moj se uputi?
Er od veće čudna djela
od mene ćeš sada čuti.
Znam čudesa da ovaka
i ova otajstva zlamenita
sasma slaba i nejaka
ļudska pamet ne dohita.
Tim za ove suze, koje
veselje mi mnogo tvori,
za sad ove riječi moje
ti nikomu ne govori,
da laživo ne bi ńima
tomačenje dao puk slijepi,
prije neg druzijem biljezima
bog s nebesa sve pokrijepi.
Ko počela jasna zora
bješe izgonit noćnu sjenu,
pomiļajuć iza gora
glavu rusam nakitjenu,
ja se s tihijem snom razlučih,
ter sniženo i potajno
višńemu se priporučih
kroz moljenje običajno;
pak, za tašte misli otirat,
svu postavih pamet moju,
štit i pomno razabirat,
što proroci sveti poju.
I, da budem tijem mirnija,
ne bez božije, mnim, odluke,
zlameniti Isaija
po sreći mi dođe u ruke.
U ńem nađoh, gdi se pjeva,
što je sva dobrijeh misao i żeļa,
ko porodit čista djeva
ļudskoga će spasiteļa,
koga mirno uz došastje
umrijeti će zloba kleta,
i svijet, u ńoj koji uzrastje,
na zlatna se vratit ljeta.
Ne mogu ti, ćaćko, izreći,
koje oćutjeh uživanje,
svijem umrlijem srećno šteći
i čestito toj pjevanje.
U radosti ne izrečenoj
poklanjah se snižna u sebi
slavnoj majci odredjenoj
velikoga kraļa od nebi.

98. ko] kao. 113. ko] kao.

Velijah: djevo, draga bogu
vrhu inijeh svijeh djevica.
ah, da zvana biti mogu
tvoja verna službenica;

ah, da se ova sreća zgodi,
dokle ja sam u životu;
hodi veće, bože, hodi
rajsku objavi tvu dobrotu.

Kad bih čudo toj vidjela,
ko bih u svem srećna bila,
ko bih snižna i vesela
tebe i majku tvu dvorila!

Čim izricam riječi ove,
misleć, slavnom ke djetetu
spravila bih ja darove,
da se rodi sad na svijetu,

ne čekana svjetlos eto
prid oči se moje stere,
kom se čini vas stan svijeto
i raskošan priko mjere.

Začudjena ja zagledam
nebeske se u prozore,
i zamjerno čudo gledam,
rastvorene rajske dvore;

gdi od anđela družbe uresne
prid višńega kram kupe se,
ter i s lijeve strane i s desne
šńim priklono vesele se.

Vidim zvijezde sjat goruće,
toj vidjenje ni mi brani
zaklopiti krov od kuće,
tvrdijem mirim uzdržani.

Sve što je lijepo i čestito
u državi višńoj goru,
sve u jedan čas očito
prikaza se mom pozoru;

isprid lica kad božijega
svijetlijem suncem urešeni
sred veseļa slavna tega
lijep anđeo slazi k meni.

Gizdav mladac on u slici,
zlatnijeh krila, zlatnijeh kosi,
drži bio lir u desnici,
i ove mi glase nosi:

Zdrava puna svijeh milosti,
ku vas dvorit raj uživa,
s tobom gospod svijeh kriposti
nahodi se i pribiva.

Ti si srećna i blažena
sad, i vazda, i u vik vika,
vrh svijeh djevic, vrh svijeh žena
ļudska i božija ti si dika.

Čujuć ovo govorenje,
ja se smetoh u pameti,
misleć, što toj pozdravjenje
ne nadano hoće rijeti:

Ne straši se, tad mi reče
srećni glasnik od nebesi,
milos, ka se vik ne steče,
ti prid bogom stekla jesi.

Tvoje utrobe stan blaženi
od vijek vijeka on je obro,
da u ńem porod božanstveni
a sve ļudsko začneš dobro.

Ti ćeš, djevo svijem čestita,
čudnijem djelom poroditi
spasiteļa segaj svita,
zvan koji će Jezus biti.

Pakljena će moć verižna,
tom ga čuje spomenuti,
na ńegovo ime snižna
ļuto treptjej i trnuti.

Porod će ovi tvoj zamjerni
svud bit slavan svom visinom,
i s razlogom vas puk vjerni
božijem ga će zvati sinom.

147. ah] a' 149. ah] a' 154. ko] kao. 155. ko] kao.

Pristolje i vlas Davidovu
višńi mu će ćaćko dati,
i u plemenu Jakobovu
sve će vijeke kraļevati.
Ńemu krune sve najveće
klanjatće se s mnogom časti,
mjere i svrhe biti ne će
veličanstvu ńega vlasti.
Na ove riječi moju priku
smeću i sumńu tad ja skratih,
ter nebeskom navjesniku
odgovore ove odvratih:
S kijem načinom, s kojijem svjetom
da se izvrše taka dila?
bivši tvrdijem ja zavjetom
djevstvo bogu poklonila.
Ńega dvorim ja samoga,
ńemu je pamet ma na službu,
ni čovjeka umrloga
znam, ni želim mušku družbu.
Anđeo meni odgovori
ļubežļivo i medeno:
Ne moj da te misao mori,
ko će toj bit ispunjeno.
Jezer rajskijeh svijeh darova,
božija kripos, duh prisveti,
iz nebeskijeh zgar dvorova
u krilo će tve sletjeti.
Začeti ćeš ti po ńemu
bez otrovna djevstva tvoga
porod žudjen svijetu svemu,
u naravi ļudskoj boga.
On ko božiji sin veliki
s vjekovitom svojom dikom
zatvoritće pako priki,
raj kajanijem dat grešnikom.
I da poznaš po zlamenju,
koje ti se sada odkrije,
da u momu govorenju,
rajska djevo, varke nije;
Elisabet vrijedna, koja
rodica je draga tebi,
i u godišta predńa svoja
vijeku rodit srećna ne bi,
plod žudjeni s mnogom česti
sad pod staros jes začela,
i ovo je mjesec šesti
teška odkle se oćutjela;
er nije stvari, gdi ne more
vlas doprijeti božije ruke,
ka nebesa, zemļu, i more
bez nikakve stvori muke.
Tad ja uzdignuh k nebu lice,
i besjedam rijeh snižnimi:
Evo božije službenice,
kako je tvoja riječ, budi mi.
Čujuć, što mu govori se,
rajski glasnik u veseļu
pođe od mene, i vrati se
k nebeskomu roditeļu.
Tad razlike pun lijeposti
zlatan oblak s neba side,
i sunčanom svom svjetlosti
svu me okruži, svu me obide;
zlatan oblak, koga ogńeni
svud okolo rese zraci,
čestijem iskram nakitjeni,
drobnijem zvijezdam svi jednaci.
Sred nebeske tač poļane,
u daždive kad oblake
ogńenito sunce stane
svoje upirat jasne zrake,
ponosita i velika
u čas jedan sine duga,

250. otrovna] *oba izdańa:* otrovne.

i razlicijeh sto prilika
oko svega kaže kruga.
Rijeh u sebi, toj vidjenje
i toj čudno pazeć djelo:
raj na zemļu prinesen je,
s neba je sunce doletjelo.
U to, ke se s neba objavi,
neka slijedi me začetje,
svijuh čudesa tvorac pravi,
duh prisveti k meni sletje.
Iskre zračne, koje u često
oko mene svuda sijahu,
s obje strane ńemu mjesto
uklonjene podavahu.
On me obujmi svu koliku,
ter oni čas u toj doba
čuteć rados prem veliku
sva uzigra moja utroba.
Tač s načinom ne izmišļenijem
u mom djevstvu sahranjena,
rodom s neba navještenijem
ja se oćutjeh nadarena.
Ko sve ovo bi dospjeno,
priko rajskijeh svijeh država
sta veseļe ne izrečeno,
i učini se mnoga slava.
Ču se, gdi no sa svijeh strana
u raskošnom miru i goju
družbe božijeh od dvorana
tance izvode, pjesni poju.
Mirno među tijem igrami
višńi dvori zagrmješe,
i veseli česti plami
po svem nebu proletješe.
Ove zgode prem zamjerne
slavna djeva spovijedaše,
a od radosti neizmerne
lice suzam poljevaše.
Ja se u tešku smeću stavih
rad skazana čuda tega,
i put neba ruke upravih,
ter moliti stah višńega;
er bi tako svijes ma slijepa,
da vjerovat bi mi trudno,
da stvar može toli lijepa
stat i djelo toj pričudno.
Znajuć, ko se mnokrat zgodi,
da s privarom i s ukradom
sastane se i pogodi
mlad zanesen s diklom mladom,
još tako sam smamjen bio
(ah me srce tvrdo i prijeko),
da bjeh poći namislio
čiste od druge tija daleko.
Nu da opaka sumńa moja
i ledene se misli utaže,
noćnoga se sred pokoja
rajski glasnik meni kaže.
Isti slikom, isti činom,
ko mi od djeve spovidje se,
ki s tolikom veličinom
božiji pozdrav ńoj donese.
Sunčan obraz, žući od zlata
rudi prami ńegovi su,
snježanoga vrhu vrata
ponosito sišli ki su.
Odijeva ga čudno tkana
zlatna svila, dična kroja,
sva biserom obnizana,
komu nije mjere i broja.
Na lijevomu ńu ramenu
puce istoga od bisera
vještijem gibom sjedinjenu
pod ruku mu desnu tjera.
Tu, kijeh rajska ruka uresi,
gledaju se zračne petļe,
slične zvijezdam od nebesi,
pače od zvijezda ljepše i svjetļe.
Ńimi odjeća taj združena
po načinu lijepu i milu

s obje strane od koljena
prikriva mu put pribilu
Pas ga od suha zlata zglobjen
paše oholoj po haļini,
vas kamenjem dragijem pobjen,
ke ne izrečenu svjetlos čini.
Ponosite i zamjerne
na nogah mu okolice
kažu cvijete svud biserne,
a pod cvijetim zlatno lice.
S ramena mu lijeva i desna
po malo se širu i dižu
svijetlijem perjem krila uresna,
ka brzinom vjetre stižu.
Nagu glavu, ruke nage,
i od noga liste nosi,
ter vedrinom slike drage
i gizda se i ponosi.
Kažu čini svi ńegovi
i gledanje sladko ugodno,
rajski mu su da dvorovi,
ne ova zemļa, mjesto rodno.
Što ću od čudnijeh rijet prilika,
kojijem u snu vidjeh temu,
lijepa odjeća sva kolika
navezena da sijaše mu?
U strašnu se peć metnuta
tri djeteta na ńoj paze,
na riječ kraļa vrla i ļuta,
silni plami da ih poraze;
skladnom pjesnim ali oni
ne uvrijedjeni boga slave,
ni im smije plam usioni
tegnut jedan vlas od glave;
pače časti mladce čiste,
i ńima se strane uklanja,
na daleče ter ńih iste
protivnike žeže i ranja.
Mene grozna trešńa obađe,
čim čudesa taj razgledam,
a rajski me mladac snađe
s ovijem glasim i besjedam:
O gospodski vrijedni rode!
koje sumńe prijeke i hude
priko svijesti tve prohode,
koje činiš krive osude?
Ne vidiš li sto biljega,
ki ti poju i tomače,
da po voļi od višńega
čista i lijepa djeva zače?
Srećno zovi šńom tve bitje,
a ne sumńi proć razlogu;
svako čudo učinit je
sve mogućem lasno bogu.
Istina je sve gotova,
rajska dikla što govori;
ovako je vječna u slova
udjeļano davno gori.
Tegotna se ona čuje,
s umrlijeme ne čovjekom,
kako tebe zlo svjetuje
ledna sumńa s misli prijekom:
ńe začetje božanstveno
čista djevstva s nijednom štetom
čudnijem stvorom uzročeno
po božijem je duhu svetom.
Plodna ovako zemļa, kada
na zaglavu mrazne zime
pitna rosa vrh ńe pada
u prolitno tiho vrime,
samijem djelom od naravi,
ka se skrovno šńom pogađa,
plod različan i gizdavi
ne tegnuta začne i rađa.
Tim se utaži strah i smeća,
kojom srce tvoje ostinu;
nam je anđelom laž mrzeća,
govorim ti pravu istinu.
Čuda su ova po prorocijeh
objavjena davno prije,

za sve riječi prem visocijeh
koprena ih tamna krije.
Ovo su ona zaklopita
prikazana vrata u raju,
kud umrli ļudi od svita
ne prohode ni stupaju;
samo uljesti, samo iziti
nepomične kroz zatvore
na svu voļu vjekoviti
od nebesa gospod more.
On čestitom vjerom stavnom,
ko tva vrijednos dostojna je,
združi tebe s djevom slavnom,
vjerenica tvoja da je;
ali od mile tvoje druge
ńe stražanin izabrani,
ti ne išti stvari druge,
neg ju vjerno čuva i brani,
za sve da je od svijeh draža
ńe čistoći, ńe slobodi
kraļ nebeski družba i straža,
ki se šńome sad nahodi.
Kako dospje besjede ove,
i objavi mi božije ktenje,
taj čas rajske u dvorove
hrlo upravi sve letjenje.
Nu ko pođe, stanovitu
ļubav u me srce udjeļa,
da sveđ dvorim plemenitu
majku moga spasiteļa;
i ko gvozdje tvrdo i jako
posred plama meko izlazi,
me neprave sumńe tako
omekšan se led upazi.
Tim se budim, ter ustajem,
i višńega veličinu
snižno molit ne pristajem,
da mi prosti mu krivinu.
Zlo nevjernos moju karam,
ka mi pamet bješe otela,
i u prsi se teško udaram,
ne bez grozna plača i cvijela.
Bog gorućom svom milosti
smiri tugu, ka me koļe,
čineć svoje očajnosti
razumjet mi svak čas boļe.
Pisma mi se sva duboka
odkrivati vješto uzeše,
ka po ustijeh od proroka
jur duh božiji pjevo bješe:
Ovo je djeva čista i sveta
šibika ona nebu ugodna,
koja od suhe jur procvjeta,
i učini se taj čas plodna;
ovo je ona drača, koju
vidje Mojses prorok znani,
ne tegnutu zelen svoju
posred ogńa da sahrani;
ovo je vune run snježane,
koju rosni dаž ne poli,
ki sve oblio bješe strane
i sva poļa u okoli;
ovo je zvijezda izabrana
valovite od pučine,
ļudskom rodu zgar podana,
da u tamnosti ne pogine.
Razgovore ove u sebi
vrh vidjenijeh činijah zgoda,
hvaleć slavna kraļa od nebi,
toj spoznanje ki mi poda.
Ne izvrši se vrijeme dugo,
kad ja stojeć u ovom miru,
razglašeno čudo drugo
utemeļi moju viru.
Galilea sva kolika
sta žamorit češte u glase,

466. ko] ka. 481. ko] kao. 485. ko] kao.

ko stvar u ńoj prem velika
i zamjerna zgodila se:
to da u gorskoj ńe površi
žena u staros davno zašla,
kad malo mań život vrši,
tegotna se jes iznašla,
ne bivši se u dni mlade
proljetnoga svoga doba
drazijem rodom prije nikade
radovala ńe utroba.
Lijepa djeva tad reče mi:
Ova djela i čudesa,
ko ti kazah, spovidje mi
svijetli glasnik od nebesa.
Starica je vrijedna ova
Elisabet meni svoja,
krunu ļudskijeh svijeh sinova
ka pod nebom steć dostoja.
Dospje, i taj čas odhodimo
i ja i ona ma družica,
tuj gospođu da vidimo,
ka je mila nam rodica.
Oba što se može prije
put visoke gremo gore,
ka dobroga Zakarije
zdrži u sebi srećne dvore.
Tuj, kako se upazismo
puni mira i tišine,
s blagom riječim pozdravismo
bogoļubne domaćine.
Ko ču djevu i upazi
Elisabet ļubežļiva,
taj čas hrla k ńoj izlazi,
i grli ju i celiva;
pače oni čas, netom srete
majku svoga stvoriteļa,
sred utrobe rajsko dijete
uzigra joj od veseļa.
Za to duhom božanstvenijem,
na ńe pozdrav sva goreći,
jakijem glasom nu medenijem
djevi ovako ču se reći:
O blažena djevo u broju
djeva i žena svijeh na svijetu,
blažen i plod, koji tvoju
časti utrobu čistu i svetu.
Koja sreća, dari koji,
koja je ovo veličina,
da se u mene doć dostoji
majka moga gospodina;
da ti, od boga ka si obrana
bit kraļica od nebesi,
tvom vedrinom moga stana
prosvijetlila tmine jesi?
Tko bi reko ńegda meni,
da pod večer mojijeh lita
u ovakoj ću ja bit scijeni
počastjena i čestita.
Tom se sa mnom ti pozdravi,
od istočne opran zlobe
u veseļu i u slavi
plod mi uzigra sred utrobe,
jak da glasit svijetu svemu
hoće, prije neg rodi se,
rajsko sunce, u tvojemu
ke sad u krilu nahodi se.
Blagoslovljen po sve vike
tve dobrote glas i hvala,
bivši stvari tač velike
ti bez sumńe vjerovala
Po srećnomu sve što anđelu
nebeski ti kraļ navijesti,
sve ćeš vidjet skoro u djelu
ispunjeno s mnogom česti.
Tim, gospođe rajska, veće
pomagati tužne počni,

531. ko] kao. 543. ko] kao. 547. krunu] kruna. 561. ko] kao. 597. vike] vijeke.

i na ļudske jade i smeće
svrni pogled blag istočni.

Na medene sej besjede,
ke starica veli dična,
snižna djeva pjevat sjede,
sramnoj rusi licem slična:

Duša moja u veseļu
veličanstva božija poje,
u mom dragom spasiteļu
raduje se srce moje!

On s nebesa blag pogleda
na me, slugu svu sniženu,
čim narodi svi naprijeda
u vijek me će zvat blaženu.

Čestitu me toli učini,
da nije druge čestitije,
koga moći i visini,
koga imenu slike nije.

Od plemena do plemena
božiju milos uživaju
čeļad srca umiljena,
i ki od boga strah imaju.

Sve moguće ńega desne
vlas neizmjerna, ka svijet stvori,
glave ohole i obijesne
poplesane na tle obori.

Moći teške i usione
iz gospostva smače i dignu,
a snižene i priklone
na mogućstvo ńih uzdignu.

Ubozijeme jošte udijeli
ne izrečenijeh dobar mnoštvo,
a bogatijeh družbe ucvijeli
i dovede na uboštvo.

Najposlije sina svoga,
draže od koga stvari ne ima,
za odkup sužna svijeta ovoga
hotje poslat umrlima.

Milosrdje ne izrečeno
ńega i ļubav vruća usili,
Israelovo da koljeno
rajskijem darom blag pomili.

On Abramu sluzi svomu
sreće obeća podat ove,
i svem rodu čestitomu,
ki je od krvi Abramove.

S ovom riječi slavna djeva,
ku nebesko druži znanje,
zaglavjuje i dospijeva
zlamenito sve pjevanje;

a gospodar srećna dvora,
Zakarija plemeniti,
s čudne zgode koji od skora
riječ bi usiljen izgubiti,

od radosti ponosite,
gdi god ona grede i staje,
svud se klanja, ter čestite
sad celiva ńe stupaje;

sad se obraća u visine;
sad veselijem činom kaže,
da od kriposti ńe jedine
svijet ne vidje stvari draže;

božijeh prorok pisma stavna
prid oči nam sad postavļa,
obećano gdi se odavna
ļudem dobro doći spravļa:

a to da bog svoga sina
na ļudske će poslat trude,
od nepravijeh da krivina
oslobodit vas svijet bude.

Još razgledat nami čini
čudnovatijeh sto zlamenja,
ki biljezi svi su istini
od božijega porodjenja.

Rajska djeva, koja časti
sama u sebi tej poznava,

611. snižna] snizna.

sve mogućoj božijoj vlasti
muče uzmnožne hvale dava.
I tako se veseleći
bi nam ļubko śńima stati,
dokoli nas mjesec treći
u rodjene dvore vrati.

PJEVANJE JEDANADESTO.

U sve ovo vrijeme i doba,
kad djevice slavne i svete
zaklapaše čista utroba
sve moguće rajsko dijete,
ki biljezi, ka čudesa
zgodiše se po svem sviti,
kijem ktje gospod od nebesa
sve došastje objaviti!
Nilo, i Gange, i od istoka
gradi obilni svi treptijahu,
čim ńihovijeh od proroka
odgovore čudne imahu.
I u latinskoj vašoj strani,
ako istinu ja sam čuo,
svud se bješe ne nadani
s božijom voljom glas prosuo:
s neba poslan kako će se
kraļ porodit svijetu ovemu,
vječna dobra da donese
vjernijem, ki se poklone mu;
izabrane sve zakone
po svem svijetu da raširi,
da stre grijehe usione,
da s nebesim zemļu smiri.
Ja, potvrdjen krepko u sebi
ovijem čudim, u pokoju,
ko božanstvo da je od nebi,
vjerenicu štovah moju;
i sveđ vruću kazah żeļu,
bit u svakom služben dilu
i ńoj i mom spasiteļu,
ki stojaše u ńe krilu.
Rajski mladac zgar za scijenu
k ńoj tegotnoj dohodijaše,
ki joj s neba božanstvenu
piću i pitje donošaše;
mladac, koga toli krati,
slična suncu od istoči,
śńom besjedit, śńome stati
vidjeli su moje oči.
Za to ne iskah drugo prije,
i ne mišļah o inoj zgodi,
neg da srećni dan prispije,
da se čovjek bog porodi.
I čim čekam toj veselo
svemu svijetu porodjenje,
činijaše se ljeto cijelo
svakoga mi dana sknjenje.
Tim za vrijeme lašńe proći,
koje dugo tač grede mi,
zabavļah se u dne i noći
često s pjesnim ovacijemi:
Poživjeti ti mi poda,
sluzi tvomu, višńi bože,
da došastje tvoga roda
od mene se vidjet može.
Sad tvu poznam veličinu,
i kako mi rajska djeva
nezabavnu pravu istinu
od začetja tvoga pjeva.

13. Iu *oba izd.:* Tu. 40. vidjeli] *vidi još i stih* 781 *ovoga pjevańa.*

Ber'te, umrli, cvijetje, ber'te
sve, kojijem se zemļa resi,
lijepijem kitam ter proster'te
pute kraļu od nebesi.
Pojuć novu još popijevku
kroz medene skladne glase,
nakitite ńom koljevku
boga, ki vam približa se.
Porodi se, već porodi,
spasiteļu svijeta sužna,
bez pomoći tve nahodi
sva se zemļa gorko tužna.
Ah, da jošte staros moja
prodiļi se i uzmnoži,
koliko ću dična tvoja
djela uživat, sinu boži,
kad mogućstvo hudo i kleto
bivši splesao pakla izdavna,
dobitnik se vratiš svijeto
na nebeska mjesta slavna,
s ne izrečenom časti neka,
jednak vječnom ćaćku tvomu,
tu kraļuješ do vik vijeka
u gospodstvu neumrlomu.
Porodi se, već porodi,
bože, istjeraj zloće hude,
tebe ļudski svi narodi,
tebe izbrani dusi žude.
Tad u družbi sladka mira
svijet će vladat u radosti
bogoļubnos, milos, vira,
i nebeske sve kriposti.
S neumrlome svom koristi
umrli će teć prikloni,
da tvoj prime zakon čisti,
ki nečista djela odgoni.
Sitće s neba pravda sveta,
ka s krivine stare uteče,
da prav žive svak opeta,
i od zločinstva da se odreče.
Ini način od života,
inake će nastat ćudi,
sve strah boži, sve dobrota
bitće u srcu vernijeh ļudi.
Poginutće zmija silna,
ka rastvora vas svijet ovi,
i zlijem plodom trava obilna,
koja smrtne rađa otrovi.
Porodi se, već porodi,
rajska časti, ļudska nado,
zemļu od pakla oslobodi,
kojoj muke dosta je zado.
Bjež'te, bjež'te, zle napasti,
u ponore vaše tmaste,
sa svom zlobom i oholasti,
ku po ļudijeh rasijaste;
bjež'te k vječnijem plamim
ni davajte svijetu vaja; vrlijem,
vidim, gdi su veće umrlijem,
rastvorena vrata od raja.
Vidim, gdi su mirne u srpi
obratjeni mači bojni,
gdi nas pakljen lav ne drpi,
gdi živemo svi pokojni;
gdi gospode vrhu zemļe
draži od starijeh zlatni vijeci,
gdi se u zlobah već ne drijemļe,
gdi moć gube grijesi prijeci.
Porodi se, već porodi,
vječni viru dobrijeh sreća,
hodi s rajskijem mirom, hodi,
koji davno nami obeća.
Nenavidno lijeno vrijeme
ja s besjedam ovijem varah,
i s ufanjem sve većijeme
sam se sobom razgovarah.

73. ah] a.

Narediva u toliko
rimski česar, svijeta glava,
zbrojit ļudstvo sve koliko
podloženijeh od država.
Prima i sluša srca skladna
zapovijedi ove ugodne
zemļa istočna i zapadna,
zimni sjever, ljetno podne;
ter, za biti pribrojeni,
neizbrojni puci ustaju,
i s imenom odredjeni
glavi od mjesta harač daju.
I ja gredijah s toga uzroka
u Betlema grada mire,
gdi se rodih, gdi visoka
mojijeh djeda krv izvire,
da s pjenezom prošenime
među ostale sve gradjane
budem podat moje ime
i od me kuće bogu izbrane.
U tom putu ktje mi biti,
kako u trudijeh svijeh, družica,
jur gotova poroditi,
moja lijepa vjerenica.
Malo sunčja kola zlata
bjehu dalek od zapada,
a stupimo mi na vrata
betlemskoga srećna grada..
Tu neizbrojne množ čeļadi
od svud vrvjet upazismo
za isti uzrok, koga radi
doć se i mi zatrudismo.
Gusta puka rogoborna
po svijeh putijeh staše sila,
kako da se činit zborna
trgovina pripravila,
ali da sva čeļad s dvora
poplašena jes pobjegla
od zle guse, ka je s mora
krajna sela sva zategla.
Bješe vidjet po sve strane
s malo reda i načina
družbe i čete izmiješane
ļudi, žena, i živina.
Jedni svitnijem pod čergami,
jedni u kolijeh gdi stanuju,
otvorenijem pod strehami
jedni skupni gdi blaguju;
gdi na mnogo kraja i mjesta
užeženi ogńi gore,
gdi od velika mnoštva česta
svud su obilne rogobore.
To ja i sa mnom djeva znana
pazeć, vas grad obhodimo,
ni možemo naći stana,
da u ńemu prinoćimo.
Hod'mo, tad ja rijeh bez smeće,
kuću ćemo nać gotovu,
gdi bog, ki sve dijeli sreće,
sveta pisma gdi nas zovu.
U toj misli oba hode
izidosmo grada vani,
a u morske se sakri vode
s bijelim danom zrak sunčani,
Pod obgradom gradskijeh mira
pustošna se spila vidi,
na sve strane koju obstira
oštri okoliš strmijeh hridi,
ne znam ali ļudske od ruke
s teškijem trudom izdubena,
bez težačke ali muke
od naravi učinjena,
neka u svoje krilo tijesno
primi kraļa, koga uresu
svijem ljepotam nebo uresno,
more i zemļa kratci jesu.

168. doć se] dochie. 183. otvorenijem] odtvorenijem.

Stan težakom trudnijem mio,
ako bi se ńih ki godi
putujući zadosknio,
dočim s tega na dom hodi.
Za taj uzrok nad vratijema
spleli s pomńom oni bjehu
suhe od slame malo trijema,
na stan pripros sličnu strehu.
Ńe divjačna posred skuta
trudni se i mi uklanjamo,
da dańega duga puta
trud s pokojom oblakšamo,
i neka se nebeskoga
kraļa ispunit voļa bude,
ki šaļući sina svoga
na sve umrle muke i trude
ktje, kon dođe na dan bili,
ļudsku oholas da pohara,
u kamenoj rodjen spili,
nag, potreban svijeh dobara.
Pune uz jasli oštre pljeve,
što živinam bješe pića,
ki tegotne bi koń djeve
tu ja svezah, krotka oslića,
blizu koga napravjena
za ńe veomi ustrudjene
vrhu suhe slame i sijena
ložnica on čas bi od mene,
er drugoga mjesta ne bi
sred kamene mrazne ļuti,
gdi bi majka kraļa od nebi
mogla boļe počinuti.
Siromaške hrana kuće,
s lijeve strane, volak, staše,
ki dihajuć tople i vruće
vape iz usta puštavaše;
inokostan orač ošo
tu ga je noćnom pri pokoju,
bivši u trudu vazdan prošo,
za prihranit djecu svoju.
Među ovezijem mi živinam
počinusmo oba umorni,
dokle učini mrklijem tminam
dijeliti se pogled zorni.
Jur od noći vrijeme gluho
na po tijeka svoga bješe,
nigda od prije more i suho
mirnije se ne vidješe;
u pokoju najslađemu
ptice i zvijeri tiho spahu,
a o trudu svakdańemu
ļudske svijesti ne mišļahu:
kad stvar nova iz nenade
probudit se čini meni,
a i ne spah tvrdo tade,
na studenoj prostrt stijeni.
Oči otvorih, i svu spilu
sjat na svaku vidim stranu
vele većem u svjetlilu,
nego da u ńoj bio dan svanu.
Slama i sijeno neobično,
bez nijednoga dotle uresa,
vidijaše se svijetlo i slično
jasnijem zvijezdam od nebesa.
Moj se pogled tad zabliješti
pri nenadnoj toj svjetlosti,
nu vid djevin, zracim vješti,
bi mi pomoć proć slabosti.
Tim ustajem, i sred jasli
božanstveno vidim dijete,
oko koga svud uzrasli
draži od sunca zraci svijete.
Malo prije doba tega
nad ošrome suhom travom
čista djeva bješe ńega
porodila s mnogom slavom,
djevičkoga cvijet poštenja
tijem ne oskvrnjen uzdržeći,
ni cijeć srećna porodjenja
muku i boles ku ćuteći.

Tač kad zlatne zrake svoje
ponosito sunce umijesi
kroz skla zatvor svijetla, koje
lijepa dvora prozor resi,
za sve da je zatvoreno,
jaka je svjetlos tuda proći,
ni sklo bude uvrijedjeno,
ni ona gubi svoje moći;
nu ni mrazna zima opaka,
ni daždivi vihar ļuti,
sunčanoga izvan zraka
može kroza ń prominuti.
Tihi volak, oslić lijeni
bjehu piću svu zabili,
i veomi se začudjeni
rajsko u čedo zapazili,
kako da svom stvoriteļu
oba sladki pozdrav daju,
i u radosti i u veseļu
snižni mu se poklanjaju;
pače vrućom parom svojom,
sve što boļe oni umiju,
ne povito još povojom
božanstveno dijete griju.
O živine pričestite,
ke ste bile srećne toli,
čudnu zgodu da vidite,
ļudska narav kom se oholi!
dokli božije porodjenje
hvale uzbude svoje imati,
nad ostalo sve zvjerenje
vaša će se čas pjevati.
Neka zvijeri sve kolike
ponositi lav gospodi,
i vrlinom ćudi prike
svijeh dobiva, svijeh nadhodi;
vaša blagos i tišina,
ku bog čovjek od vas primi,
dostojna je svijeh visina
među čudim najvećimi.
Podnižena na koljenijeh
srećna majka toj gledaše
sred svjetlosti božanstvenijeh,
kijem uresna čudno sjaše.
Sklopila obje bješe ruke
čista djeva, nebu draga,
ne bez suza i bez muke
pazeć svoga sinka naga;
mješte krama gdi raskošna
kraļu, koji vas svijet stvori,
mrazna spila i pustošna
plemeniti bjehu dvori;
gdi svakoga uzrok dobra,
rad ļubavi naše mnoge
rodeći se čovjek, obra
za koljevku jasli uboge.
Kakva je jasnijeh zvijezda slika
kad plah vjetar od sjevera
iza dažda silna i prika
vlažne oblake s neba istjera:
tako božije porodice
sa svijem činom i pogledom
bješe vidjet vedro lice
pri mladjahnijem svojijem čedom.
Kud ja tada da se obratim?
Ke da držim tu načine?
Pod oba se ńih ne kratim
dio prostrijeti me haļine.
Ovčjom kožom još dobroga
toplim kraļa vječne od slave
mješte ruha zlatjenoga
i dostojne za ń naprave,
er po druge stvari poći,
podobnije za toj djelo,
uboštvo mi s tamnom noći
moć i način bješe otelo.
Ali ako ļudske službe
u toj doba s nam ne bješe;
koje k nami dvorne družbe
rajskijeh mladac doletješe!

Ovi ļudskom spasiteļu
i ńegovoj porodici
snižni rajskom u veseļu
klanjahu se svi kolici,

paka u slavi ne izrečenoj
stupi dio, da pomaga
božijoj majci, djevi vječnoj,
povijati sinka draga.

Nad ostale sve raskoše
pod medene mnozi pjesni
na čas božiju izvedoše
lijep tanačac i uresni,

svi se skupno veseleći,
svi kažući rados mnogu,
stotijem dijelom koju izreći
slabe usti me ne mogu.

Od živina ne stan veće
činijaše se tamna spila,
neg zamjerna puna sreće
bješe se u raj sva stvorila.

Još prije neg se dan zabijeļe,
s bubńim, s diplim, s svirokami
slijedit rajsko toj veseļe
množ pastijera dođe k nami.

Oni vrata snižne staje
s mnogom slavom i velikom
uresiše po sve kraje
ponositom lovorikom.

Još donieše grane kitne,
da ńim spilu svu načine,
slavne od pome nedobitne,
trišļe, čedra i masline,

među koje razlikoga
izmiješaše cvijetja kitje,
od vremena ke zimnoga
može podnijet mrazno bitje.

Još da višńi pozna i gleda
ńih svijes pravu bez privare,
ńeki od mlijeka, ńeki od meda
donieše nam harne dare;

ńeki mlada jagančića,
ńeki vune meke i bile
mladjahnoga čeda cića
i ńegove majke mile;

zimna i suha ńeki voća,
ke držeći za svu hranu
namjeri se na ponoća
u pastijerskom ńima stanu.

Jedva u spilu s tijem stupaju,
a u mnogoj taj čas scijeni
na koljena svi padaju
bogu svomu podniženi.

Tad ja u sebi čudeći se,
tko je tač brzo ńima odkrio,
da stvoriteļ nebeski se
među ļudem narodio,

stah ih molit, glasa tega
da mi uzroke sve spovijedu,
i ovu od ńih najstarijega
s majkom djevom čuh besjedu:

Pastijeri smo, i zabava
naša je, s mirom i s ļubavi
ovce bližńijeh sred dubrava
po mekahnoj pasti travi.

Tu, kako no sveđ obćimo,
čim bez spanja dio veći
ove noći provodimo,
stada od zvijeri zlijeh braneći,

iz nebeske zgar države
sred ponoća nami sinu
rajska svjetlos vrhu glave,
ka rastjera noćnu tminu.

Svaki se od nas tomu smeo
i ustrašio veomi jako,
kad priličan suncu anđeo
govorit nam poče ovako:

Bogoļubni o pastiri,
ne bojte se, ni strašite,
svaki se od vas pače smiri;
nosim glase vam čestite.

Bog je čovjek segaj dana
posred zemļe rodjen vaše,
koga davno sveta i znana
proročanstva pripijevaše.
Došo vam je obećani
sahraniteļ s gar s nebesi,
da po ńemu poharani
na tle padu ļudski grijesi.
U priprostu ruhu sada
ńega u jaslijeh nać imate
betlemskoga polak grada
kamenite sred pojate.
Kako srećne ļudem svjema
ove glase mi primismo,
čestitoga put Betlema
pospješno se doć spravismo;
i čim čudna božija djela
putom grede razmišļamo,
družbe letjet od anđela
po nebesijeh svijeh gledamo.
Oni u lijepijeh devet kora,
a u tri reda izredjeni,
nebeskoga slavna dvora
ošli bjehu stan blaženi,
ter u tancijeh, ke činijahu,
na naš pogled za čas veću
ime božije pripijevahu,
i veliku ļudsku sreću.
Bjehu glasi ńih čestiti:
U privišńijeh bogu slava,
a mir ļudem svijem na sviti,
dobre voļe, srca prava.
Tač po poļu nebeskomu
izvedoše triš okolo
u veseļu neizmernomu
s mednom pjesni čudno kolo.
Razbludjeno povjetarce
ńih pjevanjem romonijaše,
a od radosti nami sarce
razvedreno svijem igraše.
Rajska družba strelovita
opet u dvor višńi uzleti,
a dođosmo ovdi od svita
spasiteļa mi vidjeti.
Čim pastijeri, kažuć ovo
srećno čudo, s nam govore,
svijetlo u lice djetetovo
żeļne upiru sve pozore.
Nasititi ne mogu se
u pogledu vedre slike,
gdi jedino sastaju se
izvrsnosti sve kolike.
Čudna svjetlos i vedrina
izhodijaše ńemu iz oči,
prid kom mraše noćna tmina,
jak prid suncem od istoči,
a kao lijepa rusa rana
vas hip ńegov činijaše se,
koja iz dračnijeh toprv grana
počne otvorat svoje urese,
ali kako dan pribijeli
u prvomu svom začetju,
kad se zemļa sva veseli
rumenomu primaljetju.
Ko kriposni tihi ovčari
čuda se ovijeh napaziše,
i vidješe, da ńih dari
veoma ugodni nami biše;
hvaleć boži porod slavni
dijeliše se s mirnom svijesti,
što vidješe, verno spravni
svjedočiti svemu mjesti.
U toliko mi pomńivi,
za sve znamo, da je od neba
on vladalac i bog živi,
komu od hrane nije potreba,

umrlomu kao čoviku,
ki se prosi, red davamo,
i, za odhranit našu diku,
oba tvrdu pomńu imamo.
S ļubavim ga prem velikom
slavna djeva, majka mila,
čuva, i čistim doji mlikom,
i ńeguje posred krila;
er umrlo tijelo, koje
od ńe umrle hotje uzeti,
ļudskom trudu podložno je,
i kao čovjek ima umrijeti.
Činismo mu tim jedini,
ko je običaj stara obćena,
obrezanje dat, ke čini
nož žestoki od kamena.
Nadjesmo mu još blaženo
od Jezusa ime, pače
ńemu od izgar narečeno,
prije nego se čovjek zače;
i po ļudskoj er naravi
on je od krvi Davidove,
jošte Isukrs kao kraļ pravi
u grčki se jezik zove.
A i ļubjena majka čista
ńega, kraļa svijeh kraļeva,
za sve bješe ona ista,
prije poroda ka bi djeva,
za sve ona ne zna viku,
što je čovječko sadruženje,
neg po čudu po veliku
slijedi srećno ńe rodjenje,
ko sve ostale čedorodne,
obļubjena posred stana
ne bez moje družbe ugodne
uzdrža se četres dana.
Ke dospjene kad vidjesmo,
bez nijednoga sknjenja tade
slavno dijete mi donijesmo
u sionske bijele zgrade,
prid ponosne svijetle otare
da ga snižni prikažemo,
i zakone naše stare
ispuniti tijem budemo.
Jošter i osobom bijele dvoje
golubice majka doni,
očistjenje da za svoje
rajskom kraļu ńih pokloni;
ne jer na to bi držana
božanstvena porodica,
bivši od djevstva kruna izbrana
i od pričistijeh svijeh kraļica,
neg da radi zlamenita
i snižnoga posvetjenja
izgled ļudem bude od svita,
od pravoga podniženja.
I kako se ona očisti,
nepodložna djelu temu,
mi grešnici tako čisti
nastojimo doć k višńemu.
Staše s danom s neba vlasti
prid otarim crkve glava,
na kom sjaše s mnogom časti
redovnička sva naprava.
Templa u strani sakrivenoj
on čuvaše ogań sveti,
po naredbi božanstvenoj
zapovidjen sveđ gorjeti.
Mlade sinke ne ostrižene
bješe vidjet oko ńega,
spravne u trudijeh da ga izmijene,
da ga dvore, da služe ga.
Zlatne u čaše tad primahu
krv junčića oni ubijena,
kojom polit kraje imahu
bogu otara posvetjena.

529. čoviku] čovjeku. 513. osobom] otobom.

Ńih roditeļ za zgriješenje,
ke je vas puk sakrivio,
ovo izbrano posvetjenje
bješe bogu poklonio.
Koga moleć snižno dosti,
blag pogledat da ih bude,
i neizmernom svom milosti
odpusti im grijehe hude,
na otaru na zlaćenom,
kako stari zakon ište,
ispunjaše s mnogom scijenom
odredjeno svetilište.
Toj pokorno pazeć djelo
svega grada poglavice,
na živine mrtve čelo
prostirahu sve desnice,
i oni višńijem moleći se,
da se na ńih ne razgńivi,
vrh skrušenijeh da smili se,
da im prosti što su krivi.
A redovnik crkve uresne
po načinu zlamenitu,
tiho prstom ruke desne
miješajući krv prolitu,
okropio bješe veće
sedam krati ńom veseo
otar sveti, plame, svijeće,
i, ki otajna skriva, veo,
ter jestojskam obilnima,
ke mu haran puk donese,
jur s ļubjenijem sinovima
trudan čitat spravļaše se;
kada majka božanstvena,
noseć sobom pravdu istinu,
posred crkve jak rumena
s novijem danom zora sinu.
Ona u snižnoj stupi odluci
prid otare bogu mile,
sinka u lijevòj drži ruci,
a u desnici ptice bile.
Spomenivat što ću, koje
zgar biljege višńi objavi,
da sin ńegov pravi ovo je,
rodjen, da od zla svijet izbavi;
kako istomu redovniku
iz nenadi srce uspreda,
božanstvenu pazeć sliku
i rajskoga zrak pogleda;
uz ńegovo ka došastje
čudna zraka sletje s gara,
ter se prosu, ter uzrastje
po sve kraje slavna otara.
On mirisnijem triš tamjanom
plame omrsi, i tri krati
svjetlostim se ne čekanom
prosut ogań vidje sjati.
Nu, ko je zakon od države,
prikazane ptice ubija,
čim ńihove pod vrat glave
prem po ktjenju božijem svija.
Još da ispravno boga časti,
stara običaj kako pjeva,
rusom krvi otar masti,
ku po ńemu svu proljeva.
Voļa i perja na tle meće,
ka čim s inijem trupom dijeli,
od zapada oči odmeće,
ter se obzira na istok bijeli.
Brza krila još prilama,
s kijem postavļa sva telesa
posvećena vrhu plama,
ki gre primjen put nebesa.
Po crkvi se svoj poznano
rajski miris stere i kaže,
da vik ne bi prikazano
svetilište nebu draže.
Crkovnoga posred stana,
sijeda prama, blijeda lica,
stanovaše Anom zvana
mudra i znana proročica.

Ova u mlados bivši svoju
izgubila svoga vojna,
sedam godiš s kijem u goju
živje mirna i pokojna,

nekrepkoga svijeta dobra
i raskoše tašte ostavi,
ter višńega služit obra,
ki je svijem tužnijem pokoj pravi.

Osamdeset do četiri
jur dospjela bješe lita,
s molbam, svak dan koje tiri,
i s postima glasovita.

Kad u rajske djeve ona
vidje boži rod istini,
sva čestita, sva priklona
veseļe mu mnogo učini,

ter, govoreć sej besjede,
po svemu se templu vrti:
Evo, umrli, koji grede
slobodit vas vječno od smrti;

evo, puče, koga obeća
tebi višńi ćaćko mili,
po kom gine grijeh i smeća,
ka sve umrle jadno ucvili.

Ove riječi govoreći
proročica srcem blaga,
ču se drugi žamor veći
ponosite crkve s praga.

U ovem gradu uzvišenom
prav, svet, poznan po svoj strani,
djeda svoga zvan imenom,
pribivaše Simiun znani.

Ovi krotak vrh svijeh ļudi,
Jerusalem kijeh porodi,
jur izvrsnom svojom ćudi
nebesima toli ugodi,

da po svetom duhu pozna,
da svoj život dospjet ne će,
što se u ljeta svoja pozna
ne nauživa rajske sreće:

a to da star vidjeti će
prid samome svojom smrti
boga u ļudskom tijelu, ki će
svijet sahranit, grijeh satrti;

koga u ruke netom primi,
taj čas s dobra tač čestita
poć će k dušam blaženimi
na uživanja vjekovita.

Tim čekaše s naglom svijesti,
da mu srećni prije dan sine,
da uzrok vidi svoje česti,
a da taj čas pak primine.

I ko u duhu vidje, da je
došo na svijet sin višńega,
i da majka donijela je
u prisveto templo ńega,

pospješan se i u radosti
na vidjenje srećno uputi,
ne mareći cić starosti
nigdje u putu počinuti.

Jak pas vjeran, koga vodi
bogat gospar lovne u trude,
tom oćutjet zvijer ku godi
mirisnijema nozdram bude,

poznanijem ju tragom slidi,
uši upravļa, vrat podiže,
i, prije neg ju okom vidi,
požudom ju hrlom stiže:

tač proročna starca sveta
bješe gledat, čim se tište,
spasiteļa da od svijeta,
svu žudjenu slados, ište.

Koga netom vidje očima,
od radosti suzeć hrli,
i u ruke ga svoje vazima,
ļubko i milo ter ga grli.

749. slidi] slijedi.

Grleći ga u veseļu
besjedi mu ove pravi:
Zdrav, moj dragi spasiteļu,
bože, slatka ma ļubavi.

Blažen, na se ki sam primaš
grešna svijeta sve krivine,
ļudsko tijelo ki vazimaš,
ļudski narod da ne izgine.

Blažen, koji rajske strane
svijem otvorit vjernijem hodiš,
i da svetijeh duše izbrane
silna od robstva oslobodiš.

Hvala tebi, ćaćko vječni,
koji uživat poda meni
sreću i pokoj ne izrečeni,
davno s neba namijenjeni.

Svijeta ovega, u svom krugu
ki sve uzdrži trude i smeće,
oslobodi tvoga slugu
s obećanijem mirom veće.

Vidjeli su oči moje
zdravļe, ke nam poslo jesi,
svijem umrlijem ki došo je
drum ukazat od nebesi.

Narodu će on svakomu
bit u tminah svjetlos prava,
a svem puku israelskomu
vjekovita čas i slava.

Za ovezijem se besjedami
blagi prorok k majci obrati,
i nada svijem materami
blaženu ju kliče zvati.

O djevice plemenita,
o gospođe svijetla, reče,
ka vrh gospođ svijeh od svijeta
rajske od ćudi krunu steče!

Komu mogu pod nebesim
prilikovat tve ljepote,
kijem li hvalam da uresim
čudnu izvrsnos tve dobrote?

Iz čestita tvoga krila
od spasenja sunce izhodi,
ti si sinka porodila,
ki na zemļu raj dovodi,

za sve od puka israelskoga
mnozi svu krv za ń prolitće,
od života kijem vječnoga
on izbrani biljeg bitće;

sveti biljeg, proć komu će
ļudi tvrde prem pameti
ijede izrigat sve goruće,
i u krivo se ńemu oprijeti.

Vidim, pače tičem rukom,
jaoh, gdi srce tve smeteno
s priļutom je gorkom mukom
oštra od mača probodeno;

gdi od Jordana bistra rika
smućenijema vodam trči;
gdi sunčana zlatna slika
proć naravnom redu mrči;

gdi se zemļa trese od jada
i od bolesti ne izrečene;
gdi se vas saj svijet pripada;
gdi pucaju tvrde stijene.

Ko svu pjesan dobesjedi,
sred usti mu riječ poginu,
vid potamnje, lice ublijedi,
tihom smrti ter priminu.

Jak da sladak san zaspo je
starac, hvala svijeh dostojni,
pođe vječne na pokoje,
a mi ostasmo nepokojni.

Na isti način kuf pribijeli,
kad mu smrtni čas prispijeva,
s životom se svojijem dijeli,
a medene pjesni pjeva.

818. smućenijema] smutćeniema.

Zapańi se svak okoli,
a ja s božijom majkom za jedno
bih od teške ranjen boli,
i ustresoh se ļuto i ledno;

i jer bitja Jezusova
mnoga otajna dobro znamo,
što nam starac prorokova
među sobom razbiramo:

koje rane mača oštroga
tužnoj majci on zapriti,
za djeteta tko rajskoga
ima svoju krv proliti?

PJEVANJE DVANADESTO.

Ne veličak broj se dana
od ovega doba obrati,
a smeće i zla nam pjevana
uzeše se događati,

ako ka god boles veća
iza toga ne izostaje,
ter nas toprv huda sreća
nazbiļ vrijeđat počela je.

Er prije toga troja kraļa
dojezdila bjehu odi
iz dalecijeh tija zemaļa,
odkle žarko sunce izhodi.

Bogu na svijet porodjenu
nošahu oni svijetle časti:
zlato, i tamjan, i u zlaćenu
sudu drage množ pomasti.

Iz mladosti jere svoje
razmišļajuć svijesno u sebi
otajnosti čudne, koje
zlamenuju zvijezde od nebi,

bješe im po ńih odkriveno,
u solimskoj da državi
rajsko čedo jes rodjeno,
neba i zemļe gospod pravi.

Tim se bjehu streloviti
iz države digli rodne,
za ńemu se pokloniti,
i prikazat dare ugodne.

Svijetla zvijezda zlamenita,
sred istoka ku vidješe,
srećna puta i čestita
ńim provodič dragi bješe.

Na isti način predńa u ljeta,
iz Egipta kad se odili
u obećane kraje svijeta
puk evrijenski bogu mili,

neobične mu sred pustińe
vjerna straža stup ogńeni
gluho u doba noći sińe
izvodijaše put žudjeni;

stup, na svrsi ki bi od mraka,
kad se ļudi zorom bude,
uzeo sliku bijela oblaka,
da ih družit i ob dan bude.

Jur u sionski grad ponosni
s družbom lijepom i velikom
mudri kraļi i kriposni
bjehu došli s mnogom dikom.

U Jeruda kraļa silna
uljezoše dvor veliki,
ki od ovoga mjesta obilna
bješe tada glava priki;

i mneć. da je rodjen ńemu
porod česti tač visoke,
u radosti odkriše mu
svoga puta sve uzroke.

Sa svijem gradom kraļ se smuti,
bivši goste sej vidio,
i gorko mu bi za čuti,
da se drugi kraļ rodio.

Ustraši se i pripade
zli vladalac svijesti slabe,
vlas kraļevsku iz nenade
da mu druzi ne ugrabe.

I čim lednom sumńom preda,
i more ga misli prike,
u dvor svijetli zove ureda
sve od mjesta razumnike;

koji kada ńega voļu
ispuniše svi skupjeni,
kraļevskom ih na pristoļu
u dostojnoj prima scijeni,

ter ih pita hitro vele,
kad i u komu gradu i kući,
koga istočni kraļi žele,
rodit se će kraļ mogući?

Prave mu oni, da se rodit
u Betlemu srećnom ima
kraļ uzmnožan, ki gospodit
israelskijem će narodima;

kraļ, kojega vlas visoka
svrhe vidjet vik ne more,
i da svetijeh od proroka
mnoga pisma toj govore.

Na riječ ovu suprotivnu
gore sumńeć silnik kleti,
znane opeta kraļe zivnu,
ter im ovo hotje rijeti:

Davno vijeka mi žudimo,
što i vi sada naglo ištete,
među nami da vidimo
obećano s neba dijete.

Ne daleče mjesta ovega
grad glasovit Betlem sjedi,
ki po voļi od višńega
sluša moje zapovijedi.

Tu rodjena kraļa ištite,
komu Israel vas nada se,
i kad na ń se namjerite,
dajte mi on čas srećne glase,

s vernijem srcem i priklonijem
neka i ja budem doći,
da podnižim, da priklonim
ńegovoj se slavnoj moći.

Zlobni krvnik veli ovako,
i veselu kaže sliku;
a himbeno srce opako
motri misao prem razliku.

Lud i mahnit, ki vjeruje,
i u pamet mu može upasti,
da, tko nebom gospoduje,
ište umrle svojit vlasti!

Kraļevi se vrijedni dile;
i, što ńima bi najdraže,
srećne i svete uprav spile
zvijezda iztočna put im kaže.

Za što kako u grad bili
uljezoše od Solime,
bjehu ńe trag izgubili
i ńe pogled u toj vrime;

nu prosipļuć zrake zlate
ljepša se opet ńim objavi,
i čestite vrh pojate
svoj gorušti zrak ustavi.

Taki kad god zrak prostira
kobna zvijezda i neprava,
ili biljeg od nemira,
ili od smrti svijetlijeh glava;

samo što prem zažarena
ona prijeti ļute smeće,
a ova suncem urešena
bi zlamenje rajske sreće.

Ko dođoše svijetli gosti,
i ja i djeva sveta i znana
primamo ih u radosti
sred uboga mirna stana.

66. prike] prijeke. 133. ko] kao.

U bogatom ńih grimizu
i u zlato odjevene
ja sam gledo mene blizu
sinku i majci podnižene:
na koljena gdi su pali,
i neizmernom u veseļu
lijepe dare sve pridali
svomu sladkom spasiteļu:
dragu pomas ko čoviku,
kako bogu tamjan časni,
kako svijetlu i veliku
kraļu od zlata poklon jasni;
gdi pogledom rajskijeh oči
nebesko ih dijete pazi,
blagom slikom ter svjedoči,
ńih da mu su dari drazi.
U to sluge i dvornici,
sviona ruha na kijeh sjaju,
začudjeni svi kolici
prid vratijema ńih čekaju.
Zlatnijem sedlim osedlane
za uzde zlatne oni uzdrže
svojijeh gospara końe izbrane,
ki od radosti skaču i rže.
Ispunivši svoju żeļu,
s vernom družbom lijepe zvijezde
srećni kraļi u veseļu,
iz betlemske zemje jezde.
I u pokoju er noćnomu
glas nebeski od ńih ču se,
da k Jerudu nemilomu
povratiti ne budu se,
mirnom svijestim i prignutom,
hvaleć božije veličine,
dijeliše se druzijem putom
u rodjene kraļevine.
Kad opaki kraļ sumńivi
vidje svu riječ naruganu,
razjedi se i razgńivi,
ter ko živi ogań planu.
I ne moguć kako žudi
pedepsati verne kraļe,
deset stotin bojnijeh ļudi
put Betlema skrovno šaļe,
da svu djecu od države,
koja jošter živu o mlijeku,
pod žestoki mač postave,
do jednoga da posijeku,
da u veliku temu broju
mlado dijete bude pasti,
komu jošter u povoju
kraļevske se daju časti.
Rajski glasnik s gar poslani
meni se u snu tad prikaza:
ustan', veleć, hrlo ustani,
od smrtnoga bježi poraza.
S drazijem sinkom majku slavnu,
ku ti višńi drugu odredi,
u egipsku zemļu ravnu
hrlo i skrovno sad odvedi.
Tu, za jedno šńim stojeći,
nastoj, tvrdo da ih bļudeš,
dokle ja ti dođem reći,
da se na dom vratit budeš;
er zli Jerud, glava prika,
smrtnu jamu vami dube,
i šļe krvnijeh množ bojnika,
rajsko čedo da pogube.
Na riječ ovu ja se budim,
i ustrašen gorko predam,
ter grem k majci s glasom hudim,
i u kratko joj sve spovijedam.
Ah, kako se čista djeva
tad pripade, kako smuti,
ni put desna, ni put lijeva
ne umijuć se obrnuti!

145. čoviku] čovjeku. 212. obrnuti] obratiti, *ovo slika radi ne može biti.*

Trepti kao prut, ko led stine,
na obrazih joj krv umira,
jedva se uzda noćne u tmine,
na nogah se jedva opira.
Tač, ko reče prorok sveti,
teška boles ńu zamrsi,
i ovo bi mač, ki proleti
ńe najprije tužne prsi.
Tim bez cknjenja s noćnijem mrakom
rodne iz zemļe mi bježimo,
i bolesni s tugom jakom
luge i strane obhodimo.
Slavnijem pomam jur ugodnu
Idumeu ostavļamo,
i od Eluse zemļu plodnu
mimo sebe puštavamo.
Bjehmo prošli vrh staroga
Antedona mirne kraje,
i gdi polak nekrepkoga
poļa tvrda Gaza ustaje;
ter bivši se jur stanili
što se može pospješnije,
gdi granična Mapsa dili
lijepu Aziju od Libije,
uļezosmo, gdi nizoka
egipska se poļa šire,
kud ļudskoga bistra oka
pogledanje ne dopire.
Tu ne može daždjet vijeku;
nu ova svijeta strana svoji
prostranoga Nila rijeku,
mješte dažda ki ja goji.
Luge i poļa on priklopi
svojijem vodam obılnima,
i na vrijeme svoje natopi
posijanu zemļu ńima.
Tu najprije rodiše se
ona pisma zlamenita,
pod kijem nauk lijep krije se
jur od svega primien svita.
Tu se iznađe, po kom redu
zvijezde iztječu, sunce siva,
kijem nebesa krugom gredu,
ko se mjesec promjeniva.
Ne poznane gore i vode
putom grede svud pozdravļam,
i, ke izvrsni tamjan plode,
ponosite zemļe ostavļam.
Nu po drumu hodeć tomu
priko gora i livada,
pri djetetu nebeskomu
najmańi nas ćuh pripada.
Ali ako zlobni ļudi
strašahu nas toli priko,
dvoraše nas putom svudi
stvorenje ino sve koliko.
Kazahu nam sve dubrave,
poļa, luzi, gore, stijene,
čestit biļeg i pun slave
od radosti ne izrečene.
Plodno dubje podniženo
voćne grane prigibaše,
i djetetce božanstveno
u prohodu svud častijaše;
pače u način lijep i sladak,
kad god bismo poda ń sjeli,
činijaše nam mili hladak,
da nas trudne razveseli.
Vidio bi vode hladne,
gdi razbludno sve romone,
i gdi teku mirne i skladne,
da se stvorcu svom poklone;
s ļubežļivijem gdi posluhom,
jak da taži naše smeće,

214. obrazih] obrazioj. 217. ko] kao. 246. obilnima] obilnijema. 256. ko] kao.

blagi vjetric tihijem duhom
kitnijeh jela vrhe kreće;
gdi pjevućijeh jata ptica
u medeni glas žubere,
kud god božija porodica
s dragijem sinkom stupaj stere;
gdi gizdava, gdi mirisna,
kažuć slavno svud proljetje,
zemļa rađa iz korisna
svoga kuta travu i cvijetje.
Što ću od rijeke rijeti Nila,
ki gre tako iz daleče,
da je trud odkrit, koga iz krila,
iz kega li vira iztječe?
On kad pozna, da sin boži
na krajine gre ńegove,
taj čas romon svoj uzmnoži
i razbistri sve valove.
Rajski mladac lijep u slici
kraj puta nas svijeh čekaše,
ki mač bridak u desnici,
svijeto u lijevoj štit držaše.
Vodijaše nas on stran puta,
da po mjestu, kijem svak grede,
zli boļari kraļa ļuta
ne upaze nas i ne slijede.
Vedra i mila ovi hipa
nadhodijaše sunce očima,
a krila mu brza i lipa
sjahu zlatnijem biljezima;
vele onemu svijetlo u lice
sličan, ki moj strah istjera,
kad me od prave vjerenice
odmetaše ma nevjera.
Izvan ńega mnozi druzi
vrhu glave nam letijahu,
i bjehu nam vjerni druzi,
i putom nas svi dvorahu.
Oni noći prem studene
uklanjahu rosu krutu
od djeteta, ke ļubjene
svoje majke spaše u skutu;
pače snižni i prikloni
s raširenijem svojijem krili,
dokle prođe mrak usioni,
činijahu mu zaklop mili.
Tač kroz pute kroz ne znane
bivši mnoge zemļe izvio
unutrńe jur bjeh strane
ravna Egipta uhitio.
Jur daleče dijete slavno
bješe od rodne sve državе,
i od desnice, koja izdavno
hitaše se ńemu glave.
Ali zemļe skrovenije
za našega ištem stana,
joster predam, još mi nije
tvrd nijedan grad ni strana,
jošter mi se čini, da je
nami blizu Jerud hudi:
svud me ledni strah skončaje,
svud se bojim, treptim svudi.
Ponosita Ermopoli
za stanovat nije mi draga,
ni od sto vrata grad oholi
Tebe, puna piće i blaga,
ni grad oni svijem obilni,
vuhovite stan čeļadi,
ki Leksandro jur kraļ silni
za uspomenu svoju zgradi.
Taž bjeguća 'i strašiva
moguća me Menfi primi,
svijetla, gdi god bio dan siva
grobovima kraļevskimi.
U poznana davno gosta
tu se sklonih na uzdanu,

328 skutu] krutu.

ki nas sakri veseo dosta
u priprostom svomu stanu.
Gdi słobodni mi stojeći,
da od nas nitko ne stavļa se,
po svem mjestu čusmo teći
rasijane gorke glase,
ko solimske kraļ države
u pakljenom ijedu i zlobi
množ neizbrojnu djece prave
u Betlemu pokla i pobi;
djece, koju siła ļuta
od dva ljeta do dan prvi
tužnijem majkam ote iz skuta
i omasti se u ńih krvi.
Toj čujući krvno dilo,
porodica božija ublijedi,
i djeteta stište u krilo,
i žestoki ju strah uvrijedi.
Slika ubojstva nemiloga
ledenom ju sumńom ubi,
da mladjahna sinka svoga
na isti način ne izgubi.
Misli u komu plaču i jadu
nađoše se svi mještani
u nesrećnom tomu gradu
i u podložnoj ńemu strani!
Kako ļuto, ko žalosno
majke ostaše raskončane,
videć toli nemilosno
drage sinke sve poklane.
S kojom mukom od ńih svaka,
u komu li vaju i trudu
vapi, cvili, huka i plaka
sve poraze, svu čes hudu.
Po svem mjestu vidijahu se
sve kolike kuće i puti
gustijem morem krvi ruse
pokriveni i ogreznuti.
Ko kad ravnu na livadu,
gdi neizbrojna pasu stada,
iz nenadi s neba padu
plahe rijeke silna grada,
mlade i tihe jagańčiće
sve pomlate, sve pobiju,
isprid smrtne ki nesriće
tužni uteći ne umiju:
tač ležahu po tle svuda
neizbrojna mrtva djeca,
kijeh pogubi sumńa huda,
kijeh mač bridak isposijeca.
Tač rajskoga čeda radi,
sveti prorok ko zareče,
svu krv proli množ čeļadi,
a neumrli život steče.
Od pobijenja nu ńihova,
s koga i sada naš grad cvili,
u dugo se ne obradova
silni krvnik i nemili,
er po božijoj zapovijedi
kroz krvave svoje čeļusti
kratko u doba s gnusne zledi
jedovitu dušu pusti.
S neba uputjen tad anđeo
u snu sletje k meni opeta,
ki mi noseć glas veseo
od zle svrhe kraļa sveta,
naredi mi, da slobodno
pitni Egipat veće ostavim,
i u žudjeno mjesto rodno
me stupaje hrlo upravim.
Tim po istomu puta tragu,
po kom došo bjeh, odhodim,
i s porodom djevu blagu
u solimske zemļe vodim.
Tuj misleći o djetetu,
ki sve naše bješe ufanje,
u čestitom Nazaretu
izabrasmo naše stanje,
a to neka on daleko
Jerudova bude sina,

koji bješe krunu steko
vrh židovskijeh pokrajina,
i pjevanje da ispuni se,
koje s mnogom grada scijenom
u svetomu pismu šti se,
da će zvan bit Nazarenom.
Može biti milos tvoja
želi uzaznat po načinu,
kakav razum, kripos koja
u mlađahnu ńemu sinu;
ke zabave, koja djela,
ki je tad život ńegov bio;
je li ljeta sva nezrela
zrelom svijestim pridobio?
Da ti počnem pripovijedat,
koja čuda, ko visoku
zgodi nam se pamet gledat
u ńegovijeh dana istoku,
prije bi cio vas dan prošo,
a riječ mene ostavila,
neg na svrhu ja bih došo
me besjede kratka od dila.
Koli krati ubah dijete
on pristraši majku i mene
kroz besjede svoje svete,
pune oblasti božanstvene!
Koli krat se oćutjesmo
oba u gorkom bit nemiru,
strašne plame čim vidjesmo
vedro čelo gdi mu obstiru,
i gdi svjetlos suncu slična
sletjela bi s gar s nebesi,
da ńegova lica dična
naravni ukras većma uresi.
Sto krati ga govoriti
čusmo s ćaćkom nebeskime,
i na uzdanu besjediti
riječi otajne za jedno šńime.
Sto krat vidje majka izbrana,
čim sad šije, sada prede,
gdi k nam rajskijeh množ dvorana
s ļudskijem hipom na stan grede,
i gdi se oni s ńe ļubjenijem
sinkom ļubko sad igraju,
sad iz raja donesenijem
gdi ga cvijetjem pokrivaju,
od zlaćenijeh krila sjence
gdi mu čine sad okolo,
sad uresne viju vijence,
sad djetinsko vode kolo.
U to stječuć s ljetim snagu,
sve što može boļe i draže
on poštuje majku dragu
i poslušan ńoj se kaže.
Ļubežļivo vrhu toga
sluša i mene šńom poreda,
i kao ćaćka rodjenoga
sveđ me časti, sveđ me gleda.
Dvanaes ljeta jur svršio
bješe tako s nami stoje,
a još puku ne odkrio
nijednijem čudom znanje svoje;
kad ńegova stavna kripos
s godištima uzmnožita
poče kazat svoju lipos,
i učini se glasovita.
Bjehu blazi dni svečani
svemu puku evrijenskomu,
nad sve ine poštovani,
a najliše gradu ovomu.
Tijem bjeh ovdi ja doveo
mu čestitu vjerenicu,
s kom mlađahan sin veseo
uhiti se za desnicu.
Bivši slavnu jur s načinom
svetkovinu počastili,

478. nebeskime] nebeskijeme. 489. zlaćenijeh] zlatćenijeh.

s družinom se mnogom inom
vraćahomo na dom mili.
U putu nam tač hodeći
zađe u zapad sunce zlatno,
za kijem noćni mrak mučeći
svoje ukaza sińe platno,
kad djeteta, me ļubavi,
ne bi s nami, vaj, na broju;
ne znam kako mene ostavi
i ļubjenu majku svoju.
Mi ne videć naše dike,
žestoko se skončavamo,
i rodjake sve kolike
i prijateļe za ń pitamo,
pak s bolestim ne izrečenom
gremo na trag vapijući,
i poznanijem često imenom
po putu ga svud zovući.
Plače majka ucviljena
i prosipļe zlatne vlase,
i od poroda izgubjena
svu krivinu stavļa na se.
Suze i prami raspršani
ne otimļu ńoj lijeposti,
a od oči joj zrak sunčani
draži siva u žalosti.
Cvijet ovako zračna lica,
ki za veću svu razbludu
plemenita djevičica
u narednu goji sudu,
za sve plahi daž ga tegne,
ne izgubi svoga uresa,
neg se s toga ljepši otegne
i podigne put nebesa.
Oba tako mučni vele
u solimski grad idemo,
gdi za ludu tri dni cijele
izgubjeno dijete ištemo.
Dan četvrti jedva paka,
naše tuge da se utaže,
iza crnijeh nami oblaka
sinu sunce vele draže;
za što, bivši izgubili
i ja i majka naše ufanje,
i svu snagu istrudili
kroz ńegovo dugo iskanje,
opet na um dođe objema,
u veliko templo poći,
i s molbami se tu vrućijema
priporučit božijoj moći.
Jedva po tem dogovoru
na prag crkve ulazimo,
a razumnijeh ļudi u zboru
ńega sidjet tu pazimo.
Od kriposti sve dohodne,
ka se vidi sada u ńemu,
on početke sasma ugodne
tad kazaše svijetu svemu;
od rajskoga ter razuma
biljege im dajuć mnoge,
sad iskaše od ńih uma
svetijeh pisma sve razloge,
sad otajna ńima slova
tomačaše po načinu,
od kijeh slaba svijes ńihova
ne hitaše pravu istinu.
Oni videć ńega znanje
znanja umrla gdi nadhodi,
i do riječi da najmanje
svetijem kńigam svijem gospodi,
čudijahu se izvan mire,
iz mlađahnijeh kako ljeta
umjetonstvo stavno izvire
vrh umjetnijeh svijeh od svijeta;
kako dijete ne naučeno,
ke vidjelo slova nije,
trudno pismo božanstveno
toli lasno razumije.
Još ne mańe drag i mio,
izvan znanja i besjede,

bješe slikom svom zanio
i ńih srca i poglede.
Ne mogu se nagledati
vedra obraza, svijetlijeh oči,
u kijeh paze kraļevati
dragos sunca od istoči.
Hvale čisti pram zlaćeni,
hvale slavne cvijet mladosti,
ka počela bješe u scijeni
kazat prve sve lijeposti.
Gdi godi bi on pošteno
obratio svoje čelo,
svud veseļe ne viđeno
taj čas bi se oćutjelo;
a iz ńegova svega tila,
ke vedrinom čudnom sijaše,
pravu srcu draga i mila
rajska ļubav izhodijaše.
Sred ravnine tač zelene
među travam priprosnima
rumen trator ljepši zene
i bani se nad svijem ńima;
tač ponosni dragi kami
tanka zlata u prstenu
svom ljepotom pogled mami
i odsiva plamu ogńenu.
Od vremena prem ovega
probudi se i podignu
iskra prva zla našega,
ke nas tireć sada stignu;
er nebesko dijete tada,
kažuć kripos ljeti veću,
hude i zlobne glave od grada
stavi u tešku sumńu i smeću.
S toga u teškoj ńih pameti
svak dan huđi, svak dan gori
poče skrovni plam gorjeti,
ki se žestok sada otvori.
Ja, tu zlobu ńih videći
vrh izbrane moje nade,
i gorko se prem bojeći,
da u zlo teško ne upade,
moļah mu se mnokrat, da se
čuva od trage zle neharne,
da od ńih družbe uklanja se,
da na očitu smrt ne sarne.
Ali će u dne prije skrovena
vrhu gore tvrđa biti,
a u noći svijeća ogńena,
vrhu tvrđe koja sviti,
neg dobroti pravoj viku
čas će dignut huda zloba,
i dostojnu hvalu i diku
kripos ne imat svoje u doba.
Poče rigat čeļad kleta
ijed, ki u srcu davno skupi,
na tridesti kad no ljeta
draga odhrana moja stupi,
ter naravi svoje sladke
kažuć milos blagodarnu
bistre vode iz nenadke
u rumena vina obarnu.
A to er bivši stane rodne
s djevom majkom ostavili,
i u čestitu Kanu, plodne
Galilee grad stupili,
bjehmo draga od prijateļa
tu primjeni ļubko veomi,
ki spravļaše pun veseļa
svoju kćercu da udomi.
On radosno srce i lice
kažuć što se većma more,
bješe mnoge poglavice
s nami dozvo svoje u dvore.
Sjede u miru blagovati
zbor dozvanijeh svijeh pirnika,
i u zdravje napijati
plemenitijeh vjerenika.
Polovicom još ne bješe
dovršila slava pirna,

dvorni sluge kad uzeše
srca ļuto bit nemirna,
jere doba u najboļe,
kad najveće bješe trijebi,
što je uzrok dobre voļe:
veće u dvoru vina ne bi.
Božija majka ražaļena
ubogom se kućom boli,
tere sinka obļubjena,
da ju pomože, skrovno moli.
Za sve smuti da se u licu,
on u srcu blag zadosta
ču svu dragu porodicu,
i obeseli svoga gosta.
Tim da se i mi svi jedini
veselimo srećnom zgodom,
šes kamenijeh suda učini
napuniti bistrom vodom;
koju očima tom pogleda
slavni porod božanstveni,
u vino se sladko ureda
promijenjena zacrļeni.
Toj videći svijesti vjernom
hvale bogu svi podasmo,
i na daru prem zamjernom
veseli se radovasmo.
Čuo si, svijetli gospodine,
s razgovora duga moga
ļudski porod i prvine
i našega bitje boga.
Ne išti veće tva visina;
za ḑovršit ja ti velim:
Svijetla je ova sva krajina
s ńegovijema slavnijem djelim.
To li žudiš i ńih znati,
pita ovega mladca znana;
i s ovom se riječi obrati
razumnoga na Ivana.
On je, reče, sve vidio
po solimskoj tom državi,
ńega je slijedom svud slijedio
s vernijem srcem i s ļubavi,
priko doba stojeć tega,
da nije sama djeva čista,
ja sred stana śńom našega.
I ovdi s riječim trudan prista.
Tad Ivanu Pilat veli:
Slijedi, vrijedni mladče, slijedi,
pokle izmoren starac želi,
da ga izmijeniš u besjedi.
Poroda mi čudna uzroke
iz početka sve razberi,
i otajnosti prem duboke,
ke se u vašoj zdrže vjeri;
er, ko čujem, zemļa ova
ne poštuje, ni poznava
uzmnožitijeh broj bogova,
kijeh Rim časti, svijeta glava.
Glas povijeda, da vi boga,
van jednoga, ne častite,
koga od roda umrloga
porodjena ne velite.
Odkrit mi ćeš pak za tijeme
ina djela i čudesa
mladca, koga čudno pleme
spovijedate da je s nebesa.
Pontijo vrši riječi svoje,
a gospoda sva kolika
s mnogom pomńom spravna stoje
čuti otajstva tač velika:

PJEVANJE TRINADESTO.

Bješe onada mladac znani
u najdražem bitju od ljeta,
kad lir s rusom izmiješani
na čovječkom licu cvjeta;
i ponosit svom ljepotom
i narešen svake dike,
vedrijem licem i dobrotom
nadhodijaše sve vrsnike.
Tim pun srama poštenoga
vladaocu se snižno moli,
da od slaba znanja svoga
ne ište stvari trudnijeh toli;
nu videći da je trijeba,
pravijem molbam da pogodi,
zamišļa se, i put neba
s podignutom mislim hodi.
U toj misli tašta svita
sve po malo misli ostavļa,
višńa otajstva ter dohita,
i da je čovjek zaboravļa.
I jur s krilim vjerne svijesti,
dalek zemļe podnižene,
uzvišen se sudi uļesti
u visine božanstvene,
i jur s dusim blaženima
u pameti svoj govori,
jur nebesku svjetlos prima,
jur vas plamom božijem gori;
vas o bogu misli, tere
stanovitom u pokoju
tu pun duha i pun vjere
misao ustavļa krepku svoju.
Na isti način kraļ od ptica
sivi oro streloviti,
sunčanoga kad se lica
spravļa iz bliže zrak paziti,
prostirući krila jaka
vitijem krugom s prva leti,
pak se uzdigne vrh oblaka,
da ga nije moć vidjeti,
i čijem k nebu blizu grede,
na zemļu se ne obzire,
nego stavne sve poglede
u gorušto sunce upire.
U što s mislim tač visokom
u prostore rajske ulazi,
slavna mladca s naglijem okom
svak začudjen gleda i pazi.
Mnozi, kako da je izdaho,
ali trudan san zaspo je,
potežu ga često i plaho,
da se u bitje vrati svoje.
Uzdišući s tijem duboko
najposlije se oporavi,
ter se za tijem na visoko
govorenje ovo stavi:
U početak, da svijes slipa
ļudska boļe razumije,
er pravoga dana i hipa
i početka bogu nije,
višńi ćaćko vjekoviti
kraļevaše s vječnom vlasti,
u svom bitju ponositi,
sveđ i svuda kijem se časti.
Još ne bješe on stvorio
mora, zemļe, ni nebesa,
ni vremena odredio,
ni do svijetu svoga uresa.
Sve što bješe, to bog pravi
bješe, izvrsne pun kriposti,
sam u svojoj slavan slavi,
svijeto u svojoj sam svjetlosti.

Sin jedini bješe šńime,
ki početka ne nahodi,
ni ga putom obćenime
majka umrla tad porodi.
Vječnoga otac vječni ńega
zače u vječnoj svojoj svijesti,
od poznanja gdi našega
kripos nije jaka uļesti.
U svjetlosti neumrloj
on neumrli tako sijaše,
i podložne smrti vrloj
ļudske puti ne imaše,
nu bez tijela umrloga
on riječ bješe ne izrečena,
u pameti nebeskoga
ćaćka začeta i skrovena.
Ne riječ, našoj riječi slična,
ku slab jezik izgovara,
ka, nekrepka i različna,
malo krat je kad ne vara;
neg riječ, ke izrijet moć veliku
tašta je ļudi svijeh zahvala,
ka imat ne će svrhe viku,
kao početka nije imala;
riječ zamjerne ka pun dike
vas kolik je svijet stvorila,
i lijeposti sve kolike,
ke su svijetu posred krila.
I kao ćaćko bog je istini
kraļ od zemļe, neba, i mora,
tako i ńegov sin jedini
bog je i gospod svega stvora.
Još, ki od oba ńih izhodi,
božija ļubav, duh prisveti,
svoj naravi ki gospodi,
ima pravi bog se rijeti;
duh, živuće sve po komu
diha i svoga stvorca dvori,
i u bitju se zdrže svomu
vode, zemļe, rajski dvori.
Nu tri boga ńih ne scijeni!
Tko toj drži, nije pravedan:
tri su oni u istoj scijeni;
ne tri boga, neg bog jedan.
Tako u trojstvu božanstveno
sve mogućstvo jedno samo,
a u jedinstvu ne izrečeno
sveto trojstvo spovijedamo.
I da ćutiš čudo veće:
bog, ki sišo s gar je s nebi,
i podložnu na zla i smeće
nosi umrlu put na sebi,
ne mańe je kako i prije
na nebesijeh s ćaćkom sada,
s kijem se jednak razumije,
s kijem upored vas svijet vlada.
Božanstvo je sveđ jednako,
ni mjesta ima osobita;
bogu je mjesto mjesto svako,
bog sve vidi, sve dohita.
Dalek našijeh oćutjenja,
a sveđ s nami svud pribiva,
i svud bivši, sva stvorenja
svom milosti napuniva.
Tač po zemļi raspršana,
za sve gori sunce da je,
zlatna svjetlos sija sunčana,
i sve resi svijeta kraje;
nu do čim se vrteć ona
sunca dalek svijet obtiče,
svud je šńime nerazdiona,
šńim se vijeku ne rastiče:
sred jedinstva tač skladnoga
i jedinoj u skladnosti
nije bez sunca svjetlos svoga,
sunce bez sve ni svjetlosti.

142. sunca] sunce.

Ali što je uzrok bilo,
da podložno na smrt bude
bog vazeti ļudsko tilo,
i na ove dođe trude,

otajstva su prem duboka,
ka čim budem ja skazati,
tva me pomno vlas visoka,
svijetli bane, ktjej slušati:

Kada višńi nebo učini
i s vodami nekrepcima
zemļu, ka u nekrepčini
nepomična svoj stan ima,

pun ļubavi, kom sveđ gori,
kom je izvrstan u sva djela,
netelesne duhe stvori,
svijetlu družbu od anđela.

On u lijepijeh devet kora
razdiļene ńih izredi,
puk rajskoga da su dvora
a pod svojom zapovijedi,

i od radosti neka svoje,
kom sam čestit bješe u vike,
mnozijeh, ki ju steć dostoje,
bude učinit dionike.

Ali od ńih velik dio
mješte dužnijeh bogu hvala,
što ijeh ljepšijeh satvorio
nad stvorenja sva ostala,

nepravednu zače żeļu,
da se odmetne i nabuni
suproć svomu stvoriteļu
i ńegovoj vječnoj kruni.

Zlobna oholas ńih potače,
(tko bi mogo toj podnijeti?)
da se bogu izjednače
u neharnoj svoj pameti.

Nu nebeskijeh kraļ dvorova,
prid kojijem se vas svijet trese,
od oholijeh zlijeh duhova
smjenje oholo ne podnese,

neg do čim se hitit pruža
množ nevjerna božije vlasti,
vjerne vojske svoje oruža
proć ńihovoj oholasti,

harna od zbora ter tu tako
neharnici ne spoznani
svi strmovrat u ogńen pako
biše iz raja istjerani.

Sred propasti tu ponorne
među tminam i jaukom
nevjernosti sve prikorne
grijeh plaćaju s vječnom mukom.

Višńi stvori tad čovika,
da narodom ļudskijem more
mješte odmetnijeh nevjernika
svoje napunit prazne dvore.

I krunu mu taj čas poda,
plodnom zemļom da kraļuje,
i da morskijeh vrhu voda
na svu voļu gospoduje.

Sve letušto, sve hodeće,
sve plovuće poda ń stavi,
i pod nebom sve što veće
diha i žive u naravi.

Samo u oni čas, kada ga
u zemaļski raj priseli,
dubja i cvijetja u kom draga
stvori razlik plod veseli,

ter mu reče, sve ljepote
tu naresene da uživa,
i božije se od dobrote
haran sve dni spomeniva,

ukaza mu lijepe duńe,
i zaprijekom zlom zaprijeti,
da ne bude tegnut u ńe,
ako żeļan nije umrijeti.

175. što ijeh] sctoijeh *mjesto:* što ih je. 201. čovika] čovjeka.

Ali opaka huda zmija,
prava mati od neistine,
koja bješe najhitrija
nad zemaļske sve živine,
prvoj majci zle nauke
poda i sasma za nas hude,
branjene se da jabuke
za jedno s vojnom hitit bude.
Jedva on sladku voćku izjede,
ali od veće gorku paka,
kad ga višńi karat sjede
iz gorušta s gar oblaka,
srditome ter besjedom
osudi ga na jad vrli,
ki on podnijet ima, i redom
za ńim narod vas umrli;
er na gorke tad bi vaje
iz lijepoga raja istjeran,
da o svakdańem trudu traje
mučan život i čemeran;
rad ńegova grijeha pače
jošte i zemļa bi prokleta,
da bodezne plodi drače,
da neplodnom travom cvjeta.
Neposlušna za tijem žena
cijeća obijesne sve naijesti
teškom platom bi plaćena,
da sveđ rađa u bolesti,
i osudjena s pravijem gńevom,
ko stvor ćudi promjenļive,
pod oblasti da muževom
od vremena toga žive.
A i napasnu zmiju, pokle
bi tač želna našijeh jada,
oštrom kletvom višńi prokle,
ka ju slijedi teška i sada:
Sve dni po tle da se vuče,
pogrdjena, poplesana,
da ju čovjek tjera i tuče,
crna zemļa da je ńe hrana.

Tad, ko skrivi na svjet smajski
prvi ćaćko slab od više,
nebeski se dvori rajski
svemu ļudstvu zatvoriše.
Najprvo se tad na svijetu
rodi porod opak toli,
da u nemiru zlobnu i kletu
krv pravedna brata proli.
Tad se omrsi u mrzeće
bogu zlobe zemļa huda,
u privare, grabše i smeće,
u grijeh bijesni sramna bluda;
tad nikoše tuge i trudi,
ki nemirne misli uzroče;
tad živote tužnijeh ļudi
smrt nemila kosit poče.
Naripiše za jedno šńome
glad, plač, žalos, male moći,
i s potrebom sramotnome
sve bolesti, sve nemoći.
Bivši narod ļudski mogo,
da višńega ne uvrijedi,
miran živjet vijeka mnogo
bez nijednoga truda i zledi;
ali on sa zla sveđ na gore
svak čas huđi stupajući,
trpjeti ga već ne more,
ki ga stvori, sve mogući.
Plasijem vodam toga radi
vas saj ovi svijet priklopi,
i naraštaj zle čeļadi
sa svijem grijesim ńih potopi.
U zaklopnoj samo plavi,
da sve ļudstvo ne pogine,
male ļudi bog ostavi,
a bez grijeha i krivine.
Po ńegovoj jošte voļi
prid osvetnom gńivnom vodom
svijeh živina skot najboļi
shrańen s ļudskijem bi narodom.

Sve se živo tad opeta,
tom se utopna voda skrati,
umrloga vrhu svijeta
poče s vrhom uzmnožati;
nu života tad našega
učini se konac tańi,
i broj ljeta, ka prije toga
čovjek živje, bi pomańi,
neka narav slaba umrla
s uspomenom češće smrti,
boga vrijeđat mańe hrla,
u svom zlu se bude utrti.
Ali stvar je trudna i mučna,
da ne stupi priko puta,
opakovat ćud naučna,
i na gore sveđ prignuta.
A to er ļudi uzmnoženi,
srca od veće na zlo plaha,
počeše opet u nescijeni
od božijega živjet straha.
Taj nescijena ńih naputi,
s nerazbornijem da se bijesom
dogovore podignuti
građu oholu proć nebesom,
scijeneć, da će nadvisiti
višńe dvore ńe visina,
a oni steć glas vjekoviti
djelovanjem bez načina.
Nu moć božija privelika
sve tej sprave ńih najbrže
s razdjeļenjem od jezika
smete, ustavi, i razvrže.
Oni tada u razlike
raspršani strane od svita
zemļe obstriše sve kolike
igdi sunčan zrak dohita:
mnozi kuće i gradove
s prva male zidajući;
mnozi tijereć trudne love;
mnozi sadeć i sijući;
mnozijeh prva bi zabava,
na daleko svake časti
prihivati sred dubrava,
i po luzijeh ovce pasti,
kojijeh često krv višńemu
poklańahu kraļu od nebi,
s podniženijem srcem ńemu
utječuć se pri potrebi,
da vrhu ńih i vrh stada
on s nebesa blag pogleda,
i sijanijeh plod livada
zlijem godinam harat ne da.
Bez nauka tač nijednoga
dni neuredne svak vodeći,
nu zakona naravnoga
sam obćeni put sliedeći,
u ovem bitju svijet dvadesti
malo mańe vijeka stoja,
od nebeske dalek česti
i rajskoga od pokoja;
kad se kazat poče blaži
bog, ki često s grijeha kleta
na ļudi se jur razdraži,
i bi zvan bog od osveta.
Samo ńima rastvorio
još ne bješe rajske dvore,
ke je sada pripravio
svijem pravednijem da sa otvore.
Nu za ukazat umrlima
biljeg blage svoje odluke,
izabranijem zakonima
poče oštriti ļudske puke;
zakonima, kojijem sada,
za sve veće dospijevaju,
sama se ova zemļa vlada,
i u ńoj samoj mjesto imaju,
a to er gospod neumrli
vrh ostalijeh svijeh naroda
naše djede jur zagrli
i nauke im lijepe poda.

Ńim za veće raspoznanje
bi zapovijed postavjena,
oštro činit obrezanje
oštrijem nožem od kamena,
i običaji sve ostale,
priko svega kijem godišta
ponavļamo božije hvale
kroz razlika svetilišta.
Još proroke znane uputi,
da veliku milos svoju
svetijem duhom nadahnuti
narodima ļudskijem poju:
ko vijek doći čestiti će,
vijek od sreće, vijek od zlata,
kad dobrijema svijem biti će
rastvorena rajska vrata.
Toj čekahu naglo toli
bogoļubni dusi sveti
pod zemļome stojeć doli
gdi dan bio vik ne svijeti,
da sto ljeta dan se svaki
ńim činijaše, dokle izađe,
ki će otvorit zaklop jaki,
koji ih drži tamne od građe,
neka uzidu šńime veće
na raskoše rajske slavne,
na veseļa i na sreće
vernijem dušam davno spravne.
S mnogom pomńom tim poznana
proročanstva razbirahu,
i došastje srećna dana
žeļnijem srcem izgledahu;
moleći se stvorcu svomu,
vrhu ļudske da naravi
užežene na prvomu
roditeļu srčbe ustavi;
za grijeh, koji jedan skrivi,
da sve ne tre ļudi druge,
da svoj pogled milostivi
na ńihove svrne tuge.
Prosti, mili ćaćko, prosti,
svi veļahu glasom jednijem,
ne izrečene tve milosti
sladki jezer pošļi žednijem.
Raj nam podaj obećani,
od kojega na daleče
u pritamnoj ovoj strani
zastupna nas zemļa obtječe.
Stvorio nas zaman nijesi
na priliku slavnu tvoju,
dobri kraļu od nebesi,
naša nado, naš pokoju.
Ako li se još ki godi
stare zloće i krivine
vrhu zemļe trag nahodi,
s koga slabo ļudstvo gine,
svetom rosom nebeskome
sve dobrota tvoja operi,
i pokrijepi tužne ńome,
i ńih slabos nadomjeri.
Ah, tko će nas napojiti
tvojom rosom, sladki bože?
kad će daždjet dažd čestiti,
suhu zemļu da pomože?
Vi nebesa blaga i mila
rajskom rosom zarosite,
vi oblaci srećna iz krila
pravednoga zadaždite.
I ti, koga od vijek vijeka
obećana s gar iz raja
s nami umrla zemļa čeka,
da ju izbaviš gorka vaja,
hodi, hodi, sini, sini,
slobodi nas noći crne,
božanstveni rode istini,
prid kijem snažni pako trne!

437. li] bi. 453. vijeka] vika.

Ti si rajska rosa medna,
ti daž srećni, ki zalihe
tužna svijeta malo vrijedna
oprati će zlobe i grihe.
Hodi, sladko naše ufanje,
pospješi se, već pospješi,
smiri naše bolovanje,
a pakljenu vlas popleši.
Hodi, ne moj da te uzdrže
zaklopjeni višńi dvori;
za doć k nami prije i brže
rajska vrata na tle obori.
Molbe i riječi sej priklone
uzmnožahu duše svete,
crne od noći i usione
naglo želeć bit izete;
kad nebeski kraļ, misleći
za čas vječnu svoje krune,
da za odmetni skup mrzeći
nebesa se veće ispune,
srce svoje utaženo
na pravednijeh molbe skuči,
ter veseļe ńim žudjeno
a mir podat svijetu odluči.
I u trenutje za sve od oka
on mogaše jednom riječi
raj otvorit, ki s uzroka
pravednoga nam zapriječi,
ali poslat s gar jednoga
od anđela, ki ga slide,
da ponora pakljenoga
sve razvali tvrde zide,
i da verne duše od tole
na nebesa hrli odvesti,
da na prazne budu stole
izagnanijeh duha sjesti;
sve milosti da spomenom
ļudi umrle većma steže,
i ļubavim božanstvenom
ńih ledena srca užeže,
svoga sinka, rod jedini,
s gar s nebesa posla, da se
za nas čovjek on učini,
da uzme ļudske grijehe na se.
Nu došastje da ńegovo
ne nadano nam ne bude,
i ko sasma čudno i novo
ne probudi krive osude,
ali čeļad da sumńiva
ne izagnu ga rodne iz strane,
er se porod boži odkriva,
što zakoni stari brane:
izvan pjesni i biljega,
sveto pismo kijem puno je,
da nam s neba bog svojega
sina uputit obećo je,
ktje da bude doć prid ńime
izabrani prorok, komu
Ivan bješe slavno ime,
ki se u mjesti rodi ovomu.
Naravnoga priko reda,
ļudsku kripos što nadhodi,
Zakariju staru sijeda
Elizabet ńega rodi;
ter vesela jak danica,
u istoku kad se upazi,
kaže zrakom svoga lica,
da za ńome sunce izlazi,
prid višńega tako sinom
dođe on na svijet, i uzrastje,
da i poznancom i tuđinom
glasi božije svud došastje.
Ovi, od prvijeh bježeć dana
ļudsku družbu i poglede,
dalek rodna svoga stana
u pustińi život svede.

464. grihe] griehe.

Dvor mu bješe mrazna spila,
grad planine i dubrave,
gorske zvijeri družba mila,
hrana luški med i trave,
svakdańe mu pitje obćeno
bistra voda podavaše,
tijelo postim ukrotjeno
oštra kostrijet odijevaše.
Tako deri do trijes ljeta
sred planine puste divje
u pogrdi tašta svijeta,
ali ugodan bogu, živje.
Nu pokorni mladac sveti,
za sve slike sasma okošte,
bješe u lice blag vidjeti,
i dostojan da ga pošte.
Tu veselijem besjedami
on obćaše veće krati
dubju, stijenam i vodami
srećne glase povijedati.
Dugo držat ne može se
ova kripos pokrivena,
neg po zemļi svud prostrije se
klikovana i hvaļena.
I jur mnozi krepko i stavno
vjerovahu u ovoj strani,
da je on sišao s neba davno
kraļ umrlijem obećani;
kraļ, koji će u verige
kraļa od pakla zbit nemila,
kako kažu skladne knige
svetijeh prorok i Sibila.
Za to k ńemu ļudstva česta
s bliza oda svud dohodijahu,
i od koga je roda i mjesta
i dvaš ga i triš uprašahu:
Je li on, ļudskom ki narodu
ima u pomoć s neba doći,
da nam sladku da slobodu,
da pakljene satre moći?
On riječima medenimi
iz kamene oštre spile
podavaše ove ńimi
odgovore srećne i mile:
Vesel'te se svi narodi,
ki ležaste dosle u mraku,
rajska svjetlos ere izhodi,
da istjera noć opaku.
Nu da ja sam svjetlos ova,
ne mo u pamet vami upasti;
kruni ļudskijeh svijeh sinova
ja ne grabim spravne časti.
Istine sam ja svjetlosti
samo glasnik vam prihodni,
s koje imate od tamnosti
huda grijeha bit slobodni.
Za mnom grede jači od mene,
vječni mir dat vjernijem svojim,
ja mu obuće božanstvene
odvezati ne dostojim.
Približa se, s nami je veće,
protiva mu svak se uputi,
uzrok sladki naše sreće,
bog u ļudskoj rodjen puti.
Sretite ga u veseļu,
pute cvijetjem naresite,
i žudjenom spasiteļu
sniženi se poklonite.
Svak zagrlit u toliko
ńegov nauk rajski obikni,
na griješeńe mrzi priko,
i u srcu mu pravda nikni.
Svak se od zloće pokaj hude,
i kajuć se k meni teci,
da u pokoru grijeha bude
u čestitoj opran rijeci.

540. luški] luschi.

Hrli, hrli, ko god žudi,
da sve duše gnusobu istre,
na hladenac na veseli
od pokorne vode bistre.
On krstiti podpuno će
vas u duhu prisvetomu,
verne umiti stare od zloće,
rajsku milos dat svakomu.
On nam nosi vijek zlaćeni,
on s nebesa na svijet sinu,
mrak u svjetlos da promijeni,
u dan bijeli noćnu tminu.
Mnozi glase tej čujući
prihodijahu s bližńijeh strana,
dična mladca naglo ištući
pokraj rijeke od Jordana.
Mir prosijahu žudjen oni
kroz snižene molbe tihe,
ter skrušeni, ter prikloni
spovijedahu svoje grihe.
Nage u rijeci po načinu
svijeh peraše prorok svijetli,
moleć božiju veličinu,
ńih pameti da prosvijetli.
Pune vode obje ruke
podizaše na ńih čelo,
i držeći prave odluke
ispuńaše sveto djelo.
Dođe krijuć kao skup ini
jošte i mili sin višńega,
da krstiteļ slavni učini
čisto opranje i vrh ńega,
a to u ļudskoj da naravi,
za svoj nauk stvorom združit,
truda i stvari ne ostavi,
koju čovjek ima obslužit,
za tijem vode da posveti
djelom svoga umivenja,
i ukaže svemu svijeti
dohodnoga moć krštenja.
Bogoļubni verni sluga
gospodina pozna svoga,
utočište našijeh tuga,
u čovječkom tijelu boga.
Za to uspregnu, ter klečeći
prid noge se ńemu stere,
dostojan se ne držeći,
svijeh čistoća vir da opere,
ke su, veleć, ke potrebe,
da stvor stvorca bude umiti?
ni ti od mene, neg ja od tebe,
bože, kršten imam biti.
Ali kada pozna i vidje,
da mu Jezus ļubko i blago
učiniti zapovidje
umivenje bogu drago,
vas pun straha i čudesa
kroz zamjernu lijepu zgodu
božanstvenijeh vrh telesa
posvećenu proli vodu.
Na rajskomu tomu dilu
zlatom sinu Jordan rika,
i sta po ńe svemu krilu
čudna slava i velika.
Veseo za tijem raj se otvori
ne izrečenoj u svjetlosti,
i nebeski jasni dvori
zagrmješe od radosti,
a tu tako zemļi nice
iz nebesa s gar doleti
bijele i zlatne golubice
u prilci duh prisveti.
Vrh našega spasiteļa
on se ustavi svijetle glave,
čijem vječnoga roditeļa
ču se u jedno glas pun slave:

638. podizaše] podižaše.

Ovo je moj sin obļubjeni,
moja dragos, moja dika,
u božanstvu jednak meni,
vječna ma riječ i prilika.
U toliko s gar poslani
kod ńega se nahodijahu
rajski sluge i dvorani,
bijele ubruse ki nošahu,
ter poslušno i veselo
utirahu ńima okoli
božanstvene prame i tijelo,
ke čestita voda poli.
Po sniženom djelu tomu
bog se iz bistrijeh dijeli voda,
koga prorok puku svemu,
ki tu bješe, poznat poda,
evo, veleć, evo s koga
gine stara zloća kleta,
jaganca evo nebeskoga,
koji diže grijehe od svijeta.
On je, koga vam navijestit
mojijem glasom bog naredi,
ńegov nauk lijep i čestit
svak veseo sluša i slijedi.

PJEVANJE ČETRNADESTO.

Tom čovjeka boga krsti
slavni prorok, ne mneć prije,
da čeļadi svakoj vrsti
ovu sreću pripovije,
divjačne se iz pustińe
diže, kažuć svud okoli,
novi zakon da počińe,
svijem dobrijema čekan toli,
ko je spasiteļ s neba sišao,
od silosti smrtne ļute
svijet izbavit, koji prišao
bješe davno božije pute.
To bi od malijeh vjerovano,
dokle hrleć, da nas spasi,
isti bog se bjelodano
svojijem djelim ne oglasi,
kijem po našoj svoj državi
steče u kratko take urese,
vrhu ļudske da naravi
svijeto i velik činijaše se.
Tim najprvo za uzrok ovi
obra dvanaes učenika,
ki će druzi bit ńegovi
u činjenja sva kolika,
bivši od prije boravio
bez družine do tries ljeta,
i dijeliti ne obćio
s druzijem svojijeh truda i svjeta.
Nu da milos tva ne sudi,
da nas vjerne druge svoje
iz velika broja ļudi
po prijateljstvu izabro je,
ali da nas gleda i scijeni
ko bogate i moguće,
ali ere smo mi vuhveni,
od velike ali kuće;
od priprosta svi smo traga,
za bogastvo ne marimo,
himba i varka nije nam draga,
na vuhvenstva svi mrzimo.
Pet nas, mjesto male od scijene,
Betsajida mirna rodi,
hranu iskati naučene
od djetinskijeh ljeta u vodi.
Pokraj bistrijeh rijeka i mora
vodijahomo naše vrijeme,
često loveć bez umora
na udicu ribe nijeme,

iz uboške lađe često
mećuć oble vrše i mreže
na običajno ribno mjesto,
gdi se dobar lov isteže.

Prem u ono isto doba,
kroz moguće kad besjede
mene i brata on Jakoba
k sebi zazva i privede,

mrežu iz mora izvadjenu
ja napravļah, a brat mili
još čuvaše živu plijenu,
ku bjehomo uhitili.

Petar od nas ne daleko
s dragijem bratom Andrijome
bješe ribe množ zateko
i vožaše na kraj šńome;

nu zazvani netom biše
od poroda od božijega,
lov i mreže ostaviše,
i slijediše hrlo ńega.

I moj rodjak Filip tada
zazvan taj čas skoči s plavi,
i pogubu nimijeh stada,
sve zabave svoje ostavi.

Dođe k nami jošte Toma,
i ńegov se drug učini,
ribe stražit vješ veoma
i pri kraju i u pučini.

Dođe i Šimun, koga iz Kane
galilejske rod istječe,
i Tadeo, rodne od strane
sve ribare ki priteče.

Alfeov Jakob toga prije
na uzdanu se na ń namjeri,
ko najdraži rodjak, ki je
bratučed mu po materi.

I kako smo malo mańe
od priprosta svi plemena,
tako narod i najmańe
priprosta su naša imena.

A da vidiš mnozijeh slike,
začudjen bi reko u sebi:
kakve vodi nasljednike
ljepši od ļudi svijeh pod nebi!

Vrhu broja rečenoga
malo boļe tri joštera
na vojevodu nebeskoga
donije srećna ńih namjera.

Toj carenik jes Mateo,
i Petra, od nas najstarijega,
vrsnik ljetim Bartolomeo,
i Juda, uzrok od zla svega;

Juda, koga krvno izdanje
misleć, kijem nas svijeh ucvili,
ćutim gork jad i skončanje,
spomena me mrijeti sili.

Jedva vrši treće ljeto,
odkle s druzim mene ovimi
ćaćkom bogom porod svijeto
za svojega druga primi,

od čudesa nu zamjernijeh,
u ovo kratko vrijeme koja
stvori u koris duša vjernijeh
izgovorit nije broja,

ni bih vijeku ja spovidjet
ovijem slabijem mogo ustima,
što bih srećan čut i vidjet
mojijem ušim, mojijem očima.

Tim more ovo ne ću brodit
s kratkom plavim bez jakosti,
nu za služit i pogodit
u čem godi tvoj milosti,

od neizbrojnijeh slavnijeh čuda
malo ću odkrit što godi ti,
i toj malo s vele truda,
er su stvari mučne izriti.

124. izriti] izrijeti.

Zlamena ću pustit nova,
doglašena tebi, scijenim,
kijem se bližńijeh sred gradova
on uzvisi ne izrečenim,

er ńegovijem djelim tako
diči evrijenska sva se strana,
da će u doba slovjet svako,
igdi svijeća sija sunčana.

Pjeva i diže svak do neba
Lazarovo uskranutje,
ki zadahnut jur sred greba
dan četvrti živ se oćutje.

Da propustim neizbrojne
i od gospode i od puka,
kijeh od smrti ote ubojne
malo mańe mrtve iz ruka.

Zbrojio bih prije nebeske
zvijezde i listje gusta gaja,
morske pjene, drobne pijeske
poljevana valim kraja,

neg bih imao snage i moći
zbrojit ļudi nelagodne,
od razlicijeh kijeh nemoći
mirne učini i slobodne.

Koji glusi, koji nijemi,
porodjeni u zlu tomu,
sladkijem riječim njegovijemi
vraćeni su zdravļu svomu!

Koje hrome, koje kļaste,
ke klijenite blag izvida,
ke prosvijetli slijepe i tmaste
bistra i čista da su vida!

Ku nezdravih množ očisti,
gnusna guba kijeh raskaza,
i ńih dušam u čas isti
drum vječnoga dobra ukaza!

Broj se onijema ne nahodi,
kijeh ńegova milos tužnijeh
na sto mjesta oslobodi
od razlicijeh rana kužnijeh;
rana, a kijeh se usmrdjeli
živi bjehu jur na svijetu,
boga hvale sad veseli
u životu mirnu i svetu.

Ni bit mogu pribrojeni,
kroz utrobu ki nadmenu
bjehu trpjet usiļjeni
bez pristanka žeđu ogńenu,

da ne bješe ńih kripostan
pomoć nijedan lijek ni voda,
ńegov pogled nu milostan
drago zdravlje sam im poda.

Pustitću onijeh, kijem ustresla
s groznom ježńom trešńa ļuta
bješe zglobe sve rastresla
slaba tijela utrnuta,

da kroz nijednu ne bi pomńu
jaka izliječit ruka umrla
nepristavnu kršńu i lomńu,
ka ih bješe smrtno strla;

ni ću izricat, kijeh zategnu
unutrńi ogań kleti,
da do smrtnijeh vrata tegnu,
da izidu van pameti,

ali kojijem dusi crni
za ke teško sagrješenje
gospodijahu nesmotrni
tijelo, pamet, sve čińenje,

i ki od zledi ne poznane
u davńemu ležeć odru
put kazahu na sve strane
blijedu, usahlu, žutu, modru,

ter čemerno žalostivi
u skončanju tač veliku
istrudjeni, malo živi,
jedva imahu ļudsku sliku.

On svijeh ovijeh ļubežļivom
ozdravļaše sad besjedom,
sad desnicom milostivom,
božanstvenijem sad pogledom.

Po svijeh mjestijeh cijeća tega
i na pragu crkve stolne
ne izbrojena čekaše ga
množ čeļadi slabe i bolne,

ka netom bi oćutjela
kud gre ljekar sve mogući,
on čas bi se tu donijela
sve mu pute pritečući,

i moleć ga groznijem cvilom,
da potrebnijem zdravļe udijeli,
da pomoćim svojom milom
ucviljene obeseli.

Nu ne bješe još nikoga
oživio mrtva, kada
hodeć s kraja sidonskoga
sred Najima stupi grada.

Tu šńim i mi ulazimo,
i gradjana punijeh smeće
izredjenu množ pazimo
bijele u rukah nosit svijeće.

U žalosnu tomu puku
bješe čuti glase jadne,
ki svjedoče gorku muku
s težke zgodi i nenadne.

Praćahu oni uprav groba
mladca, komu smrt nemila
u proljetno bješe doba
priko reda dni skratila.

Ńega lice bez žalosti
ne mogaše bit vidjeno,
od naravne sve lijeposti
još ne dobro razdijeljeno.

Od nepomne tač živine
rumen trator kad se uvrijedi,
dika mu on čas sva ne izgine,
nu po malo sahne i blijedi.

Iz rodnoga tako busa,
kad od djeve lijepe i mlade
ulomjena rana rusa
iz krila joj na tle pade,

do vrijeme se drži ńeko
zračna, i sasma ne pogrubi,
dokli sunča ńu pripeko
svu ne osuši, ni pogubi.

Udovica majka, koja
drugi porod ne imaše,
za ńim mrtvijem bez pokoja
grozno plačuć vapijaše,

ne pristajuć, čim narica
svu čes hudu tužne u glase,
noktim rańat plačna lica,
razvržene kidat vlase.

Mnoge druge majke okoli
uporedu šńom cvilijahu,
i suzeći na ńe boli
gradjani ju svi žalijahu.

Ko bog blijedo i bez krvi
mrtva mladca vidje obliče,
i obraz, na kom mah najprvi
vidijaše se gdi jur niče,

vrh tužne se majke smili,
besjediti ter joj uze:
Ne smeta se i ne cvili,
otri s lica grozne suze.

Mrtvo ustavi za tijem tijelo,
i, da čuju svi mještani,
viknu jako i veselo:
Govorim ti, mladče, ustani!

Cviljen mladić toj čujući
usta, oživje, oči otvori,
ter okolo gledajući
od veseļa progovori.

Tako vratjen majci dragoj
sinak dragi k ńoj pohrli,
u ļubavi tere blagoj
prid svijem pukom ńu zagrli.

Ko velika rados, koje
bi ńe tada uživanje,
živo pazeć dijete svoje,
srdca svoga sladko uzdanje!

Ovo čudo glasovito
vrhu predńijeh svijeh biljega
čini, da svi priklonito
hvale u ńemu privišńega;
da u glas jedan svak zaupi:
Evo ki gre pun božanstva,
da israelski puk odkupi
od grešnoga zla sužanstva.
Ne do vele još vremena
po zlamenju tač izvrsnu
svijetle slike i plemena
mladu diklu on uskrsnu.
Ńe roditeļ, Jair znani,
mrtvu i živu ki je ugleda,
toj svakomu u ovoj strani
slavno djelo pripovijeda;
Jair, koji tako blago
ima, i sladku tač besjedu,
da je vazda šńime blago
kumu, drugu i susjedu.
Čuo si, kako lijepo i čudno
na srećnomu stvori piru
čiste od vode vino uļudno,
za prijateļsku častit viru.
Sad čudnija slušaj djela!
U doba se bješe ńeko
od obilnijeh skupa i sela
odijelio po daleko,
i hrleći sunce u more
skrit zlaćenu svu priliku,
za sobome vidje s gore
žena i ļudi množ veliku.
Uzmnožna se čeļad ova,
božije riječi ku zaniješe,
s mnogo mjesta i gradova
uputila za ńim bješe,
i slijedom ga svud slijedeći
ošla kućne sve potrebe,
u zabitju svak držeći
svojijeh, svoj stan, sama sebe.
Jezus, rajske vir sladosti,
pobrinu se ļudstvu tomu,
žaleći ga jako dosti
u svom srcu milosnomu,
bivši tri dni jur izašli,
odkle oni, čim šńim gredu,
još ne bjehu piće našli,
da svoj život ńom provedu.
Nahodijaše on se tada
u pustošnoj prem planini,
ni tu bješe blizu grada,
da jestojsku kupit čini,
a po granah dubja kitna
još nezrela i ne uzrasla
vidijahu se voća pitna,
ka bi gladne ńih napasla.
Čim žestoku za to muku
kaže božija družba izbrana,
odkle uzmnožnu toli puku
potrebna će nać se hrana,
tu s pet kruha i dvije ribe
čes djeteta iznije mala,
što mu bješe do potribe
ļubežļiva majka dala.
Ali tko bi vik dohitit
mogo ļudskom po razlogu,
s pet kruha se da nasitit
pet tisuća ļudi mogu?
Sve donijeti toj prida se
božiji porod tad naredi,
ter k družini obraća se,
i u glas meden ńim besjedi:
Samiri se, družbo moja,
ako se od vas ki god smeo
od uzmnožna tegaj broja,
svak će danas bit veseo.
Za tijem držeć obje uzgori
ruke i oči obratjene,
vječnom ćaćku svom govori
ove molbe podnižene:

*

Višńi ćaćko, koji, ugodnu
davaš piću stvarim svima,
čineć zemļu pitnu i plodnu
toplijem suncom i daždima,

ako tva vlas stanovita
pustošnome ńegda stranom
israelski puk napita
doletjelem s neba manom,

ako časom od ničesa,
da svud ime tve se hvali,
zgradi zemļu i nebesa,
more, i vas saj stvor ostali:

ti naspori i uzmnoži
jestojsku ovu s neba zgara,
i što mańe jes priloži
tva desnica, ka sve stvara,

da skup ovi vernijeh duša,
ki tač velik gre za mnome,
svaku slados u ńoj kuša,
i nasitjen bude ńome.

Za ovom molbom i besjedom
zapovjede svoj čeļadi,
da u brojne družbe redom
na travno se tle posadi,

ter s obrazom vedrijem vele
svi kolici bivši sjeli,
u neizbrojne slomjen dijele
kruh i ribu ńim razdijeli.

Razdijeljena pića tade,
čudno djelo božije vlasti,
svijem u rukah iz nenade
uzmnoži se i uzrasti,

ter, ko ļudska svijes ne osudi,
o priprostoj maloj hrani
pet tisuća bjehu ļudi
zadovoļno napitani;

i, što velijem osta i malijem
veća rados i raskoša:
drobnijem mrvam po tle palijem
napuniše dvanaes koša.

Još tva milos čuj i drugo
zlamenito djelo, koje,
nije od tole vrijeme dugo,
vele od oči vidjeno je.

Bješe jednoj u prodoli
zelen stabar lijep uzrastom
gusto kitje svud okoli
raširio s mnogom hvastom.

Prije vremena toga često
s ńega ļudi, putom trudni,
prohodeći kroz toj mjesto,
dohitahu plod uļudni.

Tuda i boži sin po sreći
putujući s družbom prođe,
i ko čovjek glad ćuteći
od voćke ga žeļa dođe.

Nu ne bivši plod ugodni
našo razmi kitne grane,
s gńivom prokle dub neplodni,
za sveđ rađat da pristane.

Na prokletje jako i silno
sva problidje voćka ohola,
i šńe opade listje obilno,
i učini se suha i gola.

S ne mańome jošte oblastim
sińu moru gospoduje,
ke ńegovu s mnogom častim
riječ najmańu sluša i štuje.

Ja ga očima vidjeh ovijem,
i svi druzi sa mnom ini,
davat strašnijem red valovim,
uzdu stavļat ńih vrlini,

i gdi ohole straši vjetre
svojom oštrom zapovijedi,
da ńih sila plavi ne tre,
morsko poļe da ne jedi.

397. ko] kao.

Još podpuno mjesec treći
mijeneći se nije na dvoru,
kada jednom mi vozeći
mirni vodnom po prostoru,

na po tijeka mrkle noći
pučina se plaha užeže,
i u vrloj se ču strahoći
gdi nadmene vode reže.

Za režanjem strahovitijem
uzavrelo taj čas more
s gorami se valovitijem
u nebeske pruži dvore.

Jur plav naša blizu strena
vidijaše se zlijem načinom,
oda svudi obkružena
vihrim, plavim, daždom, tminom.

Mi na očiju smrt prihudu
svak čas pazeć s lednom svijesti
u žestoku strahu i trudu
počesmo se grozno tresti;

kad miloga vojevodu,
ki našega dalek vaja
rasrdjenu morsku vodu
osto bješe gledat s kraja,

po valovijeh kako kopnom
upazismo gdi nam grede,
ni mu pjenom oni utopnom
svetijeh noga kvase i vrijede.

Toj zamjerno pazeć djelo
gorka obujmi svijeh bojazan,
mneć da ļudsko nije tijelo,
nego noćna ka prikazan.

Ali on sladkom svojom riječi
na običajnu nam se javi,
i naš ledeni strah izliječi,
i neprave sumńe ustavi.

Uzdajte se, reče, uzdajte,
što ste tako vi strašivi?
strah i sumńu istjerate,
dokle ćete bit sumńivi?

Toj čujući Petar, reče:
Ako ti si, gospodine,
daj, da sluga tvoj doteče
k tebi miran vrh pučine.

I bivši mu reko: hodi,
na glas mila odgovora
hro se starac uslobodi
vrh smućena stupat mora.

Nu kad vidje srčbu plahu,
ku srditi vjetri uzroče,
pripade se, i u tom strahu
tu tako se topit poče.

Topeći se taj čas draga
gospodina molit usta,
da mu pomoć poda, da ga
smrtnom moru otme iz usta.

Bog desnicu k ńemu stere,
i veli mu blag i mio:
Nasljedniče male vjere,
što si u srcu tvom sumńio?

Reče, i na plav šńime uzide,
a pučina nam protivna
smiri se on čas, i tija otide
plasijeh vjetar obijes gńivna.

Mi slobodni morske od siłe,
što se viku ne nadasmo,
za jedno šńime brži od strile
pri kraju se ugledasmo.

Bjehmo izašli na kraj veće,
kad vidjesmo čudo novo,
s koga svuda svjetļe i veće
slavno ime bi ńegovo.

Er kraļevi u tej kraje
bjehu došli haračari,
kupit, kraļu ki se daje,
svako ljeto pjenez stari.

Ńih vesela srca primi
sin ļubjeni kraļa od nebi,
i govoreć za jedno šńimi
strane dozva Petra k sebi.

Za sve ovoga ja plaćati
nijesam držan, ńemu veli,
uzroka im ne ću dati,
s koga bi se oni smeli.
Pođ' na more, i ka riba
od tebe se prva uhiti,
nać ćeš u ńoj čijem je triba
za me i za te ńih smiriti.
Veseo Petar pođe i vrže
tuńe u more toga radi,
i žudjeni lov najbrže
iz morskoga skuta izvadi.
Ribu otvori uhitjenu,
i u ńe ustijeh nađe od zlata
svijeto pjenez, ki za scijenu
bi dostojna kraļu plata.
Trnem kad se spomenuti
od jednoga budem, koga
obujmili bjehu ļuti
dusi jaza pakljenoga.
Vidio ja sam u toj vrijeme,
kupeć ribni lov na kraju,
gdi oni silno krše ńime,
i gorke mu muke daju.
Ovi, ko se pripovijeda,
bi nečasne plod ļubavi,
ka ńegove priko reda
roditeļe jur sastavi.
Na najveći dan svečani
ispuniše bludnu żeļu,
kad se i pravijem stupit brani
ženitbenu na posteļu.
Nu s obijesnijem ńima bludom
ne bi dugo uživanje,
er za zloćom oba hudom
stignu gore pedjepsanje:
među prvijem zagrļajim,
ko pravedni bog dopusti,
tamni hotim s vječnijem vajim
u čas jedan dušu pusti,
tako da noć ista jedna
punom mjerom priko vrha
od hotimstva nepravedna
bi početak ńemu i svrha;
a ńegovu bludnu ļubi,
bivši rodit već gotova,
trijes iznenad ogńen ubi
iz nebeskijeh zgar dvorova,
i čas isti na dvije strane
bio bi dvjema smrtne od štete,
da iz matere razaprane
ne izvadiše živo dijete.
Sestre očine milostive,
ke su svjedok djelu ovomu,
hraniše ga, da požive
ke god vrijeme u ńih domu.
Nu ne prođe vele doba,
kad na božije poče ktjenje
roditeļa krivijeh zloba
pravo udarat porodjenje,
za što dijete ubah malo
osta očima slijep objemi,
i, da je tužnijeh svijeh zrcalo,
sasma ogluhnu i zanijemi.
A kad paka veći uzrasti,
prem žestoke hude od više
ogńenite na ń napasti
bez milosti naripiše.
Sto nakazni, sto zlijeh srda,
bez žalosti nije moć rijeti,
silna pakla vojska grda
obra u ńemu stan prokleti.
Kroz ńegova usta one
u rasrčbi, ijedu i strahu,
gńivne, otrovne, usione,
u sto glasa zavijevahu.

545. ko] kao. 556. pedjepsanje] pediepsanie. 569. dvije] duije.

Od strašnoga zavijevanja,
s kijem činjenja druži gora,
svak se straši, svak uklanja,
doma bijegom svak zatvora.
Jur hitaju ńega i vežu
verigami gvozdenima,
ruke i noge sve mu stežu
veomi jacijem okovima.
Ali on s mnogom silom, kako
da je od konca tanka i slaba,
raskiduje gvozdje svako,
i verige sve razglaba.
I nevoļan najposlije
rod i rodnu kuću ostavļa,
po grobovijeh ter se krije,
gdi se o svomu zlu zabavļa.
Pače često tač nesvijestan
u goleti gre divjačne,
u kijeh jadan i bolestan
dni provodi trudni i plačne,
ter najgrđoj zvijeri sličan
od ļudskoga traga odstupa,
i nag, i crn, i neobičan,
kamenjem se bije i lupa.
Tužna ovako trajuć lita,
i čineći djela ovaka,
s velikom ga silom hita
ļubežļivijeh množ rodjaka,
prid miloga ter Jezusa
svezana ga vode snižni,
da pakljenijeh dalek gusa
tisne iz ńega skup verižni.
On, do čim se ńimi opire,
i rveći se sobom stresa,
strašno vika i prostire
glas nezgroman do nebesa.
Kao kad vode, da podadu
na smrt, junca bojna i plaha,
ki bi dotle svemu stadu
od bojazni teške i straha,
za sve stegnut uzam mnozim
svakako se rve i vije,
pjeni, muka, vitijem rozim
u rasrčbi vjetar bije;
sluge umorni, ki ga prate,
da pristane plahos bijesna,
drvima ga gńivni mlate
i lupaju s lijeva i s desna;
put im čini svak okolo,
i pripaden s strane utječe,
ter smucanje pazi oholo
pomnijem okom iz daleče:
taki bješe hip i slika
od zlijeh srda osvojena
nevoļnoga nesrećnika,
potezana, izmučena.
Ki doveden kad stani se
prid božijega slavna sina,
sta za ńega moliti se
i rod i sva čeļad ina,
da ga da daj oslobodi
od pakljene vojske hude,
i ńegove u čem godi
teške oblahša muke i trude.
U nebeske tad dvorove
obje Isukrs ruke upravļa,
ter na pomoć ćaćka zove,
da ova smete djela djavļa.
U to smamjen mladac, pače
skup ogńeni, ki ga svoji,
tiska se, rve srne, skače,
i ļuto se ne pokoji.
I do čim ga božije slike
vedri pogled zlo razdraža,
strašne glase i razlike
ne bez gorke muke uzmnaža.
On zavija, rika, ječi,
rži, skviči, hroče, huka,
zviždi, laje, bleji, veči,
skvrči, reži, reve, muka.

609. najposlije] naj poslije.

Treskovitijeh sad gromova
tvori buku straha obilnu,
sad urnebes od valova,
sad od gvozdja skripńu silnu.
Na uzmnažańje siono i priko
strašnijeh glasa, zlijeh žamora,
muka bližńe sve kolìko
nebo, more, kraj i gora.
Tako kad se niz brijeg strmi
poplavica plaha obrne,
čim dvor višńi trjeska i grmi,
i množ voda s gradom srne,
s vrlom bukom izvan mjere
svak čas gora svoj put slidi,
krši dubja, zemļu ždere,
ori kuće, vaļa hridi.
Kara duhe bog neprave,
ter im oštro zapovijeda,
bijesnu plahos da ustave,
i da u pako bježe ureda.
Trepte s teškijem strahom oni,
i vele mu: Boži sinu,
ne muči nas i ne izgoni
u pakljeni jaz i tminu,
uljesti nam daj za sada
u želudne one zviri
(a prem bješe tu množ stada,
kijeh divjačni želud žiri).
Bog im dava, što se mole,
i tu tako bez krzmańja
prosipļu se srde ohole
po telesijeh crna imańja.
Koje, u sebi tom oćutje
obijes pakla ogńenita,
časom i oka u trenutje
pomami se, zamahnita,
ter ni malo ne trpeći
zla težega teške od smrti,
kršeći se i lomeći
u dno mora skače i srti.
Od neizbrojnijeh tač živina,
kijeh pakljeni čemer opi,
ne osta nijedna, sred dubina
ka se morskijeh ne utopi,
kažuć ļudem, život isti
da je izgubit boļe i ljepše,
nego umrlijeh duh nečisti
u ńih stojeć da pedjepše.
Tad slobodjen mladac tužni
iz gvozdenijeh iz veriga,
i od hudobnje sile, u ružni
koja način izmori ga,
slab, blijed, leden, smrtnijem mrazom,
navede se i posrnu,
i obraćenijem pade obrazom
na studenu zemļu crnu,
ter po činijeh svijeh kažući,
da boljezan tešku ćuti,
diha teško uzdišući,
kako da će izdahnuti.
U bitju ga pazeć temu
veće mrtva nego živa,
božanstveni porod k ńemu
milosrdan pristupiva.
Desnicom ga tiče u čelo,
i čini ga taj čas zdrava,
i čuvenje i veselo
vidjenje mu blag podava.
On govori, gleda i stupa,
i podnižen boga slavi,
ki ga izbavi strašna od skupa
i žestoke prem nezdravi.
Za jedno šńimi vas puk ini
glas podiže pun veseļa:
Ovo, veleć, ovo je istini
sin višńega roditeļa.

751. ovo je] ovo.

PJEVANJE PETNAESTO.

Ali koje djelo i koju
najtrudniju stvar na sviti
boži porod kroz moć svoju
nije kripostan učiniti,

ako i nas, svoje druge,
veće krati blag odpravi,
tažit ļudske jade i tuge,
ńih izgonit zle nezdravi!

Cijeća toga množ velika
s nijednijem lijekom ni s travami
ucviljenijeh nemoćnika
smrti oteta bi po nami.

Svijeh činijahmo mirne i zdrave
jednom samom božijom riječi,
nad sve masti, nad sve trave
izvrsnije koja liječi.

Triš ńegovo spomenuto
slavno ime s vernom svijesti
zlo tažaše svako ļuto,
izgonijaše sve bolesti.

U mnoštvu se od nemoćnijeh
samo iznađe dijete jedno,
u kom srda jazni noćnijeh
stanje imaše nepravedno;

srda i napas, ka nemila
sad u vodu, u ogań sade
veće krat bi ńim bacila
i dala mu smrtne jade,

sileći ga s mnogom zlobom,
u sto slika lice mijenit,
krivit ustim, kršit sobom,
škripat zubim, mukat, pjenit.

Nijedan od nas jaki ne bi
pomoć tužnu dat djetetu
pri žestokoj toj potrebi,
ni doć vrha duhu kletu,

er on većma na zlo poman
na tle bi ga prid nam vrgo,
i tač srdit i nezgroman
snagu i život vas mu istrgo,

da sudio ne bi viku,
ko bit može živ na svitu,
trpeć muku toli priku
i toliko strahovitu.

Nu kad boži porod čini,
da ova nemoć silna uspregne,
i k pakljenoj da dubini
bijesna neman tija pobjegne,

opriječi se nam protiva,
da od moguće svoje vlasti
malo ufańe i sumńiva
u nas misao može upasti.

Ove usione srde, reče,
istjerat se lasno mogu,
samo s postim da se uteče
i s molitvam snižnijem bogu

Ni s gar vami jes samijema
oblas ova dopuštena,
neg svijem pravijem i vernijema
spovijedaocom moga imena,

samo u moga ćaćka i u me
da imaju krepko ufanje,
i na pomoć zazovu me
svako u svoje djelovanje.

Nevidjene vijek biljege
tvoriti će s mom pomoći,
kretat stavne gore i brijege,
pače s mjesta selit moći,

činit, rijeke da najhrļe
s tijekom nazad obrate se,
tažit more, kad najvrļe
tužnijem plavim vije i trese.

Krepka srca tim budite,
moja družbo draga i časna,
uzdajte se, ne sumńite,
po meni vam sva su lasna.
Pođ'te, i moje vjere svudi
razglasite čas i slavu,
prosvijetlite slijepe ļudi,
kaž'te tužnijem rados pravu.
Krune i dike vi ste od svijeta,
izabrane vi svjetlosti,
po kojijeh će zemļa oteta
iz pakļene bit tamnosti.
Reče, i u naš broj priloži
sedamdeset do dva druga,
ki će glasit zakon boži
priko svega zemļe kruga.
Nu ćutijaše ļute smeće,
i bješe mu boles prika,
da na velik trud od veće
malo imaše nastojnika.
Tako jedan, ki gospodi
žitorodnijeh množ baština,
i u dobrijeh se mnozijeh rodi,
ostavjenijeh od starina,
videć, srećne da ljetine
ima uzmnnožan rod pristupit,
a da malo jes družine,
koji će ju pomoć kupit,
s toga mučan teško u sebi
dalek iskat zapovije
pomoćnike, s kojijem trijebi
ńive obilne požńeti je.
Kud ohodim, ne rijet, kako
ļudske misli sve dohita,
i u doba ko bog svako
vidi naša sva skrovita?
Mi smo često toj po nami
tegli rukom i poznali,
kad god bismo sobom sami
nerazložnu sumńu imali,
er on misli tej neredne
on čas znat nam činio bi,
i rasrčbe pun pravedne
začudjene pokaro bi;
paček istijeh neprijateļa
mnokrat odkri misao hudu,
čineć, da je ńih zlobna żeļa
i privare sve za ludu.
Ne može mu biti skrovna
još ni vjera bolne žene,
čudnijem djelom od zla otrovna
u čas jedan slobodjene.
Ova tužeć dvanaes ljeta
s nepristavne srdoboļe,
s nijedne umrle pomńe i svjeta
ne mogaše doć na boļe,
ter nečiste krvi rijeke
svakdan točeć bolna iz tila,
sve što imaše, tašte u lijeke
tužna bješe potratila;
i ne samo ļudska ruka
dat joj pomoć ne umijaše,
neg bolesti smrtne muka
u lijecijeh se uzmnažaše.
Za božijem se slavnijem sinom
tač bolesna ona uputi,
da bi mogla s kijem načinom
odjeću mu dotegnuti,
držeć vjernoj u pameti,
tom se hiti srećna skuta,
da će u isti čas dospjeti,
ka ju mori, nezdrav ļuta.
Sred uzmnožna tako skupa,
ki Jezusov stupaj slijedi,
i ona za ńim grede i stupa,
jedva hodeć teške od zledi.

107. ko] kao.

Kraj mu tiče od haļine,
na tegnutje ter kriposno
ustavļa se krv, i gine
bolovanje nemilosno.
S toga tada krepko ufana
ńoj se srce sve veseli,
i mneć biti ne poznana,
spravļa ukradom da se odijeli.
Bog oćutje moć skrovenu,
ka mu iz sveta tijela izhodi,
i bjeguću ozdravjenu
s ovom riječim blag nahodi:
Svu bojazan, kćerce, ostavi!
Ti kroz mnogu tvoju viru
od nemoći vrle ozdravi;
u sladkom se dijeli miru!
Ona s milijem razgovorom
mirna i zdrava grede od ńega,
spovijedajuć prid svijem zborom,
da je on pravi sin višńega.
Ne ću za sad pripovijedat,
kako svoje lice od skora
slično suncu čini gledat
vrhu gore od Tabora.
Tri ga od družbe tu vidjesmo
puna dike ne izrečene,
i kakav je oćutjesmo
zrak lijeposti božanstvene.
Ovijem i još većijem čudim,
ka sam mnoga ja pazio,
spravna pomoć vernijem ļudim,
on se istini bog odkrio.
Sred zamjernijeh ali djela
vik ne stavi u zabitje,
od ļudskoga kako tijela
jes uzeo slabo bitje.
Tim množ truda hoteć podni,
koje umrli tu trpimo,
za dat izgled nami ugodni,
na isti način da činimo.
Mnokrat se opet i s radostim
blag ne štedje i ne krati
veselijema među gostim
na pirovijeh blagovati.
Mnokrati se još dostoja
s korisnijema riječim znanim
sred velika družbe broja
razgovarąt i s gradjanim.
Koli krat se kako umrli
od nemilijeh skri zlotvora,
silu bježeć i gńiv vrli
nabunjena huda zbora!
Usred crkve često svete,
gdi ga zlohni skup zaskoči,
oblak gusti ńega oplete,
i ńihovijeh dignu s oči!
I do čim bi zaman oni
na ń popali tvrde stine,
veće krat se tako ukloni
od nesvijesne ńih vrline.
Još nije prošlo ljeto cilo,
kad priminu Ivan sveti,
koga učini prem nemilo
ubit Jerud kraļ prokleti.
On bratovu bješe ženu
za svu bludnu ļubi uzeo,
i naredbu božanstvenu
nerazbornijem djelom smeo.
S hotimstva ga prorok toga
uze karat oštro i gńivno,
obćit s drugom brata svoga
bogu i ļudem da je protivno.
On ne samo tuj besjedu
s necijenome zlom pogrdi,
u nerednom nego ijedu
užežen se na ń rasrdi.

194. znanim] s' nanim.

Krstiteļa prava s bogom
hudo u tamaṇ stan zatvori,
s neprilićnijem kijem razlogom
ištuć uzrok, da ga umori.
Neprava mu zgoda doni,
da pravednu krv prolije,
kako zlotvor usioni
bješe osnovo davno prije.
Na ńegova dan poroda,
(zlu ćinjenju slično vrime!)
mnozi bani i gospoda
na večeri bjehu šńime.
Tu bez srama kći nemila
ńega ļubi nepoštene
bješe tančac učinila
od velike prid ńim scijene,
er čim laka, brza i hitra
obraća se svud okoli,
i u priliku tiha vitra
u gizdavoj igri oholi,
na razlike ter načine
izvija se, skače, i leti,
ko bez krila u visine
da se spravļa poletjeti:
lijepo igranje, kijem razbludno
progizda se plaha mlada,
učini se tako čudno
obijesnomu kraļu tada,
da se zakle prem ponosit,
što svi čuše poglavice,
dat joj, sve što bude prosit
u moguće svoje desnice,
ne krateć se s drage voļe,
neka je mirna dikla ohola,
i kraļevsko još pristoļe
razdijeliti šńom na pola.
Ona, od majke potukana,
prikorene s gnusna bluda,
glavu isprosi slavna Ivana
u silnika zlobna i huda.
Za sve ubojno na prošenje,
koje učini zla krvnica,
od bolesti kraļ ćutjenje
sred smućena kaže lica;
u svom srcu ne smiljenom
veseli se i uživa,
tvrde kletve čim pod sjenom
davńu misao ispuniva.
Tim proroku prisvetomu
časna glava osječena
hrlo u sudu bi zlatnomu
krvnoj slici donesena.
Kad bog začu tuj vrlinu,
sve pravedne koja ucvijeli,
u pustu se s nam planinu
dalek silna kraļa odijeli,
za što i ńega tako ktijahu
rad neprave sumńe grube
kroz kraļevu oblas plahu
zli krvnici da pogube.
A i pakljeni kraļ opaki,
glavni zlobnik od svijeh ļudi,
ki zlijem mislim na čas svaki
naše svijesti smeta i trudi,
kroz vuhvenost svoju mnogu,
prem visoko ka se kuča,
proć svomu se stvorcu i bogu
vrhe motrit ne ustruča.
Er, ponesen jur po duhu,
nebeski se vitez stani
u pustińu golu i gluhu,
stvari obične ka ne hrani.
Četres cijelijeh dana i noći
ne oskvrnjeno tu posteći,
i toj vrijeme bez pomoći
od jestojske provodeći,
s podnesena dugo posta
u čovječkoj slaboj puti
najposlije gladan osta,
i male se snage oćuti.

Tad pakljena napas silna,
scijeneć imat čas podobni,
srca zala svijeh obilna
da izriga čemer zlobni,
vodeć mnogu zlu družinu
iz ogńena skoči jaza,
ter božijemu slavnom sinu
u ļudskoj se slici ukaza.
I znajući, gladan da je,
tvrde u ruku stijene uzima,
ter protiva ńemu staje
s ovijem riječim nesličnima:
Ako u ļudskom tijelu jesi
ti ļubjeni porod pravi
svijetla kraļa od nebesi,
stvoriteļa sve naravi,
čemu trpiš, da te mori
glad pogubni bez potrebe?
kamenje ovo u kruh stvori
i pokrijepi ńim sam sebe.
Hita Isukrs, gdi striļaju
tej besjede lažne i hude,
i napasnom suproć zmaju
svetijem se pismom bļude.
Veli: O samom kruhu svoja
ljeta čovjek ne provodi,
neg o svakoj riječi, koja
isred božijeh usta izhodi.
Za sve ovako himbe prve
zli napasnik strene vidi,
jošt se sili, jošter rve,
i s privaram naprijed slidi.
Nu pakljena sva motrenja,
kijem rajskoga pana obtječe,
s malo truda, s malo cknjenja
odbijena su tija daleče.
Na isti način silno more,
kad je ohola puno bijesa,
valovite stvara gore,
s kijeme se pruža u nebesa,
nu stanovit kad na kami
svoju oholas plahu obrne,
sa svijem valim i vodami
odvrženo nazad srne.
Za sve on čas vuhovanje
smione srde bog poznava,
ne razmeće sve ńe uzdanje,
neg mu od prve mjesto dava.
Tim nečisti duh himbenu
svoju ruku na ń prostire,
ter ga nosi na ramenu
nad solimske svete mire.
Na najviši ponosite
vrh od crkve tu stavi ga,
a pak ove vuhovite
i nesvijesne svjete riga:
Ako ti si sin vječnoga
kraļa, ki svijem stvorom vlada,
s uzvišena vrha ovoga
nizdolu se vrzi sada;
pismo veli, anđelime
ćaćko tvoju stražu odredi,
da te u ruke svoje prime,
da te tvrdo tle ne uvrijedi.
Jezus ńemu odgovara:
Ne napastuj, pismo poje,
boga, tvoga gospodara,
koji tebe stvorio je.
Ovomu se odgovoru
ne pridava neman kleta,
na visoku nego goru
Isukrsta nosi opeta
Kraļevstva mu sva od svita
i ńih slavu kaže od tole,
ter ga hitro kuša i hita
kroz besjede ove ohole:
Sve što vidiš tvojijem okom,
za gospara mene gleda,
i s oblastim prem visokom
svud moj ures zapovijeda,

i komu je meni drago
kroz moć moju priveliku
neizmjerno mogu blago
i kraļevsku dat šibiku:
za to sva ova podložena
bitće od mene tvojoj vlasti,
samo sklonjen na koljena
da prida me budeš pasti.
Boži porod na usiono
govorenje ovo veli:
Daleko se, zla sotono,
u pakljene jame odijeli;
u pismu se šti svetomu,
ti da se imaš vrhu svega
klanjat bogu stvorcu tvomu,
i samoga služit ńega.
Ovijem putom zmije odmetne
triš zasjedne varke odkriva,
i ńe svjete prike i štetne
smeta, odmeće, pridobiva.
Tako kad god koń hrabreni,
ki slobodan poļem grede,
ponositoj u nescijeni
sluge izmori, ki ga slijede,
i do čim se tjerat čini,
sjemo tamo ustavļa se,
i kraj puta po ravnini
namjerenu travu pase;
nu kad bude oćutjeti,
da ga od ńih tko priteko,
digne glavu, ter odleti
hrlijem tijekom tija daleko.
Pazeć sile svoje tašte,
ružno pakljen kraļ oslabi,
i najvrļi gdi ogńi prašte
u tamni se ponor zabi.
K božijem sinu tad sletješe
rajskijeh mladac dvorne vojske,
u veseļu ki doniješe
izbrane mu zgar jestojske.

Nu ako žudiš znat omraze
gńivna puka nemiloga,
za što srnu, da poraze
nabunjeni svi jednoga:
to je ńihova ćud nesvijesna,
er u ńemu nije krivine;
zlobna čeļad, u zlu obijesna,
nepravo ga kriva čine.
A u svemu ļudskom tragu
u istinu nije tega,
ki nadvisit kroz ćud blagu
i dobrotu može ńega.
Na milos ga je prignut lasno,
rajska slados u ńemu je,
svijeh, ki živu pravo i časno,
časti gleda, i miluje.
Ne poznane inostrance,
ki su dalek porodjeni,
ko gradjane i poznance
u jednakoj drži scijeni
Ustrpjenstvo tiho ļubi,
djelovanje prašta opako;
tko ište ńega da pogubi,
on mu želi dobro svako.
Bez bojazni s toga uzroka
na ń zlijeh ļudi reži mnogo,
u maknutje za sve od oka
poraziti svijeh bi mogo.
Putujući šńim ńekada
priko plodne Sidonije,
a hrleći put zapada
žarko sunce da se skrije,
pristupismo k malu gradu,
gdi glasnike on uputi
molit, da nam trudnijem dadu
noćno u ńemu počinuti.
Nu zla čeļad ne poznana
bez milosti bez nikoje
ne hotje nam podat stana,
ni u mire nas primit svoje.

Moj brat Jakob i ja tade,
koji od prvijeh svud šńim bismo,
na neharne zlobne zgrade
žestoko se rasrdismo,
i držeć se uvrijedjeni
s tej nescijene prem sa više,
s neba dozvat plam ogńeni
ktjesmo, da ih satariše.
On se na nas s toga opriječi,
i ovi naš gńiv ne pohvali,
pače ukaza s blagom riječi,
da nemili taj grad žali.
Još poznane svud zlotvore
mnokrat navlaš nadhodijaše,
i u ńihove kuće i dvore
u veseļu često idjaše,
prid ńegovijem da razumom
zaborave grijehe ļute,
i po malo dobrijem drumom
neprav život svoj upute.
Na ovi način naš Mateo
pusti tamna djela svoja,
i bogati drug Zakeo,
i množ drugijeh, kijem nije broja.
Nu čijem tako grešnijeh uči
pravo i dobro na živĮenje,
zo se jezik prostrije i kuči
pohuliti toj činjenje.
Tijem ga riječim jedovitijem
zlobna čeļad često kori,
da zločincim sasma očitijem
obći, grede, i govori.
Ali on, kako ljekar znani,
ki nemoći goni prike,
po svakomu mjestu i strani
hude iskaše svud grešnike.
Er žaleći duše tužne
od nauka bez pomoći
kleta grijeha gledat sužne
i pakljene tamne noći,
želu imaše ne izrečenu,
kroz lijep izgled sve kriposti
grešnu ļudstvu zaslijepjenu
kazat rajske drum svjetlosti,
veleć, da toj nad sva ina
višńemu je drago djelo,
i da on za to zgar s visina
dođe i vaze ļudsko tijelo.
Kazaše nam vrhu toga,
kolika se ćuti rados
sred kraļevstva nebeskoga,
ke veseļe, koja slados,
kad ustaran krivac jedan,
boga i dušu ki ne gleda,
i kroz život nepravedan
od opaka svijem je izgleda,
dobrijem svjetom bude ugrabjen
pakljenomu zmaju iz usti,
i grijeh teški sasma zabjen
s pokajanja krepka pusti.
Tako u krotkom stadu kade
jedna ovčica izgubjena
iz ostale družbe ispade
u došastje noćnijeh sjena,
pomni pastijer, ki ju blude,
ištući ju grede svuda,
ter dokle ju nać ne bude,
pun je teške smeće i truda;
ali kad ju paka nađe,
zdravu u gori gdi planduje,
sve što može boļe i slađe
veseli se i raduje;
na rame ju svoje uzima,
i tekući hrlo i rado
k ovčicami ostalima
čuvano ju nosi u stado;

478. i 480. nadhodijaše, idjaše] nadhodiaše, idiaše.

na kućnomu ńega pragu
drobna djeca susretaju,
i u veseļu milu i dragu
celove mu sladke daju.

Ne ukloni se toga radi
ni od ženskoga razgovora,
neka u pamet ńe usadi
od rajskoga ļubav dvora.

Skoro, do čim kroz državu
Samarije stupa pitne,
gdi grad Siker svoju glavu
diže i pazi luge kitne,

počinuti bješe pristo,
dragu družbu svu prihode,
uz jezero bistro i čisto
puku obćene hladne vode.

Tu razbludna dikla u vrime,
vruća sunca kad se trpe,
sud donila bješe ńime,
i ona vode da razcrpe.

Ńu sniženo sta moliti
kraļa od nebi porod mili,
da se ńemu da napiti,
da mu malo vode udili.

Malo vode s molbom pita,
od koga su sve stvorene
rijeke i viri, i sve od svita
zemļe daždim napojene;

koga oblastim ńegda mudri
vojevoda srećna puka
vodu izvede, netom udri
sred oštroga gola kuka!

Bistru vodu tač proseći
šńome se u dugo razgovara,
pustiti ju ne hoteći
bez nebeske vode dara;

vode, kojom kad se bude
napojiti verna duša,
żeļu od svijeta svu zabude.
a nebesku slados kuša.

U govoru slatkom tomu
ńe joj grešno bitje odkriva,
i čijem bogu stvorcu svomu
nahodi se dužna i kriva,

da joj čini najposlije,
sve krivine da ostavi,
i da sasma propovije
predńi život svoj nepravi.

Tej korisne razgovore
sakriveni mi slušamo,
i, ki upravit kriva more,
kraļu višńem čas davamo.

A ona, od grijeha pokajana,
u grad rodni hrlo hodi,
i veliku množ gradjana
k Isukrstu sobom vodi.

Slušaju oni riječ ńegovu
puni mira i veseļa,
i veomi se srećni zovu,
pazeć svoga spasiteļa.

Mnokrat majke podnižene
u velikoj prida ń vjeri
dovedoše sve ļubjene
pod vijencima sinke i kćeri,

da mlađahni s malo muke
prime uz ńegov govor dični
dobre svjete i nauke,
ki će i starijem bit obični.

On u miru i u pokoju
učaše ih vrijedna djela,
i čestitu ruku svoju
stavļaše im vrhu čela,

vilinskoga da žamora
ne strave ih pjesni otrovne
i pakljenijeh od zlotvora
hude sile, varke skrovne.

Mrzeća mu nad sve ostalo
bješe oholas, vir svijeh šteta,
pravo bivši on zrcalo
od snižnijeh svijeh od svijeta.

Tim ponosne često ļudi
oštrom riječim karat sjede,
svijem kažući snižne ćudi,
za slijediti lijepe izglede.
Jednom, putom mi hodeći
uz pomorski kraj najpreče,
a on se od nas nahodeći
u toj doba podaleče,
usione cieć pripekli
i poludńe teške sile
izmoreni bjehmo utekli
kod kamene jedne spile,
ter sjedeći tu pod kitjem
lijepa bora i velika,
uz ki uzraslo s granam vitijem
bješe dubja još razlika,
s ispraznijema besjedami
počesmo se natjecati,
ki se veći među nami
ima u rajskom dvoru zvati.
S mnogom hitńom bjesmo stali
(čudne stvari ja govoru)
riječi o taštoj čińit hvali
u ispraznom razgovoru;
kad iznenad u najveće
zatjecanje tijeh besjeda
on sve znajuć grede, i smeće
pun žestoke svijeh nas gleda;
i pitajuć oštra lica,
taj čas o čem besjedimo,
čini, da svi zemļi nica
oči od srama obratimo,
ter kažući nam djeteta,
ki daleko tašte od časti
s mirom vodeć prva ljeta
još ne znaše oholasti,
reče: Ako se ne učinite
kako djeca snižne svijesti,
do vijek vijeka ne scijenite
u kraļevstvo rajsko uljesti.
Tko je umiljen vas u sebi,
jak mlađahno ovo dijete,
najveći je taj na nebi,
sve nadhodi duše svete.
Prije će zvijezde bit u moru,
a na nebu ribe nijeme,
u nebeskom nego dvoru
mjesto ļudim oholijeme.
Još se ježim, bratu i meni
u ńegove kada vlasti
majka żeļna našoj scijeni,
dođe prosit prve časti:
jedan od nas da mu ob desnu,
a ob lijevu drugi sjede,
kad kraļevsku moć uresnu
počne uživat, na ku grede.
Na neslične tej govore
on rasrčbe pun i gńiva,
ogńenite sve pozore
svrnu nami suprotiva.
Ne ktje majci da opriječi se,
a što bješe sakrivila,
za svoje sinke moleći se
i ńih dobro majka mila,
neg nas kara, ki bjehomo
ńu poslali, da se moli,
er steć po ńoj ufahomo
čas hljepjenu naglo toli.
Karajuć nas gńivan reče:
Što prosite vi ne znate,
prije nego se taj čas steče,
popit gorku čašu imate,
a od mojega dalek stola
ćaćko, ki svijeh dobrijeh krijepi,
goni čeļad srca ohola,
i tko ispraznu slavu hlepi;
u ńegovoj vlasti stoji,
tko u nebeskom svijetlom stanu
desnu moju steć dostoji,
tko li osvojit lijevu stranu.

Tač podane sebi slave
podà mnokrat ocu svomu,
ki ga s rajske zgar državе
posla u pomoć svijetu ovomu.
Komu za sve jednak da je
s božijem bitjem on u svemu,
ko čovjek se ne pristaje
u sva djela molit ńemu:
ćaćkova je, veleć, hvala,
ma desnica sve što može,
ko ļudska je ma vlas mala,
ako me on zgar ne pomože.
Mnozijem reče cijeća toga,
u kijeh smiri nezdrav hudu,
da na svijetu od svakoga
taj čudesa tajat budu.
I, za pokrit moći svoje,
za sve u jedan čas mogaše
zledi ozdravļat on svakoje,
kijem puk tužan bolovaše,
na kriposnu mnokrat vodu
posla trudne nemoćnike,
da ona sladku ńim slobodu
i žudjene poda like.

Propuštavam, koji puci,
koja obilnijeh množ zemaļa
ktje ga krepkoj u odluci
za svojega primit kraļa.
Za zlamenje pače veće,
da mu daju čas podpunu,
kraļevske mu slaše odjeće
i šibiku zlatnu i krunu.
Ista družba s krive osude
veće krati svjet mu poda,
da s oružnom rukom bude
kraļevstvo iskat svijeh naroda,
vrh obilne da Sirije
vojsku odvede silnu i jaku,
i da otole šńim najprije
počne svojit zemļu svaku.
Bješe obćeno ńih nadanje,
da u taj način lasno more
pod ńegovo doć vladanje,
sve što kruži sińe more.
Tako jednom do čim gredu
svojijem kraļem da ga uzvise,
on bježeći ńih pogledu
puste u gore ukloni se.

PJEVANJE ŠESNAESTO.

Za sve ovaka da pogrda
svjetovne je vlasti u ńemu,
zlobna čeļad, u zlu tvrda,
smrt svakako dat hoće mu.
S kom omrazom, s kom vrlinom
protiva mu gńivni ustaju,
jedovitijem da načinom,
pogube ga i sharaju!
Ko svi skladni, ko jakosni
u jedinstvu svijem nepravu
kažu mu se nemilosni
i ńegovu prose glavu!

S većom silom, s većom bukom
ńega su ovdi, jaoh, doveli,
nego da su silnom rukom
neprijateļi grad vazeli.
Ali s krepkom on pameti,
slijedeć voļu ćaćka svoga,
pripravan je sve podnijeti
za spasenje svijeta ovoga.
Samohoć se skupu opakom,
ki ga iskaše, dvaš ukaza,
lasno moguć s noćnijem mrakom
od huda se skrit poraza.

Svijeh se vidjeh ja pripasti,
netom ńima povidje se,
i na crnu zemļu pasti,
ko da ih ogńen trijes zanese.

Nu, kako ga zlobno krive,
stari zakon ne razbija,
ni puk uči, da zlo žive,
ni od crkovne časti odbija;

samo učeći pripovijeda,
da nebeski ćaćko ne će
od živina u naprijeda
svetilišta primat veće.

S tijem naukom znat čini se,
Mojsesova sred pjevanja
drugi zakon da zdrži se,
nego kažu pisma izvanja;

drugi zakon, od kojega
zakoni su stari sjene,
komu imaju svijeta svega
zemļe biti podložene.

I, da ti se čudit moći,
znaju, i znati toj ne taje,
da ima vitez na svijet doći,
naše utažit trudne vaje,

po komu će rajski dvori
ļudem biti rastvoreni,
i na vječna dobra gori
verni dusi povedeni.

Ńega objavi višńi davno,
ńega poju pisma sveta,
on spisateļ, on je spravno
zdravļe i dobro tužna svijeta.

Prem nesrećni, slijepi od veće,
kijem pakljena noć gospodi,
da ne vide svoje sreće,
da pri bistroj žedne vodi,

da se poznat malo mare,
puni ohola zla nehajstva,
izvršene božije dare,
ispunjena stara otajstva!

Slavna kripos, svijetlo lice,
i čudesa ne izrečena,
od umrle vik desnice
vrhu zemļe ne učinjena,

uglavila koga ne bi,
neg prem ako nevjeran je,
da ovi mladac grede s nebi
višńe ispunit obećanje.

Tom ja upazih ńega sliku,
i moguće čuh govore,
i zamjernu vidjeh diku,
ka zanosi svijeh pozore,

ćaćka i majku i stan rodni
i sve imanje ođoh moje,
ko svi ostali druzi ugodni,
koji mu se verni broje.

Ni se vijeku pak pokajah,
ni u bolesnoj nađoh smeći,
rad vremena, koje trajah
ńega dvoreći i slijedeći;

paček s iskrom jak malome
plam se velik mnokrat stvori,
tač ļubavim uzmnožnome
srce moje za ńim gori.

Jošte i družba ina izbrana,
koja ga se slijedit stavi,
šńime je ovako zavezana
s krepkom vjerom i s ļubavi.

Nu ne scijeni, da nas darom
on u družbu svu privede,
ali s hitrom kom privarom,
ali medne kroz besjede!

33. učeći] cuechi; *zagrebačko izdańe ima:* čueći, *ali ja držimda je ono u rimskom izdańu štamparska griješka mjesto:* ucechi. *U originalu j:* quamnis visceribus *monet* et lustralibus extis parcendum posthac. 91. zavez na] savezana?

Sve nam gorkos obećava,
i razliko tugovanje,
i rodnijeh iz država
trudno i mučno svud skitanje;
rad imena ko ńegova
bit imamo u nescijeni
od gradova do gradova
po zlijeh ļudi progonjeni.
Sve, što nami on obeća,
sve počesmo kušat sade:
gorke smeće iza smeća,
iza jada teške jade.
Samo iz naše družbe vrijedne,
veli, jedan da biti će,
sile i muke ki bez nijedne
u tih način umrijeti će,
a ini da će silnom smrti
svrhu imati svi čemernu,
slabo tijelo ka će strti,
ne pogubit dušu vernu.
Učeći nas u toliko,
za steć rajske vječne česti,
dobro umrlo sve koliko
pogrđevat s jakom svijesti;
blago dijelit nevoļnima,
svijeh pomagat, koji cvile,
i kijeh nemoć, glad i zima
bolovati ļuto sile;
i za ugodni biti nebu
i mi ubožtvo da ļubimo,
i glad i trud i potrebu
krepko trpjet naučimo:
vrhu zemļe tim studene
vidješe nas mnozi često,
ali gole povrh stijene
spanju noćnom iskat mjesto;
i potrebne drugom hranom,
ki jad sto krát snašo nas je,
gdi satreno među dlanom
blagujemo žitno klasje,
a isred bistrijeh vrela i rijeka
rukom crepat hladne vode,
kad god bi nas żeļa prijeka
zategnula putom hode.
Da ja imam sto jezika,
i vjekovit glas gvozdeni,
i da slatkijeh svijeh pjesnika
znanje i kripos bude u meni,
ne bih truda pribrojio,
koje u ovo malo vrime
svaki od nas jes podnio
s draga srca za jedno šńime.
Nu za sve se nami zgodi,
slijedeći ga po sve strane,
u potrebah nać kad godi
bez podobne piće i hrane;
blago kraļa svijeh na svijeti
mirno srce nadhodijaše,
i bogate zrak pameti
sred ubožtva u svijeh sijaše.
Još ne mańe žena i ļudi
družba svak čas uzmnožita
bješe uzela slijedit svudi
vojevodu glasovita.
Svaki od onijeh, ki bi k ńemu
s temeļitom pristao svijesti,
u trudu se najvećemu
ne vidijaše vijeku smesti.
Na isti način kad se stavļa
kraļ veličak na rat bojni,
i końika množtvo spravļa
i pješnika skup neizbrojni,
netom vojske sve protiva
neprijateļu svom uputi,
koga s mislim jur dobiva
i nosi mu poraz ļuti,

146. vrime] vrieme.

ne samo oni, ki držani
kletvom jesu da ga slijede,
žeļno teku, gdi spoznani
stijeg veliki ńegov grede,

neg velika množ joštera
ne upisanijeh za ńim hodi,
kijeh požuda i namjera
plijene obilne na boj vodi.

Gdi god bi se uputio
slavni vitez, rajska dika,
za sobom bi množ zanio
neizbrojnijeh naslednika,

da kad godi poļa ravna
i široci puti cijeli
ńegov stupaj slijedit spravna
česta puka ne bi uzeli.

On veće krat toga radi
u puste se sakri gore,
bježeć pogled od čeļadi,
koja ńega svak čas dvore.

Jednom, do čim polak mora
krajnijem žalom hod prostire,
od uzmnožna slijedjen zbora
i velika priko mire,

ne mogući drugdje uteći,
vrh malahne skoči lađe,
koja mu se tuj po sreći
privezana uz kraj nađe.

Učini ju odriješiti,
ter od kraja ne daleče,
za moć puku besjediti,
šńom se ukloni i uteče.

I videći mnoštvo duša,
koje staše pripravjeno,
riječ ńegovu da posluša
i naučenje božanstveno,

ne izrečene pun blagoće
usta otvori svoja medna,
kažuć, da svak bježi od zloće,
i da je srca svak pravedna.

S pomnijem uhom svi stojahu,
slas držaše svijeh velika,
sveti govor čim slušahu
nebeskoga besjednika.

Valovito more, koje
bi srdita dotle obraza,
bješe uspreglo vale svoje,
i mirna se lica ukaza;

kitno dubje i zeleno,
ke kraj bližńi odijevaše,
ko da staše začudjeno,
jednijem liskom ne kretaše;

bogoļubne ali žene
vapijahu od veseļa,
sladkom riječim zanesene
istinoga učiteļa:

Ah, blažena da je utroba,
koja tebe zače i nosi,
i blažene svako u doba
prsi, koje ti siso si.

On blažene sve veleći,
koji božiju riječ slušaju,
i od grijeha se uzdržeći
ńu pomńivo sveđ čuvaju,

o nebesijeh da mislimo
podavaše svjeta nami,
a na zemļu ne pazimo,
rastrovanu svijem zlobami;

da ište svjetlos svak istinu,
a tamnoga svijeta opaka
pleše taštu veličinu,
s kojom obći zloća svaka,

veleć: nad sve mir pitajte
u slavnoga kraļa od nebi,
i molit ga ne pristajte,
da ste mirni vazda u sebi.

Nastojte imat pomńu osobnu,
podnižnom se dičit ćudim,
a na oholas mrzit zlobnu
i neugodnu bogu i ļudim.

Tko je srca mirna i tiha,
taj se ugodan višńem čini,
a od svijeh zala i od svijeh griha
oholas je vir istini.

Nebeski su puti mučni,
sniženi se po ńih peńu,
ki su trpjet zla naučni,
ki se opiru svom hotjeńu.

Tim hrabreno pogrđujte
ļudske časti, ļudska blaga,
sami sobom ter kraļujte
sred uboštva nebu draga.

Sve su kratke slasti umrle,
sve kolike u čas jedan
na skočanje svoje hrle,
nemiran je, tko je ńih žedan.

Nije vlaštito vami stanje
ova zemļa, dragi moji;
vjekovito uživanje
na nebu vam spravno stoji.

Tom se s tijelom duh razdili,
i svjetovno prođe more,
své mogući ćaćko mili,
primiće vas svoje u dvore.

Tu čestitos ne izrečena,
tu veseļe cavti drago,
tu stanuje rados vječna,
tu se uživa svako blago;

i strah vas je s malo truda
ovu izvrsnu platu steći,
dalek taštijeh od požuda
pravdu i stupaj moj slijedeći?

Tec'te dobra na neumrla,
ne budite u to slabi,
ni čes huda, ni smrt vrla,
ni zlo vrijeme ka ne grabi.

Jedan drugom ļubav nosi,
i kaži se blag u svemu;
ļubežļivo nebo prosi,
mila je blaga ćud višńemu.

Zlobne omraze otjerajte,
i od rasčbe plam strašivi,
na riječi se ne obzirate,
ke žamori puk laživi.

Pače, ko god ima želu
zazvan biti sin višńega,
dobro čini neprijateļu,
sa svijem srcem ļubi ńega.

I na onoga, tko ti bude
zamlatnicu u obraz dati,
ne moj držat srčbe hude,
neg mu i drugi jošte obrati.

Neka za čas taštu i slavu
svjetovni se ļudi koļu,
i u zavadam svoju glavu
na bojnomu gube poļu.

Na glas svijeta vi mrzite;
za susresti rajsku diku,
mir umrlijem svijem želite,
a najliše protivniku.

Ne bojte se od silnika,
ni vas smeti, ni ustavi
svijes himbena, sila prika,
da u životu nijeste pravi;

nemilosni samo ļudi
tijelo umrlo sharat mogu,
nu vrlina ńih ne udi
vernoj duši, miloj bogu!

On pomńivo, moji drazi,
s nebesa vas bļude i brani,
da vas pako ne porazi,
kletijem varkam oružani.

On je pokoj vami u smeće,
on vas ļubi, gleda, i ćuti,
bez ńega vam voļe ne će
vlas na glavi poginuti.

260. opiru] opriu.

Samoga se ńega bojte,
i s dostojnom vazda časti
umiljeni svi nastojte
ńegovoj se klanjat vlasti.
Ńega zemļa i valovi,
ńega dvore sva nebesa,
on priteški vas svijet ovi
na hotjenje svoje stresa.
U ńegove mile ruke
svaki se od vas priporuči,
i sve misli i sve odluke
po ńegovu voļu skuči.
Privelika moć ńegova
jakosna je i po smrti
ogńenitijeh sred jazova
nepravedne duše trti.
Od ńegova vik zakona
ne mozi vas razdijeliti
plam strahovit, studen siona,
smrtna boles, mač srditi.
Pače za čas ńega vjere
nijedan sretat ne imaj straha
zle medvjede i pantere,
silne tigre, lave plahe.
Jezikom će jošter oni
od silnika vam podane
podniženi i prikloni
ļubko lizat vaše rane.
Pođ'te, družbo ma hrabrena,
moji verni nasljedniei,
pod obranom moga imena
zaštitjeni svi kolici.
Brinut putom ne mojte se
vam potrebne hrane cijeća,
ni u mislijeh starajte se,
što će biti vaša odjeća.
Viđ'te zvijeri od planine
za jedno s skotom letuštijeme,
sjetbu i žetvu ke ne čine,
i ne imaju dvora i spreme!
Ńe vlas božija, ka ih stvori
sve moguća, milostiva,
svijeh naredno pita i cori,
vriježi, bļude i odiva.
Ona, koja svijet nadari
ljepotami razlicima,
s gar s nebesa vrh svijeh stvari
osobitu pomńu ima;
ona odjeće zemļi ugodne
od zelene trave dava,
luge uresom čini plodne
lijepa cvijetja i gizdava;
po ńoj kitno dubje, s dikom
dižući se put nebesi,
stvara milu sjen putnikom,
kiti poļa, gore resi.
Čuvajte se s svom jakosti
nepravednijeh od privara
i od lažeće isprazností,
ka čovjeka ļuto hara.
Od zaliha prem jedjenja
sveđ se uzdržat velim vama,
i od bludnoga sagriješenja
kako od silna bježat plama.
Tija lakomos svak prokletu
iz svojega srca izagni,
i na tuđe blago i štetu
vik ne hlepi i ne smagni.
Tko bit želi drag svakomu,
i svoja ga duša ùtišti,
prav i miran živi o svomu,
a naprijeda već ne išti.
Zla zavidos, družbo moja,
na daleče od vas bježi,
s kojom vijeku nije pokoja,
ka neprave žeļe vriježi.

366. s skotom] s' kotom. 369. ńe] nie, *nije li ovo zar mjesto:* ńijeh? 363. starajte] staruite

Postavite tvrdu stražu,
od otrovna ne bit zbora
zlobnijeh, koji hine i lažu,
gorci u srcu, medni s dvora,
ki pod slikom sveta obraza
jedovite misli snùju
puni himbe i poraza,
da te rane, da te otruju.
Vi budite prave svijesti,
er skrovene stvari nije,
ka na svjetlos ne će izljesti,
dugo vrijeme ku ne odkrije.
Uzdržite s pomńom oči
od taština grešna svita:
nečis pogled smrt uzroči,
smeta pamet, dušu hita
Od isprazníjeh i usionijeh
čuvajte se sveđ besjeda:
prostran jezik većkrat onijeh,
ki ńim pale, gorko ujeda.
Malo a pravo govorenje
kraļuj vašijeh posred usti:
pravoj duši sve željenje
milostivi bog dopusti.
Novi ovako u životu
i očistjeni od krivina
zagrlite svi dobrotu,
i naučite, što je istina;
i ako grijeha još staroga
ki god se u vas trag nahodi,
oper'te se od zla toga
u mogućoj srećnoj vodi.
Ja, ko bistri vir žudjeni,
vode vam ću podat svete,
neka on čas umiveni
ńimi od grijeha svijeh budete.
Na kladenac moj pravedni
tec'te hodom pospješnime
svi kolici, ki ste žedni,
da ugasite žeļu ńime.

Svi veseli hod'te u miru,
ne nosite srebra i zlata,
me milosti čistom viru
pravo je srce puna plata.
Ovako se smrt utječe,
ka dohodi duši vrha,
na ovi način raj se stječe,
koga ne tre nijedna svrha.
Ćaćko, višńe kraļ države,
sve mi ovo nareko je,
on je istine jezer prave,
odkle izviru riječi moje.
Na ovi način sin vladaoca
nebeskoga besjedijaše,
i svojega tažit oca
svijeh nas ļubko svjetovaše
ne s ubijenjem krotcijeh stada,
neg s molitvam podnižnima,
veleć, način ovi od sada
da se u molbah držat ima:
Višńi ćaćko, sve mogući
stvoriteļu od svijeh ļudi,
ki na nebu kraļujući,
tve mogućstvo stereš svudi,
čas imena slavna tvoga
posvetjena budi u vike,
od kraļevstva nebeskoga
učini nas udionike.
Sve stvorenje tebe dvori,
i tvu ispuni voļu svetu,
kako u rajskoj slavi gori,
i na umrlom tako svijetu.
Tvoj svakdańi kruh primili,
ki je sladka naša hrana,
dobrota nam tvoja udili
blagodarno segaj dana.
Ẓla nam prosti, ke činimo,
ni se rad ńih na nas gńivi,
kako praštat i mi obćimo
onijem, ki su nami krivi.

Izbavi nas od napasti,
i od svijeh zala oslobodi,
tvom milosti, tvojom vlasti,
gdi se svaki lijek nahodi.
Vrh ovega jošte objavi,
da ima doći vrijeme ogńeno,
zapanjene kad naravi
smesti će se bitje obćeno;
tužni umrli kad će vidjet,
da ti od straha srce utrne,
žarka sunca lice ublidjet,
i po ńemu tmine crne;
s koprenome gdi krvavom
skroven mjesec već ne siva,
s krutom sjenom i nezdravom
gdi kraļuje noć strašiva;
gdi okoliši nebeski se
zametenijem redom vrte,
skorjepjene zvijezde gdi se
s dvora višńijeh ore i srte;
gdi je satrena zemļa jadna
silne od trešńe strahovite,
gdi padaju iz nenadna
gore, do tad stanovite;
gdi valovi mutna mora
uzavreli priko mjere
podižu se viši od gora,
ko da se od ńih vas svijet ždere;
sve živuće gdi stvorenje
lednijem strahom stine i huka,
gdi se plačno svud vapjenje
čuje i vidi smrtna muka.
Tad on sličan trijesku ogńenom
s nebesa će doći opeta
za jedno s vojskom ne izbrojenom
od anđelskijeh vernijeh četa,
da, kad ogań treskoviti
vas svijet satre s božije osude,
i nova se zemļa odkriti
s nebesima novijem bude,
s oštrom pravdom ļudska osudi
sva dostojstva i krivine,
ter pomili dobre ļudi,
a zlijem poda vječne tmine.
On će anđele sve poslati
na četiri svijeta strane,
da sve ļudstvo budu zvati,
da iz grobova svak ustane.
Strašive će tada trubļe
urnebesom silnijem pjeti,
u ponore ki najdubļe
svoj će oholi glas prostrijeti,
od smrtnoga sna probudjen
neka oživе svaki umrli,
ter ureda, za bit sudjen,
prid pristoļe božije hrli.
U kom će se tad nać trudu
grešna čeļad prem žalosna,
kad prid lice doći budu
strašna sudca i ponosna!
Ko će biti srca mrazna
ko smetene sasma svijesti,
puni straha ko porazna
grozno će se prid ńim tresti!
On visoke povrh gore
veličine pun sjedeći,
i gorušte sve pozore
svud okolo raznoseći,
dobru čeļad izabranu,
za podat im rajske sriće,
blag ob desnu svoju stranu
mednom riječim staviti će;
izabranu čeļad, koju
iz početka on pozno je,
da će u srećnom biti broju
obļubļene družbe svoje.
A u pravednom za tijem gńevu,
za podat im muke prike,
s oštrom riječim na svu lijevu
otjeratće sve grešnike.

Tako poman pastijer, kade
zle studeni padat počnu,
ter sva poļa i livade
uzmu rađat travu sočnu,
s mnogom pomńom razdijeljene
mirne ovčice od kozlića
u ravnine šļe zelene,
gdi je podobna ńimi pića,
a kostretno plaho imanje,
ke se u štetu it ne ustavļa,
na prilično plandovanje
u kamene gore odpravļa.
Rijetće sudac pravednijema:
Hod'te, družbo ma čestita,
k raskošami vam spravnijema
od prvoga bitja od svita;
hod'te k slavnom ćaćku momu,
da vam vječna dobra udijeli,
kako ste i vi potrebnomu
vaša dobra sveđ dijelili;
a vi, kleti, tijekom hrlijem
u pakljene pođ'te jaze
gorjet među dusim vrlijem
nepristavne na poraze;
pođ'te, izmetni, k odmetnicim
u nemile strane tmaste,
kako se i vi nevoļnicim
nemilosni sveđ kazaste.
Istiskani oni tada
od pakljenijeh zlijeh nakazni
grdi, crni, puni jada,
u ponor će sletjet jazni.
Tu strmovrat oboreni
bez ufanja od milosti
sve će vijeke bit mučeni
ogńenitoj u tamnosti.
Nu na drugoj kakva strani
gledati će bit ljepota
svetijeh, ki su izabrani
za rajskoga za života.
Od čestitijeh ńih telesa
bog će umrlo sve dignuti,
da su obični svijetla uresa,
ni podložni na vaj ļuti,
i da od truda svijeh slobodni
do vijek vijeka uživaju
ńegov pogled drag ugodni,
gdi se dobra sva sastaju.
Prije vremena nitko toga
ne ufaj se u svom tilu
sred kraļestva nebeskoga
u rajskomu bit svjetlilu,
izvan božije majke izvrsne,
i ka s čudne višńe moći
mala družba šńime uskrsne,
za šńim istijem u raj poći.
Same duše u toliko
rajskoga će sred veseļa
dobro uživat sve koliko,
lice svoga stvoriteļa,
kako i duše zlijeh grešnika
u pakljenijeh mukah doli
sred vječnoga plama prika
žestoke će trpjet boli.
Otajnosti čudne ove
u velikoj noćas scijeni
od milosti od ńegove
objavjene jesu meni,
čim, za žalos izvidati,
ka me bješe obujmila,
trudnu glavu veće krati
naslanjah mu posred krila;
posred krila, odkle istječe
ne izrečena slas i znanje,
sve slabosti čijem se liječe,
pada svako tugovanje.

607. obični] običini.

Kud ohodim ja ńegova
govorenja sladka i znana,
ka država mnokrat ova
polak rijeke ču Jordana?
Kud korisnijeh broj nauka,
pod evrijenskijem ke gorami
ne izbrojena mnoštvo puka
slušalo je sto krat s nami?
U pričicah sad krovene
činijaše nam razgovore,
sad očite i odkrivene
svak razumjet da ih more.
Od svijeh stvari sad velijaše
on početak da je i svrha,
sad se od pravde jezer zvaše,
komu nije mjere i vrha.
Sad stavļaše ime sebi
od svjetlosti prave i puta,
kijem se lasno gre put nebi,
na daleče pakla kruta.
U toliko mi možemo
po pravdi se zvat blaženi,
kijem se zgodi, da čujemo
ńegov govor božanstveni,
kijem samijema jes podano,
ńega pazit, šńim družiti,
i besjedit na uzdano,
i ovu vječnu čas dobiti.
U dohodna jošte lita
boljetće se pozni unuci,
što nije sreća tač čestita
u ńihovoj bila ruci.
Ova lijepa čuda istina
spovijedaše Ivan znani,
čudeći se van načina
i vladalac i dvorani,
kad naripi s mnogom vikom
zlijeh židova skup prokleti,
vapijući s riječi prikom,
da Isukrs bude umrijeti.
Toj videći Jozef bježi
za jedno s mladcom silna iz dvora,
i k majci se poć poteži,
żeļnoj od ńih razgovora.
Oba dva se putom hode
žalostivi zgovaraju,
na ki način teške zgode
opovidjet ńoj imaju.

PJEVANJE SEDAMNAESTO.

A Pilato, nastojeći
sloboditi pravednoga,
u veliku trudu i smeći
nahodi se zarad toga.
Dvoumeći razdjeļuje
misao svoju po sve strane,
i sobom se sam svjetuje,
ko će smirit zle gradjane.
Ukras mladca plemenita,
komu nije slike izrijeti,
i dobrota glasovita
vrti mu se po pameti.
Po tanko mu jes rečeno,
da je on porod boži s gara,
vrhu toga sve vidjeno
na čuvenje odgovara.
Tim na mnoštvo prem srdito,
koga bukom zamne dvori,
lice obraća plemenito,
i ove riječi ńim govori:
S dvora mi se odijelite,
ter s dostojnijem pak načinom
smireni se povratite,
ne s vikanjem, ni s vrlinom;

pače izber'te među vami,
vaša srčba kad se ustavi,
s razložitijem besjedami
za svijeh jedan da me uglavi,
rad koga se huda dila
uhitjenu mladcu ovemu
ima podat smrt nemila;
ki stanuje grijeh u ńemu?
Kad po tiho čut vas budem,
znam, kako se sudit ima;
s nabunam se pravijem ļudem
lasno život ne vazima!
On dospijeva sej besjede,
a nepravi narod slipi
iz polače na dvor grede,
i od rasrčbe zubim skripi.
Zle čeļadi zlobna vrsta
ne misli se ostat vijeku,
dokle prava Isukrsta
ne pogubi kroz smrt prijeku.
S druge strane vas pun muke
boži krvnik, tamni Juda,
koji ńega poda u ruke
nabunjena mnoštva huda,
na izdavno djelo svoje
obzira se, i poznava,
kakvu zloću skrivio je,
ter se u srcu svom skončava.
Koliko bi tužan ktio
na prvo se vratit stanje,
i da vijeku promislio
na prokleto nije izdanje!
Cijeća toga ne ima mira
u neharnoj svojoj svijesti,
čemerna ga misao stira,
za najposlije sasma smesti.
Grijeh mrzeći, ki na svijetu
ne vidje se od vik vika,
tre ga, i prosi pravu osvetu
od krvnoga izdavnika.
Tim ne moguć trpjet veće
silne vale čestijeh misli,
koji ga su puni smeće
oda svuda ļuto stisli,
štetnu platu djela kleta,
u desnicu srebro vaze,
za ke proda stvorca od svijeta
zlobnom zboru punu omraze,
ter pokajan tekuć šńime
prid židovske glave opake,
tužnijem glasom i plačnime
ńim besjedi riječi ovake:
Vraćam vaše vam pjeneze,
kijeh lakoma prem pohlepa
u ne izrečen grijeh uveze
mene od veće huda i slijepa.
Sasma je teška ma krivina
i žestoka po mu glavu,
bez razloga i načina,
vajmeh, izdah vam krv pravu!
On je, poznam, božanstveni
pravi porod i bog pravi;
sad se pamet vraća meni,
sad me tmasta noć ostavi.
S besjedami tijem za jedno
posred crkve, gdi oni sjede,
meće srebro nepravedno
prid nemile ńih poglede.
Oni pamet ne stavļaju
na ńegova taj skončanja,
neg se jošter ńim rugaju
radi pozna pokajanja.
Govore mu svi jedini:
Što mi činit za to imamo?
Misli o tvoj ·ti krivini,
er mi na ńu ne gledamo.
Na ruganje toj nemilo
on ko smamjen na dvor hodi,
i proklina dušu i tilo
i čas, kad se zače i rodi.

Gorke misli, ke ga more
s nemilijem svak čas boli,
rastu kako plaho more,
kijem vladaju vjetri oholi.
Zlobna napas hitra i tanka,
s kojom krvno djelo izvrši,
vije se uza ń bez pristanka,
da do mala vrat mu skrši.
Jur živoga vrući od plama
vječne plame sebi sluti,
jur ne može oči od srama
put nebesa podignuti.
Bez pokoja tim ogńene
svud vrteći svoje oči,
kroz govore sej smetene
sebe kara i bezoči:
Kud ću? što ću? vajmeh, tužan!
Od života nerazborna
kad bit ne ću crn i ružan
s kleta izdajstva i prikorna?
Hoću li opet k ńemu poći,
i opovidjet me griješenje,
i neizmjernoj mojoj zloći
pitat pokoj i proštenje?
Nu s kijem sam se, jaoh, obrazom
k ńemu stupit pripravio,
koga s vječnijem mojijem porazom
žestoko sam uvrijedio?
Kako da ga molim, kako
ja prid ńime da govorim,
koga, vajmeh, toli opako
ne štedjeh se da umorim?
Nije načina temu i reda;
od ńega me dalek tjera
moj grijeh teški bez izgleda
i pakljena ma nevjera.
Što se odovle ne odilim
sve što u daļe mogu strane,
da tu plačem, da tu cvilim,
provodeći dni ne znane?
Odnes'te me priko mora
put pustošna koga kraja,
crni oblaci! vihri od gora!
gdi ļudskoga nije stupaja.
Ali ka će strana od svita
sakrit moći moj grijeh hudi?
Božija ruka treskovita
svud se stere, stiže svudi!
Gdi god stupaj moj uzhodi,
slijedit me će misao prika,
i po suhu i po vodi
pobjeguća izdajnika.
Svjedočbu ću me krivine
svud sred srca nosit moga;
da se u cŕne skrijem tmine,
ne mogu se skrit od boga.
Gdje? čijem? Da što krzmam veće?
Ali laživ san me vara?
Velike su me nesreće,
ne ima lijeka ma privara!
Ti poda mnom ne vidjene,
zemļo, jaze tve rastvori,
i prožderi živa mene
za jedno s mislim, ka me mori.
Nu što sumńim? Koje sada
ufanje me sreta i tiče?
Prem si dobru tvom nazada,
na zlo brzi nesrećniče!
Onda se, onda pristojaše
ovo tebi sve razbirat,
kad se vratit ti mogaše,
i mrzeću misao istirat.

113. vrući] vuruchi. 122—124. quae nam quae secula porro sera adeo tantum scelus unquam oblita silebunt? 141. odilim] odielim. 147. oblaci] oblasid. 176. istirat] istierat.

Umri sada, razlog prosi,
rukom se istom tvom osveti;
pokli život svijeh izdo si,
ne imaš ni ti već živjeti.
Umri! čemu tvoj život je?
Sam si sebi jamu izdubo,
kad samohoć skrivit hotje
djelo toli ružno i grubo.
Ah, ma srećo pala s rđom!
u ovemu li nepokoju
teškom svrhom od svijeh grđom
ja sramotim staros moju?
Ove riječi on besjedi,
spravan sebe sam satrti,
i zli poraz, ki ga uvrijedi,
prikratiti samom smrti.
Scijeni, da će sama ona
sve kolike dić uzroke
od skončanja usiona
i od misli sve žestoke,
er o svojoj čim krivini
misli smeten izvan mjere,
svak čas mu se hudu čini,
jazna zemļa da ga ždere,
ali da trijes ogńeniti
s neba leti vrhu ńega,
života mu da se hiti,
da ga sprži, da satre ga.
Čini mu se, sveđ da pazi
izdavnoga meštra sliku;
iz pameti često izļazi,
u strahu je sveđ veliku.
Od stupaja do vrh glave
studeniji jur je od leda;
oči mu su sve krvave,
usti modre, slika blijeda.
Oda svudi ńega okolo
oblijetaju strašne tmine,
i pakljenijeh srda kolo,
ke ga vodi da pogine.
Smamjen, koji pakljenoga
rob silnika voli umrijeti,
neg pokajan doć prid boga,
i svoj grijeh mu spovidieti;
er vik praštat ne pristaje
kraļ od neba milostivi
duši, koja se uprav kaje,
da najveće zlo sakrivi.
Ali on slijedeć misao svoju,
pun neufanja ku zagrli,
grede u gorkom nepokoju,
na nepokoj neumrli.
Od ļudskijeh se tijem pozora
u dubravu gustu krije,
kod kraļevskijeh koja dvora
razlicijem se dubjem vije.
Tu čijem snuje s trešńom ļutom
misli, na svoj vaj pospješne,
kijem načinom, kijem će putom
dni dospjeti ružne i grešne,
silnijem gvozdjem ali otvorit
sve će prsi jedovite,
smrtnijem skokom ali oborit
s klisure se kamenite,
iste srde pakla huda,
ke ga na smrt zlu nukahu,
i u svaki čas i svuda
kod ńega se nahodijahu,
od poraza tamna i gruba
put mu kažu vele gori:
da se objesi s tvrda duba
i zančicom sebe umori.
On se na smrt tu pospješi,
ko ga pakljen duh potaknu,
na dub se uspe, pas odriješi,
kijem sam sebi vrat zamaknu.
Po srijedi mu puče utroba,
ter od crne zemļe crńa
po tle mu se kratko u doba
sva prosuše unutrńa;

i bivši se tada izmakla
grešna duša ne spoznana,
u čas jedan bi dno pakla
od zlijeh duha posmucana.

Pođ', izdavni neharniče,
u dostojni plam i tminu,
pođ' neizmjerne plaćaj biče
za neizmjernu tvu krivinu.

Dokli zemļu stanovitu
budu obhodit višńi kruzi,
živjeti će na sem svitu
tve sramote, tvoji ruzi.

Jur iz vedre strane istočne
protivnica noći ctajne
sijaše zora, da svak počne
trude slijedit običajne,

a staroste silna grada
i crkovni redovnici
s mnozijem pukom bjehu tada
došli prid dvor svi kolici.

Ponosnoga priko praga
ne ktje mnoštvo prić nemilo,
velikoga dana blaga
da ne smete kroz to dilo.

Klete trage i neharne,
tvrdoglave ne poznane,
čuvaju se da ockvrne
malom stvari dni svečane,

a ne haju, da se ustave
smrt podati božijem sinu,
na čas koga ovu slave
zlamenitu svetkovinu,

ki je ńekada ńih primio,
da su boži puk izbrani,
ki se čovjek porodio,
vječne od smrti da ih shrani!

Čekajući tim na dvoru,
u prijekoj se srčbi more,
gdi neurednu rogoboru
žamornijema glasom dvore.

Tuj nabunu čuje i pazi
knez mogući od Solime,
iz polače tijem izlazi
i gospoda mnoga šńime.

Svijetla odjeća izabrana
od gospodstva sija na ńemu,
prid ńim grede skup dvorana,
prute od vlasti ki nose mu.

S ovom dikom prid dvor sjeda
na pristoļe na veliko,
i oko ńega ne bez reda
ino vijeće sve koliko.

Puk židovski toj pazeći
sa svijeh strana prida ń teče,
komu, ostali svak mučeći,
on besjede ove izreče:

Kaž'te, za ki nepravedni
grijeh i zloću vi prosite,
da se umori mladac vrijedni;
ke zlo u ńemu nahodite?

Rod mu i život hotjeh znati,
i ne mogoh naći uzroka,
za ki mu se može dati,
kako ištete, smrt žestoka.

Pače jošter kroz ńegova
čudna djela vam vidjena
država će ostat ova
po sve vijeke proslavjena.

Tom upazih ńega sliku,
i čuh govor pun sladosti,
rijeh: umrlom u čoviku
nijesu ovake izvrsnosti;

296. žamornijema] *zagrebačko izdańe:* žamornijeme; *ako* glasom *nije dativ mjesto instrumentala, može biti da je štamparska griješka mjesto:* glasim? 327. čoviku] čovieku.

Usta i pogled i svi čini
božanstvom su narešeni;
ili bog je on istini,
ili porod božanstveni.
Prignite se i pridajte,
utaži se vaša smeća,
kraļa u skladu svi priznajte,,
koga nebo vami obeća.
Na ńegove tej govore
svi se ļuto bole i skaču,
a žamorne rogobore
obćena se vika začu.
Isred zbora tad se diže
vješ govorit Ana sijedi,
i vladaocu stupa bliže,
ove riječi ter besjedi:
Da nije drugo svjedočanstvo,
svijetli bane plemeniti,
kijem će tvoje veličanstvo
krivca ovega pogubiti,
svakomu je stvar očita,
ki pameti slijepe nije,
a i dobrota tva čestita
može poznat toj najprije,
videć, da se veći dio
od meštara grada ovoga
skladnijem srcem sjedinio
suproć grijesim od jednoga.
Kroz besjedu on medenu,
pod kom čemer zli pribiva,
ludu čeļad zaslijepjenu
u svu družbu primamiva.
Vedrijem licem kripos hini,
ne moj da te obraz vara,
ali od srca u dubini
stan je opacijeh svijeh privara.
Družbe u dne i u noći
neizbrojne ńega slijede;
lasno je poznat tvojoj moći,
sprava ovaka na što grede.

Buni hodeć svud okolo
palestinske sve grradove,
i smiono i oholo
svijeh zemaļa kraļ se zove.
Pače da ga slijepi ļudi
u velikoj drže scijeni,
hvaliti se smije svudi,
da je on porod božanstveni.
Djelovanja tim neprava
prašta ko bog skrušenima
i od grijeha odpuštava
svu koliku muku ńima.
Na ovo smjenje toli opako
bez načina, bez izgleda
smrt se sama hoće, kako
stari zakon zapovijeda.
Nu i naredbe jošte stare
i sva naša svetilišta,
redovnike, crkve, otare
diže i scijeni već za ništa.
Novi običaj, zakon novi
izneso je, da se od sada
služe ńime svi gradovi,
i sva u napried zemļa vlada.
Očito se još hvaleći
oholome riječim prijeti,
da će oborit, da će užeći
templo, boži stan prisveti;
templo, za ke sazidati
mnogi otide trud i snaga,
i starina naša istrati
u ń neizbrojna ńegda blaga.
Kroz riječi će još viliņe
jasne zvijezde dić s nebesa,
i navesti mrake siņe
sunčanoga vrh uresa.
Ne taja se dugo u ńemu
nemilosna ćud himbena,
pače u kratko svijetu svemu
bi očito odkrivena.

U grešnika kuće i dvore
vidjesmo ga često uljesti,
i, što su nam sumńe gore,
tu na uzdano šńima jesti.
Cijeća toga, kada vidi
koga godi na zlo dana,
i da boga svak čas vridi
kroz zla teška i poznana,
u požudi s toga gine,
ni se sastat šńime srami,
ne hoteći da počine,
dokoli ga ne primami.
Tolika je ńega žeļa
od družine sebi slične,
i množ imat prijateļa,
zlobe i varke kijem su obične
Jošter u dni kad svečane
zakon poslim put zapriječi,
on ozdravļa gnusne rane,
i nemoći grde liječi.
Kud ohodim potištene
učenike, ki šńim gredu,
i po kućah zabranjene
od zakona piće jedu;
i, što su onijem gore muke,
ki bit čisti mare i haju,
ne umivene svoje ruke
u jestojske ulagaju?
Ki je život ovo i vjera,
da zakone iste svoje
bog razmeće, diže, i tjera,
koje davno nam podo je?
Ubij, propni, dođi vrha
krivcu od ove smeće hude,
da ńegova ļuta svrha
svijem nepravijem izgled bude.
Ubij, propni, da na svitu
ovako se zlo ne hrani,
našu crkvu glasovitu
od prijećena plama obrani!
Ana dospje govor ovi,
a jak s daždom grad utopni
naripiše svi židovi
za ńim vikat: ubij, propni!
Vladalac je krepke svijesti
na vikanje toj uzmnožno,
i ne može ńega smesti
govorenje nerazložno.
Krivine mu nijesu nove,
kijem Jezusa obadaju,
hude žeļe zna ńihove,
i na ńega što izmišļaju.
Zna kriposti rad zamjerne
i velike, ka jes u ńemu,
puni zlobe da čemerne
nepravednu smrt žude mu,
tim govori: Svega od toga,
što čut meni sad činiste,
veće krati ńega istoga
skupno u obraz prikoriste,
ali on vašijem sveđ riječima
znano i mudro odgovori,
i s razlogom stavnijem svima
usta sklopi i zatvori.
Istinom vas svijeh dobiva,
pod koju se prignut trijebi,
i ne taji, ni pokriva,
da je on porod kraļa od nebi;
porod, ki s gar ima doći,
a to vami skrovno nije,
slobodit vas vječne od noći,
pravu istinu ka vam krije,
i, ko meni jes rečeno
da proroci vaši poju,
zlo smiriti svijeh obćeno
kroz veliku kripos svoju.

445. ubij] ubi.

Pače i djelim potvrđuje,
da je on sišao s gar s nebesa,
među vami čim djeluje
ne izrečena svud čudesa.

Rane i zledi liječi vrle,
mrtvijem život dava opeta,
što ne mogu moći umrle
ni kriposti slaba svijeta.

Nijesu čuda nijedna, nijesu,
da kraļestva zemļe ovega
za ova djela hotjele su
častit, slavit, slijedit ńega.

Tvrdoglavstvo tim vrzite,
istjerajte prike ijede,
ter poznajte i primite
boga, ki vas shranit grede.

Pontijo vrši ove riječi,
a u nemiru prem veliku
puk se oholi ńemu prije̊či
rogobornu čineć viku.

Jak nesvijesni, jak smamjeni
s prsi deru svoje odjeće,
i ko živ plam užeženi
kažu srčbe svak čas veće.

Uzmnožena tako rijeka
čestijem dažd̄im, malo prije
kad se spravļa plaha i prijeka
bližńe luge da prikrije,

svi mještani od države
sve što mogu trče hrli,
silne vode da zastave,
i da svrnu ńih tijek vrli,

ali one ustegnute
silnije se čine i jače,
zastavjene deru pute,
ravna poļa tope i tlače.

Nemilosni Jerud tada,
Galileu ki vladaše,
sionskoga posred grada
po sreći se nahodijaše.

Bješe ńemu ova strana,
dio izgubjen vlasti očine,
povraćena od Rimjana,
da gospodi ńe krajine.

Glasoviti dni svečani
činili mu bjehu doći,
kako mnokrat, u poznani
Jerusalem s mnogom moći.

Toj Pilatu bi ugodno,
ter s tezijem uzaznava,
da Isukrstu mjesto rodno
galilejska jes država.

Svezana ga šļe k Jerudu
s mnogo straže silne i hude,
po ńegovu neka sudu
ko podložnik sudjen bude.

Tezijem putom, da je odaho
teške od misli, scijeni veće,
i, ku mnoštvo silno i plaho
zadava mu, ļute od smeće.

Kraļ se veoma obeseli,
bivši čeļad ńabunjena
prid lice mu tad doveli
Isukrsta uhitjena,

a to er bješe dugo vrime,
mnoga žeļa da drži ga,
besjediti za jedno šńime,
i na blizu vidjeti ga.

Čujuć božija privelika
on čudesa slavna toli,
kijem slovijaše sva kolika
zemļa evrijenska u okoli,

primi ga u dvor srca rada,
ter kažući vedro čelo,
od ńega se vidjet nada
koje godi čudno djelo.

U goruštoj toj požudi
razlike ga stvari pita,
i s hitrinom oda svudi
besjedami mnozijem hita.

Nu se vrlo kraļ himbeni
u pameti svojoj vara,
er mu boži sin ļubjeni
na besjede ne odgovara,
ne čineći od prokleta
ubojice scijenu nijednu,
krstiteļa tiha i sveta
koji proli krv pravednu.
Silnu glavu punu bijesa
pogledat se ne dostoji,
neg rodjenijeh put nebesa
s obraćenijem čelom stoji.
Zli židovi u toliko
kroz govore nabunļive
pravedna ga zlobno i priko
razlicijema grijesim krive.
Tvrdo silna kraļa glave,
ki od oca huda gori,
vrh podložne da države
stavi pamet, oči otvori.
Velijahu mu: ovo je oni,
koga jošter u povoju
mudri ćaćko tvoj progoni,
za potvrdit krunu svoju.
Ako pustiš ńega sade,
s nasljednijem će doći pukom,
tve kraļestvo da popade,
i ugrabi silnom rukom.
Na ove riječi bez temeļa
druge gore prilagahu,
kijem rajskoga stvoriteļa
prid zlijem kraļem potvorahu.
Ki, videći da mu ne će
Jezus podat odgovora,
i da riječi ne zameće
mučećiji od mramora,
sa svijem mnoštvom bojnijeh sluga
i s ostalom vojskom bojnom
ko ludijem se ńime ruga
s oholasti nedostojnom.
Čini mu se čudo mnogo,
da u vladańu solimskomu
onaki je čovjek mogo
od bojazni bit ikomu;
da mu je otac prem nemio
za vaj mnoge jur čeļadi
bez razloga pogubio
pravu djecu ńega radi.
Vrhu ruga, ki ńim tvori,
za porugu huđu i veću
dvoranima svojijem govori,
da na ń stave bijelu odjeću.
Krvni zlotvor narugana
kroz načine silne ove
svijetla kraļa rajskijeh strana
vraća u dvore Pilatove.
Od onoga dnevi za to,
ki se dotle zlo gledaše,
hudi Irud i Pilato
prijateļi drazi ostaše.
Mirite se; vaš mir ovi
združen s grijehom male vire
tešku štetu vam gotovi
i žestoke prem nemire.
Prijateļstvo neslično je,
po zlu djelu ke se sklapa,
i ne ļubav, nego to je
nesklad, varka, laža i tlapa.
Ovdi ostavļa jakos mene,
i od jada se srce trese,
misleć muke ne izrečene,
koje boži sin podnese.
Na kakve se trude stavi
za rad mene, jaoh, grešnika,
stvorac ļudske sve sve naravi,
tijelo uzavši od čovika;

640. čovika] čovieka.

stvorac, koga vlas ne more
ni mogućstvo uzdržati
krepka zemļa, plaho more,
ni nebeski dvori zlati!

Ti, veliki duše sveti,
kroz tvu pomoć milu i blagu
mojoj slaboj prem pameti
stanovitu podaj snagu.

Čijem pjevanja ova slidim
s mom kriposti malo jakom,
svud okolo mene vidim
svijet pokriven crnijem mrakom,

gdi su zvijezde potamnile,
gdi je pomrčio zrak sunčani,
gdi nebesa plaču i cvile
i nebeski svi dvorani.

Ah, ļubjeni sinu boži,
vječno sunce, bože istini,
na koji se vaj podloži,
za dat našoj lijek krivini!

Neka jadi, kijem nije broja,
vrhu nas bi naripili,
a da je zdravo glava tvoja,
naš pokoju slatki, mili!

Neka zemļa nepravedna
sva bi strena bila prije,
neg se za ńu kapļa jedna
čiste krvi tve prolije!

Ti ne izrečene tuge i smeće
trpje u ļudskoj našoj puti,
na otvorene rajske sreće
miran čovjek da se uputi.

Mi tvu ļubav ne spoznamo,
dobročinče blagodarni,
neg te grijesim sveđ vrijeđamo,
hudi od veće i neharni.

Sve što vruće milosrđe
tve bi naše vrh obijesti,
toliko su u zlu tvrđe
i ostinute naše svijesti.

Ti podniži tvu visinu
na žestoke za nas boli,
mi živemo proć načinu
ponositi i oholi.

S branjenoga mi smo stabra
sladke obrali jur jabuke,
ti na teškom križu izabra
za nas podnijet smrtne muke.

Radi tega sad prid ono,
sad prid ovo greš pristoļe,
vezan, smucan bezakono,
ali s drage tvoje voļe;

i ti, naš bog, rajska dika,
ki ćeš vas svijet doć suditi,
nepravednijeh od silnika
krivo sudjen trpiš biti.

PJEVANJE OSAMNAESTO.

Kad ban vidje od Solime,
da je od zbora zlobna i kleta
k ńegovijema dvorovime
sin doveden boži opeta,

sve se srce ńemu smelo,
i žestoku muku ćuti,
mrzećega suda djelo
ne mogući ubjegnuti.

Sto načina iznahodi,
i obraća se po sve pute,
je da ńega oslobodi
od prijećene smrti ļute.

Nu besjede zaman trati
i razloge, ke podava,
er ne može omekšati
gńivna puka tvrdoglava.

Pače što se veće sili,
da vrlinu ńih izliječi,
sad kroz sladki govor mili,
s rasrdjenom sada riječi,
toliko se veće oni
kažu ogńena puni gńiva,
i nemili i usioni
pravoj krvi suprotiva.
Najposlije ńim besjedi:
Blaga je ovo svetkovina,
ku po višńoj zapovijedi
časti evrijenska sva krajina,
kad vladalac od države
obći pustit svemu puku
krivca, dužan ki je od glave,
i dostoji smrtnu muku:
tim pokoli sad ovega,
ne znam kako, vi krivite,
i pogubit nago ńega
kroz priļutu smrt žudite,
komu boļe razmi ńemu
dat slobodu sladku mogu,
kriv ne bivši u ničemu,
i obadjen proć razlogu?
I da je što kriv, dosta veće
do sad ga ste pedjepsali,
dosta mu ste jada i smeće
i bolesti zle zadali.
Ili ga ću pustit, ili
vi sudite ńega sami,
ko ste u svijesti namislili,
i odredili među vami.
A i vaš prijateļ Irud eto
za krivca ga ne nahodi,
toliko je život svijeto
i pravedan, ki provodi.
Čemu da ga sudim, čemu
nepravedno da umori se,
ne budući grijeha u ńemu,
za ki zadjet moglo bi se?
Ovo Pilat besjedeći,
puk mu gńivan riječ prisiječe,
strašnu viku ter tvoreći:
propni ńega, propni, reče.
Na ové riječi rogoborne
druge gore žamoraše;
od treske se rogoborne
grad vas kolik razlijegaše.
U okovijeh bješe tada
zli Baraba lupež hudi,
veomi mrzjen svega od grada
cijeća opake svoje ćudi.
Ovi omršen ļudskom krvi
vrh svijeh inijeh razbojnika
u nabunah bješe prvi
i brz na zla sva kolika.
Smrt čekaše radi toga,
ležeć svezan u tamnosti
i ufanja tu nijednoga
ne imaše od milosti.
Razložno se tad rimskomu
namjesniku sta misliti,
pri čovjeku ovakomu
moć Jezusa sloboditi.
Tim pazeći ļudi ohole,
ove riječi ńim izusti:
ali ńega, ali vole,
Isukrsta da im pusti?
Oni skladno nabunjeni,
slavna kraļa višńijeh dvora
vele u mańoj držeć scijeni
potištena neg zlotvora,
vapiju kletoj u omrazi
glasim punijem srčbe hude,
Isukrsta da porazi,
a Barabu pustit bude.
I za prije na vrh doći
namišļene svoje vrline,
opiru se sa svom moći,
ne izrečenu silu čine.

Pilato se teško sjadi,
i zapanjen osta u svijesti,
videć, da gńiv zle čeļadi
ne mogaše ničijem smesti.

I čijem ļudim na zlo hrlijem
ne nahodi mjere i reda,
božije tijelo bičim vrlijem
ļuto izbiti zapovijeda,

veleć, nu ako način ovi
smiri żeļu krvi prave,
nemilosni ter židovi
svoju silos ovdi ustave;

nu ako videć ńega izbjena
i krvava po sve strane,
množ nepravo rasrdjena
na ku god se milos gane;

od mrazne su tvrđi stijene,
ako se ovijem ne nasite,
i ne ugase żeļe ogńene
teške od smrti, ku mu prite.

Nepravedni jur krvnici
s bijele puti ruho svlače,
da ju, vajmeh, sasma prici,
kroz udorce zle potlače.

Jur božijega vežu sina
naga na stup na mramorni
bez ozira, bez načina
jedoviti, nerazborni.

Jur podižu svom jakosti
na izmjenu ruke plahe,
ter mu daju s nemilosti
uzmnožite svud zamahe.

Pričisto je sveto tilo,
ke bi dotle bjeļe od snijega,
svoje obličje izgubilo,
puno je modrijeh sve biljega,

ter iz usta i od svudi
krv obilna niza ń ide,
a hudobni plasi ļudi
lupajući naprid slide.

Kosti mu se odkrivene
na sto mjesta jur gledaju,
a oni tvrdi ne smiljene
sve vrline ne ustavļaju.

Nije za dosta, nije ńimi,
krv i snagu da mu otmu,
čestijem bičim neizbrojnimi
otet hoće i život mu.

Ko god u dvor silni ulazi,
za gledati bijesna dila,
po krvavoj rijeci gazi,
tle mramorno ka je oblila.

Dosta veće srčbe i gńiva!
Utaži se, zli krvniče;
na me dužna, na me kriva
svrni ohole tvoje biče.

Nemilos je tva velika,
i nesvijesne sasma odluke,
na krv pravu rad grešnika
nepravedne stavļat ruke.

Ja sam, ja kriv, s nerazlogom
tvoja srčba na ń se otresa,
kunem ti se živijem bogom
i svijem dvorom od nebesa.

Oči otvori dobro sada,
na kakav se grijeh postavi;
noć pakljena tobom vlada,
ustavi se, ah, ustavi.

Nije milosti, vajmeh, meni!
Svoga bijesa ne pustiše,
dokle sasma izmoreni
moć i snagu ne izgubiše.

Oslobodjen Jezus tade
s tvrda stupa kamenoga
u krv istu svoju pade,
ka se iz ńega proli mnoga.

Tu se izgrdi vas opeta,
i ponovi svoje rane,
od krvnika huda i kleta
nemilosno ńemu dane.

Tako grda i krvava,
za veću mu podat muku,
silna čeļad i neprava
ukaza ga svemu puku.

Sve mu tijelo bješe golo,
izvan samo što ubrus bio
po srijedi mu svud okolo
pričistu je put sakrio.

Na nemilo toj skazanje
vas nebeski dvor se smuti,
sunce i mjesec zlo skončanje,
s kolom jasnijeh zvijezda oćuti,

smrtni trudi nu ńegovi
ne pristaju na zlu ovemu,
er bojnici Pilatovi
goru boles daju ńemu.

Oni, znajuć da mnokrati
srcem veomi veselime
kraļevstvo mu ktješe dati
mnozi puci od Solime,

u crljenu vedhu odjeću
kako kraļa ńega oblače,
na glavu mu pak nameću
od trnove krunu drače;

na onu glavu, koju ne bi
zadovoļno naresile
sve kolike zvijezde od nebi,
ni podpuno ńu krunile.

I čim svak čas uzmnožaju
nerazložni smijeh i viku,
u ruke mu trs podaju
za kraļevsku za šibiku.

Ovijem ruhom ogrnuta
i urešena u nesvijesti
vrh sjedišta podignuta
postavļaju ńega sjesti,

s natjecanjem ter nepravim
s· ak čas veći ńim rug tvore,
nesvijesnijema sad pozdravim,
sad otrovne kroz govore.

Kako mnokrat kad jednoga
od vesele sve družine
u igri plahoj kraļa svoga
ne dorasla djeca učine,

prid ńegovijem svi pogledom,
ko da ga se tresu i boje,
sada kleče, sada redom
izredjeni uza ń stoje,

sad ńegove zapovijedi
čim vršiti svaki teče,
vika uzmnožna s toga slijedi,
ka se čuje na daleče:

s ovijem bojni skup načinom
i ostale dvorne sluge
nebeskoga kraļa sinom
čine ohole smijehe i ruge.

Oči ubrusom sad mu vežu,
pļuvotinam sad ga grde,
sada drpe, sad potežu,
nad planinske vrļi srde;

sad mu skubu vlase od brade
ubojnome rukom plahom,
pričisto mu tijelo sade
sve mrļaju gnusnijem prahom;

klańaju se ko sniženi
prid ńegovo sada lice,
sad u obraz božanstveni
daju češte zamlatnice.

I nije dosti, da ga udire
toli često čeļad kleta,
nego jošter na ń napire,
tko ga udara, da goneta.

Kud ohodim, kako izbjena
silnom trsti slavna glava
sva je, vajmeh, izranjena,
sva bolesna, sva krvava;

184. sakrio] zakrio?

a to er kruna drače ļute,
ka ju kruži oštra i česta,
čineć nove rane i pute,
uvrijeđa ju na sto mjesta?

Tako izmoren bez pokoja
nemilosnijeh od zlotvora,
ni se tuži, ni usta svoja
na podane muke otvora,

za sve da oni sasma ļuti
rukom, psovkam, silnijem glasom,
ni počinut, ni odahnuti
ne dadu mu nijednijem časom.

Ah, nemile, plačne slike!
Tko je ćudi tač neharne,
da neljeva suza rike,
da mramorom ne protrne?

Ptice od neba, zvijeri od gore
gnijezda i jame svoje imaju,
posred kojijeh, kad se umore,
na svu voļu počivaju;

a sin boži, svemu svijetu
ki nebeski pokoj doni,
ne ima mjesta, rajsku i svetu
svoju glavu da nasloni;

nego istrudjen, nego izmučen
nepristavne trpi vaje,
ranav, krvav, izbijen, stučen,
da ga pazit strahoća je.

Na ovi način izgrdjena
Pilat ga opet puku kaže,
je da srca razjedjena
zlijeh židova tijem se utaže.

On na desno i na lijevo
obrnu se šńime tada,
govoreći: Čovjeka evo,
ki vas straši, ki pripada.

Jak da k temu još prilaga,
i ko prorok hoće rijeti:
Čovjeka evo, koga blaga
ļubav za svijeh sili umrijeti;

čovjeka evo, koji naše
prima ļudske grijehe hude,
doživjeti ki spravļaše,
da oživjeti vas svijet bude;

čovjeka evo, ki gre s gori
za dobrotu svoju mnogu,
ki se od boga čovjek stvori,
da su ļudi slični bogu;

čovjeka evo, suproć komu
narodi se svoji bune,
kraļevskoga ruha evo mu
i šibike svijetle i krune;

evo družbe ne izbrojene,
evo vojske, koju vodi,
da gradove podložene,
da kraļevstva šńim gospodi!

Nu je sve zaman, er ne može,
sa svijem znanjem za sve trudi,
učiniti, da podlože
na razloge zlobne ćudi.

Vidjenje ovo tužno i plačno
nasititi nije jako
u nabuni zloj divjačno
plaho mnoštvo sasma opako.

Nijedan govor, molbe nijedne
ńih utažit ne umiju,
na pravednu svi krv žedne,
svu dokoli ńu popiju.

Svi vikaju silnom vikom,
kako da se vas grad ori,
da se Isukrs smrti prikom
vrh teškoga križa umori.

Neizglednome jošte zlobom
tvoreć strašnu rogoboru
natječu se među sobom,
tko će ukazat srčbu goru.

U pobuni kletoj toli
slušaju se bez razluke
iza glasa glasi oholi,
iza buka vrle buke.

Sred planine tako strme,
koju odijeva gaj obilni,
kad nebeski dvori grme,
i boj čine vjetri silni,
dubja trepet strašan daju,
ter s velikom oholasti
među sobom se udaraju
johe, jele, bori, krasti.
Tako i bijesno kada more
rasrdi se zimno u vrijeme,
česti vali kako gore
srnu jedan za druzijeme;
vali, kojijeh sila gńivna
stvara urnebes usioni:
teško plavi, suprotivna
ńih rasrčba ku progoni!
Oko puka nabunjena,
u požudi zlobnoj tvrda,
kleta vojska ne vidjena
pakljenijeh se vrti srda.
One pamet svijeh užižu,
da nepravu misao slide,
i nevoļnijem razbor dižu,
svoga grijeha da ne vide.
Svakomu je srce mutno
ijedom pakla ognjenita,
da gre opako i besputno,
da bjestuje, da mahnita.
Rimskoga u to namjesnika
šļe moliti verna ļubi,
pravednoga da čovika
bez razloga ne pogubi;
a to er bješe ńega radi
san veomi strašiv snjela,
gdi se prijete gorci jadi
za neprava silna djela.
Ovo je, ovo, govoreći,
vik me laživ san ne vara,
tih jagańčić, koga u smeći
množ pastijera zlijeh pohara.
S razdraženijem ovi psima
bjehu ńega obkružili,
i kamenjem i drvima
nemilosno pogubili.
Ubijena ga gore i luzi
i planine sve plakahu,
i u žestoku jadu i tuzi
rad ńegove smrti stahu.
S toga srčbe pun velike
nebeski se kraļ ukaza,
šaļuć hude na krvnike
biče teška od poraza,
er se nebo sve navuče
oblacima crnijem tade,
i strahovit grad potuče
poļa, strane i livade.
Za tijem se ovi ču glas: Bogu,
Rimjanine, život prosti;
ne daj mjesta nerazlogu
i nesvijesnoj nemilosti.
Prid snom ovijem malo prije
verno nebo još mi objavi
mnoge druge strašivije,
kijeh spomena mene ostavi.
Ja vjerujem cijeća ovoga,
a očito je toj i tebi,
da je on mili porod koga
od bogova višńijeh s nebi.
Tim zlu čeļad i nevrijednu
od krvnoga djela ustavi,
i u ńegovu krv pravednu
tvojijeh ruka ne krvavi.
Dalek strašne kobi ove
bog od naše kuće ukloni,
a nemile ńim židove
i sve pleme ńih progoni.
Pilat sumńiv tijem kazanjem
većma se oprije gńivnom puku,
slijedeć sa svijem nastojanjem
razbit hudu ńih odluku.

Blage ostavļa jur besjede,
i s oštrome riječi prijeti,
da ustave plahe ijede,
kojijeh nije moć trpjeti.
Odriješiti on pravedna
i pustiti jur hotijaše,
i sam sebe s djela vrijedna
teške od tuge slobodijaše.
Pozua toj kraļ vječnijeh sjena
i od paklјene zle propasti,
koga traše uspomena
izgubjene davno časti,
ter do čim ga od osvete
vjekovita mori żeļa,
i kroz misli zlobne i klete
oholo mu srce vrijeđa,
u sebi se gorko smuća,
da svu hitros vuhovitu
pridobiti jes moguća
ičija pamet na sem svitu.
Tako smeten van načina
iz crnoga zove jaza
strah ledeni grda čina,
tamna zgleda, žuta obraza.
Ne hranijaše pako jazni
sred studenijeh svojijeh spila
gore srde ni nakazni,
koja smeta dobra dila.
Zločestvo je potišteno
drug i mrazna zima ńemu,
s kijem za jedno stanje obćeno
u ponoru tmastom ima.
Ko vladalac vječne noći
ovu otrovnu neman vidje,
u solimske mire poći
tu tako joj zapovidje
neka banu sionskomu
zlom bojazni srce sledi,
bijesnom mnoštvu židovskomu
protivit se da ne slijedi.
Sluša ńega strašna srda,
i od mrzeće noćne ptice
stavļa na se krila grda
i svu ostalu sliku i lice.
Tako pod zrak pod sunčani
iz ogńene leteć tmine
vrh kitnijeh se gora stani
palestinske pokrajine.
Pospješna se u vidjeni
Jerusalem sunu od tole,
gdi ju posla kraļ pakljeni
prid gospodske dvore ohole.
Tu leteći prid pogledom
silna kneza mogućega
ne vidjenijem svojijem ijedom
tiče, smeta i truje ga,
i čim mnokrat iz nenade
okolo se ńega obstire,
sad mu prsi, glavu sade
crnijem krilim ļuto udire.
On, videći neman hudu,
mrazan s ledom uporeda
vas u smeći, vas u trudu
žestokijeme strahom preda.
Ježi mu se pram vrh čela,
usti sahnu, tamni slika,
sve mu riječi kažu i djela,
da je skončanja pun velika.
Puk pazeći ńega tresti
žestoko se pripadena,
i, ko da je izvan svijesti,
svega u lice promijenjena,
ne će zgodu da propusti,
neg, dokle ima vrijeme u družbu,
kroz tisuću zlobnijeh usti
vika i čini novu tužbu:

469. nenade] nenadi.

Ovi slabo mnoštvo buni,
da od ovezijeh svijeh zemaļa
svijetlom krunom ńega kruni,
da ga učini svoga kraļa,

za to ako ga pravda tvoja
ne pedjepše smrti hudom,
koju davno steć dostoja
prid pravednijem svakijem sudom,

svu će skoro Palestinu
isprid rimske dignt vlasti,
i od Sirije kraļevinu
zgrabiti vam i popasti;

pače, ako ga pustiš sada,
ko je počeo da puk vara,
ne ufaj se i ne nada,
prijateļ slavna bit česara.

Ubij, propni, digni s svijeta,
ako carsku ļubiš slavu,
mir obćeni da ne smeta,
nam protivnu ovu glavu;

čin', životom da najbrže
plati svoje grijehe prike,
prije neg zemļe ove odvrže
i rastruje sve kolike.

Da je u mjesti smeća ovemu,
česarovo nije hotjeńe;
znaš da hodi suproć ńemu,
na kraļevstvo tko se peńe.

Ove riječi nerazložne
s Pilatovom mnogom boli
ne bez jake vike uzmnožne
govorahu ļudi oholi.

On, videći da ne more
srce prignut ńih kameno,
i da mnoštvo svak čas gore
kazaše se nabunjeno;

i er bješe tegnut veće
od pakljene strašne zlijedi,
pripade se, i pun smeće
na kraļevsko ime ublijedi.

Tim se u ruke ńim puštava,
ni smije smetat ńih požude,
i od veće se strašiv dava,
nepravda ga da dobude.

Sred pučine morske ovako
silni vjetri puni gńiva
kad puhaju plaho i jako
tvrdoj plavi suprotiva,

ńe vladalac ne da od prve
mjesta oholoj ńih vrlini,
sa svim veslim nego se rve,
za odoljeti zloj godini;

nu kad vidi najposlije,
da zamani snagu hara,
i da dobit jaki nije
silu obijesnijeh od vjetara:

za jedno s morem put obrati,
u veliku ter se strahu
gńivnijem valim da vladati
i vremenu prijeku i plahu.

Kad promijeni svoju odluku
strašiv sudac i nepravi,
podignutu bijesnu puku
ove u kratko riječi pravi:

Pridobit sam, pravda gine,
nepravedna gdi je sila:
bez razloga, bez krivine
daj se ovemu smrt nemila!

Nu se u dugo s grijeha ovega
bit veseli ne nadate;
vašom glavom vi za ńega
odgovarat bogu imate.

S vašijem ćete svijem plemenom
vi platiti mjerom punom
krv, ku sada ne smiljenom
spravļate se prolit bunom.

505. ubij] ubi; s svijeta] s' vieta.

Donijet za ovijem govorome
on pun vode sud naredi,
ter umiva ruke ńome,
i ove riječi još besjedi:

Ko su čiste ruke moje
od pravedne krvi sada,
tako srce me čisto je:
ńe prolitje na vas pada.

S pristoļa se diže svoga,
ko dovrši besjede ove,
i cijeć suda smeten toga
pođe svijetle u dvorove.

Tada mnoštvo zle čeļadi
sta vapiti: Krv ńegova
vrhu naše glave padi
i vrh našijeh svijeh sinova.

Tim samiren puk opaki
poče spravļat, prik sa više,
silne od smrti način svaki,
da pravedna satiriše,

tešku svrhu i nemilu
ne samo mu dat misleći,
neg da bude u svom tilu
dugu boles trpjet mreći.

I jur puni smrtne zloće
nevjernici jedoviti
na visoko drvo hoće
propeti ga i pribiti,

da na očiju svijeta svega
s duzijeh muka, kim nije broja,
naš spasiteļ, sin višńega,
svrši umrla ljeta svoja.

Tim od čedra mirisnoga
u nesvijesnom u veseļu
bez krzmanja bez nijednoga
križ priteški grade i djeļu.

Smrti ovakom staro u deba
kraļi, koji svijet vladahu,
nepravednijeh radi zloba
glavne krivce pedjepsahu,

da smrtnoga časa prije
u bolestijeh i u nemiru
s mukom, kojom slike nije,
sto krat na dan tužni umiru.

Prikoreno tada drvo,
bez imena i bez dike,
najslavnije i najprvo
sad nad stabre sve kolike,

na otaru ponosnomu
posred crkve sveta stana
držimo ga u svijetlomu
srebru i zlatu zakovana.

Za uspomenu božije smrti,
vječni život s koje imamo,
tu se ńemu svi prostrti
ko božanstvu poklanjamo.

U strašive dnevi one
odredjena svijetu suda,
kad kroz plame u·ione
bude izgorjet zemļa huda,

mješte svijeće on sunčane
na nebu će svijeto ustati,
i sve od svijeta četr strane
svojijem zrakom obasjati.

Ko po gradu glas prosu se,
da nerazlog pravdu splesa,
da zli ļudi spravļaju se
kraļa umorit od nebesa,

i tuđinâ i gradjanâ
svaki ostavi svoje stanje,
kupeći se sa svijeh strana
na žalosno prikazanje.

Tko za vidjet, tko za čuti,
tko za žalit hrlo stupa,
pridvorni su puni puti
ne izbrojena ļudi skupa.

612. nad] na

Bojnici u to ne smiljeni
bjehu svukli s ńega veće
od ruganja plaš crljeni,
na ń stavivši prve odjeće,

ter čineći strašnu viku
silnijem glasim jacijem dosti,
svezana ga na smrt priku
potezahu bez milosti.

Ne ispunjaše tuj nemili
svoj gńiv čeļad u zlu ogńena,
neg mu bjehu još stavili
križ žestoki vrh ramena.

Koja bješe vidjet muka,
gdi jagańac krotki i sveti
od neharna silna puka
grede smucan za umrijeti;

gdi konopi, vajmeh, tvrdi
vežu i čela uzovita
u nescijeni, u pogrdi,
čas i diku svega svita;

gdi zgraditeļ rajskijeh dvora
s dračnom krunom vrhu kosi
putom krvnijeh od zlotvora
ne izrečena zla podnosi;

pod bremenom gdi teškijeme
naveda se, trepti i pada,
jednijem prstom ki samijeme
drži vas svijet i ńim vlada!

On nošaše drvo ubojno,
a gredijaše ńega okoli
čestijeh pješac mnoštvo bojno
i końika skup oholi.

Na svijeh sijaju tvrda oklopja,
urešeni perjem svi su,
svi visoka nose kopja,
jak da na boj pripravni su.

Silne trubļe glasom muklijem
pjet na izmjenu ne pristaju,
gore obilne hridim puklijem
odgovor im strašan daju.

Ali mnozi blage svijesti,
pravi duhom, srcem verni,
od priļute od bolesti
proljevahu plač čemerni.

Mile majke navlaštito
s mnogo mladijeh djevojčica
sve cvijelijahu jadovito,
groznim suzam peruć lica,

pazeć smrtno čim na mjesto
krvnici ga zli potežu,
oštre stijene gdi mu često
svete noge bodu i režu;

oštre stijene, sa svijeh kraja
ke se maste rusom krvi,
ka mu od glave do stupaja
pod priteškijem križom vrvi.

Bolnijeh žena videć družbu
gdi žalosno plače i cvijeli,
uzdišući na ńih tužbu
ove riječi Jezus veli:

Ne plačite, milostive
sionske kćeri sada mene;
vas plačite, ke ste krive,
i sinove ne smiljene.

Doć će vrijeme, kad će kleti
mnoge s česti sve nemile
i čas, i hip, kad na svijeti
začele su i rodile,

visokijema kad gorami
u gorkom će vapjet trudu,
kamenitijem klisurami
priklopiti da ih budu.

Ako u drvu sad sirovu
mnoštvo u grijesijeh odhranjeno
kaže i čini silos ovu,
što će u suhu bit činjeno?

Veleć ovo, naprijed hodi
k mjestu mukam odlučenu,
i solimski grad ohodi
s teškijem križem na ramenu.

PJEVANJE DEVETNAESTO.

Do čim ova djela slide,
kraļ i ćaćko svega stvora
na najviši vrh uzide
od rajskoga svoga dvora,
a to neka s gar s visina
smrt nemilu pazit bude
ļubjenoga svoga sina
i ńegove teške trude.
Oko ńega sa svijeh strana
bogoļubne i snižene
lete višńijeh od dvorana
česte i družbe ne izbrojene.
Na vrhu se od nebesa
u ne izmišļen način stere
zlatna građa puna nresa,
kojoj nije vrha i mjere.
Tu kamenja pridragoga
ne izrečeno množtvo gori,
stvoriteļa nebeskoga
ponosni su ovo dvori.
Sve kolike stvari umrle
pod sobome oni paze:
kud sunčani końi hrle,
zvijezde i mjesec odkle izlaze.
Sred ovega zida slavna,
svaka izvrsnos gdi zdrži se,
od dijamanta tvrda i stavna
oho uzrastom brijeg širi se;
brijeg, ki ostale nadhodeći
sve nebeske veličine,
toli je ljepši, koli veći
podiže se u visine.
Na ńem s čudnijeh devet kruga,
doļu i goru svud okoli,
ļubjenijeh se božijeh sluga
izredjeni paze stoli.
Kori anđeoski dođoše odi,
i čim svaki boga poje,
dopuštenoj u slobodi
na mjesto se redi svoje.
Ime božije hvale i glase,
ter u svijetlijeh devet reda
kor svakoji na po na se
po raskošnom brijegu sjeda,
Od višńega moć jednaka
udijeljena nije svijem ńima;
naredbeno vrsta svaka
osobitu kripos ima.
Koliko se više u vlasti
od drugoga jedan broji,
toliko ima veće časti
i višńemu bliže stoji.
U svojemu bitju tako
veseo svaki ńih pribiva,
i žudjeno dobro svako
polak svoga stvorca uživa.
Sred ńih otac sve mogući
na pristoļu zlatnu sjedi,
svijet vas kolik vladajući
sve mogućom zapovijedi.
On neizhitnoj u svjetlosti
svrće svuda sve pozore,
uzdržeći svom kriposti
nebo, zemļu, pako, more.
Vrh židovske zle države
oči obrati svoje tada,
i nemile vidje sprave
solimskoga huda grada.
Za jedno s rajskom svom mladostim
Kalvariju on gledaše,
ne ukopanijem ļudskijem kostim
ka se jadno svud bijelijaše;

Kalvariju smrtnu goru,
kod sionskijeh koja mira
krivijeh ļudi za pokoru
podiže se i prostira.
Tu krvnici ne smiljeni,
i ki teška zla tvorahu,
na žestoki križ pribijeni
glavom grijehe svoje plaćahu.
S toga po ńoj veće krati,
sve da ti se srce stresa,
zgađaše se svud gledati
množ propetijeh od telesa.
Tu kad porod kraļa od nebi
dođe, ter pun muke i truda
vidje, da je spravna sebi
vrhu križa smrt prihuda,
poče okolo pazit svudi,
je da mu se koji godi
među mnoštvom krvnijeh ļudi
obļubjeni drug nahodi.
Nijednoga mu nije druga,
sve su zlobni protivnici,
i, ki oda svud obstiru ga,
oružani svi bojnici.
Drazi ga su ostavili
u zlijeh mukah, vajmeh, sama,
i bijegom se svi sakrili
posred pustijeh gora i jama,
ko kad pastijer, koji bļude
krotka stada sred livade,
ili od zvijeri zaklan bude,
ili ustriljen s neba pade,
tužne ovčice u toj vrime
razbjegnu se i poruše,
ter večanjem žalosnime
bližna poļa sva zagluše.
I jur bivši blizu veće,
da ga propnu ļudi kleti,
ne bez teška jada i smeće
ježit se uze i treptjeti.
Kako zabjen porod da je
kraļa, po kom raj vlada se,
ćuti u sebi gorke vaje,
silne od smrti pripada se.
Mnoge misli jadne i krute
prohode mu priko svijesti,
od žalosti uzrok ļute
i čemerne od bolesti.
Put višńijeh mu rodnijeh strana
trudna pamet često utječe,
a krv s znojem izmiješana
niz blijedo mu tijelo teče.
Tim na nebo gledajući
ove u sebi riječi pravi:
Što me, ćaćko sve mogući,
u ovem smrtnom trudu ostavi?
Ču nebeski kraļ svojega
draga sinka te govore,
čuše anđeli, koji ńega
bez pristanka časte i dvore;
ali višńi, od svijeh vijeka
stanovito koji odredi,
sve na ovi način neka
rad koristi ļudske slijedi,
temeļitu svijes ukaza
vrh sinovijeh smrtnijeh truda,
i ńegova rad poraza
ne promijeni svoga suda.
Nu dvorani božanstveni,
kijeh ne uzdrži nijedna sila,
žestoko su rasrdjeni
cijeć nemilijeh krvnijeh dila.
Svaki od ńih u pameti
užeže se jak plam živi,
da se boži sin osveti,
da se satru ļudi krivi.
Tim se spravļa sva kolika
višńa vojska na boj vrli,
na oružje svaki vika,
na oružje svaki hrli.

Jedan, nad svijem vješ i hitar
silnom trubǉom bojno pjeti,
hrlijem krilim brz ko vitar
na nebeski vrh uzleti,

ter sve anđele na boj zvati
jakijem pjenjem poče od tole,
i biljege poda od rati
strahovite i ohole.

Na pjevanje treskovito
sva nebesa zamne okolo,
i trepteći ogńenito
jasnijeh zvijezda blijedi kolo.

Začu taj zvek pun kriposti
tija na nebu tko pribiva,
gdi najniži svijeh svjetlosti,
noćna svijeća, mjesec siva.

Čuše i oni, kojijem poda
višńi, ki svijem svijetom vlada,
stražu ǉudskijeh vrh naroda
od istoka do zapada.

Na čuvenje toj strašivo
sva se zemǉa kruto ustrese,
i što bješe po ńoj živo
sve ledeni strah obnese.

Tim ko god se gdje nahodi
od nebeskijeh od gradjana,
posle ostale sve ohodi
i put višńijeh leti strana.

Jak golubi bijeli, kade
iz visoka zida izađu
na razlike na livade,
da podobnu hranu nađu,

tom oćute zle godine
biljeg strašni, grom i buku,
i nebeske vrh vedrine
crni oblaci da se vuku,

poplašeni uprav rodna
stana taj čas lete i teku,
od vremena neugodna
da ubjegnu srčbu prijeku:

jur na nebu po sve strane
u ogńenoj gńivnoj smeći
trče vojske oružane,
kojijem nije broja izreći;

jur se oćuti, gdi ohola
gvozdja gori silno zveče,
jur skripati bojna kola
slušaju se na daleče;

kola se oba, na kijeh plaha
nebesa se obraćaju,
silne od buke pune straha
sa svijem zvijezdam snebivaju.

Nu da i narav ǉudska more
ova djela dotegnuti,
ka neumrli dusi tvore
bez telesa i bez puti:

oni mnokrat, ili budu
sletjet na svijet ovi s neba,
ili odmetnu bratju hudu
pedjepsat je bojem trijeba,

od ǉudskoga sliku tila
čudnijem stvorom na se stave:
zlatne prame, brza krila,
i ostale sve naprave.

Toj djeluju, za što inako
slabo ǉudsko oćutjenje
u potrebah ne bi jako
bilo poznat ńih činjenje.

U trenutje tijem od oka
sagradjene vihra od prika
svi kolici s toga uzroka
hipe uzeše našijeh slika,

ter pospješni, ter oholi,
a u način muńe ogńene,
postaviše sebe okoli
bojne oklope i gvozdene;

bojne oklope, ke spomena
staroga su boja silna,
u kom od ńih bi dobijena
duha izdavnijeh vojska obilna.

Jedni hrbom, jedni vitijem
kopjema se oružaju,
jedni s plamom treskovitijem
trubļe ogńene popadaju.
Oble su ovijem praće u ruci,
za strt čeļad ne smiljenu,
zlatne se onijem strijele i luci
paze visjet o ramenu.
Na junačku svi su bedru
pripasali bridke mače,
svijem gńiv smeta sliku vedru,
svijem iz oči ogań skače.
Mnozi cijeća prave osvete
u oružanijeh kolijeh teku,
i prokletom puku prijete
težak poraz i smrt prijeku.
Perja otvora strelovita
od ńih leteć veći dio,
tere se je na srdita
bojna djela pripravio.
Nu jednake za letjeti
ne imaju svi kriposti,
er svakoja vrsta leti
s osobitom razlikosti.
Od ńih jedni krila dvoja
na ramenijeh nose i steru,
jedni lete na dvaš troja,
a ne u jednak hip i mjeru.
I ko jedno nije letjenje,
tako i jedna nije prilika,
razliko je i činjenje
i ljepota ńih razlika.
Ovi bijela, ovi ogńena,
ovi zlatna pera nose,
ovi modra i zelena,
i oholo se ńim ponose.
Sto prilika lijepa čina
vrhu krila druzijem sijaju,
kijeh ljepotu pjet načina
usti umrle ne imaju.
Na isti način jesen mila,
doba od doba svijeh najdraže,
kitnom dubju posred krila
sto razlika voća kaže.
Izredjene strahovito
jur krilate družbe iđahu,
ter okolo svud čestito
rajsko poļe napunjahu;
broj kakav se ļudi od vijeka
nije vidio pod nebesi,
odkle stvori bog čovjeka,
i svijet ovi ńim naresi.
Viteza ovijeh neizbrojnijeh
neumrloga od naroda
devet četa bjehu bojnijeh
i devet slavnijeh vojevoda.
Mihajo se nad sve ostale
od svijeh glavom viši bani,
pun viteštva i pun hvale
ńih vojevoda izabrani.
Po svemu se nebu poje
glasovita slava, koju
od ńekada dobio je
u hrabrenom strašnom boju.
Hrani kožu kleta zmaja
i priliku svu joštera,
ko ga u tamni pako iz raja
sa svijem dusim zlijem istjera.
Na vratu mu nogu drži,
oštro kopje sred čeļusti,
ter ga tiska, da se sprži,
u ogńeniti ponor gusti.
Od anđela vojske bojne
po svem nebu on provodi,
i, za sharat ļudi ubojne,
put židovske zemļe hodi.

233. hrbom] harbom.

Kacigu mu perje oholo
i razliko s gar pokriva,
a oružje mu svijetlo i golo
i štit obli suncu odsiva.

Sve naprave mača dična,
ke pobijene zlatom svite,
goruštijema zvijezdam slična
kamenja mu draga kite.

Na isti način i oklopje
kameni mu drazi rese,
i viteško silno kopje,
od koga se pako trese.

Jur na vrata na nebeska
bješe došla vojska slavna,
gdje se užeže vrļa od trijeska,
kažući se na boj spravna,

a to ere tu priliku
od najprve rati upazi,
kom nevjernu vojsku priku
satarisa i porazi,

čim s uresom ne izrečenijem
niz visoke tvrđe i mire,
stanovito sagrađenijem
višńa građa kijem se obstire,

vidijahu se tvrda oklopja
s bojnijem stijezim tu visjeti,
štiti, luci, teška kopja,
mači odmetnoj braći oteti,

koja bivši namislila
u oholoj svojoj svijesti
ne spoznana i nemila
na višńega sto zasjesti,

od anđela bogu vernijeh
kraļevine rajske vani
oborena sred čemernijeh
pakljenijeh se jama stani.

Boja ovega svud pjevana
vrh jasnoga suha zlata
bješe slika udjelana
sred nebeskijeh svijetlijeh vrata.

Od nebesa s obje strane
bješe vidjet u dva dijela
letjet vojske oružane
zlijeh i dobrijeh od anđela.

Verni od ovud i kreposni,
kleti od onud udarahu,
i rveći se nemilosni
među sobom boj bijahu.

Vidijaše se gdi po srijedi
gustijeh strijela pod oblakom,
čim rat plahi naprijed slijedi,
nebo mrči crnijem mrakom;

gdi sad ovi, gdi sađ oni,
jedan drugom odolijeva,
gdi se uzmnaža boj usioni
pun rasrčbe i pun gńiva;

gdi se svaki uhitio
jur na ruke, da bi tako
neprijateļa pridobio
kroz rvańe silno i jako;

gdi, ki strijela ne imaju,
za pram, za vrat snažnom rukom
neprijateļe sve hitaju
s ńihovome gorkom mukom,

i, dostojne za dat plate
neharnomu mnoštvu oholu,
na tle ih meću, plešu i mlate,
i tiskaju ńim nizdolu;

gdi po malo strana odmetna
s toga trepteć uklanja se,
a izabrana vojska osvetna
za ńim tijekom sunula se;

gdi su veće s grubijem bijegom
odmetnici hudi u smeći
prid čestitijem vernijem stijegom
obratili sasma pleći,

ter prilični vihru plahom,
ki kroz puste dme planine,
gromińahu s lednijem strahom
nebeske se niz visine.

Na izdavnike pobjeguće
kraļ nebeski zgar metaše
silne treskove i goruće,
i u pako ih strašni oraše.
Vidio bi tamne jaze,
gdi primaju množ mrzeću
na zle muke, na poraze,
na vjekovit jad i smeću.
Tom anđeli tuj vidješe
uspomenu vječne od hvale,
za prije na dvor izać, ktješe
vrata od neba da razvale,
ter s nebeske jur države
sišli bi oni na svijet hrli,
i nemile i neprave
strane osvetnijem plamom strli;
jur, židovska zemļo huda,
za tve grijehe ne izrečene
vidjela bi oda svuda
tve gradove požežene,
da kraļ rajski treskoviti,
ki tej bojne sprave ugleda
i neslični gńiv srditi
bez načina i bez reda,
u čas oni s oštrom riječi,
sve silosti prid kom ginu,
rasrdan se ne opriječi
na ńih plahu na vrlinu.
Oko sebe on pazeći
sto službenijeh dvorkińica,
svijetlijeh čudnoj u odjeći,
djevičkoga stasa i lica,
svijem nebesom obļubjenu
obra milos među ńima,
rajskom puku nabunjenu
ku s naredbam posla ovima:
Po tvu bratju, me dvorane,
veli, u brzijeh kolijeh teci,
ter od moje ńimi strane
ove riječi hrlo reci:
Kruna vami nije podana
i gospodska vlas uzmnožna
vrh nebeskijeh svijetlijeh strana
i vrh svijeta ńim podložna,
bez hotjenja da se moga
na nepravi boj spravļate,
i srditi bez razloga
nebo i zemļu da smetate.
Bojna oružja ostavite
i rasrčbe vaše ureda,
ter se k meni svi vratite,
bog vam ovo zapovijeda.
Reče, a milos podnižena,
netom božije ču besjede,
brza u kola i zlaćena
bez nijednoga cknjenja sjede.
Tu pospješna i pomńiva
priko neba leti svega,
tere anđelom svijem odkriva
srčbu i voļu privišńega:
na boj spravļat sve desnice
da ih nije plaha žeļa,
i da ureda svi prid lice
teku svoga stvoriteļa.
Krotka blagos šńome hodi,
čista ļubav, krepka vira,
i ka ufanje sladko rodi,
i tihoga majka mira.
Sred ńih slike razvedrene
nije biljega od vrline,
a u rukah su svijem zelene
mirne grane od masline.
Kud god svrću svoj put one,
gvozdje ispada svijem iz ruka,
svi rasrčbu prijeku gone,
svijeh susreta blaga odluka.
Do jednoga tim smireni
kopja i mače meću vrle,
ter poslušni, ter sniženi
prid pristoļe božije hrle.

Na mjesto se svaki svoje
bez krzmanja redom stavļa,
i mišļene do tad boje
tu po malo zaboravļa.
Tad kraļ, ki svijet vas saj sudi,
sva stvorenja prid kim trnu,
po rajskomu dvoru svudi
božanstveni pogled svrnu.
Triš prisvijetlijem krenu čelom,
oči okolo čim obnese,
i triš čini tezijem djelom,
da se nebo sve zatrese.
Besjediti za tijem kliče:
Koje smjenstvo, nesvijes koja,
višńi dusi, vas potiče,
činit što nije voļa moja?
Vi srnete, jak da dosti
nije ma sama veličina
od evrijenske zle silosti
ļubjenoga branit sina.
Gńiv i plahos ustegnite,
ustavite žeļu bojnu,
na osvetu ne mislite
u ovo vrijeme nepristojnu.
Znate, kako s moje odluke,
i ne svoga bez hotjenja,
on na smrtne grede muke
rad ļudskoga sagriješenja.
Naša je voļa neporečna,
da se prava krv prolije,
za dat svijetu dobra vječna;
nazada se vratit nije.
Izvrstan je način ovi,
i boļega puta ne ima,
zatvoreni moji dvori
da se otvore umrlima.
Za to ńega poslah doli,
čovjek rodit da se bude,
na potrebe, jade, i boli,
progonjenja, muke i trude.
Pristupio čas je odlučen,
da mu veće umrijet trijebi,
da je na teškom križu mučen,
kako je obro sam po sebi.
I nije čudo, da se sade,
prid očima smrt videći,
kako čovjek on pripade,
i u priļutoj nađe smeći.
Kako da se odijelilo
bitje od ńega božanstveno,
ostalo je slabo tilo
smrtnijem jadim podloženo,
er ko boga ne bi vrijedne
pogubiti ńega bile
ļudi umrlih vlasti nijedne,
nijedna oružja, nijedne sile.
Moje mogućstvo tač nejako
i kriposti moje nijesu,
od kojijeh se zemļa i pako
i nebesa s morem tresu,
da ne mogu, kada bila
ne bi ovaka moja odluka,
sina obranit draga i mila
od vrline zlobna puka,
još da ńemu tad protiva
desnice bi svoje prostrlo
sve što je sada ļudstva živa,
i sve što ga jes umrlo.
Znate oholijeh giganata
kako snižih vrle moći,
ki do višńijeh ktijahu vrata
s babilonskom građom doći.
Oni uzrastom strahoviti
u sebe se toli uzdahu,
snažnom rukom korijepiti
cijele gore da mogahu,

473. vas saj] vasaj.

ali obijesnijem tad ja glavam,
kijem se ktijaše gora svrha,
i ńihovijem silnijem spravam
u čas jedan dođoh vrha.
Smetoh jezik ńih obćeni
kroz jezika druzijeh vele
da po zemļi razvrženi
rasteku se i razdijele,
a usiona strašna zgrada,
strena ogńenijem treskovimi,
za izgled ļudi zlijeh i sada
u strahovit način dimi.
I ko utopom smrtnijeh voda
na svakoji grijeh pospješno
ne spoznanijeh jur naroda
satarisah mnoštvo grešno,
pak nečiste grade opeta
strh po plamu ogńenitu,
da se od puka tač prokleta
ne nahodi trag na svitu:
na isti način, da i sad hoću
moju ostavit misao blagu,
za pritešku ovu zloću
židovsku bih smako tragu.
Harat hude ńih gradove
sva bi zemļa vidjela me
kroz oružja, kroz treskove,
kroz utopne vode i plame,
i ko kleti i nemili
i nesvijesni neharnici
na riječ moju jednu bili
satreni bi svi kolici;
nu se ustav'te, teško vrime
ne do malo doć će doba,
zle kad će se grad Solime
od ovezijeh kajat zloba;
kad će željet, nu zamani,
da tegnuo nije vijeku
moj drag porod i gledani,
ni da mu je do smrt prijeku.
Bog ovako dogovori,
a ńegovo na trenutje
zagrmješe višńi dvori,
strašnu trešńu zemļa oćutje,
a plaha se sva vrlina
rajskijeh dvora sasma utaži,
za božijega svetit sina,
koja ogńeno ńih razdraži,
s mnogom boli samo muče
gleda i pazi od ńih svaki
teške muke, kojijem muče
stvorca svoga ļudi opaki.
Jak na bojnom kad se poļu
dva viteza mlada i jaka
među sobom za čas koļu
i oruža su ńih jednaka,
izabranijeh množ mladića
s obje strane taj boj gleda,
i svak lednom sumńom cića
prijateļa svoga preda,
nu kad jedan od ńih bude
crnoj zemļi pasti nica,
čim ga izrani, čim dobude
moć protivna i desnica,
verni druzi, ki ga ļube,
da im junački sud ne brani,
od ļute bi svi pogube
oteli ga oružani,
ali drugo kad ne mogu,
s gorcijem jadom iz daleka
cvile, i kažu žalos mnogu
rad nesrećna djela prijeka:
na isti način bez obrane
porod kraļa, ki svijet stvori,
posred vojske oružane
na smrtnoj se vidje gori.
Koga u način nedostojni,
u pogrdi, u čemeru,
zli krvnici i ubojni
gola na križ tvrdi steru,

tere puni gńiva i sile
k izvrtjenijem biljezima
potežu mu ruke bile
uzovitijem konopima,
i tako ih istegnute
tvrdijem čavlim pribijaju
kroz udorce teške i ļute,
ke s plahostim uzmnažaju.
Istom silom noge svete
na mjesto su dovedene,
i od desnice plahe i klete
jednijem čavlom tu pribijene.
Skripi vas križ, čim opako
gvozdje po ńem silno udara;
na udaranje često i jako
hridna gora odgovara,
svake iz rane ter po na se,
da ti srce pukne od jada,
krv obilna proljeva se,
i na crnu zemļu pada.
Vrhu tega pismo novo
u razlika pišu slova:
Nazarenin Jezus je ovo,
kraļ koji je svijeh židova;
slova evrinskijem ka jezikom
i grčkijem su upisana,
i kijem s hvalom svom velikom
latinska se služi strana,
čim se ukaza: ko su svudi
jezici ovi glasoviti,
tač sin boži vas svijet žudi
svojom smrti sahraniti.
Pismo mu ovo zli puk stavļa
vrh kruńene dračom glave,
i tvorit se ńim ne ustavļa
zlobne ruge i neprave.
I da mu je muka teža
vrh podanijeh rana i boli,
potištena dva lupeža
još propińu ńega okoli;
dva lupeža, davno koja
po razlogu i po sudu
za zločinstva teška svoja
dostojahu smrt prihudu.
On na križu najtežemu
među ńima raspet visi,
ko da u grijehu prijekom temu
oba ih priđe i nadvisi;
pače, kako da krivine
u ńemu su sve najgore,
koje u štetu ļudske obćine
sakriviti čovjek more,
tač pribili na žestoko
silno drvo bjehu ńega,
i usadili na visoko
iznosita mjesto brijega.
Tu na ń vas puk obzira se,
ki god biljeg je da upazi,
u što se ufa, u što uzda se,
čim iz tijela duh mu izlazi?
Ali on smrtne na bolesti
jošter riječi ne zameće,
i toli je jače svijesti,
koli prima muke veće.
A još lijepos rajska i mila
sred bolesti tako prike
ne bješe se sva dijelila
od ńegove rajske slike,
jošter oči božanstvene
naravnijeme zrakom sijahu,
i velike još promjene
s gorcijeh muka ne imahu;
samo iz tijela prem bolesna
i niz rajski obraz blijedi
s prahom, s znojem krv uresna
smiješana se ńemu cijedi;
usti mu su još krvave
s udaranja plaha i silna,
i prosuti vlasi od glave,
ku zlo vrijeđa drača obilna.

Tako kada sunce oholo,
oko svijetlo višńijeh dvora,
za vas obać svijet okolo,
iza istočnijeh sine gora,
ako crne kroz oblake
tad nebesa počnu blijedit,
ter, prijeteći dažde i mrake,
zla godina hoće slijedit,
iza prijeke još koprene,
za sve mańijem, zrakom siva,
i prilike sve zlaćene
sasma svijetu ne sakriva.

PJEVANJE DVAESETO.

Svetoj majci u toliko,
rad žamora ka nemila
ucviljena veomi priko
bješe u sionski grad stupila,
na uši dođe glas istini,
po noćnomu ko je mraku
ńe drag porod i jedini
upo u ruke mnoštvu opaku,
i po sudu ko nepravom,
jak da skrivi zlo najgore,
osudjen je dužan glavom,
i poveden, da ga umore.
Taj čujući huda djela,
sred usti joj riječ izginu,
tere blijeđa od pepela
sva jak mrazni led ostinu;
i za sve zna, da sve slijedi
po hotjenju sina svoga
i po stavnoj zađovijedi
slavna ćaćka nebeskoga,
uvrijedjenoj ništa tada
toj na pamet ne dohodi,
s teške muke, ka ńom vlada,
ka sve misli ńe gospodi.
Tim jadovna svoje razmeće
prame on čas niz vrat bijeli,
i tolike ćuti smeće,
i tač gorko plače i cvijeli,
da bi groznijem svojijem suzama
omekšala stijenu tvrdu
i najļuću posred jama
kamenitijeh zvijer i srdu.
Razgovara ńu zamani
s riječi blagom i sladkome
vernijeh družic skup izbrani,
koje obćahu za jedno šńome,
er ne može ustaviti
na ńih molbe plača prijeka;
nevoļa je ńoj cvijeliti,
ńe nemiru nije lijeka.
I jur na dvor gre bolesna,
ter u teškom trudu i jadu
ištuć svoga sinka uresna
teče i *rne po svem gradu.
Prislušuje tužna svudi,
svud smetena obzira se,
je da vidi gdje množ ļudi,
je da čuje gdje ke glase.
Jak strašiva kad košuta
pri zahodu sunčanomu,
draga od roda spomenuta,
s pašne gore gre k svom domu,
čestom krvi tle crljeno
po svakoju pazi stranu,
a rodjenje sve ļubjeno
ne nahodi tad na stanu,

38. plača] plače.

tim s bolesti ne izrečenom
ostavļa on čas sve ložište,
dubravome ter zelenom
izgubjeni porod ište,
i ako putom trag ugleda
bijesna vuka i krvava,
ali stupe zla medvjeda,
ali ohola silna lava,
za biljegom poznanime
sve probija luge i gaje,
tere s jaukom bolesnime
tužna hukat ne pristaje:
božija majka ištuć tako
svoga sinka u toj doba,
osudjena sasma opako
na smrt priku s našijeh zloba,
tom smrtnoga vrhu brijega
vidje sijat množ svijetla oklopja,
i bojnoga oko stijega
oružane końe i kopja,
puna muke i nemira,
koji nije moć izreći,
van sionskijeh poče mira
put nesrećne gore teći.
U licu je ne bi pozno,
toliko je porušena,
toliko je jadno i grozno
i žestoko ucviljena.
Mnoge majke s gar s polača
žalostive ńu gledaju,
i šńe ļuta vaja i plača
i one grozni plač ljevaju.
Hrlijem hodom jur ulazi
među vojsku silnu i hudu,
ni se od plasijeh końa pazi,
da satrti ńu ne budu.
Tako tužnu putom druži
s bolnom majkom Ivan verni,
ter šńom pored gorko tuži,
suzeć, kažuć jad čemerni.
Kleofina još Marija
i plačna je šńom Salome,
i od svijeh inijeh žalosnija
Mandaljena svom sestrome.
Crnijem su one ubrusima
lica i prame sve zakrile,
i sve jadnijem uzdasima
s božijom majkom plaču i cvile.
Kada dođe bliže ona
gore ukopne i krvave,
i trup nazrije križa siona,
skale, i druge smrtne sprave,
za sve toj zlo sve koliko
još podpuno nije odkrila,
skončanje ju tre veliko,
ļuto se je naježila,
ter dvaš i triš bolnom rukom
lice i čiste prsi udara,
pak poreda s gorkom mukom
besjede ove izgovara:
Što ono vidim? Ah jaoh meni!
ne znam ke mi teško prite
zlo križ oni uzvišeni
i one sprave strahovite.
Znam židova zlijeh omraze,
i ko s naglom svi požudom
ištu, vajmeh, da poraze
moga sinka smrti hudom.
Ovo je, ovo biljeg oni,
u noćašńem ki pokoju
ļuto smete i progoni
utrudjenu pamet moju.
Zlamenje ovo, jaoh, ono je
jagańčića krotka i mlada,
koga krvim prage svoje
puk omasti naš ńekada;

102. sakrile] sakrile à

puk, ki u zemļu obećanu
iz egipske strane opake
onda izveden, svoju obranu
sad na muke vodi ovake.

Govoreći tej besjede,
plačna, blijeda, bolježliva,
kroz protivne vojske grede,
i nikudi ne počiva.

Nu bojnici prem nemili
štitim dalek tužnu odmeću,
i nije nitko, da se smili
na ńe gorki plač i smeću.

Ali za sve istiskana,
silom se rve ona i hodi,
tač da kruto raskončana
na brijeg strmi jedva uzhodi

Iza bojna skupa obilna
tu zla svoja pazi očita:
smrtnu građu križa silna
ne izdjeļana, strahovita.

Ali kada poda ń stupi,
ter ugleda sinka svoga,
gdi razapet dušu kupi
blizu časa jur smrtnoga;

kad mu gvozdjem vidje oštrijeme
noge i ruke zlo probijene,
jaoh, i trnom bodeznijeme
svete prame obnesene,

ter gdi mu je bolno tijelo
rusom krvi sve crljeno,
a na rame časno čelo
od slabosti naslonjeno;

gdi urešene rajskijem zrakom
božanstvene oči mile
blijede smrti bjehu mrakom
malo mańe potamnile:

od neizmjerne muke i jada
među drazijem svijem drugami
plačna majka osta tada
kako u gori živac kami;

kami, komu ne odolijeva
ni vrlina zlijeh vjetara,
ni daž, često ki ga oblijeva,
ni trijes, ki ga s neba udara.

Tužna trepti, trne, čezne,
ne ima lica ńe prilika,
vas joj obraz suzam grezne,
bolesna je sva kolika.

Na bolesti ńe velike
od žalosti biljeg daše
bližńa dubja, gore, i rike,
ter jadovno proplakaše.

Kad Isukrs s križa ugleda
obļubjenu majku svoju,
gdi žalosna trne i preda
u žestoku nepokoju,

pobolje se na ńe ļutu
muku, ter ko boļe more,
na ńu tako izčeznutu
sladke obrnu sve pozore.

Za tijem ļubko i medeno
besjede joj ove pravi:
Smiri tuge tvoje, ženo,
svoj čemerni jad ustavi!

Roditeļa moga sudom,
kraļa od zemļe i od neba,
za svijeh grijehe s ovijem trudom
umrijeti je meni trijeba.

Ter videći vjerna Ivana,
gdi ńe blizu plače i cvijeli:
Ne moj za me bit skončana,
ovo je dragi tvoj sin, veli.

Za tezijem se k ńemu obrati,
veleć: Eto majke tvoje,
nastoj vas vik ńu gledati,
i na mjesto ļubit moje.

Na razgovor ovi mili
suze iz oči svak proljeva,
i neprijateļ isti cvili,
jak pokajan svoga ed gńeva,

pače krvni još bojnici
uzdržati ne mogu se,
da smeteni svi kolici
i žalosni ne kažu se.

Uvrijedjenoj majci tade
povrati se riječ na usti,
i kažući svoje jade,
gorkom plaču sva se spusti.

Za to grlit i celivat
križ krvavi tužna uze,
i poljevat i umivat
kroz česte ga grozne suze.

Tvrdo drvo tač grleći
k dragom sinku svoje poglede
svrća, ter u ļutoj smeći
izgovara sej besjede:

Kakav, sinko moj ļubjeni,
bolesnoj se majci ukaza?
To li je ures ne izrečeni
prisvijetloga tvoga obraza?

To li su one tvoje oči,
ke vedrinom rajskom sijahu,
pače sunce od istoči
svom milinom nadhodijahu?

To li je zlato tvoga prama,
to li uresne noge i ruke,
na te li si sebe sama
podložio trude i muke?

Gdi je, vajmeh, tva naravna
vrh svijeh ļudi viša dika,
gdi je lijepos tvoja slavna,
gdi je rajska tva prilika?

Tko je nesvijestanj toli bio,
tko se ukazo smion toli,
da te tako izgrdio,
da ti je take podo boli?

Koliko si, jaoh, promijenjen
od onoga sina moga,
ki bi dosle toli scijenjen
od naroda evrijenskoga;

koga malo dana prije
vas puk glasim veselimi
što se može najslavnije
kako svoga kraļa primi;

za božijega koga sina
Jerusalem vas pojaše,
i množ poma i maslina
pod noge ti prostiraše?

To li je kruna, na tvojemu
ku se nadah čelu gledat;
toj pristoļe, na kom svemu
svijetu imaše zapovijedat?

Kuda gredeš sam bez mene,
o žudjeno me nadanje,
o me duše ražaljene
drag pokoju, sladko ufanje?

Od ļubavi kako moje
ne hotje se spomenuti?
Ko bez drage majke tvoje
na silnu se smrt uputi?

Ah, ovo li grijesi kleti
doradili ļudski jesu,
da ti za ńih hoć' umrijeti,
vjekoviti moj uresu?

Ah, ove li smrti tvojom
tužnoj majci rane davaš;
ah, ovijem li nepokojom
trudan život moj skončavaš?

Što da učinim plačna sade,
dragi sinko moj, bez tebe;
tko da smiri sad me jade,
tko da utješi me potrebe?

Kad god tuge u ńihove
tebi su se umolile
majke mrtve za sinove,
a za braca sestre mile;

koga sada, da se smili,
za te majka molit može,
gospodine moj primili,
brače, sinko, ćaćko, bože?

Časti mi ove ne obeća
poslan glasnik s višńe strane,
neg sve dare dobrijeh sreća
doslije umrlijem ne podane.
Na ovi način srećna zvana
vrh inijeh sam svijeh djevica,
na ovi način izabrana
nebeska sam ja kraļica?
Ovo li je moja slava,
ku ću primat svega od svita:
tebe pazit, jaoh, krvava,
i na teški križ propeta?
Što mi kori od anđela
jur pjevaše pjesni slavne,
ako jesam ja živjela
na ove muke meni spravne?
Što mi kraļi od istoka
svijetle dare još doniješe,
ako boles tač žestoka
pripravjena meni bješe?
Ah, blažene majke one,
kijem nemili vrh svijeh ļudi
pun rasrčbe nepriklone
djecu pokla Jerud hudi,
kad nesvijesnik zli nastoja
među ńima dat smrt tebi,
čim prosumńi, čim se boja,
da mu uzeo krunu ne bi.
Ah, kako bih żeļna bila,
da je i tebe u ono vrime
krvna ruka porazila
oštrijem mačem i silnime.
Ove mi, ove, jaoh, bolesti,
ovi nalog teškijeh zala
Simiun znani jur navijesti,
u rukah te držeć mala.
On zareče, da ću biti
u neizmjernu nepokoju,
i da bridak mač probiti
žalosnu će dušu moju.
Evo se je sve zgodilo,
ko je on reko, evo kuša
zlo priteško i nemilo
izranjena moja duša.
Vi, ki putom prohodite
iz razlicijeh svijeta kraja,
ovdi stupaj ustavite
na tegotu moga vaja,
ter pazite, je li druga
muka i boles, jaoh, ovaka,
je li tuzi mojoj tuga
gdje god slična i jednaka.
A vi, plasi o bojnici,
ako milos koju imate,
ah, i meni nesrećnici
smrt žudjenu sad podate.
Mene, mene vaša ruka
pribi k dubu nemilomu,
neka od smrtnijeh budem muka
udionica sinku momu.
Pokli on, dobro moje, umire,
ja ne mogu dospjet, razmi
samom smrti me nemire;
zli mi vaš gńiv život vazmi!
A vi gore i brjegovi,
ke nada mnom vidim stati,
zamirite jad moj ovi,
ki svu rados moju skrati;
s vašijem vrsim raspuklima
nasrnite sada na me,
i padite sa svijem ńima
vrhu mene ovdi same,
neka ļute me nevoļe
svrhu imaju, vajmeh, neka
utaži se, ka me koļe,
jedovita boles prijeka.

359. zamirite] samirite?

S ovijem riječim mnoge druge
bolna majka govoraše,
i neizmjerne puna tuge
križ suzami poljevaše;
križ, od koga ńu ne mogu
razlučiti druge vjerne,
ni ńe smirit žalos mnogu,
ni dić jade ńe čemerne.
A zlo mnoštvo i hudobno,
navlastito skup crkovni,
nesvijesno ga psuje i zlobno,
i ńim tvori rug otrovni.
U krvavom boju priku,
smrti obilne gdi se dijele
protivnik se protivniku
od ńih kaže blaži vele.
Nemilosno svi se smiju,
nepravedno svi ga kore,
i oholome glavom viju,
i riječi mu sej govore:
Evo slaboj pri čeļadi
ki se lasno jes hvalio,
nebo i zemļu ki sagradi,
da je ńega porodio;
evo, ki ori crkvu slavnu,
i prije treći neg dan prińe,
opeta ju svijetlu i stavnu,
ko je i prije bila, ziđe;
evo, gradu ki našemu
prijeti raspe strašne i hude,
koji hlepi, da se ńemu
svijet vas kolik klańat bude.
Pođ'te, ter ga svi slijedite,
ki ne imate svijesti u sebi,
pođ'te, ter se podnižite
bogu, ki je sišao s nebi.
Mnozijeh druzijeh on sahrani
skoro smrtnijeh od nemoći,
a da od silne smrti obrani
sebe istoga, ne ima moći.
Na daleko hinjeni se
ńegov otac sad nahodi,
i ne haje, što čini se
od ńegova bitja odi.
Neka s križa sada side,
ako je ćaćku porod pravi,
ki sazida rajske zide,
ki gospodi svoj naravi.
Tako ćemo po razlogu
u ń vjerovat svi jedini,
i poklonit kako bogu
ńegovoj se veličini.
Ovi ńime rug tvorahu
malo mańe mrtvijem veće,
i ńegove uzmnožahu
još bolestim ovom smeće.
On kažući srce jako
na nesvijesno toj ruganje,
podnošaše ńih opako
i nemilo djelovanje,
pače mile pun blagosti,
da ti srce ńom zanese,
da se smili, da im prosti,
ćaćku ovako molijaše se:
Prosti ńima sej krivine,
roditeļu moj ļubjeni,
er ne znadu, ke zlo čine,
toliko su zaslijepjeni.
Blage molbe sej primjene
biše od oca nebeskoga
cijeća časti ne izrečene,
kom poštuje sina svoga,
tač da mnozijem u toj doba
od krvava bijesna puka
hudi omrznu grijeh i zloba,
i sta u srce druga odluka.

413. side] siede.

Od nepravde tim se kaju,
i naprijeda šńom ne slijede,
prsi rukom neg lupaju,
i žalosni plaču i blijede.
Dva lupeža s druge strane,
na dva drva ki propeti
za krivine svoje poznane
bjehu blizu za umrijeti,
čujuć gdi ga s mnogom zlobom
zli vrijeđahu zlijem psovkami,
razlicijem se među sobom
natjecahu besjedami.
Jedan od ńih prike svijesti
i rasrčbe pun nemile,
s duzijeh muka i bolesti,
koje mu su dotrudile,
s nepravijem se za jedno zborom
na Isukrsta zlobno priječi,
i s nescijenom i s prikorom
govori mu ove riječi:
Sveto templo sad razvali,
i u tri dni ga gradi opeta;
s taštom hvalom sad se hvali,
da si porod stvorca od svijeta.
Ako rodom s neba izhodiš,
čemu tvojom vlasti sada
nas i tebe ne oslobodiš
od smrtnoga ļuta jada?
Nu kad si se priprodavo
za božijega sina puku,
s nam ćeš patit zbiļno i pravo,
i podnijeti smrtnu muku.
Ne podnosi riječi bijesne,
ke razbojnik riga opaki,
dobri lupež strane desne,
neg mu odgovor dava ovaki:
Koja, o hudi nesvijesniče,
bivši gotov dušu pustit,
mahnitos te zla potiče,
riječi otrovne tej izustit?
Strah od boga ko te nije,
ki nebesom zapovijeda,
na prikornom drvu ki je
s nami raspet uporeda?
Ah, pokaj se sada i skruši
za zločinstvo tvoje očito,
ako ne išteš tvojoj duši
pedjepsanje vjekovito.
Sličnu grijesim mi pokoru
osudjeni podnosimo,
pače za ńih vele goru
muku i svrhu dostojimo,
a ovi, koji drugo dilo
izvan dobra ne učini,
nepravedno i nemilo
mre, ne bivši u krivini,
neg ako se grijeh zvat ima,
od kriposti put kazati,
zdravļe dijelit nemoćnima,
mrtve u život povraćati.
Za ovom riječim na božijega
sina obrati svoje poglede,
ter moliti kliče ńega
kroz podnižne tej besjede:
Spomenut se ktjej od mene,
nebeskoga ćaćka sinu,
u države kad blažene
dođeš na tvoju kraļevinu.
S ovom molbom umiljenom
on se bogu toli udvori,
s besjedome da medenom
ovako mu odgovori:
U gorkomu ne stoj vaju,
shranila te tva besjeda,
danaska ćeš bit u raju
blažen sa mnom uporeda.

512. tvoju] tvou.

Riječ dobroga spasiteļa
ńega u taku rados stavi,
od velika da veseļa
smrtne muke zaboravi.
O čestiti nad sve ine,
lijepa ti je sreća tvoja,
ki pokoje nađe istine
sred smrtnoga nepokoja,
koji u grabšah provodeći
i u razbojstvu sva tva lita,
u čas jedan, jošte i mreći,
dobra ugrabi vjekovita.
S tvojom srećom ļudim svijeme
zgled vječni ti ćeš biti,
da se u svako može vrijeme
skrušen grešnik sahraniti;
a dokle se božanstvena
smrt po svijetu bude pjeti,
i tvoja će uspomena
slavna upored šńom živjeti.
Spasiteļu moj drag mili,
za žestoku muku tvoju
i na me se tako smili,
i sahrani dušu moju!
Znam, tisuć krat da po meni,
blag Jezuse, vrijeđan jesi,
i da sasma ne trpjeni
i teški su moji grijesi;
nu da toga nije na svijetu,
koji u smrtnoj ļutoj zlobi
i u griješenju hudu i kletu
me krivine nadišo bi?
Jedan uzdah, kapļa jedna
tvoje krvi božanstvene
ugasit bi bila vrijedna
moje zloće ne izbrojene.
Izmučeni sin višńega
za milosnijem ovijem djelom,
izhodeći duh iz ńega,
i rveći se s bolnijem tijelom,
čim od truda po svoj puti
znoj mu veći svak čas teče,
ne izrečenu žeđu oćuti,
i tu tako: žednim! reče.
Tad krvnici ne smiljeni,
on neka se većma izmuči,
izmiješaše u nescijeni
osta ļuta s gorkom žuči.
Na visoku trs staviše
ovi nalip pun čemera,
i na usti mu prisloniše,
da svu žeđu ńime istjera.
Ali on bivši okusio
gorko pitje i mrzeće,
svoje je ustí odklonio,
ni ga hoće kušat veće,
nu s gorčilom prem neugodnijem
drža na ustijeh zlu ļutinu,
dokoli se s tijelom trudnijem
ńegov slavni duh razminu.
U toliko ļuta smeća
kroz česte se glase uzmnoži
u dijeljenju od odjeća,
ke nosaše porod boži,
er sukńica među ńimi
bješe iz mladijeh jošte dana,
ńemu rukam pričistimi
pomne od majke izatkana.
Ova bivši ne sašvena,
ktijahu da ostat bude cijela,
ne mogući razdijeljena
bit među ńim veće u dijela.
Tim pjevano kako bješe,
da se bude ispuniti,
na sreću ju vrć hotješe,
koga će od ńih iskočiti.
Ah, židovski grešni puče,
ki na dobre mrziš svjete,
goneć, bijući, ki te uče
drum nebeski, ļudi svete,

ove li si pripravio
dvore, službu i družinu
bogu, ki je podnižio
za te svoju veličinu;

ki, za tebe uzdignuti,
i za umrlijeh smirit smeću,
dostojo se ļudske puti
na se obući slabu odjeću?

U čemu te, jaoh, ražali,
tvoj stvoriteļ, što ti skrivi,
da ove muke na ń navali,
smioni puče i sumńivi?

On, za upravit, ko ti obeća,
pitna u mjesta tvoje pute,
poda Egiptu tebe cijeća
teške rane, biče ļute;

a ti ranam neizbrojnima
nemilosno ńega izgrdi,
nad svijem inijem krvnicima
vrli puče i zlosrdi!

On u slici svijetla stupa,
sad plam, oblak sad poznani,
prid tobome stoja i stupa,
i oda zla te čuva i brani;

ti ne spoznan ńega sveza
naga na stup na prikorni,
izlupa, izbi, ispoteza,
plahi puče nerazborni!

Na sramotu kraļa prijeka
on ti učini čudnom moći,
kroz crljeno more neka
ko po suhu budeš proći;

virim krvi božanstvene,
ka se prava s tebe proli,
pute činiš ti crljene,
nepravedni puče oholi!

Sred pustoši divje i gladne
sladkom manom on te pita,
izvodeć ti vode hladne
iz kamena stanovita;

gorkom žučim, ostom ļutijem
ti ńegova usta istrudi,
nad svijem u zlu ostinutijem
zlobni puče i prihudi!

On dopusti, tva haļina
četres ljeta cijela da je,
dokli golijeh iz planina
u obećane dođeš kraje;

ti ńegove čiste odjeće
s ńega svuče i razdili,
sasma smamjen, prik od veće
pakljen puče i nemili!

Kananejske kraļe i puke
usionoga pune bijesa
on pomlati po tve ruke
i oholijem glave splesa;

ti mu za tu čas i slavu,
ńim tvoreći rug nepravi,
mlatiš trstim časnu glavu,
bijesni puče tvrdoglavi!

On ti svijetlu krunu poda,
na kraļevstva on te uzvisi,
vrh svijeh inijeh da naroda
častjen, čestit, slavan ti si;

ti sve psovke na ń izriga,
ti ga kruni dračom, i ti
na visoki križ pribi ga,
krvni puče jedoviti!

Prav, dobrostiv, blagodaran
on učini vele za te,
a ti neprav i neharan
ove ńemu vraćaš plate!

Da li ganut pripijevana
ne mogu te proročanstva,
gdi zlamenja prem poznana
od ńegova štiš božanstva?

S neizbrojnijeh da li čuda,
koja vidje, pozno nijesi,
da je on pokoj ļudskijeh truda
namijenjeni s gar s nebesi?

Kad si ohola neprijateļa
satro u način igda ovaki,
kako tvoga spasiteļa
treš i mučiš, puče opaki?

Kad zločincu najgoremu
toli silno čini umrijeti,
dobročincu ko tvojemu
sad mrijet činiš, puče kleti?

Jur sunčana svijetla kola,
po kojijeh se bio dan redi,
razdijelivši svijet na pola,
na nebeskoj sijahu srijedi,

kada u samo eto podne
vrhu blijeda svoga obraza
krute tmine i neugodne
porušeno sunce ukaza,

i čim ļudstvu pripadeńom
u zloj tuzi srce ogrknu,
taj čas crnom sve koprenom
nebo stamnje, dan se smrknu.

Koliko je u okoli
zemļa duga i široka,
stiskoše ju mrazi oholi
i nenadna noć žestoka.

Znam, da u raju tuge i jada
i žalosti nije ļute,
a držo hih ovdi sada
po razloge mnoge i pute,

da, ćuteći vaj usioni,
otac vječni tad proplaka,
i da pogled svoj ukloni
od ovega svijeta opaka.

Nu zlamenje s gar veliko
od bolesti gorke poda
na skončanje smrtno i priko
ļubjenoga svoga roda,

er vrh tmine guste i jake
upazi se s desna i s lijeva,
kroz krvave gdi oblake
ražaljeno nebo sijeva.

Za sijevanjem ču se gori
množ gromova treskovita,
rek bi, da se vaļa i ori
građa i miri svega svita.

A zemļa se s jekom vrlom
strašno i prijeko srnu tresti,
jak da s tragom svom će umrlom
u ponor se sva prosjesti.

Uzvišene kuće i tvrđe
počeše se sve navedat;
trešńe i tmine vijeku grđe
ne zgodi se čut ni gledat.

I čim smrtno svak problijedi,
ko zapanjen ter zamuknu,
broj neizbrojnijeh tvrdijeh hridi
rastrjeska se i raspuknu.

Pri strašivoj ovoj zgodi
ustriptješe tija daleče
gradi, mjesta i narodi,
gdi god zlatno sunce istječe.

Ne zna se uzrok tijem čudesim,
nu svak drža, da zgodilo
tada se je pod nebesim
teško i čudno ke god dilo.

A najliše ne izrečenu
pazeć tamnos po sve strane,
svijet se ustrese kroz noć vječnu,
slijep, izbaran da ne ostane.

Ali nad sve puke ine
Jerusalem grad krvavi,
videć blizu ka se čine,
u žestok se strah postavi.

Mnozi od grijeha tu kaju se,
i vapije svak i cvili,
i u svom srcu poznaju se,
da su ļuto zlo skrivili.

Za to majke ne izbrojene,
i u žalosnu šńima redu
djeca i djeve ne vjerene
u veliku crkvu gredu.

Tu čim božijem prid otarim
časni tamjan žegu, i kleče,
i višńemu s mnozijem darim
svak se moli, svak utječe,
drugi bliži biljeg eto
kraļ nebeski kaže s gara,
i na svoje templo sveto
ne bez teške srčbe udara.
A to er zatvor, koji puku
brani otajna pazit djela,
svak ćuteći gorku muku,
raskida se u dva dijela,
a svi stupi, ponosite
crkve građu ki uzdržahu,
od trešńe se strahovite
na sto mjesta raspucahu.
Bog, poznajuć u toj vrijeme
bitje umrlo svoje dospjeno,
zaupi glasom visocijeme:
Sve je veće ispunjeno;
tim, moj ćaćko, kraļu od nebi,
pokle izvrših voļu tvoju,
tvoje u ruke tvoj sin tebi
ja pridavam dušu moju.
Čim se u mnoštvu zlo smetenu
na ove zgode svak čudijaše,
Jezus svoju istrudjenu
prikloniviši glavu izdaše.

PJEVANJE DVAESTI I JEDNO.

Jur u krilo sińa mora
blijedo sunce pristupaše,
a večer se iza gora
s mrklom noći približaše,
a telesa još pribjena
svaki na svom križu stahu,
i još uprav ne cviljena
svoga ukopa ne imahu.
Ova djela ne podnese
arimatski Jozef mili,
mladac, komu mnoge urese
blagodaran višńi udili.
Među vrijednijeh ļudi zborom
on u scijeni bješe prvi,
svijeto djelim i govorom,
i od visoke kuće i krvi.
Vrhu toga množ rusaga
od ne male obilnosti
i broj velik zlata i blaga
uživaše u radosti.
Nu da višńu čas dobude
vrijedni vitez i hrabreni,
s krepkijem srcem ktje da bude
Isukrstov drug ļubjeni.
Videć čuda glasovita
slidit ga uze sa svom moći,
spravan u sve strane od svita
šńim na svake trude poći.
Za to bivši družba ina
od straha ga ostavila,
krijući se sred planina
i sred pustijeh gaja i spila,
on se ništa ne strašeći
dođe u dvore Pilatove,
slobodno mu govoreći
ali scijenom riječi ove:
O mogući svijetli bane,
glas je, da ti blag i mio
danaska si s tvoje strane
naučiteļu momu bio,
i da krvnijem redovnikom,
ki su prava obadili,
i za zlobu smrti prikom
bezakono umorili,

protio si se veće krati,
i nastojo, nu za ludu,
s blagom riječim omekšati
tvrda puka nesvijes hudu.

Znaš, da on smrtnu muku primi,
što za obranu od istine
opiro se često ńimi,
i što je karo ńih krivine:

dopusti nam, što mož' sade,
mrtvo tijelo ukopati,
smiri u temu naše jade,
razgovor nam taj ne krati.

Cijela i nova posred groba
ja ću ńega postaviti,
ki sagradih skoro doba,
znajuć, da imam i ja umriti.

Pontijo riječi ove odvrati:
Koliko bih veće uživo,
da vam mogu sad podati,
koje prosite, tijelo živo!

Vi bogovi od istine,
svjedoci ste srca moga,
da sam držao sve načine,
za ne umorit pravednoga.

I meni je blagos mila,
i znam poštit višńijeh što je,
nu pridobi zloba i sila,
i požude smete moje.

Koju oćutjeh danas muku
ne moguć mu dat pomoći
nabunjenu suproć puku,
komu je trudno vrha doći!

Kad odolje grad opaki,
pođ'te ter ga ukopajte,
i, ko razlog ište svaki,
napokońu čas mu dajte.

Reče, a Józef drum upravi
što se može pospješnije,
na nesrećni brijeg krvavi
sad čestite Kalvarije.

Šńim Nikodem mire bijele
grada izhodi solimskoga,
i on u srcu mučan vele
radi smrti meštra svoga.

Jur se oba dva približati
počinahu puni smeće,
odkle smrtno ugledati
mogaše se mjesto veće.

Na gori se vidje ńima
oružanijeh četa ļudi,
i kopjačam oholima
brijeg obastrt oda svudi.

Er propeta da telesa
ne omrcine blaga dana,
ki pun slave i uresa
svetkovaše sionska strana,

po naredbi redovnika
s križa ih dignut bješe gori
došla iz grada množ bojnika,
i ukopat ih na istoj gori.

Tu dva krivca, ki pribjeni
za zločinstvo svoje stahu,
još jadovno izmučeni
život s smrtim provodijahu,

i tvoreći plač priļuti,
da ih vas puk čuti bude,
žeļu imahu izdahnuti,
i s tijem dospjet smrtne trude.

Pazeć čeļad ne smiļena,
da po sebi ne mru sami,
pribijaju ńih koljena
priteškijema kopjačami,

tere videć, da su umrli,
s križa ih mrtvijeh odbijaju,
i u priprostu jamu hrli
vržene ih ukopaju.

Nu božijega pazeć sina,
izdahnuo da je veće,
ustavļa se ńijeh vrlina,
i mrtva ga grdit ne će,

ter, kao milos imajući,
od brze se smrti čude,
blijedo tijelo gledajući
i ńegove rane hude.
Glas je, da su mnozi družbu
rajskijeh dvoran tu vidjeli,
gdi na plačnu bjehu službu
s gar s nebesa doletjeli,
i u snježanoj gdi odjeći
oko smrtna križa lete,
božanstvenu krv kupeći,
ku cijedijahu rane svete,
ter u čašah gdi zlaćenijeh
s mnogom časti svaki po se
skupjenu ju put blaženijeh
svijetlijeh strana gori nose.
Tad se jedan od bojnika,
komu bješe Longin ime,
srca iznađe tvrda i prika
među ostalijem bojnicime:
na hrlu se on zateče
końu s oštrom sulicome,
ter otvori, ter prosiječe
svete i slavne prsi ńome.
I, okolo se svak čudeći,
ļute iz rane, ko mu poda,
tu tako se vidje teći
izmiješana krv i voda,
da po djelu znamo tomu,
ko smo krvim odkupjeni,
a po viru vodenomu
od krivina umiveni.
Rad kladenca čudna toli
sve kolike bližńe trave
ogreznuše, i na poli
blijede ostaše i krvave.
Čim čudesa taj svak pazi,
Jozef, kažuć mnogo smjeńe,
među oružje gusto ulazi,
na križ sveti ter se peńe.
Tu suzami obilnima
poljevajuć lice i krilo,
s Nikodemom zbija i slima
draga meštra mrtvo tilo,
koje slimjeno postavili
sred platna su snježanoga,
isti večer ki kupili
bjehu cijeća posla toga.
U platnu ga nose bilom
kroz bojnika družbu hudu,
s ukopnijeme da ga cvilom
postaviti u grob budu.
Ovdi sada doletite
sva mladosti višńijeh dvora,
kraļa od nebi da družite
ukopnoga do mramora.
Svaki od vas s gar donesi
kitje cvijetja razlikoga,
mrtvo tijelo da se uresi
spasiteļa svijeta ovoga.
Svakoji bi razlog bio,
da u ovemu sada bitju,
tko je svijet cvitjem naresio,
pokriven je vas u cvitju.
Božije tijelo doneseno
bi pred plačnijeh žena družbu,
koje tač gorko i smeteno
ponoviše svoju tužbu,
da na bolne ńih govore,
kijem prilike nije podati,
sve kolike bližńe gore
čujahu se razlijegati.
Sudio bi, da se okoli
svako poļe, brijeg, i strana
spravļa cvijelit s mnogom boli
svoga stvorca ukopana.

150. ko mu] komu. 154. ko] kao.

Tužna majka žalostiva
sjedi živa vrh kamena,
raskosana, bolježliva,
i čemerno ucviljena.

Ne bež vaja usiona
sred jadovna svoga skuta
naslonila bješe ona
svoga sinka izdahnuta,

ter grleći mrtvo tijelo
celiva oči sad zažete,
sad krvavo blijedo čelo,
sad probijene prsi svete.

Za tezijem se zamisljena
ļute u rane zapazila,
kijem ga je čeļad ne smiljena
svega, vajmeh, izgrdila.

I tač gorke muke i smeće
u svojemu srcu ćuti,
da iz ńe jadnijeh usta veće
glasa i tužbe nije čuti,

od bolesti neg velike
stoji tako nepomična,
plačna obraza, blijede slike,
mraznoj stijeni sva prilična.

Kod ńe vernijeh skup družica,
vapijući tužne u glase,
prsi rańa, grdi lica,
i prosute trga vlase.

Od ńih jedne čim smetene
bez pristanka suze i plaču,
mlakom vodom podnižene
božije tijelo peru i plaču;

u snježani postav jedne,
kijem ga zavit mrtva imaju,
izabrane i naredne
množ pomasti postavļaju.

Razmetnutijem ova prami
krvava mu tre koljena,
žestocijema nad ranami
sa svijem tijelom naslonjena;

probodene ruke i noge
grli mu ona i celiva,
i nad ńima grozne i mnoge
roni suze i proliva.

Sve bolesne, sve dresele
rad ńegove smrti prike,
tuže, uzdišu, jauče i cvijele,
i vaļaju plačne rike.

Od božijega jedva tila
razdijelit ih ļudi mogu,
i oni puni plača i cvila,
i oni kažuć boles mnogu.

Nu tažeći tužnijeh žena
žalos sve što boļe znaju,
ukopnoga sred kamena
kraļa od nebi postavļaju,

i u dostojnoj sto krat scijeni
hoteći se odijeliti,
svetom grobu podniženi
natječu se pokloniti.

Tada ženska družba izbrana,
ne hoteći sama ostati,
tom ga vidje ukopana,
na stan bolnu majku odprati.

Ali zlobni i nemili
židovskoga puka glave
još ne bjehu ustavili
strah, ni misli sve neprave,

er se mnokrat zgodi ńima
od istoga ńega čuti,
da od mrtvijeh opet ima
on na svjetlos uskrsnuti,

i da ńige stare i svete
starijeh prorok toj pjevaju,
kojijeh oni pisma i svjete,
slijepi od veće, ne poznaju.

244. proliva] prolieva. 247. cvijele] cvile.

Cijeća toga zlo smućeni
šļu bojnike oružane,
neka obsteru grob kameni,
i u noć i u dne da ga brane,

od ńegovijeh da ko godi
učenika smionom vlasti
ne usudi se i oslobodi
ukopano tijelo ukrasti,

i da laživ glas prosuo
ne bi evrijenskoj po državi,
da je od mrtvijeh uskrsnuo,
i u životu da boravi.

Sad s nebeskijeh zgar visina
k meni kripos tva doleti,
koji od oca i od sina
boga izhodiš, duše sveti.

Ti, koji si rados prava
i veseļe svega stvora,
svjetlos, ures, čas i slava
od nebesa, zemļe i mora,

iz pameti moje sada
sasma istjeraj i odreni,
što je ostalo muke i jada
rad nemile smrti u meni,

ter žudjenom tvom milosti
iza gorka plača i smeće
oćutjenje od radosti
udijeli mi trudnu veće;

radosti one, ku s tobome
množ uživa srećnijeh duša
gori, s čestim gdi vječnome
svakoja se slados kuša.

Bježi plačno tija. dreseļe,
ovdi rados naša istina,
ovdi naše sve veseļe,
ovdi naša čas počina.

I vi veći podignite,
pjesni moje, romon odi,
spasiteļa ter slavite,
naše od koga dobro izhodi.

On, da veće iz duboke
krute noći bude izvesti
stare svece i proroke
na obećane rajske česti,

bješe sišao duh bez puti
nad pakljene doli strane
među stijene, među ļuti,
gdi dan bio vik ne svane,

gdi usioni, gdi strašivi
nepristavni mrak kraļuje,
gdi ne shode ļudi živi,
plač i smeća gdi stanuje.

Ovdi odmetna i opaka
crna bratja pribivaju,
koji mogoše dobra svaka
uživati gori u raju,

nu jednaci do čim biti
stvoriteļu svomu rade,
sebi poraz vjekoviti
s oholastim svojom grade,

er rasrčbe pun ogńene
kraļ od neba sve mogući
svijeh zaklopi oborene
u pakljeni jaz gorući.

Tuj grešnika duše tužne,
i oni tužni nada svima,
drže u crnijeh jamah sužne,
vječne muke dajuć ńima.

Ove duše ukopane
rad činjenja huda svoga
najdubļe su posred strane
od ponora pakljenoga.

Tu tko uljeze, veće viku
ne ima ufańa moć izljesti,
nego u ogńu strašnu i priku
trpi gorke sve bolesti;

ogńu, s dimom isionime
koji žeže, a ne svijeti,
u nikoje doba i vrime
koji ne će dogorjeti.

Ogńenoga vrhu kruga,
gdi grijeh svoju platu stječe,
mirna i tiha mjesta druga
prostiru se na dalečе.

Tu nijednoga nije plama,
ni se drugo zlo nahodi,
izvan tmina i noć sama,
ka pod zemļom svud gospodi.

Duše izbranijeh, odredjene
na nebeske jur pokoje,
od nepravijeh razlučene
tu trajahu vrijeme svoje.

Grijeh staroga roditeļa
na ńih djelo hudo i prijeko
rajskoga ih od veseļa
uzdržaše tija daleko.

One inoga ne imahu
vaja, muke, ni gorkosti,
ni se opeta doć harahu
na svijet ovi pun žalosti,

van što bješe jošter ńima
do toj doba zabranjeno
među dusim nebeskima
lice uživat božanstveno.

Tu stojahu oci sveti,
ki, sloveći dobrijem djeli,
bez krivine jur na svijeti
godišta su svoa proveli.

Živjet putom od naravi
samo bješe ńih zabava,
u prijateļstvu u ļubavi
ovce pasuć sred dubrava,

pravdu ļubit i častiti
velikoga kraļa od nebi,
i nitkomu ne činiti,
što ne bi uzo čovjek sebi.

Tu nebesom družbe ugodne
svetijeh prorok pribivahu,
djela i stvari ki dohodne
po gradovijeh pripijevahu;

i oni, ki su svete i znane
jur zakone ļudem dali,
i ki su ih svoje od strane
dobrovoļno poslušali;

žena i ļudi družba vrijedna,
ka zakone božije obļubi,
i množ djece, kijeh neredna
u nebrijeme smrt pogubi.

Svi čekahu dan sudjeni
sa svijem srcem, sa svom svijesti,
da ih porod božanstveni
na nebesa bude odvesti.

Tu proročni dusi sveti
kroz visoko svoje znanje
razbirahu po pameti
s pomńom božije obećanje,

ter, brojeći vijeke i lita,
dohitahu, da su veće
blizu doba taj čestita,
kad će dospjet svoje smeće.

Tim poznajuć, da će iziti
skoro iz tamne noći blijede,
srećne uzeše govoriti
u veseļu sej besjede:

Eto srećni dan doleti,
u koji će bit podano,
božije lice nam vidjeti,
dobro uživat svijem čekano.

Ovi s neba velikoga
rad goruśte sve ļubavi
punijem duha prisvetoga
nam nebeski kraļ objavi;

ovi druzijem umrlima
navijestismo mi ńekada,
da s požudam svakdańima
narod mu se ļucki nada.

432. ļucki] ļudcki.

Prava svjetlos k nami grede,
pleme kraļa od nebesi,
da nas u raj gori odvede,
da nas vječnom česti uresi.
On je bio, nitko ini,
koga nami veće krati
pod prilikom višńi učini
bojna od lava pripijevati,
ki sam jedan za sve ine
podloži se na smrt priku,
naš protivnik da pogine,
ki nam ote predńu diku.
Lav od krvi slavna Jude
zemļi u pomoć poslan zgara,
neprijateļe naše hude
razbi, dobi, splesa, shara.
Po sve svijeta četr strane
svi se umrli veselite,
i vi srećne duše izbrane,
koje se ovdi nahodite.
Eto vi ste sad blaženi,
a nami su sasma veće
višńi dvori rastvoreni,
i udijeljene rajske sreće.
Jur, ko je od nas naviješteno,
skoro će se dogoditi,
da se ima sve stvoreno
pod nebesom veseliti,
da će od rajske čestitosti
slavni biti svud biljezi,
od velike da radosti
uzigratće gore i brijezi.
Jak jagańci tihi i mladi,
lugom slijedeć sve matere
skaču travnoj po livadi,
i veselu igru tijere,
jur je vrijeme pristupilo,
da s kladencim bistre rike
med prislatki, mlijeko bilo
budu ronit sve kolike,
i vi, hridi o kamene,
svakom slastim da tečete,
i od raskoše ne izrečene
da zlamenje svud kažete.
Srećni dusi i blaženi
ove riječi govorahu,
a unutra se tmaste sjeni
na ńih rados veselijahu.
Zatvoreni tač gradjani,
bojna vojska kijeh podstupa,
i ńih mire, nu zamani,
treskovitijem ogńem lupa,
za sve da se malo boje
od poraza pogubnoga,
čim u tvrđi jakoj stoje
sačuvana grada svoga,
ako vojsku pomoćnika
iz daleka vidjet budu,
ki će oholijeh protivnika
satarisat silu hudu:
pun radosti, pun veseļa
glas do neba dignu tade,
da ńih istijeh neprijateļa
srce ledni strah popade.
Sred radosti ovijeh eto
slavni osvetnik segaj svijeta
vas goruštijem zracim svijeto
stupa na prag pakla kleta.
Bjehu vrata tu gvozdena
nesmotrna grda čina,
jaka, silna, utvrdjena
izvan mjere i načina.
Ničija kripos, ničija sila,
i nikakva vlas pod nebi
ńim krenula, i oborila
do vijeka ih na tle ne bi;
ali porod previšńega
kroz moć svoju božanstvenu
na sramotu pakla svega,
tom ih tegnu, ńima krenu.

Na krenutje silno i jako,
koje učini božija ruka,
zamnje nebo, zemļa, i pako,
i sta svudi strašna buka.

A kad sioni romon čuše,
iz ogńene taj čas strane
svi se dusi zli sunuše,
da pakljena vrata brane.

Zgar do pasa ļudske slike
nošahu oni, a niz doli
bjehu zvijeri grde i prike,
jedoviti zmaji oholi.

Tijem režeći strahovite
svaki od ńih glase ispusti,
i sta plame ogńenite
iz nemilijeh metat usti.

Tmasti jazi, blijede spile,
od pakljene noći skrovne
sve se bjehu zadimile
od ńihove pare otrovne.

Ali sve toj bi za ludu
er sin kraļa nebeskoga
smete silu priku i hudu
zlobna puka prokletoga.

On ne samo tad rastvori
vrata od pakla svojom vlasti,
neg ih jošter sasma obori,
i učini na tle pasti.

Smetena se tad ugleda
crna kuća i nemila,
ter tu tako tmasta i blijeda
noć se odijeli iz ńe krila.

Er kako no jasni kami,
ki goruštom plamu odsiva,
i noćnijema ki tminami
svojijem zrakom odoliva,

kraļevskoga posred stana
sija s načinom tač lijepime,
da daleko istjerana
tmina utječe sva prid ńime:

tako porod božanstveni,
vidjen gustoj u tamnosti,
sve razagna mrkle sjeni
ne izrečenom svom svjetlosti.

Ko vidješe dusi kleti
posred jama svojijeh boga,
i ńim mrzeć obraz sveti,
svjetļi od lica sunčanoga,

pripadeni taj čas sviše
pod utrobu grde kude,
ter se od straha ukloniše
u najdubļe jaze hude.

Tu skroveni jedovitu
tvoreć režńu zavijahu,
i zamani svoju očitu
štetu i poraz svoj plakahu.

Kako u staroj kad planini
poludivja čeļad stoje,
zimnom ledu i vrlini
podložena sve dni svoje,

iz daleče ako upaze
oružanijeh vojsku ļudi,
izredjeni gdi prolaze
u junačke čete tudi,

svaki od ńih ođe od straha
spilu svoju, ter se uputi,
ne bez tijeka brza i plaha
u najviše stijene i ļuti,

s mnozijem čudom ter od tole
i s bojaznim pogledaju
bojne końe, pješce ohole,
kroz ńih mjesta gdi stupaju.

Ali čiste duše izbrane
božanstvenoj pri svjetlosti
vesele se po sve strane
suzeć mnoge od radosti,

557. ko] kao.

ter držeći put visina
podignute ruke oboje
hvale boga gospodina,
ki ńih jade pogledo je,
u veseļu pak veliku,
sve što boļijem redom znaju,
suproć svomu slobodniku
gredu i ńega susretaju.
Nijedna se od ńih tu ne more
nasititi, gledajući
rajsko lice i pozore,
gdi zrak siva primogući.
Sve ga mirne, sve vesele
pozdravļaju s mnogom časti,
i riječi mu ove vele
sadružene s čudnom slasti:
Ko primamo sada tebe,
svijetla časti od nebesi,
koji tuge i potrebe
naše utješit došao jesi;
s prem velikom, ki milosti
i nam i svoj ļuckoj krvi
sreće vraćaš i radosti,
koje izgubi ćaćko prvi;
koji k dvorim nebeskima
svijetu spravne činiš pute,
da za tvojijem stupajima
slobodno se ļudi upute!
Tvoj nam obraz božanstveni
sija nad suncem od istoči,
u tvom licu raj žudjeni
uživaju naše oči.
K nam si došao, ali koje
podnesao si ti na svijeti
trude, muke, nepokoje,
od kijeh i ovdi glas doleti!
Tko je sveto tvoje tilo
izranio ļuto toli?
čije gvozdje tač nemilo
krv pričistu tvoju proli?
Tko se ļuckoj u naravi
našao toli tvrde ćudi,
da na tebe ruku stavi,
tebe umorit da se usudi?
O valovi sińa mora,
suhu zemļu ki pašete,
i većkrat se viši od gora
put nebesa podižete!
sred koga ste jaza skrili
vašu oholas, vašu silu,
kad stvoriteļ vaš primili
smrt podnese tač nemilu?
Čemu nijeste u toj doba
podignuli potop vrli
vrhu zemļe pune zloba,
i sve grešno ļudstvo strli?
Ti li, boži slavni sinu,
tej žestoke rane podni,
a da mi smo po načinu
sahranjeni i slobodni?
Mi od take nijesmo scijene,
ni s nam narod ļudski ini,
s tve dobrote ne izrečene
ti čestite nas učini.
Ti cijeća nas vele istrudi,
i podnese teška djela,
drag pokoju od svijeh ļudi,
vječni uresu svijeh anđela.
Naš je, naš grijeh nebeskoga
roditeļa uvrijedio,
a ti jesi cijeća toga
s križa tvoju krv prolio
Ove riječi u veseļu
sred zaklopne tamne strane
svomu dragom spasiteļu
govorahu duše izbrane.

605. ko] kao. 610. ļuckoj] ļudckoj. 629. ļuckoj] ļudckoj.

Za tezijem se sve dijeleći
iz mrzeće strane blijede
k vjekovitoj rajskoj sreći
osvetnika svoga slijede
srećne duše, slobodjene
od svjetovnijeh truda veće,
ni podložne na promjene
od nestavne slabe sreće.
Ļudski ćaćko prvi hodi,
ki za staro svoje djelo
joštera se ne slobodi
u nebesa dignut čelo.
Za ńim stari oci znani
i proroci sveti gredu,
bijelijem platnom povezani
ponositu glavu sijedu.
Za prorocim lijepijem redom
idu izbrane družbe ostale,
i s veselom sve besjedom
slobodnika svoga hvale.
Zaplakaše zlo tad oni,
kijeh za grijehe ne cviljene
drži pakao usioni
dno propasti svoje ogńene,
a to jere tužni ufanja
od slobode ne imahu,
neg vječnoga sred skončanja
u ogńu vječnom bolovahu.
Kraļ prokleti navlaštito
huda od pakla sa svom družbom
uzdisaše ogńenito
s ļutom smećom, s gorkom tužbom,
dobrijem dušam zavideći
zlobni silnik i nepravi
raj, ki bogu protiveći
on sramotno ńegda ostavi.
U to svoga braniteļa
družahu one u radosti
na raskoše, na veseļa,
na neizmjerne čestitosti.
I čim gredu i stupaju
na blaženstvo rajsko šńime,
u glas meden pripijevaju
sveto i slavno ńega ime.
Srećne duše, koje živjeti
u vječnoj će gori slavi,
gdi ne mogu veće umrijeti,
gdi se uživa pokoj pravi!
Veseli se, kud prohode,
povjetarce blago šńima,
dalek plasi vjetri odhode
s treskovitijem oblacima.
Pače i višńi vedri dvori
od veseļa biljeg daju,
i goruštijeh zvijezda kori,
koji rados ńih gledaju.
Pozdravļa ih bijela cora
uz drag žuber sladcijeh ptica,
i, ka bješe iza gora
svijetla izašla jur, danica.

JEVANJE DVAESTI I DVA.

Čijem se djela tač visoka
po nizocijeh strana čine,
treći jur dan iz istoka
izgonijaše noćne tmine,
kad nebeski ćaćko blagi,
videć da ima uskrsnuti
svoj ļubjeni sin pridragi
u čovječkoj opet puti,
od ńegova tijela, koje
do vremena bješe toga
podloženo na svakoje
trude i smeće svijeta ovoga,

sve koliko diže umrlo,
tu tako čini, da je
svijetlo, slavno, lako, hrlo,
nepodložno na zle vaje,
pri ńegovoj da svjetlosti,
ne izrečene punoj dike,
bjehu male od kriposti
sunce i zvijezde sve kolike.
Tač kad ogań u pepelu
noćno skroven pripočiva,
nigdje svjetlos svoju veselu
tad ne kaže i ne odkriva,
nu ako ko god vrhu ńega
puhne i suha listja stavi,
rad uzroka neka t'ega
svoju kripos opojavi,
taj čas iskre sve goruće
plamenujuć meće uzgori,
i po stranah svijeh od kuće
posred noći dan otvori.
Tač Feniče, ku spovijeda
glas jedinu pod nebesim,
kad se veće stara ugleda,
i s nejacijem da je telesim,
ponosita vrhu brijega
od istočne lijepe strane
loži od dubja najdražega
smrtnu spravu, srećne grane,
gdi kad bude izgorjeti,
ljepša ožive vele opeta,
ter se krili, tere leti
u običajne kraje od svijeta;
neizbrojna ju jata okolo
začudnijeh druže ptica,
i razliko perje oholo
paze i lijepos od ńe lica.
I jur bivši čeļad trudna
one noći upazila
zlamenita i pričudna
vrhu zemļe mnoga dila,
najliše oni, koji stahu
posred grada solimskoga,
ledeno se pripadahu
u pameti cića toga.
Tim prid corom kad uteče
put zapada noć sumńiva,
a zlaćeno sunce isteče,
zemļa i more da ga uživa,
ļubežļiva Mandaljena,
ne mogući počinuti,
čim smrt meštra izgubjena
teško u svomu srcu ćuti,
s bolnijeh žena njekoliko
put smrtnoga brijega idjaše,
i ucviljena veomi priko
gorke uzdahe podiraše.
Svakoj bješe puno krilo
drazijeh miris i pomasti,
kijem pomazat božije tilo
s napokonjom ktijahu časti,
ter velijahu, strmijem putom
na neˢrećnu goru grede,
sjedinjene s mukom ļutom,
među sobom sej besjede:
Za što nije smrt nemila,
prav jagańče zgar poslani,
s tobom i nas umorila
u nepravoj ovoj strani?
Tko će nami sad pomoći
privariti zle stražane,
koji k mrtvu tebi doći
nasljednikom tvojijem brane?
Tko li će nam odvaliti
tešku stijenu s groba tvoga,
da budemo požaliti
ukopana ļubjenoga?

35. veće] veckie *za cijelo griješka mjesto:* vechie.

Ove riječi govoreći
prid ukopni stan dohode,
ter okolo svud pazeći
zamjeraju čudne zgode.

Vide, gdi je poplašena
straža od straha brijeg puštala,
i gdi je ploča oborena
s vrata od groba na tle pala.

Stupa k ńemu družba mila,
i sve unutra prazno pazi,
izvan samo što mu iz krila
na dvor rajski voń izlazi

Mandaljena plačna cijeni,
da je tijelo božanstveno
priko doba noćnijeh sjeni
skrovne od ruke poneseno.

S toga uzroka dikla lijepa
u čemernoj teškoj tuzi
zlatne vlase s glave cijepa,
jadno uzdiše, grozno suzi,

ter veće krat govoreći:
„Gospodina moga odniješe,"
ne mogaše druge izreći
riječi, toli bolna bješe.

Na ove glase ńe dresele
slušahu se, gdi okoli
s odgovorom sličnijem cvijele
luzi, gore i prodoli,

kada jedan od anđela,
kom jak muńa lice sijaše,
a odjeća ga svijetla i bijela
s mnogom dikom pokrivaše,

iznenad se kaže ńima,
gdi na ukopnoj stijeni sjedi,
ter pogledim veselima
tužnijem riječi sej besjedi:

Što ištete? Kud hodite,
bogoļubne srećne žene?
Suze ustav'te, strah smirite,
i ne mote bit smetene.

Mješte ļute sad žalosti,
mješte cvila i skončanja,
svaka budi u radosti
i sladkoga puna ufanja.

Jezus, koga smrt plačete,
sam on za svijeh koju podnese,
da ńom satre grijehe klete,
a vam poda vječne urese,

od mrtvijeh je oživio,
u velikoj bivši časti,
silna kraļa pridobio
ogńenite od propasti.

On je u tijelu sad ļudskomu,
koje podložno veće nije
vaju i trudu svjetovnomu
ni zloj smrti, kako i prije.

Pođ'te, dajte glas veseli
učenika trudnoj družbi,
da i ona već ne cvijeli,
i da u gorkoj nije tužbi.

Reče, i s oči ńima otide,
a one se snebivaju
rad čudesa, koja vide
i ušima svojijem slušaju.

Joštera se stvar namjeri,
ka im sumńu svu prikrati,
i utemeļi ńih u vjeri,
da vesele budu stati.

Er pršeća dikla, koja
sva ļubavi božijom gori,
i ne može nać pokoja,
dokle istine ne otvori,

čim studenom na kamenu
od velika sjedi truda,
i po grobu ispraznjenu
pomne oči stere svuda,

ukopnoga od mramora
sred najsvjetļe vidi strane
kraj udjeļan sińa mora
od izvrsne ruke i znane.

Uz kraj strašnu i nemilu
pazi ribu grda čina,
kakvu drugu u svom krilu
ne ima morska sva širina.
Iz ńe usta živ izhodi
prorok, koga srda vrla
valovitoj bješe u vodi
tri dni toga prije proždrla.
Tad velijaše djeva u sebi,
ne velika bez ufanja:
Ti potvrdi, kraļu od nebi,
ova srećna prikazanja.
Vidim, vidim prem očito
sred kamena bijela ovega
proročanstvo zlamenito
za vrjemena sadańega.
Er srećnoga ko proroka
tri dni u staro davńe doba
jazovita i duboka
silne srde drža utroba,
na isti način sin ļubjeni
nebeskoga roditeļa
ovdi ukopan i cviljeni
od svijeh drazijeh prijateļa,
bivši tri dni skroven bio
sred tamnoga doli svijeta,
na život se povratio,
tijelo uzamši svoje opeta.
On je reko veće krati
(sad se mogu spomenuti),
da će tri dni mrtav stati,
i do tri dni uskrsnuti.
On je crkva razgradjena
(sad se pamet meni odkrila),
ka je u tri dni ponovjena,
vele ljepša neg je bila.
Čim besjede ove pravi
ļubi božija izabrana,
bog se u slici ńoj objavi
od vrtara ne poznana.
Ona, koja jošter cvijeli
s nepristavnijem uzdasima,
do koli uprav, koga želi,
ne upazi svojijem očima,
u ne maloj ńemu smeći:
Gospodine drag, velijaše,
je da što god žnaš po sreći
od Jezusa, nade naše?
Ako ga si gdje ponio,
ah, moļu te, ktje mi rijeti,
gdi ga jesi postavio,
da ga budem ja odnijeti.
Bog zaziva ńu imenom,
a ona se opet na ń obrati,
ter svjetlostim ne izrečenom
sve mu lice vidje sijati.
Pozna žeļna ļubovnica
ļubovnika svoga tade,
ter tu tako zemļi nica
koljena mu grlit pade.
Ne može se nagledati
svijetle slike, puna uresa,
sred ke pazi stanovati
sve lijeposti od nebesa.
Razbira okom pomńivime
po tijelu ga svem koliku,
ter s pogledom čestitime
taži ļubav svou veliku.
Tad ńe srce slobodjeno
od čemerne bi žalosti,
i na lice ucviljeno
vratiše se svoje liposti;
nu niz obraz razvedreni
plačnijeh suza ješ vir grede,
i na vratu ne izredjeni
zlatni prami još joj sjede.
Jak rumena rusa, kade
daž ju plahi s neba uvrijedi,
s podniženijem čelom pade,
i protrne i problijedi;

ali ako brzo uteče
isprid sunca zla godina,
i nebesko poļe obteče
predńa svjetlos i vedrina,
taj čas drago i veselo
i ńu obličje predńe uresi,
ter gizdavo svoje čelo
diže ohola put nebesi:
tako izvrsna pokornica
cić namjere tač velike
bješe vidjet vedra lica
iza boli ļute i prike.
Tim ranjena privelikom
i neizmernom željom gori,
da s nebeskijem ļubovnikom
na uzdanu se razgovori.
Nu čim mlada ckni misliti,
s kijem načinom, po kom redu
ima počet i svršiti
za jedno šńime svu besjedu,
odijeli se ńoj s pogleda
slavni porod božanstveni,
a ona podat hrli ureda
učenikom glas žudjeni.
Ovi svijetli glas pun slave,
da je Jezus uskrsnuo,
bješe sionske od države
po zemļi se svoj prosuo,
a židovske poglavice,
u veliku koji strahu
jadno srce, blijedo lice
s toga uzroka svi nošahu,
taj čas kupe zlobno vijeće,
ter staroste vuhoviti
sej žamore ńim mrzeće
ištu s varkom podušiti.
Tim bojnike, koji od groba
bjehu stražu ostavili,
i ova čuda kratko u doba
pos vem gradu razglasili,
zovu, i daju ńima mito,
ter ih mole, da toj djelo
drže potajno i skrovito,
da se ne bi mjesto smelo,
a da reku, da bivši oni
veomi trudan san zaspali,
ńegovo su tijelo smioni
učenici noćno ukrali.
Nu nijednom po načinu
opak čovjek jaki nije
nedobitnu svijetlu istinu
tamnijem lažam da prikrije.
Sve što veća ńih je sila,
glas uzmnožni da pogase,
on sve jača stere krila,
i daleko prostira se.
Jesu, koji spovijedaju,
da vidješe u dan ovi,
gdi se same otvoraju
stijene ukopne i grobovi,
i gdi mnozi, ki su bili
davno sred ńih zaklopjeni,
živi ustaju na dan bili,
i uživaju zrak žudjeni.
U toliko druzi verni,
veomi ļuto kijeh skončane
bješe satro strah čemerni,
i razagno po sve strane,
stahu skrovni u tamnosti,
tužno vrijeme provodeći
u dreseļu, u gorkosti,
u nemiru i u smeći.
U tom bitju svijem se čini,
da je s nebesa sunce palo,
i u vječnom mraku i tmini
sve stvorenje da je ostalo.
Skupiše se najposlije
posred stana prijateļskoga,
u ki obćahu često i prije
doći u družbi kraļa svoga;

stana, u ńeko koji doba
drag i svijeto bješe svima,
tad od tamna huđi groba
činijaše se ńih očima.
Vojevode im nije dragoga,
ni ńegove vedre slike,
draže od sunca istočnoga,
i nad zvijezde sve kolike.
Prisladka se uspomena
svak čas vrti ńim po svijesti
od ńegova draga imena,
s kijem stanuju rajske česti.
Tim bez ńega bolni stoje,
groznijeh suza roneć vire.
ćuteć gorke nepokoje,
ucviljeni priko mire
Tač kad pastijer, ki godišta
kroz svagdańe vodi trude,
ispraznjena iz ulišta
med i vosak izet bude,
tužne pčele prije toga,
crnijem dimom istjerane,
opet oko stana svoga
oblijetaju po sve strane,
ter unutra ulazeći
muku i žalos ļutu tvore,
bez milosti sveđ pazeći
porobjene svoje dvore.
Čim u vaju toli prijeku
družba izbranijeh ļudi cvijeli,
bogoļubne žene teku,
i nose im glas veseli,
veleć, ko su upazile
lijepe mladce od nebesa
i Jezusa, koga cvile,
živa i puna svijetla uresa;
ko za biljeg od tej sreće
ploča je s groba odvaljena,
i u ńoj same bijele odjeće,
kijem ga ođoše pokrivena.
Tim bez cknjenja bez nijednoga
jedni hrle na brijeg sveti
put kamena ukopnoga,
za potanko sve vidjeti,
druzi vele, da pričudna
taj ne mogu djela stati,
i da stvar je mučna i trudna,
za moći ju vjerovati,
ter od prve drže i scijene,
da je prikazan koja godi
privarila slabe žene,
ko se u strahu često zgodi,
i ko čini mnoga žeļa
trudnijem ļudem veće krati
slike mrtvijeh prijateļa
u taštome snu gledati:
dokle bivši poskupili
opet se u svoj stan obćeni,
prem kad sunce i dan bili
uklanja se noćnoj sjeni,
bog u slavnom ńima tijelu
očito se ne ukaza,
vas neizmernom u svjetlilu
raj noseći sred obraza.
Ne nađe se s ńima tade
Toma, ki se Didim zvaše,
neg u bližńa sela i grade
od straha se sakrivaše;
nu bivši se s toga puta
povratio u grad sveti,
i pun jada teška i ļuta
došo družbu svoju vidjeti,
zapanjene i mučeće
na stanu ih svijeh nahodi
za stvar, koja čudna od veće
iz nova se ńim dogodi.

351. oko] okao. 361., 365., 380., 381. ko] kao.

Tač kad crkvu, visoki ali
dvor bogata gospodara
treskoviti trijes opali
silnijem plamom od izgara,
ter gorušta rad plamena
u okolo po sve strane
strahovito prosvijetljena
sva kolika kuća ostane,
svijem unutra gradjanime
srce obađe straha jaka,
kou do dugo jedva vrime
utažiti budu paka:
videć taku svoju družinu,
zapanjen se Toma čudi,
ter od svega znat istinu
sladkom riječim ište i žudi.
Tada Petar, od veseļa
roneć licem česte suze,
svoga draga prijateļa
ļubežļivo grlit uze.
Vidjeli smo, ńemu veli,
sad se raduj, sad uživa,
koga srce naše želi,
nebeskoga kraļa živa;
kraļa, koji malo prije
za krivine segaj svijeta
vrh teškoga križa umrije,
sad među nam žive opeta.
Ko dovrši ove riči,
vidjenoga rad čudesa
veseli se starac diči,
glavu dižuć u nebesa.
Ne vjeruje čuda toga
Didim, neg se tvrdo vara,
i besjedam druga svoga
na ovi način odgovara:
On li je opet oživio?
on li gleda zrak sunčani?
ali vas je privario
hip lažive ke nemani?
Oživio, Petar veli,
vidjeli smo ńega sliku,
i hip isti ńegov pravi,
i naravnu predńu diku;
vidjeli smo vedro čelo,
i oči drage i sunčane,
prisveto smo tegli tijelo,
i ńegove slavne rane.
Ovijem očim ja pomńivo
sve razgledah svijetlo lice,
moje skazańe nije lažive,
evo t' vjera me desnice.
Bjehu veće sišle s gora
ravno u poļe sińe sjeni,
a našega vrata dvora
i prozori zatvoreni.
Skrovni unutra mi stojeći
tad počesmo blagovati,
za čemernoj našoj smeći
koji godi pokoj dati,
kad kroz vrata zaklopjena
ne nadano prid nas odi
dika i naša čas žudjena,
kraļa od nebi sin dohodi.
Ne nadano k nami grede,
u najveće ter dreseļe
kroz čestite svoje poglede
noi rajsko nam veseļe.
Učini se, da sva kuća
po sve kraje ova gori
s čudna zraka i moguća,
koji prisvijetlo tijelo tvori.
Mi ki tada ne čekamo
toli uzmnožene vidjet sreće,
žestoko se pripadamo,
i puni smo teške smeće.

433. ko] kao; riči] riječi. 476. koji] koe

On tažeći strah naš ļuti
milijem okom svijeh nas gleda,
tere treptjet i dignuti
s trpeze se nami ne da.
Strah neslični ostavite,
moji drazi, ja sam, veli,
budi s vami, ki žudite,
rajski pokoj. mir veseli!
S tezijem slavno tijelo svoje
svijem tegnuti dopuštava,
i petere rane, koje
desnica mu da neprava.
Za razgovor jošter veći
poblagovat sjede s nami,
put nebeski svijeh učeći
s običajnijem besjedami.
Čusmo riječi temeļite,
kakve čusmo one noći,
kad s večere zlamenite
pripravi se na smrt poći.
Iza ovoga razgovora
bivši mi se utažili,
on ne vidjen pođe iz dvora,
i s oči se nami odili.
Ovo Petar pripovijeda,
a sva družba, ka toj čuje,
govorenje starca sijeda
jednijem glasom potvrđuje.
Pače dobro još dospio
on ne bješe svoje besjede,
kad vikajuć u glas mio
Kleofa vjerni k ńima grede.
Slavni ovega porod boži
među vrijedne druge svoje
u broj veći jur priloži
izvan dvanaes, kijeh obro je.
On velijaše: Druzi mili,
žive Jezus, naše ufanje,
nijedan od vas već ne cvili,
svaki ustavi zlo skončanje;
žive, i diha, i besjedi
u istom tijelu, kako i prije,
koje, da silna smrt uvrijedi,
snažna i jaka veće nije.
Ja sam vidio mojijem očima
lice, kijem se nebo diči,
i mojijema slušao ušima
običajne sladke riči.
Sasta se i ovi puta ovega,
kad ja, s drazijem Isukrstom,
ter Amaona najbližega
družbi ostaloj kaže prstom.
A to er gorom mi hodeći
k Emausu lijepu gradu,
i ńegovu smrt žaleći
u veliku vaju i jadu,
tere bivši sišli veće,
ravno poļe gdi se šira,
i ne moguć naše smeće
žudjenoga naći mira:
on se u putu sasta s nami,
kao da iz daļijeh ide strana,
s nepoznanijem haļinami
od putnika inostrana.
I čim tako naprijed grede
priko plodna poļa i luga,
i razlike kroz besjede
trud nam taži puta duga,
veće krati mi po putu
gorke uzdahe podiramo,
i čuteći žalos ļutu
lice suzam poljevamo.
On toj videć, nas tažiti
uze, ter nas ļubko pita,
koji uzrok može biti
vaja toli jadovita.
Mi velimo tada ńemu:
Sam li ti si putnik odi,
da još ne znaš, što se u semu
ovijeh dana mjestu zgodi?

Ter tu tako putom hode,
plačnijem licem i besjedom
dragoga mu vojevode
povijedamo život redom:
Kako s riječim i s djelima
on u kratko bješe vrijeme
i prid bogom i ļudima
uzmnožito steko ime,
i ko bješe naše ufanje,
da će vitez glasoviti
kroz moguće svoje znanje
vas Israel slobođiti,
u najboļe kada doba
od velike naše nade
poglavica hudijeh zloba
nerazložno na ń napade,
ter vladaoca solimskoga
nabuniše, da ga umori
vrhu križa pritęškoga
na visokoj smrtnoj gori;
i kako se glas pronio
bješe mnozijeh rad čudesa,
da je on opet oživio,
i uzo predńa sva telesa,
kako mi se uklanjamo,
bježeć ļudi zlijeh vrlinu,
dokle boļe razaznamo
od ovega pravu istinu.
On ne trpi tijeh besjeda,
ni naš tašti strah opaki,
neg čim putom gre naprijeda
odgovor nam dava ovaki:
Ka nepamet, koja sila,
koja lijenos vas nukaju,
ne vjerovat čudna dila,
ka proroci pripijevaju?
Nije li bilo od potrebe,
da Isukrs, ki je sin boži,
za svijeh život sama sebe
na priļutu smrt podloži,
i da ukaže svojom krvi
put u rajske slavne strane,
gdi će uzaći on najprvi
i sve za ńim duše izbrane?
Nije li svojijem pridrazima
on odkrio veće krati,
da se sve ovo zgodit ima,
za slobodu ļudem dati?
Spomenivam ja se sada,
iz daleka da zareče,
bjelodano posred grada
sve što se u dni ove steče.
I ako riječim tač svijetlime
stvar očitu ne činijaše,
toj bi, za što u nebrime
razglasit ju ne hotijaše.
Ali se je ispunilo
do besjede sad najmańe,
i nije vas privarilo,
jak scijenite, vaše ufanje.
Evo kraļa, ki nasadi
lijep vinograd nad sve ostale,
tvrdijem plotom ter ga obgradi,
da na ń zvijeri ne navale,
pak veće krat tu razlike
posla sluge a za ludu,
i kriposne nastojnike,
da ljetinu kupit budu,
nu težaci hudi od više,
bez ozira, bez razloga,
nemilosno pogubiše
sad jednoga, sad drugoga.
Tim najposlije svoga sina
među krvne ļudi odpravi,
je da tako ńih vrlina
samiri se i ustavi,

615. nebrime] nebrieme.

ali su oni nabunjeni
suproć ńemu vele gore,
u nesvijesnoj ter nescijeni
nemilom ga smrti more.
Vinograd je crkva sveta,
dana puku israelskomu,
vrh naroda svijeh od svijeta
od višńega ļubjenomu,
koji neprav i nemio
i čemera pun žestoka,
bivši velik broj pobio
bogu milijeh od proroka,
u krv sina sad božijega
svoje ruke okrvavi,
i s neharstvom mnogijem ńega
uhitjena na križ stavi.
Radi zloće toli opake
kraļ od neba treskoviti
nemile će sej težake
nemilosno pogubiti,
a vinograd svoj podati
dobrijem ļudim i pomnima,
koji ga će radovati,
verni božijem zakonima.
Tomačiti po tom toga
uze pisma nam visoka
od Mojsesa najprvoga
svijeh ostalijeh do proroka,
kažuć. ko sve ńige svete
kroz pjevanja zlamenita
Isukrstu zlu smrt prijete,
a za dobro svega svita.
A ko lijepijem on razlogom
kazaše nam, da od vijek vika
odredjena bi prid bogom
ova zgoda sva kolika!
Ko nam tmine od neznanja
diže s rajskom svom svjetlosti,
i napuni krepka ufanja
i nebeske nas radosti!
Ko li srce užeženo
naše novijem plamom zgara,
čim nam pismo božanstveno
toli lasno izgovara!
U žeravi jak ogńeni
tvrdo gvozdje omekšava,
a pod sunce mraz ledeni
rastapļa se i puštava,
tač s ńegova govorenja,
i korisna za jedno i mila,
ledena se oćutjenja
naša bjehu rastopila.
Nu tač bjehmo zaslijepjeni,
da ga poznat ne mogosmo,
dokli s ńime sjedinjeni
u grad žudjen ne dođosmo.
Er kažući prije tega,
da ima u daļe poći strane,
usilismo molbom ńega,
za jedno s nami da ostane,
a to er bješe večer veće
česte sjeni svud prosuo,
i u sunčane družbe svijeće
u zapad se dan prignuo.
Ne štedi se i ne krati
on pogodit tijem molbami,
pače uljeze blagovati
u stan ubog za jedno s nami.
Tu čim s licem veselime
blagoslivļa kruh pribijeli,
pak razlama, pak za time
ļubežļivo nami dijeli,
mi oni čas prosvijetljeni
rajsku sliku poznavamo,
ter se ńemu podniženi
kako bogu poklanjamo;

665., 669., 673., 677. ko] kao.

al u način tanka dima
on s pogleda nami odhodi,
a mi s glasim čestitima
dotekosmo k vami odi.

PJEVANJE DVAESTI I TREĆE.

Ova djela svoj družini
Kleofa verni spovijedaše,
i bez sumńe toj svak ini
s krepkijem srcem vjerovaše,

ńu zamjernom čudu temu
sam se Toma jošte opire,
i ne hoće dat božijemu
uskrsnutju svoje vire.

Tim govori: Nitko viku
ńadrazložit ne će mene,
da vjerujem stvar toliku,
i od tolike slave i scijene,

što ja isti bjelodano
ne razgledam mojijem očima
sveto tijelo i poznano
sa svijem svojijem biljezima,

i što moj prs u duboku
ne uložim ranu od prsi,
koju ļutu i žestoku
mrtav primi on na svrsi.

Vrši Didim sej besjede,
a, za izliječit tej žalosti,
k ńim ne nadan opet grede
bog neizmernoj u svjetlosti;

grede, i vidjet ni zlamena,
kud je uljezo, tač moguće
bivši vrata zatvorena
i prozori svi od kuće,

Tako kroz cklo zatvoreno,
koje od vjetra lijep dvor błude,
žarko sunce i zlaćeno
svoje uvesti zrake bude,

s kojijem za sve tud mnokrati
sad ulazi, sad izhodi,
nikud nije moć poznati
biljeg puta, kiiem prohodi.

Na koljena svi padaju
podniženi učenici,
kraļa i boga ter primaju
sve što u većoj mogu dici.

A on bivši blag veomi
svijem narekao mir veseli,
lice obraća svoje k Tomi,
i ove riječi ńemu veli:

Pazi, Tomá, tijelo moje,
rad koga si ti sumńio,
viď', razgledaj rane, koje
za tebe sam ja podnio.

Tegni moje prsi rukom,
stavi u ranu tvoj prs, tere
s vernom mislim i s odłukom
sumńu istjeraj od nevere.

Pokarani Toma tada
ļubežļivijem besjedami
zemļi nica s čelom pada,
ter se ježi teško i srami.

Za tijem sumńe svoje ledene
karajući ļuto u sebi,
ove riječi podnižene
veli slavnom kraļu od nebi:

Prosti, ufanje moje jedino,
prosti, slatka ma ļubavi,
ti si, poznam sad istino,
moj gospodin i bog pravi.

Tad spasiteļ segaj svijeta,
kažuć vedro lice i sliku,
s blagom riječi pravi opeta
pokajanom učeniku:

Vjerova si, er si očito
vidio, Toma, koja slide;
blaženi su stanovito,
ki vjeruju a ne vide!
Odgovara Toma bogu
s mirnijem srcem i pameti:
Protiviti nije razlogu,
potreba je pravo rijeti!
Ugledati tebe živa
ja scijenio nijesam viku,
bivši za me dužna i kriva
smrt podnio ļutu i priku.
Dijelile se tija daleče
iz pameti bjehu moje,
malo prije ke nam reče,
neg priminu, riječi tvoje.
Lud, ki ludo stah sumńiti,
da ne može tva dobrota
na život se povratiti,
ki si uzrok od života,
ako nakon četr dana
očima sam mojijem vidio,
gdi Lazara ukopana
od mrtvijeh si probudio.
Nu nesreća teška obsjeni
svijes i srce moje nevjerno,
i u zabitje čini meni
stavit čudo tač zamjerno.
Može biti ovo dilo
od mojega sagriješenja
da se nije dogodilo
bez vašega dopuštenja;
može bit će sumńa moja
pomoć poznijem ńegda unukom,
što telesa slavna tvoja
hotio sam tegnut rukom,
da ne može do vik vika
nitko sumńit ni krknuti,
da si bio tašta slika
i prihinjen hip bez puti.
Čim besjede ove veli
Toma s groznijem uzdasima,
iz dvora se Jezus dijeli,
kako i došao bješe k ńima.
Tač hodeći po državi
svoje drage pohođaše,
s ne izrečenom ter ļubavi
krepke u vjeri svijeh činijaše,
i ne hotje da uzide
na nebeske svijetle dvore,
dokle sunce ne obide
četres krati zemļu i more.
Petar s družbom u toj vrime
primetaše s brzom plavi
more, s novijem gdi mirime
Tiberijad grad se slavi.
Bjehu se oni u lov riba
zaputili u tuj stranu,
za moć, ka im bješe triba,
nać u vodi morskoj hranu.
I ne bivši sve kolike
one noći uhitili
ribe male, ni velike,
kojom bi se pokrijepili,
prazne mreže istezahu,
da se od tole dijelit budu,
i u žalosti mnogoj stahu,
er skvasiše ńih za ludu.
Kad na krajne pazeć žale
Isukrsta tuj vidješe,
gdi na sińe morske vale
svoje poglede prostro bješe.
Nijedan od ńih poznat ńega
ne mogaše od prvice,
bivši obraza tad svojega
promijenio svijetlo lice;

140. prostro] prostrao. 143. bivši] biesci.

ali on, videć družbu dragu,
gdi zamani more i trate
po valovijeh moć i snagu,
a ne stječu trudu plate,
s blagom riječim ńima veli:
S desne strane zavrzite,
da, kako se od vas želi,
plijen podoban uhitite.
Oni tada s mnogom časti
na ńegovu riječ i sreću
uzoviti teg okasti
na ukazano mjesto meću.
Zapjeni se morska voda,
primajući mrežna olova,
ter veseo biljeg poda,
da će biti dosta lova.
Starac Petar, toj videći,
u veseļu i u goju,
da na pomoć budu teći,
maha rukom družbu svoju.
Oni tada u dva dila
razdijeļeni jedva istežu
iz morskoga plodna krila
lijepa plijena punu mrežu.
Skaču ribe uhitjene
vijući se svud okoli,
a vali se morski pjene
rad velika mnoštva toli.
Cijeć zamjerna čuda toga
Ivan bogu obļubjeni
pozna draga meštra svoga
hip ńegov božanstveni.
Tim družini svojoj pravi:
Božijega evo s nami sina,
on je, stas je ono pravi
od našega gospodina.
Poznam, u kom raj stanuje,
svijetlo lice i veselo,
nu ti, ko se s nam raduje,
i kaže nam vedro čelo.
Čujuć Petar tej govore,
od velika od veseļa
iz korabļe skoči u more,
da prije vidi spasiteļa,
ter se uputi tako k ńemu
priko vode zamućene,
za sve teško da čine mu
strašiti se morske pjene.
Družba ostala sva za ńime
u punoj se vozeć plavi,
za jedno s plijenom obilnime
na kraj žudjen nogu stavi.
Tu da ugodnom pićom budu,
ka im bješe od potrebe,
po trpjenu svu noć trudu
pokrijepiti sami sebe,
bijelo brašno pripravļaju,
i dio ribe uhitjene
po naredbi postavļaju
vrh žerave razgorene.
I bivši ju zgotovili,
za jedno s meštrom ńu blaguju,
na koga se pogled mili
uzmnožito svi raduju.
Ko dospješe blagovati,
boži porod tada očito
u veseļu k ńima obrati
svoje lice ponosito,
ter im veli: Mir čestiti,
moja družbo, s vami budi,
svaki od vas nastoj biti
vrhu svega mirne ćudi.
Moj blagoslov s vami ostani,
ki vas oći vijeku ne će,
ja k nebeskoj svijetloj strani
k dragom ćaćku gredem veće.

183. ko] kao. 209. ko] kao.

Jur se od sada naučite,
s temeļitom krepkom svijesti
gorke trude da trpite
i svjetovne sve bolesti.
Ne imaj straha stupit nijedan
prid uzmnožne glave od svijeta,
i ńih karat, i drum vrijedan
života im kazat sveta.
Silnijeh kraļa veličina
vaše srce ne pripadi,
ni nemilos, ni vrlina
nepravedne zle čeļadi.
Tko izgubi život ovi
za obranu moje časti,
stječe opeta drugi novi
i neumrle šńime slasti.
Ne mojte se prije toga
vele mučit, ni truditi
iskat riječi, ni razloga,
s kijema ćete govoriti.
Vaš ću jezik ja vladati,
da se vijeku ne smetete,
da slobodno spovijedati
svud nebesku riječ možete.
Po dijeļenju kada momu
budu prošli deset dana,
bitće poslan vam svakomu
drag razgovor s višńijeh strana,
er s kriposti svojom jakom
s gar će sletjet duh prisveti,
da prosvijetli rajskom zrakom
vaša srca i pameti.
S ńegovome vi pomoći,
moja družbo pričestita,
ne ćete se bojat proći
strane i kraje svega svita,
i razglasit u slobodi
ime i moju vjeru svudi,
igdi cora dan izvodi,
igdi umrli živu ļudi.
Ter kako no loza plodna
za raskoše svoje draže
kitna listja, grozdja ugodna
obilno se puna kaže,
nastati će rod izbrani,
ki će s voļom veoma dragom
primit zakon moj poznani
i prigrlit sa svom snagom.
Jošte u one dni strašive,
kad povraćen u telesa
ļudski narod sav ožive,
za steć pako, al nebesa,
gore će ove napuniti
i doline ove od svudi,
što bi, što jes, što će biti
vik pod nebom žena i ļudi,
ter ja dođem s mnogom vlasti
sve kolike sudit puke,
dajuć dobrijem vječne časti,
a zlijem ļute biče i muke,
sa mnom ćete vi poreda
na dvanaes stola sjesti,
sve neka vas ļudstvo gleda,
i bude se od vas tresti.
Od dvanaes tad plemena,
koja Israel srećni rodi,
po tanko će bit sudjena
djela od mene i od vas odi.
Koja slava, koja dika
vam će biti, moji ļubjeni,
ļucka narav sva kolika
kad vas u toj vidi scijeni.
U toliko, Petre, koji
od svijeh većma ļubiš mene,
s česa ļubav tva dostoji
od svijeh više hvale i scijene,

256. svita] svijeta. 291. ļucka] ļudcka.

vrh svijeh, koji vjeru pravu
slidit budu na sem svijetu,
ja postavļam tebe glavu,
ki ćeš vladat crkvu svetu.
Primi od sada ove časti,
tere s pomńom i s ļubavi
drage ovčice moje pasti
po svjetovnoj nastoj travi.
Zabave će biti tvoje,
podniženijem svijem praštati,
dobrijeh ļubit, i pod moje
stijege odmetnu čeļad zvati.
Ja ti davam cijeća toga
primoguće ključe u ruku
od kraļevstva nebeskoga,
da ih vladaš na tvu odluku,
i kad uzhoć', da mož' ńima
rajsku otvorit dobrijem stranu,
a zatvorit prokletima,
dokli na put pravi stanu.
Zavezano što po tebi
vrh umrle zemļe bude,
zavezano i na nebi
kroz iste će biti sude,
a što budeš odriješiti,
odriješeno bitće i gori,
s tobom će se ugoditi
u svijeh djelijeh višńi dvori.
Komu tva vlas raj zabrani,
i s proklestvom pravednime
sapne, da moj puk izbrani
tad ne obći za jedno šńime,
ne će taj steć me milosti,
kroz blagosov dokle sveti
dobrota mu tva ne prosti
pokajanu grijeh prokleti.
Ohodijaše naredbe ove
svojoj družbi sin višńega,
hodeć rajske u dvorove
s umrloga svijeta ovega
Tako pastijer poman, kada
smrt upazi prid očima,
priporučit ovce i stada
bude drazijem sinovima,
ter proć varkam zlijeh vukova
ńim nauke dava znane,
kažuć, koje su za ńihova
plandovanja štetne strane.
Tač pomorac vješ pučini,
kad na malu dođe snagu,
obļubjenoj svoj družini
plav pridava svoju dragu,
ter ih uči, ko se imaju
čuvat plasijeh od vjetara,
prid komu su stijene kraju,
kijem laživo more vara.
Ko dovrši svoje govore,
s mirom, s gojem, i s ļubavi
put maslinske slavne gore
svoj čestiti drum upravi.
Tu za ńime sva kolika
lijepijem redom stupa i grede
družba izbranijeh učenika,
koji ńega dvore i slijede.
Oni skladno i medeno,
svud gi stupaj svoj stavļaju,
ime božije ne izrečeno
u sto glasa pripijevaju.
Kad na sveto brdo uzide,
s vedre strane od nebesi
čudne slike oblak side,
koga rajska svjetlos resi,
ter ponosno, ter veselo
glasovita lijepa brijega
sve obkruži kitno čelo,
i obstrije se oko ńega.

327. sapne] zapne? 349. ko] kao. 353. ko] kao. 372. oko] okao.

U toliko na visini
nebeskoga svijetla stana
priprava se mnoga učini
od vesela sa svijeh strana.

Slavne družbe od anđela
kažu obilne sej radosti,
steruć krila sva vesela
u neizmernoj čestitosti.

Oni redom izvrsnime
hrle u svoje svaki kore,
da božijega sina prime
na nebeske rodne dvore.

Tim se jedni prosipaju
po rajskoga mirijeh grada,
u raskoši ter čekaju,
da ńih draga dođe nada.

Od velika od vesela
jedni na dvor teku izljesti,
da ludskoga spasitela
s mnogom slavom budu sresti,

ter tvoreći romon medni
u radosti toj udiru
tanke od zlata žice jedni,
jedni rajsku sladku liru.

Pod razlike pod sviroke
jedni kažu rados svoju,
jedni milo u visoke
glasovite trubje poju.

Da sto jezik budu meni
i glas slastim od svijeh veći,
goj anđeoski ne izrečeni
ne bih mogao viku izreći.

Triš svijetloga krama okolo,
gdi nebeski ćaćko sjedi,
ponosito vodeć kolo,
čestita se vojska obredi.

Od tole se hrla pruži
u veselu slavnom tomu,
Isukrsta da sadruži
k roditelu lubjenomu.

Kako u staro vrijeme, kada
bojna Rima grad čestiti
pridobite puke vlada
i kraleva svemu sviti,

ter sjeverna sila vrla
kroz sve vojske strahovite
ne bješe mu još satrla
svijetle građe glasovite,

vojevode se prihrabreni,
ki narode dobivahu,
s vječnom častim na uzvišeni
kapitolski brijeg vraćahu:

tač sin krala nebeskoga
s družbom lijepom od anđela,
ka vrh brijega maslinskoga
po ńega je zgar sletjela,

u oblaku snijega bjelem,
ne izrečena pun uresa
s mnogom slavom i veselem
uputi se na nebesa.

Oblaka se toga okolo
lijepa i čudna svijetlos vije,
kakvu vijeku sunce oholo
ukazalo ludem nije.

Pravedno je i razložno,
da u neizmjernoj sja svjetlosti,
komu sunce jes podložno,
ki je uzrok svijeh lijeposti.

I da lašńe ćaćka svoga
prigne sinak milostivi,
vrh naroda kad ludskoga
za grijehe se zle razgńivi,

prid ńim teška križa sliku
i svijeh inijeh stvari po se
uspomenu svu koliku
od ńegove smrti nose.

419. satrla] zatrla?

S teškijem križom gre poreda
stup mramorni, biči oholi,
kijem krvnici puni ijeda
izbiše ga silno toli.
Oštra od trna i bodezna
ļuta kruna i krvava,
svijem ljepotam kom uresna
izranjena bi mu glava;
bridki čavli i gvozdeni,
ne bez vrle koji sile
probiše mu ne smiljeni
čiste noge, ruke bile;
trs, ka je usti božanstvene
gorkom žuči napojila,
i ona, koju mu s male scijene
bi kao kraļu držat sila;
kopje, koje mu mrtvu poda
onu od prsi ļutu ranu,
odkle isteče krv i voda,
a dan žudjen slijepcu svanu;
stijezi, trubje, svijeće, skale,
drenovice, i konopi,
i priprave hude ostale,
s kijeh bog čovjek muku primi,
nebeskijeh se od dvorana,
prid ńim krila ki sterahu,
put čestitijeh rajskijeh strana
s mnogom pomńom sve nošahu.
Starijeh otac družba mila
i ostalijeh svetijeh duša,
ka djelova dobra dila,
i nebesku riječ posluša,
slobodjena iz tamnosti
za svojijeme slobodnikom
na nebeske čestitosti
ushodijaše s mnogom dikom
Ńih Isukrs blag i mio
bješe, iz limba tom izide,
u zemaļski raj stavio,
dokle u rajska poļa uzide,
er prije ńega poć nitkore
ne mogaše u raj gori,
dokli rajske lijepe dvore
on najprvi ne rastvori.
Srećne duše i blažene
ove bjehu sve kolike
lijepijem vijencim urešene
od neumrle lovorike.
Pome i kite od maslina
svijem u rukah zelene se,
svaka pjeva i začina
mednijem glasom božije urese.
Ku ćutijahu one slados,
misleć svojoj u pameti,
gdi na vječnu gredu rados,
koja ne će vijek dospjeti,
gdi uživati do vik vika
božanstveno lice imaju,
gdi su dobra sva kolika,
gdi se sreće sve sastaju.
Učenici začudjeni
okom čuda ova slijede,
pazeć gdi kraļ ńih ļubjeni
na raskoše vječne grede.
I u koliko on uzhodi
s veličanstvom tijem uzgori,
s neba čuven glas dohodi,
koji ovako ńim govori:
Ne mojte se pripadati,
sin višńega uzišo je
pored s ćaćkom kraļevati
na pristoļe rodno svoje.
Po svem nebu iza toga
sta pjevańe puno slasti,
pripijevajuć nebeskoga
slavna kraļa hvale i časti.
Čujuć ove pjesni, u dici
koje sveti dusi poju,
zapjevaše i učenici
na čas božiju pjesan svoju:

Svi se puci veselite,
radujte se svi narodi,
spasiteļa svi slavite,
na nebesa koji uzhodi.

I vi ribe, ptice i zviri,
sa svijem skupom živućime,
gore, brijezi, rijeke, i viri,
svi hvalite božije ime.

More i zemļa sva kolika
puna slave i veseļa
poj ļudskoga slobodnika,
klikuj svoga stvoriteļa.

Ko početka nije ńemu,
ko vijek ńegov ne svršuje,
kako ćaćku privišńemu
bogu jednak bog kraļuje!

Ko ńegova veličina
i božanstvo svud se stere,
koga uresu nije načina
i mogućstvu naći mjere!

Kako stvori od ničesa
sve mogućom svom pameti
zemļu, more, i nebesa,
i živuća sva na svijeti!

Ko razdijeli zemļu od mora,
nebo zemļom ko razluči,
vrhu svega kako stvora
red i bitje svoje odluči!

Nebeskijema da državam
sunce, mjesec, zvijezde sitne,
žitom, lozjem, dubjem, travam
zemļe učini plodne i kitne.

Tobom, bože, sva borave,
ti vladalac svemu jesi,
tebe nebo, tebe slave
vode, koje su na nebesi.

Tebe vjetri, tebe oblaci,
tebe morski vali čuju,
mraz, vrućine, tmine, zraci,
tebe hvale i poštuju.

Istok, zapad, sjever, podne,
tvoje slave puni jesu,
srde od pakla neugodne
prid tobom se boje i tresu.

Ti na krilijeh od oblaka
po nebeskoj hodiš strani,
sred aera prazna i laka
tešku zemļu ti nastani.

Ti sam vladaš ńe tegotom
u nestavnoj nekrepčini,
razlici su tvom dobrotom
elementi svi jedini.

Vrijeme, čijem sve gre na mańe,
podložno je tvojoj moći,
prid tobom je sve sadańe,
što bi, što jes, što ima doći.

Isti mjesec s mnogom scijenom
hrle końe sebi ustegnu,
i s brzinom svom obćenom
jasnijeh zvijezda kolo uspregnu.

Isto sunce na čas tvoju
svoj uzmače tijek naravni,
dokli ohole kraļe u boju
pridobije vitez slavni.

Ogań plahi svoje vrle
sile mnokrat s tebe ustavi,
da ne žegu, da ne prle,
ko je običaj ńih naravi.

On po tvojoj zapovijedi
na sramotu kraļa kleta
jur ni malo ne uvrijedi
tebi verna tri djeteta,

ki kriposti tve mogućе,
koje izgorjet ńim ne dahu,
u veseļu sred goruće
strašne peći pripijevahu.

541. ko] kao. 545. ko] kao. 553. ko] kao.

Sred crļena mora plaha,
razdijeļena u dvije strane,
po suhoći ti bez straha
činiš hodit tvoje izbrane.
Brzi Jordan, rijeka slavna,
s tebe naprijed teć ne slidi,
s tve naredbe voda spravna
iz kamene teče hridi
Na jake se tve pozore
zapanjena zemļa trese,
zamne i trepte stavne gore,
i do neba tija dime se.
Sve mogućstvu vlasti tvoje
svi kraļevi čas podaju,
i kraļevske krune svoje
snižno tebi poklańaju.
Glusijem davaš ti čuvenje,
slijepijem dijeliš svjetlos dragu,
nijemijem vraćaš govorenje,
nemoćnima zdravļe i snagu.
Smrtnu silu ti dobivaš
i grijeh, ki vas svijet rastrova,
ti na život svoj zazivaš
ļudi mrtve iz grobova.
Tebe zla smrt ne pripade,
ni vrlina zle čeļadi,
ni pakļene strašne zgrade,
svete duše odkle izvadi.
I u koliko ti gvozdena
vrata od pakla razbijaše,
i s dobitjem lijepa plijena
na bijeli se dan vraćaše,
tamnijeh jama kraļ ogńeni
sa svom družbom svom nemilom
u najdubļe jaze i sjeni
prid tvojom se sakri silom.
Sad u skupu pričestitu
od blaženijeh duša goru
red podavaš svemu svitu,
i kraļuješ svemu stvoru.
Ti pun slave i pun dike
vedrijem čelom raj veseliš,
i ponavļaš vrijeme i vike,
i umrlijema sreće dijeliš.
Zdrav svijeh stvari stvoriteļu,
naša žeļo stanovita,
zdrav naš dragi spasiteļu,
sladko ufańje tužna svita.
Zdrav, kojega smrt rastvori
rajska vrata umrlima;
i tvoj ćaćko višńi gori
blag se od sada kaže ńima.
Sve stvorenje rajsko i ļudsko
i pakļeno tebe časti,
zemļa, more, i nebo, usko
neizmernoj su tvojoj vlasti.

PJEVANJE DVAESTI I ČETVRTO.

Skup čestitijeh učenika
pripijevaše pjesan ovu,
i družina sva kolika
spravna slijedi riječ ńihovu.
Sred veseļa nu takoga
stahu jošter u bojazni,
ne mogući srca svoga
istjerati strah isprazni.
I ne bivši još duh sveti,
kako Isukrs reče ńima,
razgorio ńih pameti
krepcijem plamim nebeskima,

627. zazivaš] sazivaš?

zlobnom puku židovskomu
na oči često ne hodijahu,
neg sumńivi u svom domu
sve malo mań tej dni stahu.

Ko grabeća kada ptica
cijeć naijesti svoje hude
dođe u jato golubica.
i od ńih jednu zgrabit bude,

ovdi, onđijera tad sve ine
plasijem bijegom rasprše se,
i u najdubļe paka tmine
svoga stana uklone se:

tač po smrti kraļa mila
verna družba poplašena
u skroven se stan sakrila
bješe od puka nabunjena.

Puni vjere i posluha
tu čekahu kako slijepi
nebeskoga s neba duha,
rajskijem zrakom da ih pokrijepi.

Navršilo deset dana
žarko sunce bješe veće,
da im pomoć obećana
dođe. i smiri sve ńih smeće,

kad sred strane najmilije
i najdraže od nebesa,
od ke ljepše druge nije,
ni punije svijetla uresa,

u kraļevskom rajskom dvoru
sjedeć ćaćko sve mogući,
i podoban svemu stvoru
red i zakon davajući,

ter stojeći blizu ńega
podnižena lica i čela,
ki sveđ časte i dvore ga,
slavni kori od anđela,

u čestitom ļudskom tilu,
ke blaženo i neumrlo
bješe veće smrt nemilu
pridobilo i satrlo,

ne izrečene pun svjetlosti
sin ļubjeni ńemu sjede
s mnogom scijenom i radosti
govoriti sej besjede:

Ćaćko, vrijeme prispjelo je
razgovorit družbu moju,
ki bez mene bolni stoje
i u žestoku nepokoju.

Bivši umrli oni ļudi,
bez pomoći jake naše
stvar ih svaka smeta i trudi,
od svega se boje i plaše.

Ti strah smiri ńih neugodni,
i srce im krepko poda,
da hrabreni, da slobodni
ne haju se teškijeh zgoda.

Znaš prid pukom židovskijeme
kako su oni u omrazi,
koji u svako misli vrijeme,
da ih smrtim zlom porazi,

a to jer sam ja ńih obro
za družinu mu ļubjenu,
da na pravi put i dobro
zovu čeļad izgubjenu.

Ti si obećo meni davno,
da se ima po svem svijeti
ime moje svijetlo i slavno
s nastojanja ńih prestrijeti,

i da će oni sve narode
zvat pod vjeru pravu našu,
očeanske gdi god vode
sińijem valim suh kraj pašu.

Zemļa i more prije će proći,
nego, ćaćko moj, na mańe
stanovito ima doći
ovo tvoje obećanje.

17. koj tkao.

Cijeća toga ja mnokrati,
ńih dohodnu znajuć sreću,
nastojo sam istjerati
iz ńih srca strah i smeću,
nukajuć ih, da ne budu
krepka izgubit srca i svijesti
u nijednom teškom trudu,
u prihudoj nijednoj česti.
I kad hotijah doći k tebi
s trudna svijeta umrloga,
obećo sam poslat s nebi
ńima duha prisvetoga,
neka od ńega pokrijepjeni
vrle kraļe i silnike
budu držat u nescijeni
i ńihove sile prike,
i za ļubav vjere prave,
u svijeh trudijeh temeļiti,
svoje živote, svoje glave
ne štede se izgnbiti.
Ko besjedit dospio je
sin vladaoca rajske strane,
noge i ruke kaže svoje
i žestoke na ńih rane.
Kaže prsi prosječene,
oštra kopja krvno djelo,
kaže drače ne smiljene,
kijem krunjeńo bi mu čelo,
kako ostalu svu spomenu
od priļute svoje smrti,
ku podnese za pakljenu
nemilosnu smrt satrti.
Ču moljenje svoga roda
ćaćko vječne pun ļubavi,
i dragi mu celov poda,
ļubežļivo ter mu pravi:
O kriposti vječna moja,
moj porode drag jedini,
što dobrota prosi tvoja,
sve podpuno da se učini.
Tvojijem druzim izabranijem,
kijeh na pomoć svijetu šļemo,
brzo duhom obećanijem
ledna srca smiritćemo,
da slobodno za te i za me,
krepci u našoj svetoj vjeri,
pogrđuju silne plame,
bridke mače, vrle zvijeri,
i od svakoga živa duha
koji sada strah imaju,
najmańega pače od ćuha
s mraznom zimom svi predaju,
svijesti krepke i viteške
tad se ustručat za nas ne će,
sve susretat zgode teške,
sve najgore trpjet smeće,
ter ponosni svom dobrotom
u pogrdi smrti sione
svojom krvim i životom
potvrditće tve zakone.
Tako glaseć svud obrtni
ime tvoje po svem svitu,
vijeku oborit trudi smrtni
ne će ńih svijes temeļitu,
ne vrućine ogńenite,
ne vrlina zime prijeke,
ne pučine valovite,
ne stisnute ledom rijeke.
Sve će zemļe tijem uzrokom
čut ńih riječi svete i čudne,
pod zapadom, pod istokom,
pod sjeverom, pod poludne.
Sve, što je rimskom pod gospodom:
Persi, Šiti, Baktrijani,
s ostalijema još narodom
ne odkriveni Indostani,

109. ko] kao.

sve krajine, strane, otoci,
poznati će tvoju viru.
kijeh prostrani, kijeh široci
sińa mora vali obstiru.
Slavnom će se tvomu imenu
vas svijet klańat, i zgradjene
za tvoju će veću scijenu
crkve ustajat ne izbrojene,
ter u lijepoj toj promjeni
ponovjena s tobom svita,
opeta će vijek zlaćeni
i godišta doć čestita.
Sa mnom i ova, i sva ina
ti znaš, sinko, moja časti,
ki si slika moja istina,
i jednake meni vlasti.
I ne samo dobrijem, koje
prvoga oca hudo dilo
ne zgriješenje bješe svoje
tamne u jaze zatvorilo,
dostojale tvoje rane
jesu podat višńe česti,
i u nebeske svijetle strane
crne iz noći ńih odvesti;
neg narodom svijem kolicijem,
dosle u krivo ki živijahu,
i s grijesima svojijem pricijem
rajske od sreće dalek stahu,
netom čistijem srcem budu
tvu zagrlit vjeru pravu,
činiti će, da dobudu
s malo truda vječnu slavu.
Toliko je moguć bio
trud i tvoja smrt priļuta,
kom si vas svijet slobodio
iz čeļusti pakla kruta.
Ona je, ona zaplatila
sve što je dosle zla na sviti
ļudska narav sakrivila,
i što će od sad sakriviti.
Samo da se grešnik skruši,
i krivinu svu spovije,
ne imaj straha svojoj duši
od pakljene stare zmije.
Tvoje krvi kapļa jedna,
ku prolio s križa jesi,
oprati je jaka i vrijedna
sve što je grijeha pod nebesi.
Još će pozna doć vrjemena,
u najslađe da jezike
bitće tvoja smrt slavjena,
i spjevane tvoje dike,
i spjevaocim bitće draže
glasit tvoja dila i riči,
nego isprazne grčke laže,
ke toliko vas svijet liči.
Nu slovinski jezik, koji
od Adrije mora redom
svu koliku zemļu svoji
do pučine mrazne ledom,
nad jezike sve ostale,
gdi će zakon naš kraļevat,
ne izrečene tvoje hvale
s velikom će slavom pjevat,
razlog bo je, stvorca svoga
svaki jezik da proslavi,
da duh svaki hvali boga
s podniženstvom i s ļubavi.
Vidiš onu hrid u moru
kod slovinshijeh doli strana,
i visoku onu goru,
ka je imenom Brgat zvana?
Ne do vele ondi vika
na slavu se našu gradi
grad lijepoga Dubrovnika,
bogoļubne stan čeļadi.
Silnoj vlasti nepodložna
od naroda do naroda
vječna će u ńem i uzmnožna
s našom častim ctit sloboda.

U ńemi će se vjera prava
ne ockvrnjena uzdržati
kod nevjernijeh sto država
kijeh će zli zmaj rastrovati.

U nevjerstvu pače istomu
sred naroda vrla i bojna
veličanstvu po ńem tvomu
davatće se čas dostojna

Ke će crkve slavne i svete
sred ńegovijeh rastjet mira
da ńih zemļe sve časte te,
ka množ svetijeh manastira!

Tu će djeve nami mile,
tu nam živjet ļudi ugodni,
ki s molitvam prike od sile
braniti će tvoj grad rodni.

Tu će pehrana od svijeh draža,
moguća će stat telesa
našijeh svetac, koji straža
vječna mu će bit s nebesa.

Tu križ, tu će pelenica
bit hranjena tvoja sveta,
kojom majka tva djevica
povija te jur djeteta.

Čistijem srebrom, svijetlijem zlatom
sve će toj sjat okovano,
djelo, koje vječnom platom
bit dostoji darovano.

Tvoj će život tu vrh svega
spjevan biti skladnom pjesni,
ni će imena vik tvojega
doć na mańe glas uresni.

Nikni, nikni, lijepi grade,
rasti u pravoj stavan viri,
tako pasti ne će ikade
stanoviti tvoji miri.

Tvomu stvorcu živi ugodan,
i ļubi ga svom pameti,
čestit, miran i slobodan
sve ćeš vijeke tve živjeti.

Među morem i zemļome
za sve u gołoj zgrađen hridi,
samo nebo da je s tobome,
tko da vijeku tebe uvridi?

U moje se spusti ruke,
nebesom ćeš još gospodit,
ovo moje jesu odluke,
ovako se ima zgodit!

Čim kraļestva nebeskoga
slavni gospod ovo veli,
ļubjen sinka ļubjenoga
svom ļubavi razveseli.

Učenici u toliko
u svom dvoru skrovni stahu,
gdi Judino djelo priko
ne bez srčbe proklinahu.

Bjehu od svijeta sve države
među sobom razdijelili,
gdi će svaki vjere prave
pripovijedat zakon mili.

Ali druga dvanaestoga
izabraše toga od prije,
mješte Jude da kletoga
i on riječ božiju pripovije.

Taj Matiju dođe sreća,
da počastjen tijem uresom
izbranoga sveta vijeća
broj ispuni drag nebesom.

Za sve da se on brojaše
od priproste kuće i traga,
neumrlu mu čas davaše
mirno srce i ćud blaga.

Snižne ļudi višńi časti,
i u družbu svoju prima,
da svjetovne oholasti
podnižiti bude šńima.

Prid nebom su male od cijene
usione glave ohole;

mirne duše i snižene
napuńaju rajske stole.
Za tijem boži nasljednici
rajsku pomoć čim čekaju,
jedini se svi kolici
na molitvu postavļaju.
S dragom majkom božanstvenom,
ka šńim staše u istom dvoru,
s mirnom svijesti i sniženom
oči upriješe svoje uzgoru,
ter vrućijema besjedami
govorahu: Ah, da prije
duh prisveti dođe k nami,
bez koga nam mira nije.
Naš bog, naš kraļ toli krati
obeća nam stavnom riječi,
ńega u pomoć s gar poslati,
da sve naše tuge izliječi.
Sva kao su se izvršila,
ka nam odkrit dostoja se,
i ovega je trijeba dila
svoja svrha da ugleda se.
Hodi, hodi, sveti duše,
vrha dođi našijem mracim,
prosvijetli nam srca i duše
božanstvenijem tvojijem zracim.
Hodi, uboški ćaćko izbrani,
k sinovima tvojijem s gara,
hod', žudjeni, hod', čekani
udioniče rajskijeh dara.
Hod', čestiti razgovoru,
bogoļubna po kom duša
od svijeh dobar plije u moru,
a nebesku slados kuša.
Ti si u trudijeh pokoj mili,
u nemoćijeh zdravļe drago,
ti si tužnom, koji cvili,
utješenje sladko i blago.
Ti si trudnijem umrlima
tihi hladak u vrućini,
koju s mislim nesvijesnima
ńim ogńeni pako čini.
Ti si svjetlos sve moguća,
zvijezde i mjesec po koj svijete,
po koj zlatna i goruća
svud sunčana kola lete;
svjetlos, koja vas svijet krijepi,
i naredno prosvjetļuje,
bez ke zraka svi smo slijepi,
svaki je u tminah, svak tuguje.
Ti si ļubav božanstvena,
ka bez luka i bez strijela
ļudska srca užežena
na pravedna nukaš djela,
koja slijepa i razlika
kao svjetovna ļubav nijesi,
ke pogledu sva kolika
očita su pod nebesi.
Ti ozdravjaš, koga raniš,
a ozdraviti koga budeš,
dušu od zala svijeh mu braniš,
pače od vječne smrti bljudeš.
Tvoji čisti nasljednici
o uresu misle tvomu,
ne o minućoj taštoj dici,
ni o dobru svjetovnomu.
Nebeskoga ćaćka i sina
ti jedinstvom vječnijem skladaš,
i šńim pored jedna istina
sve stvoreńe ļubko vladaš.
Ti si jezer vode žive,
koje kad se tko napije,
čestit i drag nebu žive,
i do vijeka žedan nije;
jezer, odkle srcu vernu
sedam rajskijeh rijeka izviru,
kijeh tko uživa slas neizmjernu,
u vječnom je goju i miru;

jezer, gdi se sve kriposti
i dobrote sve rađaju,
sva vesela, sve radosti,
ke blaženi uživaju.
Ti si ogań neumrli,
na nebeske ki požude
tiho užiže, a ne prli
dušu, koju tegnut bude;
koji u način vode čiste,
koja iz hladna teče vira,
gnusne plame i nečiste
krepko gasi i zatira;
ogań sveti, bez kojega
svetilište na svijet nijedno
nije primjeno od višńega,
ni prid ńime jes pravedno;
po komu se svjetle i draže,
čista zlata na priliku,
djelovanje dobro kaže,
i neumrlu stječe diku;
u kom duša koja izgori,
jak Feniče vjekovita
ljepša se opet vele stvori,
i neumrla žive lita;
ogań toli blag i mio,
koji u pako da se uputi,
jaz bi pakljen moguć bio
u nebesa obrnuti.
Ti si sunce bez zapada,
ćaćko je i sin istok tebi,
zle se od noći ne pripada,
komu tvoj zrak sine s nebi;
sunce, od koga poharana
lednijeh grijeha studen gine,
koga zracim razgrijana
verna duša vik ne stine,
er čim grešne mraze haraš,
ńe čestito činiš bitje,
i svijeh dobar u ńoj stvaraš
u jedno jesen i prolitje.
Ti si tihi vjetric blagi,
s kim pravedni mirni brode,
za doć na kraj rajski, dragi
svijeta ovega mutne vode.
Zlijeh požuda vjetri opaci
bježe od tebe tija daleče,
i pakleni crni oblaci,
pravu svjetlos ki nam prijeće.
Ti si, koji vrhu voda
u početak svijeta hodi,
kad stvorenju bitje poda,
u komu se sad nahodi.
Stare užeže ti proroke,
i nadahnu kroz moć tvoju,
da otajne i visoke
umrlijema zgode poju.
Po tvom djelu djeva sveta
boga u luskoj puti zače,
da krivine grešna svijeta
po ńemu se sve potlače.
Pomazanje ti duhovno,
ti si rajski lijek čestiti,
koji smrtno i otrovno
svako zlo mož' izliječiti.
Tvoja se izrijet čas ne more,
tko se slavit tebe stavla,
neizmjerno prolit more
u tijesan se sud pripravla.
Tve velike, tve blažene
ne krati nam dare veće,
razgovori ucviljene,
smiri naše gorke smeće.
Hodi operi gnusno što je,
što je nemoćno, hodi ozdravi,
hod' natopi što suho je,
tvrda omekšaj, kriva ispravi.

412. zatira] satira? 424. lita] ljeta.

Hodi, stopli što je ledeno,
da ne ćuti sle studeni,
uprav što je izgubjeno,
kaži slijepijem put žudjeni.

Hodi, sladko naše ufanje,
tebe srce naše želi,
višńe ispuni obećanje,
verne tvoje razveseli.

Ove riječi, ali ovake
oci sveti govorahu,
prisvetoga duha zrake
toli žeļno čim čekahu,

s nečekanom bukom kade
posta urnebes strašan s gori,
tere uzeše iz nenade
grmjet vedri višńi dvori.

Zamni zemļa sva okolo,
jak da od svud na ńu srne
silnijeh vihar plaho kolo,
stijene i dubje da izvrne.

S takom silom rijeka strma
niz klisure tvrde hrli,
posred gusta tako grma
buči u zimu sjever vrli.

Plahi urnebes uzmnaža se
u priliku česta trijeska,
kao da oborit pripravļa se
na tle gradja sva nebeska.

Svi se od straha snebivaju,
koja će ovo bit čudesa,
i poglede upravļaju
zapanjeni put nebesa,

iz nebeske kad visine
širok se oblak letjet pazi,
ki sunčane pun vedrine
u srećne im dvore ulazi.

Iz oblaka svijetla toga
u hip jedan razdijeljeni
vrhu glave ńih svakoga
prosipļu se plami ogńeni;

plami ogńeni, ki priliku
od jezika ļudskijeh drže,
i bez štete svu koliku
svetu družbu tiho prže.

Tako snažni kad kovači
tvrde oklope kovat budu,
ter se svaki rve i jači
svrhu podat svomu trudu,

čim po gvozdju razgrijanu
na izmjenice udaraju,
ogńenite po svem stanu
iskre letjet ne pristaju.

Tač kad upre zrak sunčani
u sud zlatan i pun vode,
ki se u lijepu dvoru hrani
uzmnožite od gospode,

po sve strane od polače,
sada na pod, sad na mire
iznosita zraka skače,
i svud leti, svudi udire.

S plama svijetla i goruća,
draga očima, srcu mila,
sva kolika gori kuća,
kao da se u raj obratila,

a to er višńi ćaćko vječni
i šńim za jedno sin ļubjeni
u vez i sklad neizrečeni
među sobom sjedinjeni,

u hip ogńa pravednoga
s čestitostim tač velikom
šaļu s neba duha svoga
svojijem drazijem nasljednikom.

Evo boga, koga ištemo,
evo boga, svi govore,
boga u sebi svi čujemo,
bogom srca naša gore.

508. zapanjeni] zapaneni.

Zamećući sej besjede,
božanstveni plam tri krati
vrhu čela ńimi sjede,
za rajsku im kripos dati.

I tu tako prisvetime
duhom ļubko nadahnuti
čudnu rados u toj vrime
i neizmjernu svaki oćuti.

Jur ńih pamet razgorjena
misli ostavļa tašta svita,
ter otajstva božanstvena
bez nikakve sumńe hita.

Božija ļubav obujmila
sve je duše jur ńihove,
i u ńih srce usadila
s novijem mislim žeļe nove.

Jur bez straha zlobnijeh ļudi
svi slobodni na dvor gredu,
da istinu pravu svudi
i riječ božiju pripovijedu.

Ńih medeni govor jaki
moć u sebi taku krije,
da ih lasno narod svaki
u svoj jezik razumije.

Bjehu blazi dni čestiti,
koji od rusa ime hrane,
s mnogom slavom ke častiti
palestinske obće strane.

Sred sionskoga grada sveta
dohodijaše toga radi
iz različijeh strana svijeta
ne izbrojene množ čeļadi,

er kroz crkvu slavnu svoju
Jerusalem lijepi tada
veomi scijenjen i u broju
od najljepšijeh bješe grada.

Tu čim boži učenici
riječ nebesku spovijedaju,
naravni se svijeh jezici
u besjedi ńih slušaju.

Parti, Medi, Elamiti,
Kapadoči, Azijani,
Kreti, Arabi, Grci, Šiti,
bojni Slavi i Rimńani,

plodni Egipat i Čirena,
i neizbrojna čeļad ina,
sred istočnijeh porodjena
i zapadnijeh pokrajina,

veličine božanstvene
jedva sebi što vjeruju,
svaki u jezik svoj hvaljene
jednijem ustijem skladno čuju.

Svak se veomi čudi od toga,
čude se i oni isti u sebi,
i cić dara zamjernoga
hvale daju kraļu od nebi,

ter kao da su u zabitje
postavili ļudsko tilo,
i da umrlo slabo bitje
sve se od ńih odijelilo,

s krilim svijesti uzvišene
u nebeske lete dvore,
i uživaju ne izrečene
od blaženijeh razgovore.

Sa kolika jur su ńima
odkrivena pisma sveta,
jur dohodne narodima
prorokuju stvari od svijeta.

Iz ńih srca razvedrena
bog je digao tamne oblake,
kijem svijes ļudska zaslijepjena
plodi u sebi misli opake,

i ki u gruboj dotle smeći
od smrti se pripadahu,
ter od stvari svijeh trepteći
po spilah se sakrivahu,

puni smione već slobode
bjelodano svud stupaju,
ni se boje teške od zgode,
ni za umrli život haju,

rad ļubavi božije pače
uljezli bi svi bez straha
među plame, među mače,
i zvjerenja vrla i plaha.
Tim svjedoče svemu puku,
kako ńihov kraļ ļubjeni,
komu daše smrtnu muku
ļudi krivo nabunjeni,
vječnoga oca sin je pravi,
ki je sišao s neba s gara,
u čovječkoj da naravi
grijeh i vječnu smrt pohara,
da je svaki od ńih spravan
rad istine ove umriti,
i svoj govor prav i stavan
istom krvim potvrditi.
S tijem se svaki zlo snebiva,
i skončanje ćuti mnogo,
ledna srca i strašiva
da se ukazat igda mogo,
i pun duha prisvetoga
i pun vjere ne mni prije,
da za ļubav meštra svoga
glavu izgubi, krv prolije
Tač kad ljetne sred vrućine
sione suše zemļu praže,
i neizbrojne kroz pukline
poļe i strana žeđu kaže,
tom se oblacim nebo sklopi,
i daž za tijem žudjen pade,
pitnom vodom ter natopi
i napoji sve livade,
trave i žita, koja dotle
s mnogom boli svijeh težaka
vidijahu se ležat po tle,
blijeda, usahla i nejaka,
u veseļu i u goju
sva se taj čas oporave,
i naravnu zelen svoju
poļa i luzi na se stave.
U sva od svijeta četr dijela
razdijeljeni tijem odhode,
svak glaseći slavna djela
nebeskoga vojevode,
ter ńihove riječi (kako
staro pismo prorokuje)
pod nebesijem mjesto svako
i država svaka čuje.
Nijedan narod ne ostaje
bez ńihova spovijedanja,
igdi žarko sunce ustaje,
igdi u more pak se uklanja.
Sjevernomu zemļe ledu
i vrućinam podložene
riječ nebesku čuju, i gredu
pod zakone božanstvene.
Tač kažući dobra istina
od čeļadi svake vrste,
u ime oca, u ime sina,
u ime sveta duha krste.
Srećna voda i čestita
s uzmnoženjem prave vjere
grijeh istočni i sve od svijeta
grijehe ostale plače i pere.
Zlijeh bogova zakon gine,
pada na tle nauk stari,
bogu istinom svud se čine
slavne crkve, sveti otari.
Srećni puci uzmnožiti,
ki primaju vjeru novu,
krstjani se po svem sviti
s mnogom svojom srećom zovu.
Raste narod mili bogu
s novijem redom zlatnijeh vijeka,
ni mu vrha doći mogu
silne vlasti pakla prijeka.

SVETA KATARINA OD SIJENE

MOLI BOGA, DA JOJ SRCE PONOVI, I ŠTO PROSI, VIDJENIJEM NAČINOM PRIMA.

Djeve bogu posvećene,
kijeh duh u raj stere krila,
za sve odjećom obkružene
ļudskoga ste teška tila,

jak plam, koji za sve da je
sklopjen tijesne sred dubine,
svakako se ne pristaje
podizati u visine,

do čim božije od ļubavi
biće i narav razbirate,
ter se od misli, ke nepravi
svijet uzdrži, uklańate,

s vašijem duhom pomno sada
podignutijem put nebesa
ne čuvena prije ikada
čujte u pjeńu mom čudesa.

Katarina svijem hvaļena
i dostojna svake cijene,
u svjetlosti porodjena
sred lijepoga grada Sijene,

majka, od koje čistijeh djeva
bogu mili red izhodi,
bijela odijeća kijeh odijeva,
a čistoća snijeg nadhodi,

cijeć goruśte ļubi i vjere,
božijem sinu ku nosaše,
užežena priko mjere
česte uzdahe podiraše.

Veļaše ona: Gledaj mili
moj Jezuse, drag životu,
ko se htjeńe moje sili
ļubit rajsku tvu ljepotu;

ko se s tobom, slatki bože,
ištem željno sjediniti,
i, ako se jošter može,
sva se u tebe priobratiti.

Al' ako te verna duša
uživati naglo žudi,
srce dušu, jaoh, ne sluša,
neg zle u meni misli budi.

Od Adama zemaļskoga
i od umrle slabe puti
slijedi narav tijela svoga,
potištene žeļe ćuti.

Ja ga k tebi često upravļam,
ma ļubavi stanovita,
i nukat ga ne ustavļam,
da sve ostavi misli od svita,

nu tegota sva naravna
zanosi ga u dubine,
da slijedeći zla nestavna
izgubi se i pogine.

Ja se oprijećim ńemu tade,
da na poraz svoj ne srne,
ter da ćuteć gorke jade
raskonča se i protrne,

17. svijem] *rukop.:* svem, *Ban:* svim.

i, za od grijeha lako biti,
tvoju ļubav ki mu otima,
u vjetar se rasčiniti
kuša s vrućijem uzdasima,
išće obratit gorke u suze,
sve što ima puti okoli,
da se na zlo šńe ne puze,
da ne nori šńom niz doli;
nu požuda smrtna i bijesna,
ka se u ńemu sveđ ponavļa,
što rasčińa boles svijesna,
gradi opet i ponavļa,
Kud da miso ma se obrati?
Da li, o srce me nevjerno,
ti mi braniš uživati
višńe dobro neizmjerno?
Užežena duša hrli
k Isukrstu, svoj razbludi,
da ga obļubi i zagrli;
ti se opireš ńe požudi.
Iz mojijeh se dijeli prsi,
plaho srce, da te nije,
pokli jesi mojoj svrsi
neg životu mom żeļnije.
Ļubit srcem kad ne mogu,
za sve na te hlepi voļa,
bez srca ću momu bogu
ļubovnica biti boļa.
Kud se ma riječ uputila?
Tko bez srca ļubit more,
sred koga je postavila
od ļubavi narav dvore?
Ļubovnik ti sve mogući
samo srce prosi s gara,
ne mareći, ni hajući
drugoga imat veće dara.
Što da učinim dake? Što ću,
gospodine moj izbrani?
Ja te verno ļubit hoću,
a srce mi ne da i brani!
Ti vrh mene, moj ļubjeni,
sve mogućstvo prostri tvoje:
drugo srce daruj meni,
a uzmi mi ovo moje.
Veleć ovo čista djeva,
verna božija ļubovnica,
česte i grozne suze ljeva
niz snježana svoja lica.
Na isti način staše ona,
kako stoji rusa rana,
prije neg bude noć usiona
svijetla od sunca istjerana;
rusa blaga, ku nebesa
goje rosom zgar veselom,
da punija draga uresa
pozdravi se s corom bijelom.
Ova molba vruća i mila,
plod snježane ńe pameti,
put nebesa prostrije krila,
i u rajske dvore uzleti.
S perjem čiste od ļubavi,
bez krzmańa bez nijednoga,
posred krila tijek ustavi
ļubovnika neumrloga.
On ju primi blag u sebi,
i kažući vedro lice
razgovorit side s nebi
tugu drage ļubovnice.
I, da sasma mirna ostane,
svu desnicu k ńoj obrati,
ter joj poče s lijeve strane
čiste prsi otvorati,
koje tiho kad rastvori
ńoj (ah stvari svijem zamjerne),
srce izvadi, i ne umori
s tijem izetijem ļubi verne.
Duša od srca razdijeljena
ni se tuži, ni procvijeli,
tač bi slatka božanstvena
ruka, ka ju šńim razdijeli.

Bog se odijeli s drazijem plijenom
u nebeska mjesta sveta,
s vele ljepšom ter promjenom
k ńoj obeća doć opeta.

Djevi od čuda od velika
riječ iz usta ne izlazi,
i ova djela sva kolika
kako vani sebe pazi.

Oćutjela ne bi viku,
da nije u ńoj srca svoga,
gledajući rajsku sliku
spasiteļa ļubjenoga;

ali kada vidje, da je
od ńe pošo Jezus mili,
ćuti u sebi gorke vaje,
i žestoko plače i cvili.

Veli: Slatki gospodine!
dušu moju ki gospodiš,
gdi zrak slike tve jedine
kriješ? što me samu ohodiš?

Bez srca bih ja na svijeti
mogla danke me provesti,
nu bez tebe, jaoh, živjeti,
ma, ne mogu, rajska česti.

Što nijes' dušu moju odnio
u nebeska mjesta ugodna,
kad si srce razdijelio
od svojega stana rodna?

Ko bih bila srećna, da me
malo prije smrt umori,
raj čestiti bivši uza me,
pače oni, ki raj stvori.

Ah, vrati se k meni, vrati,
rajska svjetlos tvoga obraza,
ki, za meni pokoj dati
nedostojnoj, blag se ukaza.

Samo da mi zrak blaženi
od lijeposti sine tvoje,
malo hajem, da se k meni
bude vratit srce moje.

Lijena dušo, koja zvaše
teško srce tve do sada,
ter se gńivna na ń priječaše,
da pod plasijem mislim pada,

kako trpiš, da si od ńega
pridobita u brzini,
i put dvora da višńega
prije tebe svoj put čini?

Ko sred prsi ti pribivaš,
posred kojijeh srca nije,
nit se tužna spomeńivaš,
u ńem rodni stan da ti je?

Tim kad tvoj se stan odili
k svijetlijem dvorim nebeskime,
usili se i ti, usili,
brza i hrla poć za ńime.

Srećno srce nada svima
moje duše ucviļene!
Ona smrtne muke ima,
ti radosti božanstvene.

Koliko ti ja zavidim
na čestitom tvomu putu;
nastanjena čim te vidim
od raskoša svijeh u skutu!

Ali u komu miru, i komu
tužna se ufam bit pokoju,
srcu ako sam momu istomu
nenavidna na čes svoju;

ako meni čudne od veće
prikazni se događaju,
me telesne stavši odjeće
duh na zemļi, srce u raju?

Ah blaženo srce sveto,
od desnice koje izbrane

170. obraza] *rukop.:* uresa.

gospodina moga izeto
kod ńegove sjediš rane.
Može biti, da joštera
posred božijeh slavnijeh prsi
tebe blaga ćes dotjera,
i ńih ranom da te omrsi.
U čestito ńega krilo
uljestit se uslobodi,
i tu oberi stanje milo,
i već vijeku ne izhodi,
pače hrli u blaženo
Jezusovo srce, i šńime
za jedno živi sjedinjeno,
srce moje, po sve vrime.
Od veće ćeš ludo biti,
ako u krilo moje opeta
žeļa te se povratiti
na taštine segaj svijeta.
S kojom stojiš, ļubi sreću
od kraļestva nebeskoga,
a na umrlu mrzi odjeću
potištena tijela moga.
U koliko gori u raju
ti uživaš vječne česti,
ne ću sva bit tužna u vaju,
ne ću sva bit u bolesti;
od mene će pače uteći
vas malo mań jad nemio,
na nebu se nahodeći
moga tijela boļi dio.
Tva, Jezuse, riječ besjedi:
Naše blago gdi je skroveno,
da tu i naše srce sjedi
za jedno s blagom sadruženo:
i ako ti si sve koliko
blago i dobro me svakoje,
stvar ni čudo nije veliko,
da je s tobome srce moje.
Zadovoļno veće umrla
svijetu i sama ja sam sebi;
već sam žeļe sve satrla,
s kijeh mi do sad mira ne bi.
Pokli u tvoje pridah ruke
srce, koje ti mi ustrijeli,
stanovite me su odluke,
da se od tebe vik ne odijeli.
I u ļubavi ļudskoj ako
opći uzdisat srce i želi,
ko je običaj svijeta, i kako
tva dobrota, bože, veli:
čim se srce sred veseļa
nebeskoga me nahodi,
nebeska ima svaka žeļa
bit, u meni ka se plodi.
Daleko će tač od mene
sve isprazne misli stati,
i požude nepoštene
mjesta u meni ne će imati.
Evo t' moje prsi gole,
o svjetovna zla ļubavi,
zgađaj, trati strijele ohole,
srce u raju me boravi.
Plasi mladci, kijeh zavodi
u svoju mrežu ļubav slijepa
i ljepota, ka prohodi,
vaša je žeļa, i pohlepa,
ter velite, da prilika,
vašu mlados ka zamami,
siluje vas mrijet bez lika,
i da srce grabi vami!
Put rańena moga krila
stravjen pogled obratite,
da gledate čudna dila,
nova čuda da pazite.
Ma, ne vaša riječ je istina,
Isukrs je moj ļubjeni,

274. svoju] svou.

želja i miso ma jedina,
ugrabio srce meni.

Do čim svomu spasitelju,
ki ju sluša s nebi zgara,
ove riječi u dreselju
čista djeva izgovara,

Jezus čudnijem načinima,
goreć rajskoj u ljubavi,
na zamjerno nada svima
i novo se djelo stavi.

On, stvoritelj ki je istini
ne izrečenijeh svijeh čudesa,
čiste od puti stvor učini,
lijepe slike, svijetla uresa,

koji uzamši slavne u ruke,
sve stvoreńe kijem se vriježi,
u ń zlameńe svoje muke,
svete rane zabilježi,

i za čudno djelovanje
smiješa kroz vlas sve moguću
stavnu vjeru, pravo ufanje,
čistu ljubav i goruću,

ter od tega srce stvori,
proć svjetovnijem krepko trudim,
ni podložno, da izgori
zlijeh požuda plamom hudim.

Za tijem paka, da od ńega
svu tegotu sasma izvadi
ljudske od puti, od koje ga
on učini i sagradi,

sred peći ga čiste i vruće
svojijeh svetijeh prsi stavi,
i pokrijepi kroz goruće
plame rajske sve ljubavi.

Ko slavnoga posred krila
kreposti mu da tolike,
gre, gdi svoja ljubi mila
groznijeh suza roni rike.

Veli slatkijem ńoj riječima
razgovornik božanstveni:
Katarina, straha ne ima,
ja sam s tobom, tvoj žudjeni.

Pusti ljute tuge tvoje,
kijem si bitje tve skončala,
evo ti, evo srca, koje
u mene si zapitala.

Govoreńe vršeć ovo,
da joj moći ne izrečene,
i postavi srce novo
u ńe prsi rastvorene.

Osta duša zapańena
na velikom daru tade,
kojijem krepos božanstvena
obujmi ju iz nenade.

Slas i ljubav novu od nebi
po svem svomu tijelu čuje,
izvan mjere ter u sebi
veseli se i raduje.

Ńe ćutjenja sva po na se
ne nadanu ćute rados,
jak da misle, od kuda se
u ńih stani taka slados?

U toj slasti ogań sveti
ne ustruča se, ni pristaje
čistu dušu razgorjeti
čistijem plamom po sve kraje.

Uzela bi besjediti,
od veselja nu velika
ne može usta rastvoriti,
riječ joj sahne sred jezika

Na mjesto su govorenja
užeženi ńe pogledi,
i čim glasi sva ćutjenja,
za jezik joj plač besjedi.

Nu kad osta po sve strane
rajska ljubav dobitnica,
i radosti ne nadane
objavi joj posred lica,

htje ne samo za jedno šńome
da veseli plač izhodi,

neg s besjedom ovakome
svezan svoj glas oslobodi:
Da li, slatka ma ļubavi,
s ovezijem se načinima
red i bitje od naravi
smesti za moj uzrok ima?
Svijem umrlijem samo dava
jedan život tva dobrota,
samoj meni dopuštava
nedostojnoj dva života.
I ako u srcu život stoji,
i ja verna raba tvoja
s tve milosti, ka me goji,
imala sam srca dvoja,
za dva srca dvaš držana
vas moj vijek se tebi čujem,
tebi, nado moja izbrana,
dva života ja dugujem.
Pače ti mi, moj ļubjeni,
rodno srce diže iz krila,
koga život bješe meni
gori, nego smrt nemila,
a sred prsi mojijeh stavi
rajsko i živo srce tvoje,
s kijem ću živjet život pravi
bez bolesti bez ikoje.
Za to ako srce ovo
nije moje srce općeno,
nego mi si ti darovo
srce tvoje božanstveno,
ovi život, ki boravim
na umrlom semu svijeti,
s razlogom se ima pravim
ne moj život, neg tvoj rijeti.
Živjeti ću s tvojim životom,
i sńim mirno dni provesti,
ļubiću te s tvom dobrotom,
sa svijem srcem, sa svom svijesti.
Vas vijek ću te ja dvoriti
ļubovnica tva srčana;
ma će duša s tobom biti
vječnijem vezom zavezana.
Tvojijem srcem nadarena,
ili od tebe stvorenime,
kako s tobom zaļubjena
ne ću biti sve me vrime?
Zamjerno bi čudo i novo
od ļuvene moći bilo,
ne me neg tve srce ovo
kad te ne bi obļubilo.
Ti si vazda, bože mili,
moj ļubovnik dragi bio,
tim sad, kad mi srce udili,
prem kako si ti hotio,
imam držat cijeća tega,
da za ļubav mu veliku
udjeļo si posred ńega
slavnom strijelom tvoju sliku;
sliku, koju ja pazeći,
imam tebe sveđ želeti,
i svaki čas plamen veći
od ļubavi tve ćutjeti.
Za to poznam, da ma duša
u blaženom uživańu
tvoju lijepos u ńoj kuša,
i vrti se sveđ uza ńu,
i tako ju sveđ razgleda,
i obličje tvoje uživa,
kako da te u ńem gleda,
moj Jezuse slatki, živa.
Tve sunčane oči pazi,
kijem prilična nije uresa,
i tve rane, odkle izlazi
život, koji smrt poplesa,
tako da se ńoj učini,
da to nije tva prilika,
neg drag obraz tvoj istini
i naravna tvoja dika,
i od veseļa tolikoga
u svom krilu veće krati,

ne sve srce, nego istoga
cijeni tebe uživati.
Za to, pokli srce dili
i duh i krv svemu tilu,
i duh i krv, bože mili,
prima tvoju krepos milu.
S toga moje dobro slidi,
s toga u meni udjeļana
zamjernijem se čudom vidi
sveta slika tvojijeh rana;
na taj način, da gubeći
ja po malo istu mene
grem nevidom hip mijeneći
me naravne slike općene.
I što druzijem san se učini,
sve moguća ļubav mila
svu me u tebe, moj jedini
ļubovniče, priobrazila.
Ali er ļubav jaka nije
u tebe me obratiti,
što ne bude toga prije
rasčinit me i umoriti,
evo plama tvoga s nebi,
evo rajske tve svjetlosti,
ka me grabi samoj sebi
za te, draga ma radosti.
K tebi grede u visine,
k tebi moja duša hrli,
o moj mili gospodine,
ti ju primi i zagrli.
Odi u goju neizmjernomu
riječi zavrć već ne može,
neg Jezusu slatkom svomu
na rukam se prinemože.

VRHU PORODJENJA GOSPODINOVA.

PJESAN.

Otvor'te se, o nebesa,
sveti dusi, svi hrlite,
skrovna otajstva i čudesa
u Betlemu da vidite.
Zvijezdo istočna, nadazri se
i ti zracim s višńijeh strana,
kraļ od slave gdi vidi se
sred uboga rodjen stana.
Eto u spili malo dijete
bog u jaslijeh gdi nag stine,
i ńegove puti svete
hakom griju dvije živine.
Kud čovjeka umrloga
svijes ohola stere krila,
neumrloga ako boga
dvor je ugodan jedna spila?
Eto, prije od svijeh vika
ki sve vlada, sve gospodi,
uze narav od čovika,
umrli se ko i mi rodi.
Sebi ubožtvo, nam raskoše;
sebi trude, pokoj nami;
nam kraļestva, višńi bože,
a ti ležiš nag u slami.
O ļubavi ne izrečena!
oni, ki je sva stvorio,
vidimo ga ponižena
stvoreńu se učinio.
Čudna noći, ka objavi
svijetu otajstva ovolika,
od božije ti ļubavi
svjedočićeš nam do vika.

Ke je čudo, noć blažena
da se ovako svijetla vidi,
ako je od core prosvijetljena
i od sunca, ki ju slidi?
U ino vrijeme jasna cora
krije rajske sve urese,
netom sunce iza gora
umrlijem dan donese;
naravnomu suproć putu
čudna cora ali ovo je,
ka ne bježi, pače u skutu
grli drago sunce svoje.
Srećna djevo, koja poda
iz utrobe svete tvoje
spasiteļa svijeh naroda!
ke veseļe sad je tvoje,
gdi uživaš prid očima,
i desnica tvoja drži
boga, mjere ki ne ima,
koga nebo jedva uzdrži;
gdi djevičkijem mlijekom dojiš
istu obilnos svijeta svega,
ime uzmnožno tim dostojiš
majke boga privišńega!
Ah, uživaj veličanstvo,
tva izvrsnos ko dostoji,
sve moguće gdi božanstvo
prid tobome snižno stoji.
Za sve sada da pastijeri
časte s darim ubozime
sveto čedo i dvije zvijeri,
ke ga od mrazne brane zime,
zvijezda udesna nam svjedoči,
skoro u mjesto od pastijera
kraļi doć će iz istoči,
od poludne i sjevera.
Ovi kraļi rajskijeh strana
bogatu će čas spraviti:
zlata, mire i tamjana,
i snižno se pokloniti.
Moja pjesni, ne naprijeda!
Tve smijenstvo na tle skloni,
u kraļe se pače izgleda,
i srce mu tve pokloni;
i, kako su me požude,
i ti šńime htjej otiti,
u mom srcu on da bude,
a ja šńime sveđ živjeti.

U HVALU GA. IVA BONA

PJESAN ĐONA PALMOTA.

Čim, Buniću, slatkom pjesni
kažeš, ko svoj grijeh nemili
u žalosti, u boljezni
Mandaljena plačna cvili,
uz plač jedne pokornice
i ńe suza daž čestiti
sve grešnike i grešnice
učiš grijehe sve cviliti.
Tim kako ona milom bogu
stvar najdražu, srce poda,
čim krivinu svoju mnogu
sred pokornijeh umi voda,
najdražu i ti stvar posveti,
kom se umrla narav slavi,
svijetlo blago tve pameti
bogu i rodnoj tvoj državi.

PJESNI OD MALOGA OFIČIJA S. BENEDIKTA

U JEDNO SKUPĻENE, KOJE JUR ISTOMAČI G. ĐONO PALMOTA.

Eto isteče bijela cora
vodeć blag dan i sunčani,
posred rajskijeh kada dvora
Benediktov duh se stani.
Koje plate sada prima
sveti otac na nebesi,
ki visocijem čudesima,
poniženu zemļu resi!
O hrabreni vojevoda
od kreposne vojske svete,
kroz tve molbe nami poda
sve pakļene slomit svjete.
S krepkijem srcem daj nam sada
glavu splesat silnom lavu,
kako izagna ti ńekada
bludnu pticu i nepravu.
Ļuta drača i kopriva
ranam liječi tvoje rane,
plam nebeski odoliva
hudom plamu tamne strane.
U zlamenju križa sveta
sud razbijaš pun otrovi,
ne ima moći čaša kleta
uz blaženi biljeg ovi.
Brat, kojega dobra od puta
s varkom napas huda izvodi,
od tvojega udren pruta
vraćen pravoj bi slobodi.
Tko milosti tve ne kuša,
iz krila ga zemļa izmeće,
a tko tebe gleda i sluša,
svud po vodi gre bez smeće.
Ti sunčanoj u svjetlosti
vidje svijeta sve države,
i razgleda u radosti
veličinu božije slave.
Sred rajskoga dvora slavna
s mnogom slavom jošte upazi,
gdi na vječne slasti spravna
Germanova duša uzlazi.
Golubice u prilici
čistu dušu sestre izbrane
vidje u rajskoj slavi i dici
na nebeske letjet strane,
vaše kosti ter združene
u jednom grobu pribivaju,
duše u raju sjedińene
vječnu rados uživaju.
Molimo se snižno tebi,
vječna pravdo stanovita,
daj nam vječna dobra od nebi,
čim plešemo dobra od svita.
Daj poslušne nami svijesti
u životu našem biti,
i sred rajske mile česti
u vijeke se veseliti.
Svetom trojstvu hvala budi
i neumrla čas i dika,
ku Benedik slavan svudi
sad uživa do vik vika.

Ofičija] *rukopis:* officiza, *a to je upravo:* ofičica.

